דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום שישי, כ"ט בטבת תשמ"ז, 30 בינואר 1987 • גליון 19030

היום בדבר

השבוע / חגי אשר, ניבה לניר, אמנון דנקנר, מודיה אבנימלך. אירואנגייט / אמיר אורן. הכבלים, תחקיר / חנה זמר. רשימות בית היין / חיים גורי. קנה ישראלית, תחקיר / אבירמה גולן, יקיר צור, חיים ביאור, אורה זרניצקי, ...עה גל. בימות / אהוד מנור, עידית נחמני, „אקונומיסט". „משא" לספרות ולאמנות ו„דבר השבוע".

מזג האויר

(ע). – הטמפרטורות החזויות להיום: ירושלים 4–17, רמת הגולן 4–15, צפת 3–14, חיפה 7–19, טבריה 6–19, עפולה 3–19, השומרון 4–17, תל־אביב 7–19, לוד 5–20, יריחו 5–22, עזה 8–19, באר־שבע 3–20, אילת 9–24.

היום 64 עמודים כולל „דבר־השבוע" • המחיר 1.35 ש"ח, באילת 1.17 ש"ח

פרס מזהיר את הליכוד מאפשרות פירוק הממשלה

אם יתברר שיש נסיון לבטל החלטות שהתקבלו בענין הליווי הבינ"ל לתהליך השלום

השעון הוחזר לבלאס

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש יפרסם בימים הקרובים חוות דעת הנוגעת למתן שי יקר ערך לאישיות ציבורית. זאת בעקבות פרשת מתן שעון היד לשמעון פרס סמוך לכניסתו לכהונתו כראש ממשלה.

אתמול נמסר כי פרס החליט להחזיר את השעון שקיבל לדוד בלאס, שכן אם היה השעון ביטוי לידידות, הרי בתנאים שנוצרו אין עוד משמעות לידידות הזאת, ולכן השעון מוחזר לנותן.

בדיון שנערך בצמרת משרד המשפטים בהשתתפות היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, מפכ"ל המשטרה דוד קראוס וראש אגף החקירות במשטרה יגאל מרכוס, הוחלט כי אין מקום לפתוח בחקירה נגד פרס כיון שמיד עם שובו לישראל ענה לשאלות כתבים על כל השאלות הנוגעות לקבלת השעון.

מפכ"ל המשטרה והיועץ המשפטי לממשלה מסתפקים בתשובותיו של פרס.

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

„אינני מציע לחברינו להישאר בממשלה שתנסה להרוס מה שהושג, לבטל החלטות שהתקבלו ולהחזיר דברים אחורה", אמר אתמול ממלא־מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, בנאום במרכז מפלגת העבודה. הוא גם הבהיר שהמערך לא יתן את ידו לקיצוץ בתקציבי משרדי החינוך, הבריאות והשיכון „כדי להשתתף בתגרות הפנימיות בליכוד ולהקים התנחלויות יוקרה בשטחים".

דבריו, כמו דברי ראשי מפלגת העבודה בישיבת המרכז, נאמרו על רקע „פרשת בלס", ההתקפות של כמה מראשי הליכוד על עמדותיו במסעו באירופה וההתנגדויות של נציגי הליכוד לאישור ההחלטות על סיוע להתיישבות החקלאית. כל אלה שחררו אתמול את מעצורי ראשי „העבודה" מפני ביקורת בוטה על הליכוד עד כדי רמזים על גורל השותפות בממשלה האחדות.

בהמשך דבריו ליגלג פרס על משה ארנס, שתקף אותו במהלך מסעו באירופה, וכנראה לא שכח לו גם את הביטוי „ברווז חיגר" שהדביק לו לא מכבר. הוא הזכיר שארנס הוא „אדם שאחזה אותו חלחלה כששמע שיש סיכוי לשלום עם מצרים" וציין, כי במשרד החוץ לא נוסף אדם אחד מעל התקן, אבל „המקום שבו התוסף הוא משרד היועץ לענייני ערבים, ואיני יודע בשביל מה".

פרשת השעון

את תחילת דבריו הקדיש פרס ל„פרשת השעון", אף שדיבר במרכז אחרי שנמסרה הודעתו כי הוא מחזיר אותו. באריכות מתוחה דיבר על רצח אופי. „במשך שנים הליכוד, ולצערי גם חלק מהעיתונות, טפלו עלי עלילות שווא", אמר. „עכשיו בא מיכאל איתן, אדם שמטבעו אינו מסוגל להבחין בין אמת לשקר ומעמיד אחרים לבדיקת פוליגרף. אני מציע לו לעבור בעצמו בדיקה, מיכאל פוליגרף זה. שיבדוק אצל מנהיגי הליכוד אם יש ביניהם אחד שלא קיבל מימיו שעון־יד. אני גם לא מקבל את ההתלהבות המשטרתית לטפל בכל דבר. אין לכך יסוד".

עוד אמר פרס בטון נרגז ש„אם הליכוד חושב שהוא יאסוף עוד פעם נקודות על־ידי רצח אופי, הוא טועה. אחרי הכל, לא מפלגת העבודה דורשת כספים מסרסורי קרקע".

בהתייחסו להתנגדויות של חברי הליכוד בוועדת הכספים לאישור ההחלטות לסיוע להתיישבות החקלאית, אמר: „איזו זכות יש לחברי ועדת הכספים, האחראים לאינפלציה הזאת, להטיף מוסר לחקלאות. בכל מקום בעולם

(המשך בעמ' 2)

שר החוץ שמעון פרס ומזכ"ל מפ' העבודה עוזי ברעם בישיבת המרכז. (צילום: ישראל סאן)

הפיסגה האיסלאמית בכווית ננעלה בקריאה לכינוסה של ועידה בינ"ל

כווית (עיר, עיצ וא.פ.). – ועידת הפסגה האיסלאמית ננעלה אתמול בכווית בקריאה לכנס בהקדם ועידה בינלאומית, בחסות האו"ם, כדי לקדם את תהליך השלום במזה"ת. כן קראה הוועידה לשים קץ בהקדם למלחמת המפרץ, אולם לא הטילה על צעדים ממשיים לימומת שלום חדשה בין שני הצדדים הלוחמים. נכשלו הנסיונות לקיים ועידת־פסגה ערבית לפיוס בין סוריה לבין המדינות הערביות המתונות.

בהודעת הסיכום שפרסמו 44 המשלחות – מהמזרח התיכון, אפריקה ואסיה – נאמר, כי הוועידה הבינלאומית צריכה להתקיים בהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר, לרבות אש"ף, על בסיס שוויון ובתוספת החברות הקבועות

(המשך בעמ' 2)

פרושו של דבר

אין חידושים של ממש

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

ועידת הפסגה האיסלאמית החמישית התסיימה אתמול בכווית ללא חידושים של ממש. הוועידה לא הצליחה לבלום יוזמה אפקטיבית למלחמת אירן־עיראק. אי הצלחת הוועידה בתחום זה נגרמה בשל העובדה, שאירן החרימה את הוועידה והביאה שאין בכוונתה לכבד את החלטותיה.

כך הפכו החלטות הוועידה הנוגעות לשאלת הסכסוך הישראלי־ערבי לחלק העיקרי מהודעת הסיכום. החלטות אלה חוזרות על עמדות הקונסנזוס הערבי המקובלות: נסיגה ישראלית מהשטחים, הקמת מדינה פלשתינית בהנהגת אש"ף ועריכת ועידה בינלאומית בהשתתפות אש"ף במעמד שווה ליתר המשתתפים. במישור הבין־ערבי התקבלה החלטה הקוראת להפסקת המלחמה בין השיעים לפלשתינים. משתתפי הוועידה הצליחו להשרות אווירה של פייסנות, שהתבטאה בעצם השתתפותה הפעילה של מצרים בוועידה ובמגעים הרבים שקיים הנשיא מובארק עם המנהיגים הערבים, כולל נשיא סוריה. אסד ראה לנכון להשתתף אישית בוועידה זו בגלל רצונו להימצא במצב של בדידות דוגמת קדאפי.

מרכז מפ' העבודה אישר צרוף „יחד" ברוב גדול

וייצמן: „מרגיש כמו בסיום אחת הטיסות הגרועות שלי"

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

מרכז מפלגת העבודה אישר אמש את הסכם הצטרפותה של „יחד" ל„עבודה" ברוב גדול ובכך חדלה „יחד" מלהתקיים כמפלגה עצמאית.

התקפות הליכוד על יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס ועל המפלגה עצמה בימים האחרונים בקשר ל„פרשת בלס", ניטרלו במידה רבה את התנגדותם של חברי מרכז רבים, שהתכוונו להצביע נגד הסכם האיחוד בין שתי המפלגות מתוך הכרה שחובתה של המפלגה לכסות את איחודה בסוגיות שנויות במחלוקת. לעומת זאת היו גם חברי מרכז, כמו מיכאל בר־זוהר, שסברו כי יש לדחות את ההכרעה מפני שגם „יחד" נכרכה ב„פרשה" ולפיכך העיתוי אינו נוח.

בסופו של דבר גברה הגישה שיש לכבד את ההסכם שנחתם בין ראשי מפלגת העבודה ובין ראשי „יחד" מיד אחרי הבחירות ב־1984, ואפילו התל"ם, שהתנגדה להסכם, התירה לחבריה חופש הצבעה.

יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס עמד על תרומתה של „יחד" לתגבור

(המשך בעמ' 2)

אמוראי העריך עבור בלאס שווי חברות

מאת אמנון אבור סופרו הכלכלי של דבר בירושלים

חוגים המקורבים לסגן שר האוצר עדי אמוראי הבהירו אתמול את הקשרים שהיו בין איש העסקים דוד בלאס ומשרדו של אמוראי.

מתברר כי מרבית העבודות שעשה משרדו של אמוראי ליעוץ כלכלי עבור בלאס היו הערכות שווי של חברות שמניותיהן נסחרות בבורסה. הערכת שווי המניות נעשתה על סמך מידע גלוי שנמסר לבורסה.

משרדו של אמוראי לא התבקש ולא ביצע כל בדיקה על התקים או על מפעלי התעשיה הקיבוצית.

בסך הכל נבדקו 11 חברות, ביניהן החברות פ.י.ב.י, כלל־תעשיות והסנה. בנוסף לכך ביצע משרדו של אמוראי עבור בלאס תחזיות כלכליות על מגמות בענפים שונים במשק.

מקורבי אמוראי אומרים עוד, כי בשום מקרה לא שוחח אמוראי עם איש בשמו של בלאס ולא ניהל בשמו משא ומתן כלשהו עם אף אחד.

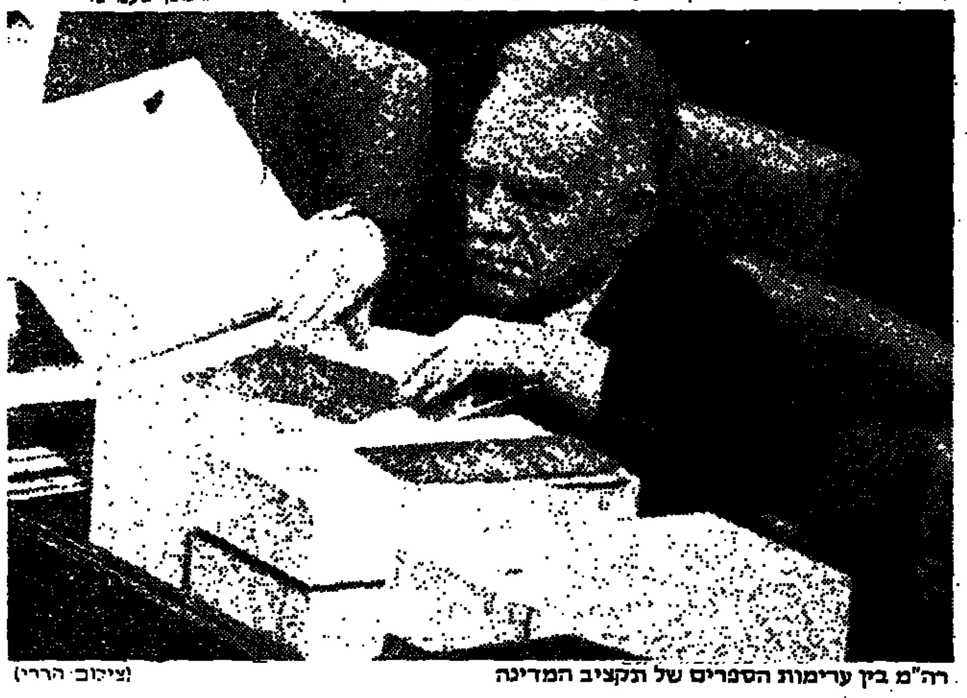

רה"מ בין ערימות הספרים של תקציב המדינה (צילום: הררי)

בכנסת נפתח אתמול הדיון בתקציב המדינה לשנה הבאה

קיסר: „הנחה על הקפאת שכר, חד־צדדית"

מאת אמנון אבור, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים ועמרם גבאי, סופר „דבר"

בנאום התקציב יצא שר האוצר, נסים, להגנת המדיניות הכלכלית שהממשלה החליטה עליה לפני שבועיים.

לדבריו עלה בחודשים האחרונים השכר הריאלי ובעקבות כך נפגעה רווחיות היצוא וגדל היבוא. בתקופה זו חלה הרעה במאזן המסחרי והתפתחה סכנה להתמוטטות מפעלי יצוא ולעליה באבטלה. לכן נאלצה הממשלה לנקוט מדיניות מתקנת כוללת, כדי לנטרל את הפגיעה במאזן התשלומים ולהגדיל את רווחיות היצוא בלי להגדיל את האינפלציה. עוד אמר השר, כי במרכז התוכנית הכלכלית עומד הקיצוץ בתקציב ולכן יש להבין את ההכרח בשמירה עליו ובביצוע המלא של החלטות הממשלה.

בדיון שהחל לאחר נאומו תקפו ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) וח"כ חיים רמון (מערך) את מדיניות הממשלה. צבן אמר כי מדיניות זו תזרים כמיליארד שקל לעשירון העליון באוכלוסיה וכסף זה יופנה לצריכה ראוותנית ובחלקו יוברח לחו"ל. על התקציב החדש אמר כי הוא „רומס ברגל גאווה את כל עקרונותיה של תנועת העבודה".

ח"כ רמון תקף את הפיחות בין השבועיים שלדבריו הגדיל את החוב הפנימי בשנה הקרובה ב־500 מיליון שקל וערער את היציבות במשק. רמון האשים את הממשלה בכניעה לגופים אינטרסנטיים המעוניינים בקומה של אינפלציה.

ח"כ יורם ארידור (ליכוד) קרא לשנות את הסכם תוספת היוקר ולבטל את הסכמי השכר הכוללים.

הכנסת תמשיך לדון בהצעת התקציב ביום שני הקרוב.

קיסר תוקף התקציב

„הקפאת שכר השכירים כפי שהיא משתקפת בתקציב המדינה היא רצונו של שר האוצר בלבד ואינה מחייבת את ההסתדרות. ההסתדרות תיאבק ותשמור על זכויות העובדים במידה ולא תישמר היציבות במשק והאינפלציה לא תיבלם" – אמר אתמול מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

קיסר הוסיף ואמר, כי הוא אינו מתרעם על עצם התקציב עצמו אלא חלק מסעיפיו אשר עלולים לגרום לפערים ברכות שכר ולקיפוח העשירון התחתון.

ישראל קיסר אשר הופיע אתמול בפני פורום של אנשי חברה ובסק בעיר בת־ים אמר, גם כי לדעתו שוגה נגיד בנק ישראל פרופ' ברונו המכריז כי רמת השכר במשק היא סבירה, העובדים שילמו כבר מחיר כבד על עיסקת החבילה בשנת התקציב הקודמת, וההסתדרות לא תרשה עוד פגיעה נוספת בשכבות החלשות.

קיסר אף הביע את דעתו כי טועים אלה החושבים כי רק השכר הוא המפתח ליציבות, והוא מנה שלושה גורמים עיקריים אשר יכולים לתרום לרווחת העובד: יציבות שער המטבע, עלות ההון ופסיכולוגיה של פיחות.

מזכ"ל ההסתדרות תקף בחריפות את הסעיפים הסלקטיביים בתקציב החדש, אשר יאלצו בעלי שכר נמוך לקנות שירותים כמו אגרת חינוך, אגרת בריאות ועוד. אולם הוא אמר כי ההסתדרות שמרה על העיקרון כי לא תהיה עלייה במחירים המסובסדים עד לחודש מרץ 1988, להוציא מחיר התחבורה הציבורית אשר עליהם קיים ויכוח.

שולץ נגד ועידה בינ"ל

שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ סבור כי ועידה בינלאומית לשלום במזרח התיכון לא תסייע לקידום התהליך המדיני. הוא אמר זאת במסיבת עתונאים טלוויזיונית ששודרה בו זמנית בלונדון, בטוקיו, בבון ובתל־אביב מטעם סוכנות ההסברה של ממשלת ארה"ב. „הפתרון היעיל ביותר הוא במשא ומתן ישיר כפי שהיה בין ישראל למצרים ויש להמשיך בדרך זו".

לדעת שולץ הרעיון שאנשים באים לוועידה ומנהלים ויכוח כללי „אינו יצרני".

הוא גם ציין כי לברית המועצות אין קשרים דיפלומטיים עם ישראל ועל כן אינה יכולה להשתתף בוועידה בינלאומית.

שיראק: תמיכה בוועידה בינ"ל

מאת גדעון קרין, סופר „דבר" בצרפת

ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק אמר במסיבת עיתונאים בפאריס כי חוסיין מלך ירדן, נשיא מצרים חוסני מובארק, ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס עימם ניפגש באחרונה מסכימים כולם, בהבדלי דקויות מסויימים לרעיון ועידת השלום הבינלאומית.

שיראק אמר כי העמדה הצרפתית בנושא זה היא כי יש לכנס את הוועידה ביוזמת חמש החברות הקבועות במועצת הבטחון, עם או בלי ועדה מכינה, לפי הצורך.

לידסקי שב מקהיר: טחן במצב קשה

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

„אני רוצה להשאר בחיים", אמר יוסף טחן שנידון למוות בקהיר, לפרקליטו עורך־הדין צבי לידסקי שביקר אותו אתמול בבית הכלא באבו־זעבל בקהיר.

לידסקי סיפר אתמול, כי פגש את יוסף טחן במצב רוח קשה ביותר. טחן סיפר לו כי שמע על החלטת עיכוב בבית־המשפט העליון המצרי ב־23 בינואר בשידורי „קול ישראל".

„אני רוצה לחיות ואני מוכן לשבת כאן עשר שנים ויותר אבל רק שאשאר בחיים. מסור ד"ש חמה לרעייתי ולילדי בישראל".

רופאי קופ"ח מאיימים בשביתה אם לא יפסק הסדר הניתוחים הפרטיים

לטענת הרופאים ההסדר פוגע ברפואה הציבורית באמצעות הרפואה הפרטית

מאת הנקה הרניק, סופרת „דבר"

רופאי בתי־החולים של קופת חולים מאיימים להשבית החל מיום ב' הקרוב את כל הניתוחים המתוכננים ולטפל רק במקרים דחופים אם הנהלת המוסד לא תבטל לאלתר את המבצע לחיסול תורים לניתוחי ערמונית ועיניים למבוטחי הקופה, הנעשים בחדרי ניתוח פרטיים של בית החולים „אסותא" בתל־אביב על בסיס הסכמים פרטיים עם הרופאים.

הרופאים מאשימים את ההנהלה בעקיפת ארגון הרופאים ועירבוב רפואה ציבורית ברפואה הפרטית.

סופרת „דבר" מוכידה כי נושא חיסול התורים לניתוחים הועלה באחרונה בבג"צות של ההנהלה עם מזכירות ארגון בתי החולים של הקופה. דובר על הפעלת חדרי ניתוח בשעות אחר־הצהרים, אך הצדדים לא הגיעו להבנה על התמורה שיקבלו הצוותים בעד העבודה בשעות הנוספות.

לפני 10 ימים הודיעה הנהלת הקופה על מיבצע לניתוחי ערמונית, על־ידי צוות של „ביילינסון" והשבוע על מיבצע לניתוחי עיניים על־ידי צוות בית־החולים „השרון". על־פי הערכת ההנהלה יביאו שני המבצעים תוך ארבעה חודשים בערך למשך זמן סביר בהמתנה לניתוחים בתחום זה.

על־פי טענות מזכירות ארגון עובדי בתי־החולים הגיעה ההנהלה להסכמים אישיים עם רופאים אחרים בלי ידיעת הארגון. הרופאים טוענים כי הניתוחים נעשים ב„אסותא" בעוד כל חדרי הניתוחים בבתי־החולים של הקופה סגורים ולא מנוצלים בשעות אחר־הצהריים והערב.

במברק ששלחה אתמול ליו"ר הנהלת קופ"ח, פרופ' חיים דורון, תובעת מזכירות הארגון הודעה מוסמכת על הפסקה מיידית של המיבצעים. „אם עד יום א' לא נקבל הודעה כזו, נשבית את כל הניתוחים המתוכננים", הודיעו הרופאים.

דובר קופת חולים דוד תגר אמר בתגובה שיהיה זה מדהים להיווכח שארגון רופאים ימנע מבצע לחיסול התורים הארוכים הקיימים היום לניתוחי ערמונית (פרוסטטה) ועיניים.

השיטה החדשה להכפלת אפשרויותיך

רוצה להחליף דירה? לקנות מכונית חדשה?
לשלוח את הילדים לאוניברסיטה? לצאת לנופש?
אתה תדאג למחצית הסכום - ובנק הפועלים למחצית השניה.
על כל שקל שתחסוך - יוסיף הבנק שקל משלו.
הסכום שיוסיף הבנק ינתן כהלוואה בתנאים מועדפים*.
בוא עוד היום לקבל פרטים מלאים
בכל אחד מסניפי בנק הפועלים ובנק אמריקאי ישראלי.

* כפוף להמצאות בסחירות כמקובל.

בלעדי לחוסכים בבנק הפועלים
שקל של שקל
השיטה להכפלת אפשרויותיך

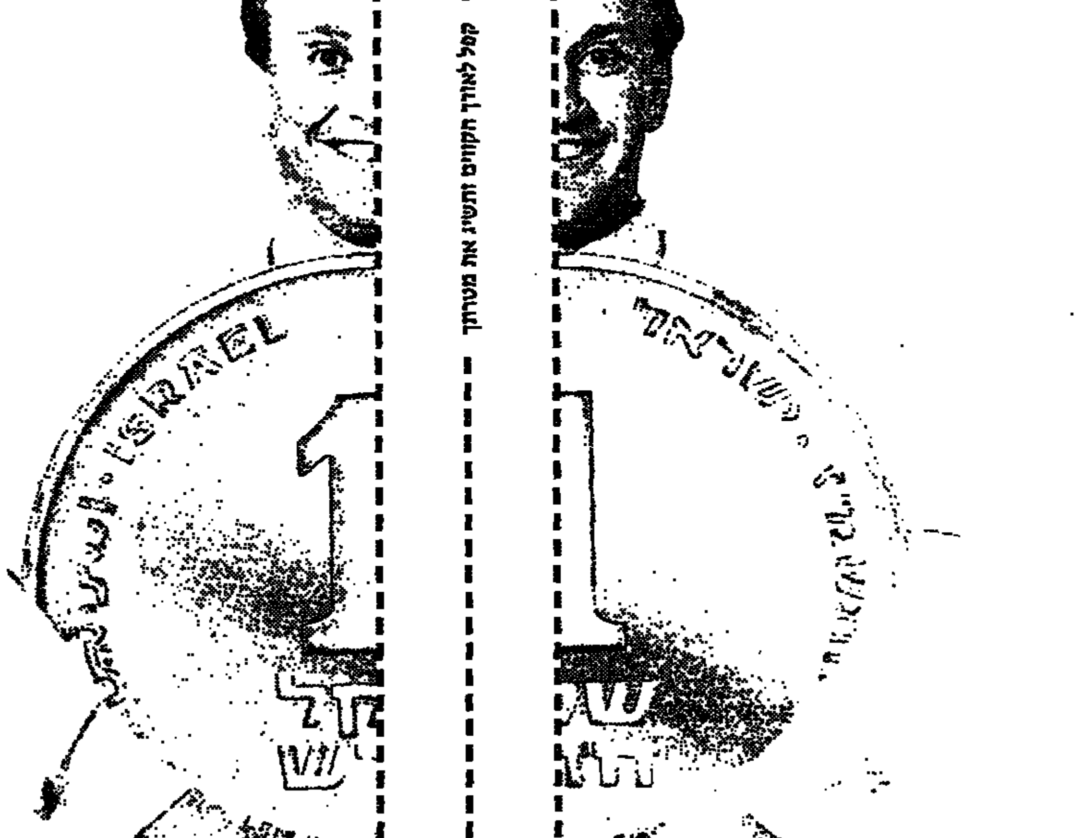

קפל לאורך הקווים ותשיג את מטרתך

קשר בראל

בנק הפועלים

هكذا الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

תמונתו של פרופ' רוברט פולהיל, שני רובים מכוונים לראשו, הופצה אתמול על ידי חוטפיו בביירות, כאזהרה לארה"ב מפני כל ניסיון לשחרר את החטופים בכוח. (צילום: אי.פי.)

איום בלבנון להוציא להורג את כל בני הערובה החטופים

עשרות פלשתינים עזבו את עמדותיהם בכפר מגדושה

ביירות (א.פ. רויטר ע.ט.) - קבוצת טרור בלתי מוכרת, "הג'יהאד האיסלאמי לשחרור לבנון", הבהירה אתמול בביירות, כי תוציא להורג את ארבעת הפרופסורים המערביים שנחטפו בביירות, אם ארה"ב תנסה לתקוף את לבנון ולשחרר את בני הערובה בכוח. בתוך כך עדיין לא נודע מה עלה בגורלו של שליח הכנסיה האנגליקנית טרי וייט, אף שמקורות בכנסיה מסרו בלונדון, כי קיבלו ערובות לבטחונו.

בהודעה שנשלחה לסוכנות ידיעות מערבית בביירות נאמר, כי הארגון אחראי להוספת ארבעת הפרופסורים מקמפוס אוניברסיטת ביירות. להודעה בכתב צורף תצלום של אחד החטופים, רוברט פולהיל האמריקאי כששני תת-מקלעים מכוונים לראשו.

בינתיים החלו אתמול המחבלים הפלשתינים תומכי יאסר עראפת לפנות מהכפר האסטראטגי מאגדושה שליד צידון בצעד שתכליתו לשים קץ ל"מלחמת המחנות" עם השיעים. השיעים עצמם הגדירו את המהלך הפלשתיני כצעד "תעמולתי".

עדי ראייה סיפרו, כי עשרות פלשתינים עזבו את עמדותיהם המבוצרות במאגדושה, כפר שנכבש בידי הפלשתינים מידי המיליציה השיעית "אמל" בסוף נובמבר אשתקד. הם הוסיפו, כי קו הגנה חדש של הפלשתינים הוקם במרחק קילומטר אחד מחוץ לכפר.

את העמדות שפינו הפלשתינים תפסו אנשי מיליציית "צבא השחרור העממי", הכורכב מהמוסלמים סונים. פינוי מאגדושה, שכיבושה נחשב להישג גדול לפלשתינים, הוא כנראה חלק מיוזמת הפיוס בין הפלשתינים לשיעים, שבראשה עומדת איראן. עד כה נקודת המחלוקת העיקרית היתה מי יפנה ראשון את עמדותיו - הפלשתינים במאגדושה או השיעים הצרים על מחנות הפליטים בביירות.

אולם ארגון "אמל" קידם בספקנות רבה את הצעד הפלשתיני המפתיע. "אנו דורשים לקבל חזרה את עמדותינו בכפר", אמר אחד ממנהיגי "אמל" באיזור צידון. לדבריו, רק במקרה זה יוכלו להיפתח שיחות פיוס ישירות בין השיעים לפלשתינים.

עיתוני ביירות ציינו עם זאת, כי נראה שיש קשר בין ההתפתחות האחרונה לבין ועידת הפסגה האיסלאמית, שבה השתתפו בין השאר נשיאי סוריה ולבנון.

אוסטרליה החליטה לבטל את ביקורו של השר שרון

מוחשש לתגובות חריפות של תושבים ממוצא פלשתיני

(קאנברה) (רויטר-עתים) - ממשלת אוסטרליה החליטה לבטל ביקור מתוכנן של שר התעשיה והמסחר אריאל שרון, בנימוק שהתאריך אינו נוח. מסר אתמול דובר בשם שר המסחר האוסטרלי, ג'ון דאוקינס.

הדובר הוסיף, כי שגריר ישראל יששכר בן-יעקב נקרא למשרד המסחר ונאמר לו שמוטב לדחות "לזמן בלתי מוגבל" את הביקור, שהיה אמור להתקיים בסוף חודש מארס.

פרשנים הביעו את הדעה, כי הסיבה האמיתית לדחיית הביקור היא החשש, שבואו של שרון עלול לעורר תגובות חריפות מצד הקהילות הלבנוניות והפלשתיניות הגדולות באוסטרליה.

ממשלת אוסטרליה ביקשה לשמור על פרופיל נמוך של הביקור, אולם השר שרון ניצל השבוע את ביקורו של ראש ממשלת אוסטרליה בוב הוק בישראל, כהזדמנות להכריז שהוא עצמו עומד לבקר באוסטרליה.

דוברו של דאוקינס אמר, כי השר הסכים ביולי שעבר להזמין את שרון, אולם עתה מתברר כי השרים האוסטרלים שנועדו לארח אותו - שר המסחר ושר התעשיה ג'ון באטן - יהיו עסוקים בעניינים אחרים במשך כל חודש מארס.

זכו בפיס

בסך 180,000 ש"ח זכה המספר 524636.

הפרס המצטבר בסך 300,000 ש"ח עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 580,000 ש"ח (כולל צבירה).

בסך 12,000 ש"ח זכה המספר: 277299.

בסך 6,000 ש"ח זכו המספרים: 777141; 864925.

בסך 300 ש"ח זכו המספרים:

034173; 075482; 145896;
186222; 258832; 265658;
290309; 365966; 384035;
398542; 405250; 459923;
471666; 501359; 529516;
558826; 562601; 575548;
589202; 602039; 610722;
627227; 673151; 674897;
677791; 708397; 706886;
720773; 759923; 836758;
854301; 892396.

בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 3762; 9395.

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 623; 950.

בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 454; 464; 742.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 0 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך 5 ש"ח זכו המספרים התלת-ספרתיים: 015; 030; 071; 186; 207; 212; 216; 224; 239; 286; 306; 349; 351; 396; 416; 501; 535; 562; 649; 698; 733; 847; 865; 894; 957; 975.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו-ספרתיים: 03; 04; 11; 12; 14; 21; 24; 26; 27; 29; 33; 34; 41; 45; 53; 56; 57; 60; 64; 69; 74; 87; 89; 93; 97.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

בטקס חלוקת פרסי ההסתדרות לאמנויות

קיסר מציין חשיבות טיפוח ועידוד היצירה האמנותית

מאת סופרת "דבר"

"פרסי ההסתדרות לאמנות ולאמנים בתחומי יצירה שונים באים לתת ביטוי ורגש לחשיבות ולחיוניות שאנו מייחסים לטיפוח ולעידוד היוצר והיצירה האמנותית בישראל", אמר אתמול מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, בטקס חלוקת פרסי ההסתדרות לאמנויות שנערך בבית אריאלה בתל-אביב. לדבריו, טיפוח היצירה והתרבות, במיוחד טיפוח היצירה הישראלית המקורית, היא משימה ש"ההסתדרות עומסת על כתפיה במשך כל שנות קיומה".

יו"ר המרכז לתרבות ולחינוך בהסתדרות נחום פסה, קרא ליוצרים ולאמנים לקחת חלק, עם כל ציבור העובדים, במאבקים "שההסתדרות עומדת בחזית הראשונה שלהם, נגד הפגיעה בתקציבי התרבות והחינוך ולמען חופש הביטוי וחרות היצירה".

חתני פרס הסתדרות לספרות, למוסיקה, לאמנות התיאטרון, לציור ופיסול הם: יעקב אורלנד, עמנואל עמירן-פוגצ'ב, נסים עזיקרי, אהרן גלעדי ועופר ללוש.

הפיסגה האיסלאמית

(המשך מעמ' 1)

במועצת הביטחון. מטרת הוועידה תהיה להשיג הסדר צודק ובר-קיימא של השאלה הפלשתינית ושל הסכסוך במזה"ת.

ההודעה מדגישה, עם זאת, כי החלטה 242 של מועצת הביטחון לא תוכל להוות בסיס מספיק להסדר השאלה הפלשתינית. "השלום במזה"ת לא יוכל להתבסס אלא על פינוי בלא וללא תנאי של כל האדמות הערביות הכבושות", נאמר בהודעה. ועידת הפסגה גם גינתה את ארה"ב בשל התקפתה על "מדינה חברה" בארגון, כלומר בשל התקפתה על לוב.

ועידת הפסגה גם מתחה ביקורת עקיפה על מצרים, שהשתתפה בה הפעם הראשונה מאז הסכמי קמפ-דייוויד. הביקורת כלולה בסעיף הקורא לכל המדינות המוסלמיות לציית לעיקרון של הימנעות מכל צורה של מגעים עם ישראל. עם זאת, נמנעה הוועידה מגינוי ישיר של מצרים.

עיקר תשומת הלב של הוועידה הופנה למלחמת המפרץ. בהודעה המסכמת נקראו איראן ועיראק לסגת לגבולותיהן שלפני פרוץ הקרבות ולפתוח בשיחות שלום. שר החוץ הכוויתי מסר במסיבת עיתונאים, כי ועדה משותפת של שבע מחברות ארגון המדינות האיסלאמיות תנסה לתווך בין שני הצדדים.

אין כרגע תוכנית לשלוח שליחים לטהראן כדי לשכנע את איראן להיכנס לדיונים על הסכם שלום עם עיראק. איראן, כידוע, לא השתתפה בוועידה - ואף דחתה, אתמול, את קריאת ועדת הפסגה לשים קץ לקרבות. בהודעה שנתפרסמה בטהראן, מתחה איראן ביקורת על החלטות הוועידה - "משום שלא גינו את המשטר העיראקי על שפלש למדינה איסלאמית".

מרכז מפ'

(המשך מעמ' 1)

יכולתה של המפלגה להוציא אל הפועל את מדיניותה והציע לחברי המרכז "לא להיכנס למיקוח - שבמקרה הטוב יכול להוריד ח"כ ובמקרה הפחות טוב לא יוכל להוריד ח"כ - ולאשר ברוחב-לב ובתבונה גדולה את הצטרפותו של עזר וייצמן וחבריו למפלגה".

מזכ"ל מפלגת העבודה, עוזי ברעם, סקר את קשרי "יחד"-"העבודה" שאיפשרו את הקמת ממשלת האחדות על בסיס של שוויוניות בין גוש הליכוד לגוש המערך וציין ש"יש מידה מסויימת של אי-הוגנות בזיכרון הקצר של ציבור פוליטי המדבר היום על בראי ועל המחיר שיש לשלם. אני חושב", הדגיש ח"כ ברעם, ש"כניסת עזר וייצמן לשורות מפלגת העבודה תחזק אותה ואת מעמדה".

וייצמן: "נקיים את המורשה"

עד שהחליט המרכז אם לאפשר דיון ארוך בסוגיה, כדרישת ברהוזר ומתנגדים אחרים, או לאפשר שני דוברים בעד ושניים נגד בלבד, קיבל וייצמן, שנכח בישיבה עם חלק מחברי מפלגתו הבכירים, את רשות הדיבור.

"היום אני עומד פה ומרגיש את עצמי אולי בסיום אחת הטיסות הכי גרועות שלי", אמר וייצמן, השואב את דימוייו מעברו בחיל האוויר. "אני מאושר ואני שמח שלא בקלות הגעתי לשדה-התעופה הזה ולמסלול הנחיתה הזה. מי שמגיע לשדה-התעופה טוב ומבוסס לא בא בשביל לנחות, הוא בא לנחות ולהמריא, להמריא יחד עם הכוח שאני מצטרף אליו".

וייצמן סיפר כי שקל אם לממש את אופציית ההצטרפות למפלגת העבודה בתוך השנתיים הראשונות לכהונת ממשלת האחדות, שבמהלכן היה צעדו מעורר פחות התנגדות, אך הוא וחבריו החליטו לבדוק קודם כל את יכולת התפקוד המשותפת ל"יחד" ולמפלגת העבודה.

"ב-1984 הייתי מוכן לגמור עם שמעון בתקיעת-כף", הדגיש וייצמן את האמון שנתן בראשי מפלגת העבודה כשחבר אליהם. "אבל פוליטיקאים מנוסים יותר יעצו לי לנסח הסכם. בבחירות הבאות אני [illegible] למרכז הזה הזה".

את נאומו סיים וייצמן בהבטחה שיחזיר למפלגת העבודה את הכספים שהקצתה לכיסוי חובות "יחד". "היות ואני כבר מומחה באיסוף כספים, אז בלי שטרות ובלי צ'קים ללא כיסוי אני לרשותכם למציאת מסמנים לקרב בינינו ובין האחרים", הכסית.

יצויין, כי בהסכם שאושר אמש נשאר פתוח הסעיף המדבר על חובותיה של "יחד" למס הכנסה ולביטוח הלאומי, כיוון ש"יחד" עדיין לא סיפקה למפלגת העבודה את הנתונים על הסכומים שמדובר בהם.

המרד בפיליפינים הטיל צל כבד על יכולתה של אקינו לשלוט בצבא

כל המורדים יועמדו למשפט בפני בית דין צבאי

מאנילה (א.פ., רויטר, ע"ט) המורדים בצבא-הפיליפינים יישפטו ויוענשו בכל חומרת הדין.

זאת הבהירה אתמול נשיאת הפיליפינים, קוראזון אקינו. אתמול נכנעו המורדים בבוקר, לאחר שהתבצרו יותר מ-48 שעות בתחנת שידור במאנילה.

משקיפים מציינים, כי הפרשה האחרונה הטילה צל כבד על יכולתה של אקינו לשלוט בצבא, שסירב למלא חלק מפקודותיה בזמן המרד.

בתוך כך נמסר, כי הנשיא המודח של הפיליפינים פרדיננד מארקוס התכוון לשוב לארצו במטוס, בליווית שכירי חרב אמריקאים כדי להצטרף למורדים. מארקוס ביטל ברגע האחרון את כוונתו, לאחר שפרטי התוכנית התגלו לשלטונות ארה"ב ולנציגי הממשלה הפיליפינית בהוואי, מקום גלותו.

מאתיים המורדים הורידו את הדגל מעל תחנת השידור, שבה החזיקו, ומסרו את עצמם לידי הצבא - זאת, לאחר משא ומתן ארוך עם רמטכ"ל הפיליפינים פידל ראמוס. המורדים יצאו מתחנת השידור בלא להניח את נשקם וזכו לקבלת פנים חמה.

בנאומה סיפרה אקינו, כי הורתה לשר ההגנה רפאל אילטו להעמיד את המורדים למשפט צבאי. "היה כאן ניסיון לפגוע בעיקרון הראשון של הדמוקראטיה", אמרה הנשיאה, ו"הוא סמכות השלטון האזרחי. כל מי שהיה מעורב בפשע הזה ייתן על כך דין-וחשבון מלא".

הרמטכ"ל ראמוס העניק למנהיג המורדים הקולונל אוסקאר קאנלאס, קבלת פנים של גיבורים. הדבר התרחש בלשכתו של שר ההגנה. הסיבה היא, כנראה, להצגם של הקצינים והטוראים בצבא. יצויין כי הוראותיה של הנשיאה אקינו עומדות בניגוד ברור למעשיו של ראמוס.

בשידור חי בטלוויזיה המקומית, מתוך לשכת שר ההגנה, הודיע קאנלאס על קץ המרידה. הוא לא השתמש במלה "כניעה". מאחורי קאנלאס וראמוס עמדו החיילים המורדים ונשקם בידם במצב הכן. המורדים הסכימו לפנות את בניין רשת הטלוויזיה השמינית רק לאחר שהובטח להם כי יוכלו לצאת עם נשקם.

ראמוס סירב להבטיח למורדים חנינה כללית. אקינו הורתה למפקדי צבאה לעצור את המורדים בצאתם מתחנת השידור, אולם אלה התקבלו בתרועות ובנשיקות על ידי הבריות, שצרו על המקום במשך יומיים.

דיפלומאטים ומשקיפים מערביים העריכו אתמול, כי דבריה התקיפים של אקינו נועדו לגיוס העם מאחוריה, לאחר שהתברר למעלה מכל ספק, כי אין לה ולמפקדי צבאה כל שליטה על מהלכי הצבא. המבחן החשוב ביותר של אקינו יבוא ביום ב' בשבוע הקרוב, עת תובא למשאל-עם החוקה החדשה, המעניקה לשלטון האזרחי סמכויות נרחבות יותר.

פקידי הממשל במאנילה אמרו, כי מארקוס ורעייתו תכננו "מסע שיבה מפואר" לפיליפינים - אימלדה אף רכשה ציוד קרבי בשווי של מאות אלפי דולארים - אולם בסופו של דבר לא עלה בידם להוציא את תכניתם אל הפועל.

35 שנים לעליית יהודי בבל

אפילו יעקב נמרודי, יליד בגדד, טרח והגיע מזיכוה, לכבוד הערב שהכל העדיפו להשתבח בהגדרתו: 35 שנה לעליית יהודי בבל.

משפחות רגיאון, דניאל, ששון, מחסק וכל השאר, מילאו אמש את היכל-התרבות לציון עלייתם והתערותם בארץ של עולי עיראק.

ב-19 בינואר 1952 הגיעו לאדמת יבניאל 100 העולים הראשונים, בטיסה לילית שכונתה "מבצע עזרא ונחמיה". "הציבור הנמצא כאן הוא הוכחה ניצחת לצדיקת הדרך", אמר יושב ראש הכנסת, שלמה הלל יליד עיראק, שהיה אחראי - במחתרת - לארגון עלייה זו.

תזמורת צה"ל ומקהלת "אביב" בניצוח יצחק גרציאני שרו לכבודם את "בין גבולות בין הרים". כן שרה המקהלה, בתרגום עברי, קטע מיצירתו של ורדי על מנהיג בבל, "נבוכדנצר".

ראש הממשלה, יצחק שמיר, ברך "בלב מלא עד גדותיו ובהערכה והערצה ללוחמיה של המחתרת הציונית בבבל, שהפליאה לעשות והצטיינה במסירות".

ממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, שיבח את יהודי עיראק, על שלא איבדו את הזהות גם אחרי 2500 שנה בתפוצה זרה ופרימיטיבית.

נשיא המדינה, חיים הרצוג, הדגיש את חשיבותו לתרבות האנושית של "השבט האציל מארם נהריים, שלא סבל מרגש נחיתות בעת קליטתו בארץ", לדבריו.

ובכל פעם שעלה שמם של יושבי שורת הנכבדים יוצאי עיראק: של האנרגיה משה שחל, שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו, מרדכי בן-פורת, פרץ הקהל במחיאות כפיים סוערות.

בהמשך הערב הוקרן סרט, המתאר את ההיסטוריה של קהילת יהודי עיראק על מוסדותיה, מנהיגיה, תרבותה וסיפור עלייתה ארצה.

כמיטב מסורת בית אבא סיימה הזמרת אימן בשירת המורת.

פרס מזהיר

(המשך מעמ' 1)

מסבסדים אותה וכאן ניסו לרצוח אותה עצמה".

פרס הזכיר שבמשך שנתיים חשדו בראשי "העבודה" שהם לא יקיימו את הסכם-הרוטציה. "אנחנו וקיימנו", הדגיש, "אבל באותה מידה באמנו: רוטציה זו ריאקציה? רוטציה זו בריחה ממה שהוסכם?"

ברעם: הכפשה כשיטה

גם מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, לא עבר לסדר על התנהגות הליכוד באחרונה. "לא זכורה לי מאז הקמת ממשלת האחדות הלאומית תקופה כל-כך פרועה בהתייחסות אל מפלגת העבודה ואל ראשיה ושליחיה", הדגיש ח"כ ברעם והתחשבן עם אישי הליכוד בזה אחר זה.

לח"כ קופמן, שתקף השבוע את התרומות שקיבלה מפלגת העבודה, הזכיר מזכ"ל "העבודה" שהוא מנהיג של תנועה, שזה שנה אינה מצליחה לקיים ועידה". על הביקורת שמתחו השרים ארנס ולוי ליגלג באומרו כי "הדבר היחיד המאחד את משה ארנס ואת דוד לוי הוא ביקורת על מסעו של שמעון פרס".

את צעדו של ח"כ מיכאל איתן הגדיר כ"בריונות" ודיבר על "הכפשה כשיטה". הוא הוסיף ש"בימים הקרובים יתברר שמעמדו אינו איתן כלל וכלל".

לדברי מזכ"ל "העבודה", "הכוונה של הליכוד אינה להפוך את פרשת דוד בלס לנושא ממושך, אלא כוונתה להרתיע מפני הסיוע לתנועה המושבים - הקיבוצים שנקלעו לקשיים. על רקע של האוצר אושרה תכנית הבראה לתנועה הקיבוצית, שאינה עולה פרוטה מתקציב המדינה, אך חברי הליכוד פתחו במסע שיסוי פרוע ומתוכנן כדי להרתיע אותנו ממאבק ציבורי בנושא".

את האחריות להתנהגות הליכוד תלה ח"כ ברעם בראשי המפלגה. "אני מצפה לומר ליצחק שמיר, למשה נסים ולדוד לוי מנהיגי הליכוד: ברגע שאינכם מסתייגים מאמירות של אחרון חברי-הכנסת, אתם נושאים באחריות לשיטה. אנחנו איננו מפלגה שרוצה או מסוגלת להשיב לכם באותו מטבע".

יצוין, כי מפלגת העבודה איננה מתעתדת להורות לסיעה בכנסת שלה להצביע נגד חוק התקציב אם החברים של הליכוד בוועדת הכספים לא יאשרו את ההחלטות שהתקבלו קודם שיובא התקציב לקריאה שניה ושלישית בכנסת.

אישים בכירים בליכוד אינם מסתירים את מורת-רוחם מצעדיהם של ח"כ מיכאל איתן וצעירי "חרות" מתוך מודעות לכך שהמשך שותפי הליכוד בממשלה וכך אין נוהגים כלפי שותף קואליציוני.

"דבר", מוסר: ראש הממשלה יצחק שמיר, ביקש ממנהיגי הליכוד להרגיע בהתקפות שלהם נגד פרס והמערך. הוא פנה אל שרי מפלגתו וחדכם אל חברי הכנסת שלו וביקש מהם להפסיק את "ההתקפות האישיות".

הננו מודיעים בצער רב על מות חברנו

קרן צבי ז"ל

הנהלת "נמר"
העובדים
וועד נמלאי "נמר"

להורנו לאה פליישמן

משתתפים באבלך על מות

אמך

עובדי המשביר המרכזי
סניף ירושלים

לאסתר בודניצקי
ולמשפחות:
דן בודניצקי
ועזרא ברק
משתתפים באבלכם על מותו של

שלמה בודניצקי ז"ל

לאה קיפנים — בצלאלה ועמוס קיפנים
לילי ובתים קיפנים — חוה ודורם קיפנים
ורחמה ויצחק קיפנים

בצער ובכאב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

הילדה דריימן

אלמנת בנימין דריימן ז"ל

ההלויה תתקיים ביום ראשון ב' שבט תשמ"ז 1.2.87 בשעה 11.30 בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת-ים. נפגשים ליד השער הדרומי.

האבלים:
שלמה ומרים דריימן - ארה"ב
גדעון ורותי דריימן - כפר-חיים
וכל הנכדים

יושבים שבעה בבית הדריימן בכפר-חיים.

אוניברסיטת תל-אביב, הפקולטה לאמנויות
החוג לקולנוע וטלויזיה

ליגאל משיח

משתתפים באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

מורי החוג ותלמידיו

לבלהה דורון ויעל

עמכם באבלכם על פטירת הבעל והאב

אורי היבשר ז"ל

ההנהלה והעובדים
סולל בונה מרחב הצפון

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

שמואל מרגלית ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון ב' בשבט תשמ"ז (1.2.87) בשעה 3.00 אחה"צ. נפגשים ליד ביתו בשדרות דוד המלך 8.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

גד כהן

נעלה לקברו ביום ב' ג' בשבט 2.2.87 בכפר סמיר בשעה 15.30
נתייחד עם זכרו בשעה 16.30 בבית בירם.

דיוה יכין בועז ואוהד
ובני משפחתם.

אזכרה לזכר יקירינו,

נחמיה ורבקה תאומי ז"ל

ביום שני ג' בשבט תשמ"ז (2.2.87) בשעה 15.30 בבית-העלמין ה"דרום" בגבול חולון-בת-ים (בשער הישן).

המשפחה

למושב רגבה ולמשפחה

השתתפותנו הכנה באבלכם במות

גבי פלד ז"ל

קבוץ לוחמי הגטאות

למשפחה
בית רגבה
למפעלי מילואות

אתכם באבל על מות

גבי פלד ז"ל

החברים בכברי

לתמר המשפחה ובית רגבה

אתכם באבלכם הכבד
במותו ללא עת של ידידנו

גבי פלד ז"ל

המועצה האזורית מטה אשר
העובדים והישובים

בצער רב אנו מודיעים על
מות חברתנו

חיה ליפשיץ ז"ל

אשר ציוותה את גופתה למדע

טקס הפרידה ביום ראשון 1.2.87 ב' בשבת תשמ"ז בשעה 13.00 בבית התרבות בקבוץ גבעת השלשה

המשפחה:
בנה: אורי ליפשיץ וב"ב
בתה: יעל שוהם וב"ב
בנה: ישי ליפשיץ וב"ב
ובית גבעת השלושה

האגודה לחקר מארכס והסוציאליזם
כבר הופיעו המחברות
למחשבה סוציאליסטית מס. 10
בעריכת משה צ'יז'יק ואברהם וולפנזון.
(ינואר 1987)

תוכן העניינים:

א. מבעיות הזמן: זאב צור - מילכוד המדיניות הכלכלית, הגיונו של שחארוב, על המיתולוגיה הפוליטית של האפרטהייד.

ב. הגותו של מארכס: צבי רזין - תפיסת הדמוקרטיה של מארכס, מאקסימיליאן רובל - מארכס תיאורטיקן של האנארכיזם, יובל לוריה - ההצדקה המארכסיסטית לקומוניזם, מיכאל מידן קומוניקציה ועבודה: פרשנותו של י. האברמאס את תורתו החברתית של ק. מארכס.

ג. בשדה העיון: ירמיהו יובל - שפינוזה ומארכס - האדם בטבע ומדע הגאולה, צבי טאובר - הדילמה של אמן מתפכח: אמנות וקומוניזם בכתביו של היינריך היינה. אלכסנדר מנור - מארכסיזם ופסיכולוגיה, שמעון שור - "רובד" "מעמד" ושיטות סטטיסטיות לבחינה אמפירית של מושג "המעמד" המארכסי, יהודית מארקוס וזולטאן טאר - היסוד היהודי בתורותיה של אסכולת פרנקפורט.

ד. ביקורת הקפיטאליזם - ויכוח בין אנדרי גורץ וטילמאן פיכטר - מודל צריכה קפיטליסטי ואמנציפציה.

ה. ימי עיון: אשר סילפן - פתיחה ליום עיון לציון 100 שנה להולדתו של ארנסט בלוך, אברהם ישעור - תקוות המארכסיזם האוטופי, צבי רזין - דברים על ארנסט בלוך.

ו. צבא וחברה: משה ליסאק - צה"ל כצבא פרופסיונאלי - התפתחות בתנאים מכבידים.

ז. אישים בסוציאליזם: ש. צירולניקוב - ד. בן גוריון ו. לנין - הקבלה היסטורית, דב ברניר - בעקבות ספרו של שלמה אבינרי על משה הס. אלכסנדר גוטרמן - שורשיו וזהותו היהודית של שמעון דיקשטיין מאבות הסוציאליזם הפולני 1858-1884. בנימין פינקוס - נ. בוכארין - ימין ושמאל בבולשביזם.

ח. מארכס בספרים ובכתבי עת: שלמה אבינרי - ממצא להוצאה חדשה של המניפסט הקומוניסטי, אבישי מרגלית - דלות ההסבר הפונקציונאלי אצל מארכס.

ט. ביקורת על ספרים חדשים: אברהם ישעור.

י. מי ומי בחוברת:

בחוברת 285 עמודים. המחיר 12 שקל. לחברי האגודה 10 שקל. בהזמנות לפנות לאגודה לחקר מארכס והסוציאליזם תל-אביב ת.ד. 11299 מיקוד 61112, חיפה ת.ד. 45279 מיקוד 31452.

דבר
DAVAR دافار
מאוחד עם "למרחב"
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מנהל מערכת: מרדכי ברקאי
עורך "דבר-השבוע": טוביה מנדלסון
מנהל כללי: אהרון קראוס
המו"ל - "דבר" בע"מ
מדפיס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל-אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים: 298032, 281860, 286156
רא. בית "דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים: המערכת: רח' [illegible] 16 בית מאזיה קומה ג טלפון 242203 ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27 טלפונים 642111-2-3 ת.ד. 33104

אנשים • אנשים •

יטפלו בהן

„הפעילות של ויצ"ו בקרב הדרוזים מתמקדת כרגע בהכשרת האשה, אך אולי יבוא יום בו נטפל גם בנושאים של מעמד האשה וקידומה תוך התחשבות והערכה למסורת", אמרה השבוע רות תקוע (מימין), יו"ר ויצ"ו ישראל, בטקס הפתיחה של מועדון ויצ"ו בדלית אל כרמל. בראש הסניף הדרוזי עומדת ראויה כמאל (משמאל), בתו של כמאל מנסור, יועץ הנשיא לענייני ערבים. „בסופו של דבר לא תהיה לנו הברירה והצורך לשבות נגד קידום האשה". התלונן בצחוק מנסור לשמע הדברים. הסניף של ויצ"ו בדלית אל כרמל קיים כבר כ־10 שנים אך החידוש נעוץ בפתיחתו של המועדון בבית אוליפנט ההיסטורי, שנבנה ב־1882 ושתיבור ההימנון הלאומי „התקווה" קשור בו. ראויה עצמה הגיעה לפעילות התנדבותית בויצ"ו לאחר שילדה את בתה הבכירה לפני עשר שנים ועזבה את עבודת ההוראה. עד כה הוו הסניף הדרוזי היחיד, ומתקיימים בו קורסים מעשיים שונים.

צילום: אורי לנצמבי

★

יועצת ראש הממשלה למעמד האשה ד"ר ניצה שפירא־ליבאי (בתמונה) מחתה את־מול בפני אריה דולצ'ין, נגיד אוצר התיישבות היהודים, על כי הדירקטוריון החדש של בנק לאומי „נקי מנשים". במברק ששלחה שפירא־ליבאי לדולצ'ין מציינת היועצת כי עם כל הד־גישות הציבורית שליוותה את החלפת חברי הדירקטוריון של כלל נשאר גוף זה ללא נשים. „ניתן היה למצוא לפחות אשה אחת אשר כישוריה והתאמתה אינם נופלים מאלה של גלריית הגברים", כותבת שפירא־ליבאי, התובעת לפעול בהקדם לתיקון המעוות.

יעל ארמוני

★

ד"ר ניצה שפירא־ליבאי התריעה בפני שר החינוך יצחק נבון על הנחיצות להכשיר מנחים לחינוך מיני וזאת בעקבות פטירתה הטראגית של יעל שוויקי שהביאה למודעות הציבור את בעיית החינוך המיני לנוער. במכתב ששיגרה שפירא־ליבאי לשר החינוך היא מציינת כי המציאות שנחשפה כתוצאה מהפסקת הריון בקליניקה ללא פיקוח, מצביעה כי שיעור גבוה של נערים ונערות בגיל ההתבגרות מקיימים יחסי מין. „תופעה זו, מבלי לנקוט עמדה לגבי עצם קיומה, מחייבת התמודדות מיידית עם השלכותיה רבות הפנים, כולל צעדים למניעת הישנות מקרים מסוג הטרגדיה של יעל שוויקי". שפירא־ליבאי מציינת כי לנוכח המצב הקיים, על משרד החינוך להכשיר בדחיפות מנחים לחינוך מיני הלכתיים, בנושא זה לתלמידים ולהורים.

יעל ארמוני

ישראלי בסינגפור

יו"ר האגף לארגון ומועצות הפועלים בהסתדרות, גרשון בן ישראל (בתמונה), יצא ביום ראשון לסינגפור, שם ישתתף בכינוס ההסתדרויות בקונגרס הסקציה האסייאנית של האגודה הבין־לאומית למשפט, עבודה ובטחון סוציאלי. זו הפעם הראשונה שישראלי משתתף בכינוס אסייאני מסוג זה. את בן־ישראל הזמין לסינגפור נשיא בית הדין לעבודה במדינה זו, השופט טאן בון ציאנג, המכהן כיו"ר האגודה ליחסי עבודה באסיה והעומד בראש הוועדה המארגנת.

חיים ביאור

חילופי שתילים

גב' הייזל הוק, רעיית ראש־הממשלה האוסטרלי בוב הוק, בקרה אתמול בגן הבוטני הירושלמי והאוניברסיטאי שבקרית־האוניברסיטה העברית בגבעת רם. למרות הקור העז, סיירה גב' הוק, שבאה מצויידת במגפיים, בכל חלקי הגן ואף נטעה שתיל של העץ האוסטרלי „בנקסיה" בחלקה האוסטרלית של הגן הבוטני. חלק זו משתרעת על פני שטח של כ־20 דונם. גב' הוק אמרה כי היא שמחה שיש גם חילופי שתילים בין ישראל ואוסטרליה ולא רק חילופי אנשים. בתמונה: גב' הוק נוטעת עץ. מימין לשמאל: ד"ר מיכאל אבישי, מר עודד סוביל וגב' הייזל הוק.

חוזרים לעבודה

בית הדין האזורי לעבודה בחיפה נתן הבוקר תוקף של פסק דין להסכם שנחתם בין מב"ת לבין הנהלת מפעל הטקסטיל „גיבור־כלנר" הדרוזי עוספיה שבו היה סכסוך עבודה בחודשיים האחרונים. לפי ההסכם תחזור העבודה במפעל לתקנה, ודרישת ההסתדרות לחתימת הסכם עבודה מפעלי תועבר להכרעת ועדת המעקב שהוקמה לפי הסכם המסגרת במיגזר העסקי, המורכבת מחיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי ואבי פילוסוף, מהתאחדות התעשיינים. סכסוך העבודה ב„רקס" נתגלע על רקע סירוב ההנהלה להכנס עם מפ"ח למו"מ על הסכם מפעלי, ובמהלכו היו במפעל השבתות ועיצומים.

מזל טוב

מזל טוב לתמי מרום ולודי בהרוביץ, מאמש נשואים כדת משה וישראל. החופה והמסיבה נערכו בבית האם, פולה מרום, בחוג של ידידים ובראשם נשיא המדינה ורעייתו, ורבים ממשפחת „ידיעות אחרונות".

לדתיים בלבד

הנהלת בית החולים רמב"ם נענתה לפנייתו של משה בליטנטל, יו"ר הסיעה הדתית המאוחדת במועצת עיריית חיפה, שלא לגבות דמי חנייה בשבתות מבעלי רכב דתיים המחנים את רכבם במגרש החנייה של בית החולים. בליטנטל טען כי גביית דמי חנייה בשבתות במגרש החנייה, גורמת קשיים לאנשים דתיים המגיעים אל בית־החולים רק במקרים של פיקוח נפש ונאלצים להשאיר את רכבם במקום עד צאת השבת. כאמור, נענתה הנהלת בית החולים לפנייתו של בליטנטל, כפי שנודע, נבדקת עתה תוכנית החנייה במגרשי החנייה של בית החולים.

אריאלה ראובני

מינוי בצה"ל

תת אלוף דורון רובין (בתמונה) יתמנה היום לראש מחלקת התדריכה במטה הכללי ויועלה לדרגת אלוף. הוא בא במקומו של אלוף יצחק מרדכי שנתמנה ב־24 באוגוסט 1986 לאלוף פיקוד הדרום. תת אלוף רובין נולד בשנת 1944. הוא בוגר אוניברסיטת ת"א, בחוג ללימודי המזרח התיכון ובוגר המיכללה לבטחון לאומי. עבר מסלול מגוון בצה"ל, ובמלחמת ההתשה היה אף השתתף בהבאת הראדאר ממצרים. הוא נשוי ואב לארבעה בנים.

מפגשים

בין המאזינים לנאומו של יורש העצר הירדני הנסיך חסן בפני מועצת אירופה בשטרסבורג היה גם סגן השר רוני מילוא. השניים הם אורחי מועצת אירופה אבל לא היה בכך די כדי להפגישם. לעומת זאת הצליח רוני מילוא ללחוץ את ידו של ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק ולהוליך אתו דברים. שיראק הביע את התקווה להפגש עם עמיתו שמיר בפריז או בירושלים ואת הדעה כי רעיון הוועידה הבין־לאומית אינו בר־ביצוע.

השחקנית ג'ין פונדה נראית בתמונה עם אנטולי שצ'רנסקי ושמעון ויזנטל בעת סעודה שערך השבוע ויזנטל במלון בלוס־אנג'לס לכבודו של שצ'רנסקי והעניק לו שם את פרס מרכז ויזנטל לפעילות הומניטרית לשנת 1986.

המדור נערך ע"י אורה ארמוני

סקר מכון סמית – מיוחד ל„דבר"

שר האוצר עדיין לא הצליח לזכות בתמיכה ציבורית רחבה

הציבור הישראלי פחות מרוצה מהממשלה היום – כחודשיים לאחר בצוע הרוטציה – מאשר ערב מועד הרוטציה. בסקר דעת־קהל שביצע מכון סמית בין ה־24 לדצמבר וה־4 לינואר, נמצא שהציבור היה מאוד ביקורתי כלפי הממשלה, ביחוד בקשר לטיפולה בכלכלה. התמיכה בשתי המפלגות הגדולות ירדה.

משה נסים, שר האוצר, עדיין לא הצליח לזכות בתמיכה ציבורית רחבה. בסקר דצמבר/ינואר חשבו 36 אחוז מהנשאלים שהוא ממלא את תפקידו היטב. וזוהי ירידה של שישה אחוזים בהשוואה לתוצאות הסקר הקודם. רק 42 אחוזים מהציבור סבורים שהממשלה בדרך כלל מצליחה בטיפולה בנושא הכלכלי, בספטמבר האחרון היו אלה 73 אחוזים שהביעו הערכה לממשלה בתחום זה.

נמצא, כי בין תומכי הליכוד עדיין היו רבים שחשבו שהממשלה בדרך הנכונה בנושא הכלכלי. בקרב תומכי מפלגת העבודה והמפלגות הקרובות לה נטו רבים לענות בשלילה.

63 אחוזים צופים „עליות נוספות במחירים בחודשים הקרובים", לעומת 23 אחוזים שחשבו שהמחירים ישארו יציבים (14 אחוז לא הביעו דעה). יוזכר, כי הסקר נערך לפני פיחות השקל ולפני עסקת החבילה החדשה, כך שניתן לומר שהציבור חש שאכן יינקטו צעדים כלכליים נוספים.

הציבור חש אי־וודאות רבה: 46 אחוזים מהמרואיינים חשבו ש„בחודשים הקרובים יהיה גידול ניכר באבטלה". שליש מהציבור לא הסכימו לדעה זו ושאר הנשאלים (21 אחוז) לא הביעו דעה.

הנושא הכלכלי המרכזי בתקופת עריכת הסקר היתה הצעת הרפורמה במסים. הציבור, ברובו, תמך ברפורמה במס – 79 אחוזים הסכימו לדעה ש„יש לבצע רפורמה במיסוי מאחר ונטל המסים בארץ גבוה מדי". 70 אחוזים הסכימו לדעה ש„יש לבצע רפורמה במיסוי עכשיו ולא להכות למועד מאוחר יותר". לדעתם של 66 אחוזים הכנסתם נטו תעלה ורמת חייהם תשתפר.

ניתן לומר שרוב ברור של 57 אחוזים רצו בהורדת דרגת המס הגבוהה ביותר ל־45 אחוזים ואף למטה מזה.

נתוני הסקר מצביעים על תמיכה רבה שהיתה בציבור לביצוע רפורמה במס. לגבי יישום הרפורמה הציבור זהיר יותר.

במהלך הדיונים בנושא הרפורמה במס נוצרו שלוש קבוצות עיקריות. קבוצה ראשונה, בראשות משה נסים ובתמיכת ראש־הממשלה, שתמכה בתוכנית המוצעת; קבוצה שניה, בראשות שמעון פרס וכן שרים מהליכוד והמערך, שתמכה בפשרה; קבוצה שלישית של מתנגדי התוכנית, ובראשם מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר. תמיכת הציבור התחלקה באופן הבא: 22 אחוזים תמכו בקבוצת נסים־שמיר, תומכיה הראשיים של התוכנית. 38 אחוזים תמכו בקבוצת ה„פשרה" בראשות פרס. בקבוצת המתנגדים, בראשות מזכ"ל ההסתדרות קיסר, תמכו 33 אחוזים. יצויין, כי 27 אחוזים מהנשאלים לא נקטו עמדה.

מה הביא את הציבור לתמוך בפשרה? לדעת אנשי מכון־סמית, הציבור חשש מהתוצאות של הרפורמות במס, שבהן תמך. אולי היתה הרגשה שהרפורמה תפגע ביציבות הכלכלית שהושגה במאמץ רב.

המושבניקים שיצאו לחפש את מזלם בחוות שבאפריקה חזרו בבושת פנים

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

מה שהחל ברעש תקשורתי גדול ובתקוות רבות של מושבניקים שקצה נפשם בחקלאות הישראלית המתדרדרת והם ביקשו למצוא את עתידם המקצועי, ובעיקר הכלכלי, בארצות אפריקה ובאוסטרליה, הסתיים בימים האחרונים בקול ענות חלושה.

מרבית החקלאים ממושבי הגליל התחתון שיצאו באביב שעבר לדרום אפריקה ולארצות אפריקה מתפתחות לשמש שם כמדריכים חקלאים – שבו הביתה בלא שהצליחו לממש את חלומותיהם הכלכליים והמקצועיים.

המדובר בכעשרה חקלאים ממושבי הגליל התחתון וביניהם: כפר קיש, אילניה, כפר תבור, שדמות דבורה ומושבים אחרים. אלה נענו לפניית חברות וחוות חקלאיות באפריקה, לבוא ולשמש כמדריכים חקלאיים מקצועיים ולסייע בהקמת פרוייקטים חקלאים גדולים.

בתמורה הובטח לחקלאים משכורות גבוהות בדולרים ואחזקת משפחותיהם. החקלאים הישראלים שהתיאשו מאפשרות לשפר את מצבם החקלאי־כלכלי בארץ בעקבות המשבר הקשה בחקלאות, ראו בהצעות האפריקאיות דרך טובה להתעשרות מהירה, ולהחזרת חובותיהם הגדולים בארץ והם יצאו ליבשת השחורה.

הנשים והילדים נשארו בארץ והמתינו להצטרפות לבעליהן. חלק מכרו את משקיהם ואחרים השכירו אותם או שהנשים עבדו בעבודות השוטפות החיוניות.

עתה מתברר כי החברה הדרום־אפריקאית שביקשה לרכוש את הישראלים, נקלעה לקשיים כלכליים כבדים והתוכניות לפיתוח פרוייקטים חקלאיים באפריקה, ירדו לטמיון. חברות אפריקאיות אחרות שרכשו את הידע והחקלאים הישראלים, נתקלו בקשיי מימון וביטלו בשלב זה את תוכניותיהן.

כתוצאה מכך נאלצו החקלאים הישראלים לארוז את מטלטליהם ולנבוח לפחות בשלב זה את רעיונות ההתעשרות המהירה, ולשוב הביתה מאוכזבים ומתוסכלים.

נודע כי אחד השבים, מושבניק מאילניה, חזר כשהוא סובל ממלריה ומצבו קשה, אך לא נשקפת סכנה לחייו.

אחר פתח בימים האחרונים חנות בעפולה, ואילו האחרים מתחבטים מחדש בבעיות פרנסה ותעסוקה.

בכל מקרה, הם מתכוונים לשוב לחקלאות ולנסות להתאושש מחדש.

ועענונו ניסה להעביר מידע לבני משפחתו בעת הפגישות עימו בכלא

בכך מסבירה הפרקליטות את התנגדותה לפגישתו עם זימט

(עו). – פרקליטות המדינה תציג לבית המשפט המחוזי בירושלים חומר־ראיות המוכיח כי מעשיו של מרדכי ועענונו גרמו נזק חמור לביטחון – מתחוור מהודעה שהגישה הפרקליטות לבית המשפט בתשובתה על שתי עתירותיו בקשר לסירוב לאפשר לו פגישה ללא חייץ עם חברתו „ג'ודי" זימט ולהעבירו לתנאי מעצר רגילים וכן סירוב להתיר לו פגישה עם כומר אנגליקני.

בית המשפט יחליט ביום חמישי הבא.

הודעת הפרקליטות מגלה כי, פרט ל„מקרה כף היד" של ועענונו, הוא ניסה להעביר מידע סודי בעת שנפגש בכלא עם בני משפחתו. בעתידות, כך מסתבר, הצהיר ועענונו כי הוא „מתחייב לשמור ולהימנע מלדבר על סודות המדינה ואפשר להעמידו במבחן".

בדיון אתמול בפני השופט צבי כהן אמר בא כוח המדינה, עו"ד עוזי חסון, כי הקשר עם ג'ודי זימט הוא „רומן – מתחדש" מאחר שהקשר ביניהם נותק לפני שנים. הוצע לוועענונו לערוך פגישה מבוקרת עימה מחשש שבפגישה ללא מחיצה יעביר לה ידיעות סודיות שהיא עלולה לפרסמן בחו"ל בלי אימת החוק הישראלי. לעומת זאת הותר לו להיפגש עם בני משפחתו פנים אל פנים, מאחר שחל עליהם החוק הישראלי והם לא יפרסמו פרטים סודיים אם ימסרו להם באלה. עו"ד חסון טוען עוד כי באחד הביקורים ביקש ועענונו מבני משפחתו לבצע פעולות שונות. „החשש שינסה להעביר ידיעות סודיות לחברתו הינו חשש סביר נוכח מעשיו בעבר" אמר.

בתגובה בכתב שהגישה המדינה לעתירתו של ועענונו נאמר: „ועענונו נימק בנימוקים שונים את הסיבה לשביתת הרעב שלו, הנכנסת ליומה ה־27. בשיחות שקיים עם מנהל הכלא אמר לראשונה כי הוא שובת רעב כמחאה על אופן הגעתו ארצה, לאחר מכן טען כי הוא שובת רעב כדי לעורר את דעת הקהל בעולם כדי שישראל תיאלץ לשחררו. בשלב מאוחר יותר טען כי מכיוון שעליו לרצות עונש מאסר, טוב מותו מחייו. „לאחרונה אמר למפקד הכלא, כי ישלים 30 ימי שביתת רעב ואחריהם ישקול אם להמשיך בה או להפסיקה", אמר חסון.

בא כוחו של ועענונו, עו"ד אילן סבן, אמר, כי מרשו דורש קשר דיבור עם חברתו ולא העברת פתקים.

השופט כהן הציע שאם ועענונו חפץ בקשר דיבור, דבריו יוקלטו, ההקלטה תבוקר בידי אנשי הביטחון ורק אז תושמע לזימט. בא כוח המדינה קיבל את ההצעה, אך בא כוחו של ועענונו התנגד. הוא טען, כי החשש לביטחון מדינה אינו סביר ואין טענה שלזימט יש כוונה לפגוע בביטחון. עוד הוא ביקש מבית המשפט להורות לשלטונות הכלא לאפשר לוועענונו לקיים קשר טלפוני עם חברתו והוצאות הטלפון יהיו על חשבונו.

כאמור יתן השופט את החלטתו ביום חמישי הבא.

הכנות לפתיחת עוד סניף של בנק קאהיר – עמאן ברמאללה

ראשי לשכות המסחר בשטחים נפגשו עם מתאם הפעולות

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר"

על הכנות לפתיחת סניף נוסף של בנק קאהיר־עמאן ברמאללה ועל הקלות מנהליות שניתנו לאנשי העסקים ביהודה ושומרון נמסר בפגישה רבת משתתפים של ראשי המינהל הישראלי בשטחים וראשי לשכות המסחר בגדה המערבית.

בפגישה שהתקיימה בבית לחם השתתפו מתאם הפעולות שמואל גורן וראש המנהל ביהודה ושומרון תא"ל סנה וכמה עשרות ראשי לשכות המסחר הערביות ופקידים ישראלים.

הפגישה נוהלה על ידי אליאס פרייג' והנציגים הערבים העלו בה שורה ארוכה של בעיות בתחום המסחרי העסקי.

הם דיברו על הקלות במסים, הורדת אגרות המעבר בגשרי הירדן, הקשר עם השוק האירופי המשותף, ביטול הנוהלים המקשים על עבודת חלפני הכספים ועוד.

הנושאים השונים הוכנו לדיון על ידי לשכות המסחר הערביות ובפגישה שארכה קרוב ל־3 שעות הובטחו לאנשי העסקים הערבים שורה של הקלות.

בין השאר דובר על הצלחת פעולתו של סניף הבנק הירדני בשכם ועל ההכנות והעשיות עתה לפתיחת סניף נוסף של הבנק ברמאללה. לצורך זה שוהה עתה בגדה באורח מאשא מהנהלת הבנק ברבת־עמון.

קיבוצי הערבה רוצים להכלל בהסדר הסיוע

מאת סופר „דבר"

שמונת קיבוצי התק"ם בחבל אילות שבערבה הדרומית, ששישה מהם מסובים עדיין על שולחן המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית, החליטו לתבוע את הכללתם בהסדר המתוכנן בין התק"ם ובין האוצר והבנקים בדבר סיוע לקיבוצים שמצבם הכלכלי קשה. על כך מוסר הגליון האחרון של „קיבוץ", בטאון התק"ם, שיצא לאור אתמול.

בכנס חירום של המזכירים ומרכזי המשק של שמונה קיבוצים אלה, שנערך ביום ו' ביטבתה, הקיבוץ הוותיק והמבוסס שביניהם, החליטו שצירים למרכז הקרוב של התק"ם, העומד להיערך בקרוב לאישור סופי של ההסכם, לאחר שהאוצר יאשר מצידו את ההסכם, יצביעו נגדו אם הוא לא יחול גם עליהם.

20%–40% הנחה לסוף העונה

תל־אביב: בגד עור דיזנגוף – דיזנגוף סנטר. תל־אביב: בגד עור בן יהודה – בן יהודה 104. יפו העתיקה: בגד עור יפו – סמטת מזל דגים 13. הרצליה: בגד עור מגדל דניאל – מלון מגדל דניאל. ירושלים: בגד עור קרדו – הרובע היהודי, העיר העתיקה. ירושלים: אקסקלוסיב בגד עור – מדרחוב, בן יהודה 2. חיפה: בגד עור פנורמה – שד' הנשיא. מרכז פנורמה.

אפשרות ל־3 תשלומים

אופנת עור בינלאומית

Beged-Or

פירגנתי לעצמי בגד עור

מינויו של אלוף רובין חריגה ממדיניות מוצהרת

מאת טלי זליגר, הכתבת הצבאית של „דבר"

תא"ל דורון רובין יועלה היום לדרגת אלוף ויתמנה לתפקיד ראש מה"ד. רובין, שהיה בתפקידו האחרון אחראי על תורה ופיתוח במפקדת חיילות־שדה הוא מפקד עתיר נסיון, איש הצנחנים שפיקד גם על יחידות שיריון.

מינויו של דורון רובין לתפקיד ראש מה"ד בדרגת אלוף מהווה חריגה ממדיניות מוצהרת של שר הביטחון, אשר התבטא בפרוזדים צבאיים בחודשים האחרונים באופן הנחרץ ביותר נגד הוספת אלוף למטה הכללי. האלוף דורון רובין נחשב קצין מעולה ובעל עמדות מוצקות וקפדניות. זאת, למרות שבמלחמת לבנון היה אחראי לשורה של ליקויים בתיפקוד יחידתו ברמה המקומית ובמערך הכולל. בניגוד לאחרים, הוא גם הודה בטעויות שלו.

דעת הרוב היא, כי רובין יכול וראוי להיות אלוף בצה"ל ויוכל לתרום מכישוריו. עם זאת, יש לשוב ולהזכיר את אי ביצוע הורדת תקן – ראש־מה"ד לדרגת תת־אלוף – בניגוד למאמץ ההתייעלות של צה"ל.

נזק רב נגרם בשריפה באנייה „הדר"

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

באנייה „הדר" נשרפו כליל מדור המגורים וגשר הפיקוד, חדר המכונות, המוצף מים, גם הוא ניזוק, כנראה. מימדי הנזקים בחדר המכונות ייקבעו אחרי שאיבת המים ממנו.

פרטים אלה מסר אמש יהודה עופר, מבעלי האונייה. עופר מסר עוד, שהאונייה תיבדק על ידי מומחים של חברת הביטוח, אותם ילוו אנשי החברה. בתום הבדיקה תתקבל החלטה אודות הכרזת „הדר" כאונייה אבודה („טוטאל לוס"), אם לא תראה אפשרות לתקנה ולהפעילה מחדש. במקרה של תיקון – תשקל הבעייה היכן לתקן את האונייה. לטריאסט הגיע גם רב־חובל חיים הררי, אשר מונה על ידי מינהל הספנות של משרד התחבורה כחוקר נסיבות הדליקה.

יהודה עופר מסר עוד, שעל סיפונה של „הדר" נשארו שישה אנשי צוות – רב־חובל ומכונאי ראשי, שני קצינים, רב־מלחים ורב־משמנים. אנשי הצוות האחרים יבואו כנראה היום לארץ במטוס „אל־על". יצויין, שכל החפצים האישיים של אנשי הצוות ומסמכיהם נשרפו בעת הדליקה. הכנת מסמכים חלופיים ארכה זמן מה.

מכון יהודי ערבי נחנך בבית ברל

מאת חנה מאור, סופרת „דבר" השרון

ב„בית ברל" נחנך ביום חמישי האגף החדש של המכון היהודי/ערבי של ההסתדרות. בטכס השתתפו אישי ציבור מן המיגזר היהודי וכן מן המיגזר הערבי: שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו, מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר, גדעון בן־ישראל, חברי הוועדה המרכזת של ההסתדרות ועוד.

האגף החדש כולל חדרי הרצאות וכן 15 חדרים זוגיים בתנאי פנימייה.

למשתתפי הטכס חולק דף מידע, ראשון מסוגו, וכו תומר על ארצות ערב. נתן אלמוזלינו, יושב ראש המכון הודיע, כי דף המידע על ארצות ערב אמור לצאת לאור באופן קבוע אחת לחודש.

השנה, לראשונה מאז היווסדו, יחלק המכון היהודי/ערבי 4 מילגות בסך 1000 דולר כל אחת. הזוכים יהיו שני סטודנטים יהודים ושני סטודנטים ערבים, שיכתבו מסה בנושא היהודי/ערבי. מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, אמר, כי לדעתו, עקרונות תנועת העבודה־שוויון, עבודה ועזרה הדדית – הם המתכון הבסיסי לדו־קיום וחיים משותפים בין יהודים לערבים, למרות הבדלי שפה, דת ומסורת.

חובות התק"ם מסתכמים ב־1.5 מיליארד דולר

מאת ארנון מגן, סופר „דבר"

ישיבת המרכז של התק"ם, לאישור סופי של ההסדר עם הממשלה והבנקים בדבר מתן הלוואות בתנאים סבירים לקיבוצים הנתונים במצוקה, שאמורה היתה להתקיים מחרתיים (יום א'), נדחתה בשל הדיונים בנושא זה המתנהלים עדיין בוועדות הכספים של הכנסת.

חובות התק"ם מסתכמים ב־900 מיליון דולר, ויחד עם חובות הקיבוץ הארצי מגיע החוב הכללי של התנועה הקיבוצית לכמיליארד וחצי דולר (ולא לשני מיליארד דולר, כפי שפורסם אתמול באחד העיתונים מפי חוגים במשרד האוצר). רובו מורכב מהלוואות לטווח ארוך, בעוד החובות לטווח קצר, בעיקר לפרעון הלוואות להון חוזר, מסתכמים ב־300 מיליון דולר בקירוב, מזה כ־200 מיליון בתק"ם.

13 בתי חולים פרטיים צפויים לסגירה

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

ההנהלות של 13 בתי חולים פסיכיאטריים ופסיכוגריאטריים פרטיים שבהם מאושפזים כ־3,000 קשישים סיעודיים וחולי נפש, הודיעו בימים אלה לבני משפחותיהם של המאושפזים כי בדעתם לסגור את בתי החולים בראשית חודש פברואר בגלל קשיים תקציביים.

ההנהלות הודיעו כי על בני המשפחות להתכונן להוצאת החולים מהמוסדות הפרטיים או למצוא להם מקומות אישפוז חלופיים בכל ההקדם. הודעות על תוכנית הסגירה של המוסדות הפרטיים נשלחו גם ל־1,200 העובדים בהם.

בני משפחות החולים התכנסו לפני ימים אחדים לאסיפת חרום ובסיומה פנו אל שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו בבקשה לפעול לאלתר למניעת סגירתם של בתי החולים.

בפנייה נאמר בין היתר כי אין באפשרות המשפחות לקחת את החולים הביתה וקשה למצוא מקומות אישפוז חלופיים עקב מצוקת האישפוז בבתי החולים הפסיכיאטריים והגריאטריים הממשלתיים. צויין כי לחלק מהמאושפזים אין קרובי משפחה.

רפאל תדמור, יו"ר ארגון בתי החולים הפרטיים אמר כי ההחלטה לסגור את המוסדות התקבלה משום סרביתם על סף פשיטת רגל ומשרדי הבריאות והאוצר אינם עומדים בהבטחתם להעביר אליהם את סכומי הכסף המגיעים להם עבור השנה האחרונה.

גם התביעה להעלות את דמי האישפוז לא נענתה עדיין. בתי החולים הפרטיים עתרו בעניין זה לבג"צ ועתידתם אמורה להתברר בארבעה בפברואר.

ארכה נוספת לבתי הדרוזים

מאת חלבי מוסבח, סופר „דבר"

בית משפט השלום בחיפה נתן ארכה לבעלי הבתים בשני הכפרים הדרוזים דלית אל כרמל ועוספייה שבנו בתיהן ללא היתר בנייה ואשר צו הריסה הוצא נגדם, על מנת שבעלי הבתים יוכלו להסדיר את הרשיונות הדרושים ממשרד הפנים.

מקצת הבתים האמורים שבעוספייה נמצאים בתחום פארק הכרמל ומתנהל משא ומתן בין הצדדים כדי למצוא פתרון שיאפשר הכללתם בתכנית המתאר של הישוב, ואילו תכנית שבדלית אל כרמל נמצא במקום שבקרבתו עומדת מע"ץ לסלול כביש חדש.

ראשי שני הישובים ישתדלו לעשות הכל כדי למצוא פתרון שימנע הריסת הבתים בתום התקופה שקבע בית המשפט.

שרון יסייע למפעלי התק"ם ששרויים במצוקה

מאת אמנון אבנר, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

משרד התעשיה בוחן מתן סיוע למפעלי תעשיה של התק"ם שנקלעו למצוקה.

אתמול פנה מזכ"ל התק"ם אהרון ידלין לשר התעשיה אריאל שרון בבקשת סיוע לשני מפעלים של הקיבוצים שנקלעו למצוקה. בפגישה שהתקיימה בלשכתו של שרון הבטיח שר התעשיה לבחון במהירות כל בקשה לסיוע שתוגש לקרן לסיוע למפעלים במצוקה.

שרון הורה לפקידי משרדו להעניק טיפול מיידי ודחוף לשתי הבקשות שהפנה אליו ידלין אתמול. בפגישה אתמול קרא גם שרון לראשי התק"ם להמשיך בתנופת ההשקעות במפעלי התעשיה הקיבוצית.

مكاتب الأرشيف

סיום חיובי לחודש סוער בשוק המניות

מאת סופר „דבר"

מגמה מעורבת עם נטיה קלה לעליות שערים, סיימה אתמול את חודש המסחר במניות ההופשיות בבורסה.

במהלך המסחר נרשמו ירידות שערים ל־127 מניות וניירות ערך המירים כנגד 120 שעלו או 113 אחרות שנסחרו ללא שינוי בשערן.

מחזור העסקות במניות ההופשיות הסתכם אתמול ב־14.7 מיליון שקל. החודש עלו המניות ההופשיות כ־24.73 אחוזים.

בענפי ההשקעות הסולידיים ניכרה אתמול רגיעה. למניות ההסדר הוסיפו להגיע עודפי היצע עקב חולשת הדולר בשוקי העולם ואצלנו, אולם המניות הללו נסחרו ביציבות.

תנודות שערים מתונות נרשמו באיגרות החוב. איגרות החוב הצמודות למדד עלו בשיעור ממוצע של 0.30 אחוז, כאשר מתחילת החודש הן עלו ב־10.01 אחוזים. האיגרות הדולריות ירדו ב־0.03 אחוז. בממוצע מתחילת החודש הן עלו ב־1.44 אחוז. ציבור המשקיעים הרחב ממשיך להזרים את כספו לקרנות המניות. אתמול הסתכמה הצבירה בקרנות הללו ב־7 מיליון שקל.

בשוק המניות ההופשיות היה אתמול מפגש בין ספקולנטים לבין משקיעים גדולים ובראשם מנהלי קרנות הנאמנות המתחמות במניות. אלה הראשונים, בראותם את כותרות אמצעי התקשורת שבישרו על אפשרות למשבר ממשלתי חדש – העדיפו לעבור לעמדת מכירה. אולם כנגדם התיצבו מנהלי קרנות ומשקיעים אחרים המצפים בכליון עיניים להיצעים על מנת לרכוש סחורה. הסיבה לכך נעוצה בצבירה האדירה שבקרנות, צבירה שדילדלה את מרכיב המניות בתיקי המנהל של קרנות הנאמנות עד למינימום האפשרי. זאת כמובן כאשר מרכיב המזומנים גדל ללא הכר. כתוצאה מסיטואציה זאת, הזרימו מנהלי קרנות ומשקיעים אחרים ביקושים בלידר על מנת לגרוף את ההיצעים של משקיעים אחרים, וכדי לשמור על הישגי הקרנות החודש. התוצאה העיקרית של המסחר היתה שרוב המניות הכבדות המובילות בשוק נסחרו ביציבות או תוך תנודות קלות לשני הכוונים.

אחת ההפתעות במסחר היתה כשהופיע למניות כלל־תעשיות עודף ביקוש די גדול (50 אלף שקל ע.נ.) ולמניות נרשמה עליית שער חריגה של 7.1%. במהלך המסחר במניות כלל־תעשיות בלטה מעורבות גבוהה של נציג בנק הפועלים ובמידה קטנה יותר נציג „בטוחה". עודפי ביקוש נאים ועליות מתונות נרשמו גם למניות פולגת (+2.1%, +3.2%), דובר (+1.4%, +1.2%) אלביט (+2.2%), אלרון (+1.4%) מפעלי נייר (+1.4%) ים־המלח (+0.7%) ואחרות.

כמה מניות דלות סחירות נרשמו אתמול עליות חריגות אפיק (+15%, +19.6%) דרוקר (בעקבות ידיעות על רכישת החברה על־ידי רובינשטיין), בנין (+10%) ואחרות. מנגד ירידות מתונות נרשמו למניות אורדן (-5%, -9.3%) אלקטרה (-2%, -3.7%), הסנה (-1.3%), אזורים (-1.8%) ואחרות.

היצע למניות ההסדר

לרוב מניות ההסדר נרשמו אתמול עודפי היצע. הללו הסתכמו ב־2 מיליון שקל. מחזור העסקות בענף הסתכם ב־4.8 מיליון שקל וכל המניות נסחרו ביציבות, לאחר שגם בנק ישראל השתתף בקליטת ההיצעים. תשואת המניות בענף זה נעה אתמול בין 17.65% (אי.די.בי. רג') ל־17.57% (דסקונט א'). תשואות אחרות שנרשמו בענף 17.61% במניות מזרחי ע"ש 17.60%, פועלים ע"ש ו־17.58% במניות בנקלאומי.

בנק ישראל ביצע אתמול הנפקה גדולה של איגרות „גליל". להנפקה שהיקפה נקבע ל־70 מיליון שקל התקבלו הזמנות בהיקף 213 מיליון שקל. האמיסיה נמכרה לפי 94.5%, לעומת מחיר המינימום שהיה 92% בלבד. בשוק המישני נרשמו לאיגרות החוב הצמודות למדד עודפי ביקוש בהיקף 8 מיליון שקל, כנגד עודפי היצע של 3 מיליון שקל והן נסחרו תוך תנודות שערים קלות.

לאיגרות הדולר נרשם עודף היצע (נטו) של מיליון שקל רובן נרשמו לאיגרות האדמון שירדו עד אחוז אחד. באיגרות הרמון היתה יציבות ועליות עד 0.2%. גם באיגרות הגלבוע היתה יציבות ועליות עד 0.5 אחוז.

שערי קרנות נאמנות

שערי אגרות חוב

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

כלולים בהסדר הצמדה

בנקים למשכנתאות

מוסדות מימון

ביטוח

מסחר ושרותים

מסחר

שרותים

מלונות ושרותי תיירות

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

מושבים ושרותי מושב

תעשייה

מזון וטבק

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

מוצרי בניה

כימיה, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

תעשיות שונות

השקעות תעשיה

מחקר ופיתוח

חקלאות

תברות להשקעה

השקעה ואחזקות

דלק ונפט

נסחרות במטח

חדש חדש

לקסיקון לצמחי בית וקקטוסים

זה עתה הופיע הספר „לקסיקון לצמחי בית וקקטוסים"

בהוצאת „עם־עובד" מהדורת „דבר".

בספר תמצא כל מה שרצית לדעת על צמחי בית ודרכי הטיפול בהם.

הספר מחזיק כ־440 עמ' מודפס על ניר כרומו משובח ומלווה במאות איורים וצילומי צבע מלאים.

הספר כולל גם הדרכה מפורטת לגבי מיקום הצמחים (אור וצל), מחלות, מזיקים ודרכי הדברתם, השקיה (לרבות השקיה הידרופוניקה), גיזום ודרכי ריבוי וכמובן הגדרה מדויקת של שמות משפחה.

ניתן לרכוש את הספר בכל סניפי „דבר", או ישירות בספרית „דבר" רח' שינקין 45 תל־אביב 61001. המעוניינים לרכוש את הספר בדואר ימלאו הטופס הרצ"ב בצרוף צ'ק ע"ס 42 ש"ח וישלחו אלינו בדואר.

לכבוד
ספרית „דבר"
רח' שינקין 45
תל־אביב 61001

רצ"ב הנני ממציא צ'ק ע"ס 42 ש"ח לפקודת „דבר"
כתשלום עבור הספר „לקסיקון לצמחי בית וקקטוסים".
נא לשלוח את הספר בדואר לביתי לפי הכתובת
שם ומשפחה........
רח' .... ומס' .... עיר .... מיקוד ....
חתימה........

שערי מטבע חוץ ביום 29.1.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	—	1.56	1.63	1.56	1.63	1.56	1.63	1.5950	1.6150	1.5950	1.6150	1.5950	1.6151	1.6050
1 מארק גרמני	+0.001	0.88	0.91	0.88	0.92	0.87	0.92	0.8951	0.9063	0.8941	0.9052	0.8937	0.9049	0.9014
1 לישט"ש	-0.004	2.40	2.51	2.41	2.53	2.42	2.53	2.4579	2.4887	2.4564	2.4870	2.4603	2.4913	2.4735
1 פרנק צרפתי	+0.001	0.26	0.27	0.26	0.28	0.26	0.28	0.2684	0.2717	0.2686	0.2720	0.2679	0.2713	0.2701
100 ינים יפאניים	-0.005	1.03	1.08	1.03	1.08	1.03	1.08	1.0525	1.0657	1.0535	1.0667	1.0528	1.0660	1.0587
1 גולדן הולנדי	+0.001	0.78	0.81	0.78	0.82	0.78	0.82	0.7947	0.8047	0.7949	0.8049	0.7931	0.8031	0.7981
1 פרנק שוויצרי	-0.002	1.04	1.09	1.05	1.10	1.04	1.09	1.0658	1.0792	1.0662	1.0795	1.0623	1.0756	1.0721
1 כתר שוודי	—	0.24	0.25	0.24	0.26	0.24	0.26	0.2484	0.2516	0.2478	0.2509	0.2480	0.2511	0.2498
1 כתר נורבגי	-0.001	0.23	0.24	0.23	0.24	0.22	0.24	0.2302	0.2330	0.2302	0.2331	0.2300	0.2329	0.2318
1 כתר דני	—	0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.24	0.2362	0.2392	0.2365	0.2394	0.2358	0.2388	0.2375
1 מארק פיני	—	0.35	0.36	0.35	0.37	0.34	0.37	0.3552	0.3596	0.3550	0.3594	0.3547	0.3592	0.3575
1 דולר קנדי	-0.006	1.16	1.21	1.16	1.22	1.16	1.22	1.1863	1.2012	1.1854	1.2002	1.1841	1.1990	1.1928
1 דולר אוסטרלי	-0.003	0.98	1.06	1.02	1.09	1.02	1.10	1.0567	1.0699	1.0531	1.0662	1.0538	1.0671	1.0608
1 ראנד דרא"פ	-0.004	0.51	0.61	0.53	0.79	0.49	0.69	0.7792	0.7889	0.7799	1.7896	0.7790	0.7888	0.7848
10 פרנקים בלגיים	+0.001	0.42	0.43	0.41	0.44	0.41	0.44	0.4248	0.4301	0.4326	0.4380	0.4322	0.4376	0.4347
10 שילינגים אוסטריים	-0.001	1.25	1.30	1.25	1.31	1.25	1.31	1.2729	1.2889	1.2738	1.2882	1.2740	1.2900	1.2784
1000 לירטות איטלקיות	+0.001	1.22	1.29	1.23	1.31	1.23	1.31	1.2569	1.2727	1.2579	1.2735	1.2579	1.2737	1.2643
1 סל"י (ECU)	+0.002	—	—	—	—	—	—	1.8435	1.8666	1.8434	1.8664	—	—	1.8547
1 דינר ירדני	—	4.45	4.73	4.35	4.63	4.40	4.66	—	—	—	—	—	—	4.5743
10 לירות לבנונית	—	—	—	0.16	0.17	0.14	0.20	—	—	—	—	—	—	0.1888
1 לירה מצרית	—	0.79	0.83	0.77	0.87	0.83	0.90	—	—	—	—	—	—	0.8908

לחברת שיווק ידועה
דרוש

וטרינר

בעל חוש מסחרי
לפתיחת מחלקה לשיווק מוצרים וטרינריים

התפקיד כרוך ב:
- ★ טיפול ברישוי ורישום המוצרים
- ★ פיתוח שיווק המוצרים לשוק המקומי
- ★ כושר ניהול
- ★ שליטה מלאה בשפה האנגלית (כתיבה ודיבור)
- ★ ניידות גבוהה
- ★ לבעלי נסיון – יתרון

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 10513 רמת־גן 52150 ולציין ע"ג המעטפה עבור מס' 2350.

– סודיות מובטחת –

למתלקה משפטית של מוסד פיננסי גדול בת"א
דרוש/ה

משפטן/ית

בעל/ת רשיון עו"ד או העומדות לקבלו עד חודש מאי 1987

נא לפנות בכתב עם פרוט תולדות חיים, נסיון מקצועי ושטחי התמחות וכן לצרף לפנייה גליון ציונים מהפקולטה למשפטים לגבי כל שנות הלימוד לת.ד. 7095 ת"א עבור מספר 69 מיקוד 61070

למועמדים בעלי כישורים מתאימים יינתנו תנאים טובים.

היפרכל קניון איילון

דרושים/ת
קופאים/יות

- – העבודה במשמרות בוקר, ערב, לילה לסירוגין
- – הכשרה תינתן במקום
- – תנאי שכר משופרים

המעונינים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל במקום.

למוסד ציבורי גדול

בירושלים
דרוש

עובד
לניהול מטבח
המספק 3000 ארוחות

- ★ בעל הכשרה מקצועית מוכרת בתאונה.
- ★ נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בניהול מטבחים או חדרי אוכל גדולים.

נא לפנות בצירוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 23032 ת"א, 61230, ולציין "עבור עובד לניהול מטבח."

רק המתאימים ייענו

ל"ידי זהב"
דרוש

בחור צעיר

רציני, בעל רקע טכני באינסטלציה ואחזקת בנין, לעבודת פקידות במוקד.

טלפון: 03-200638.

להוצאת ספרים
דרושים

נציגי מכירות

בעלי רכב מסדר סגור
מהאזורים:
א. פתח תקוה ראשל"צ רחובות
ב. באר־שבע והדרום.
למתאימים תנאים מצויינים
03-741936 03-741652

במברגר־רוזנהיים בע"מ
BR
נציגי **AES/LINIER**

עם הכנסת המערכות החדשות בתחום המשרד הממוחשב

דרושים/ות

נציגי/ות מכירות

לאזורים: תל־אביב, ירושלים והדרום.

הכישורים הנדרשים:
• השכלה אקדמאית ו/או נסיון במכירות • שליטה מלאה בעברית ובאנגלית • מעל גיל 25 • יוזמה ויכולת עבודה עצמאית.

החברה מציעה:
תמורה כספית הולמת להצלחה, הכשרה והדרכה מקצועית והזדמנויות לקידום.

לצורך קביעת ראיון נא לפנות בכתב אל:
במברגר־רוזנהיים בע"מ, רח' בן יהודה 72, ת"א 63433
עבור "נציג מכירות".

העבודה במשרה מלאה. סודיות מובטחת.

תושאים

למנעולי ירדני
דרושים

1. מהנדס מכונות
להכנת תיקי מוצר
ידע בעיבוד שבבי ובכבישה
הכרת מערכת ביקורת איכות
נסיון מוכח של 5 שנים לפחות
לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים

2. מבלטן מנוסה
לבנית מבלטי פח

לקביעת ראיון 03-776051
תנאים טובים למתאימים.
ירדני (מוצרי מתכת) בע"מ
שלמה המלך 11 בני־ברק 51552

ללשכת המנכ"ל של חברה גדולה
דרושה

עוזרת לראש הלשכה

כישורים:
- ★ בוגרת תיכון
- ★ הדפסה עברית – אנגלית
- ★ נסיון של 3 שנים לפחות במיגוון עבודות משרד
- ★ כושר אדמיניסטרציה, עמידה ותות לחץ עבודה ונכונות לעבוד שעות נוספות.
- ★ מגורים באזור מרכז

המעוניינות תפנה בצרוף קורות חיים בכתב יד בלבד לת.ד. 10513 ר"ג 52150 (עבור מס' 100)

להברה מסחרית ארצית גדולה
דרושים:

מנהל
לסניף בתל־אביב
מנהל
לסניף בבת־ים

הכישורים הדרושים:
- ★ כושר מינהלי וידע בסיסי בחשבונאות.
- ★ נסיון בניהול צוות עובדים.
- ★ יכולת טיפול בלקוחות ומשמרות.
- ★ תושב ת"א לסניף בת"א
- ★ תושב בת־ים לסניף בת־ים

על המעונינים לפנות בכתב יד בציון פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1468 ת"א בציון המשרה המבוקשת.
– סודיות מובטחת –

לרשת חנויות קלאס
דרושות

מוכרות
לעבודה במשמרות

לפרטים לפנות ביום א' 1.2.87 לגברת רבקה אבל רחוב ז'בוטינסקי 9 בני־ברק בשעות 13.00-15.00

סופרגז
חברה ישראלית להפצת גז בע"מ
דרוש

טכנאי שרות
לעבודה בגוש דן
וביהודה ושומרון

הכישורים הדרושים:
- * תעודת מתקין גז – רמה 1 (רמה 2 – יתרון).
- * נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בענף הגז.
- * השכלה תיכונית/מקצועית (12 שנות לימוד).
- * רשיון נהיגה – הכרחי.
- * מקום מגורים גוש דן.

המועמדים המבקשים לפנות בכתב למר א. גת, מנהל סניף ת"א, רח' בן־יהודה 4, תל־אביב.

סופר סופר סופרגז

סיטק
גיתם מערכות תדמית בע"מ
דרוש/ה

תקציבאי/ת

ייענו אך ורק מועמדים/ות עם "עבר שיווקי" ונסיון עשיר הכולל טיפול בלקוחות גדולים במשרד פרסום. לקביעת ראיון נא לפנות ביום ראשון, לטל. 03-250122.

~ סודיות מובטחת ~

למושב ניצני־עוז
דרוש

מפעיל במרכז מזון

לפנות עד 13.00 בטלפונים: 053-686854, 053-688177

לפרוייקט יבוא ויצוא
דרושים

נציגים בכל הארץ

- ★ בעלי כושר הבעה בע"פ
- ★ נסיון במכירות בדרג גבוה הכרחי
- ★ רכב רצוי
- ★ תנאים מעולים ואפשרות קידום למתאימים

טל: 03-266555 03-264728 03-269517

למוסד צבורי ארצי
דרוש/ה

מנהל מעבדה
(בקטריולוגית)

דרישות התפקיד:
- – השכלה גבוהה P.H.D או M.D עם ידע ונסיון במקרוביולוגיה.
- – נסיון נהול של 5 שנים לפחות לגבי צוות עובדים בינוני וגדול.
- – נסיון וידע בכל הקשור במכשירים וציוד במעבדה מודרנית.

לפנות בכתב יד עם ציון תולדות חיים ופרטים אישיים לת.ד. 16250 ת"א לא יאוחר מיום 6.2.87.

איש/ת
מכירות –
(מתקנים מודולרים)

עם נסיון 3 שנים
לאולם תצוגה
וקידום ומכירות בשטח

לראיון – 03-379585

לחברת נסיעות דרוש
מנהל חשבונות סוג 3 +
בעל ניסיון בתחום הנסיעות.
נא להתקשר לטל. 284118

למושב צופר בערבה דרושים
א. מנהל בית אריזה רצוי בעל נסיון בהפעלת מלגזה.
ב. פקידה אחראית לבית־אריזה
טלפונים 5-4-057-81483

לחברה מסחרית
דרוש

אגרונום

- ★ בוגר/מוסמך פקולטה לחקלאות
- ★ התמחות בהגנת הצומח.

לעבודה בצפון הארץ.
(מגורים בצפון הכרחי).

המתאימים יפנו בכתב יד ובפירוט קורות חייהם
לת.ד. 1531 תל אביב מיקוד 61014

U-MAN

עבור אחת מלקוחותינו
חברה גדולה לייבוא ציוד מדעי וטכני ברמת־גן
דרושה

מזכירה

בעלת נסיון בעבודה בחברה מסחרית.
לתפקיד עצמאי ואחראי עם לקוחות וספקים.
ידע בהדפסת אנגלית/עברית ושליטה טובה באנגלית – הכרחיים.
5 ימי עבודה בשבוע ותנאים טובים למתאימה.
לפנות לעמליה טל' 03-297741
משרה 600.

לחברה גדולה בענף ההלבשה
דרוש

מנהל ייצור
כללי

התפקיד כולל:
ניהול כל מערך הייצוא של החברה בהיקף של 400 עובדים, והוא מיועד לאדם בעל נסיון רב שנתי בתפקיד בכיר.

נא לפנות בכתב לת.ד. 29813 ת"א

משרד פרסום
דינמי
מחפש תקציבאי
קיצבי
לא למטרות
אלתור
מועמד מנוסה
השמע
קול
לעדנה
ב"פרסום סיגל"
03-286335 טלפון

למפעל ליצוא
דרושה

מזכירה
מנוסה
ואחראית
★ השכלה תיכונית
הדפסה עברית־אנגלית

ערו בע"מ
המרץ העבודה 31, ת"א
טל. 379492

פישר – תעשיות פרמצבטיות בע"מ
למפעלנו בבני־ברק
דרוש/ה

פקיד/ה
רכש / ייצור

הכישורים:
1. טכנאי/ת ייצור מתעלה או בעל/ת ידע/נסיון בתחום.
2. שליטה מלאה בעברית, ידיעה טובה באנגלית.

נא לפנות לטלפון 03-772081 או לת.ד. 39071 ת"א 390-61. תוך פרוט קורות חיים ונסיון בעבודה. נא לציין עבור "פקיד רכש".

לחברה משקית
דרוש/ה

מפעיל/ה
למחשב

בעל/ת נסיון

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב־יד לאגף כח־אדם ת.ד. 332 ת"א – 61002.
★ מעומדים מתאימים בלבד ייענו ★

לסוכנות ביטוח גדולה בתל־אביב

1. מנהלי סניפים
מאזור גוש דן וירושלים
2. מקדם/ת מכירות
3. פקיד/ת חיתום מנוסה
לפנות לאביבה טל: 03-200242
4. פקיד/ת תביעות מנוסה
לפנות לאסי בטלפון: 03-200096

להברת יבוא
דרושה

פקידה
הדפסה עברית־אנגלית
03-373204

ESTABLISHED INTERNATIONAL SECURITY COMPANY INTERESTED IN IMPORTING ISRAELI SECURITY EQUIPMENT FOR THE BRITISH & EUROPEAN MARKETS. MANUFACTURERS INTERESTED PLEASE TEL: SARA 265128/9 APPOINTMENTS CAN BE MADE FOR FEBRUARY 1,2,3 and 4

דרושה אחראית
למפעול מחשב
דיגיטל
11/23
בעלת נסיון וידע בקלדנות לשבוע עבודה מלא בת"א
שעות העבודה 16.00-07.30
טלפון: 03-656416

לחברת ביטוח
דרושה:

פקידת
תביעות
מקצועית, בעלת נסיון
וידע נרחב
03-611016

דרוש

שמאי
אלמנטרי
03-736645 טלפון

להברה מסחרית העוסקת בשיווק מוצרים לתעשייה, לחקלאות ומוצרי צריכה ביתיים
דרושים:

מקדמי מכירות
במגזר התעשייתי והחקלאי בכל חלקי הארץ

הכישורים הדרושים:
- ★ ידע ונסיון מוכח במכירות
- ★ בעלי רכב מסחרי

נא לציין אזור פעילות רצוי
ההתקשרות על – בסיס עמלות נאותות

המעונינים יפנו בכתב־יד לת.ד. 21515 ת"א 61215 עבור "מקדמי מכירות"
כל הפונים ייענו
– סודיות מובטחת –

למפעל טקסטיל בערד
דרוש

טכנאי
למכונות תפירה

תנאים טובים ועזרה בדיור למתאים

להתקשר לחוה 057-958492
בין השעות 16.00 – 08.00.

להוצאת ספרים דרוש

מנהל שיווק
ומכירות

כישורים: נסיון קודם במכירות, שליטה מושלמת בעברית

לפנות טל: 03-7518121
בשעות העבודה

לינת תעשיות בע"מ
קרית־גת
דרושים/ות

1. מהנדס/ת ייצור
לתפקיד ניהולי בכיר.

2. מבקר/ת ט"ב
– למוצרים חוץ.

על המועמדים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כ"א ת.ד. 120 קרית־גת, מיקוד 82100.

מאגר אנוש בע"מ
תל אביב דרך השלום 20
טל. 337578, 03-333420
דרושים
- * מסגרים רתכים
- * פקידות – מזכירות
  הדפסה עברית־אנגלית
- * שליח
  רשיון וספה + ב' עם ידע טכני

לחברה מסחרית

מנהל/ת
חשבונות

למחלקת מלאי סוג 3
נסיון קודם הכרחי
יתכן מעבר תוך שנה לאזור
התעשיה אור־יהודה 03-625281

למלון קרלטון נהריה דרושים:
(1) מנהלת משק, רצוי בוגרת קורס למלונאות משולבת, נסיון קודם רצוי.
(2) פקיד/ת קבלה, בוגרת קורס פקידי קבלה, נסיון קודם רצוי.
נא לפנות לטלפון 04-922211

כור קרמיקה בע"מ
לפיד נעמן
באזור התעשיה ראשל"צ
(ליד גלי)
דרושים

1. מנהלת חנות
2. מוכרות
3. עובד מחסן

לפרטים לפנות ביום ג' 3.2.87 רחוב ז'בוטינסקי 9 בני־ברק בין השעות 8.00-13.00

לסוכנות ביטוח מהגדולות בארץ למחלקת תביעות דרושה

פקידה
במשרה מלאה

תנאי הכרחי:
נסיון קודם של 3 שנים לפחות בסילוק תביעות צד ג' ובטיפול בלקוחות.
נא לפנות טלפונית: 03-294137 03-294151

לכפר הנופש הדתי כינר
דרושים

טבחים
ומלצרים

נא לפנות למר גראי
טל: 06-763670

לחברת יבוא ושיווק מוצרי אלקטרוניקה ביתיים
דרוש

שותף +
השקעה

053-40663

לצה"ל דרושים:

1. פסיכולוגים/יות לעבודה בתחום פתוח מערכות מיון פסיכולוגיות.
על המועמדים/ות להיות מוסמכים/ות במגמות הרלוונטיות. (מחקרית, יעוצית תעסוקתית, תעשייתית ועוד).
העבודה בהיקף משרה מלאה במרכז הארץ.
יועדף קצין/ה במילואים.

2 פסיכולוג/ית לעבודה בתחום של מיון ואבחון אישיותי.
על המועמד להיות מוסמך במגמות הרלוונטיות. (קלינית, חינוכית יעוצית – תעסוקתית ועוד).
העבודה בהיקף של חצי משרה במרכז הארץ במעמד של אזרח עובד צה"ל.

3. פסיכולוג/ית לעבודה בתחום יעוץ ופתוח ארגוני, ופיתוח מנהלים.
על המועמד להיות מוסמך במגמות הרלוונטיות. (פסיכולוגיה חברתית/תעשייתית התנהגות ארגונית, למודי עבודה, סוציולוגיה תעשייתית).
קיימת אפשרות להעסקה במשרה מלאה או בחצי משרה.
מקומות תעסוקה בכל רחבי הארץ.

נא לפנות לפי הכתובת: ד.צ. 01172 צה"ל, עבור ענף שדה.

משאבי אנוש
מא
גיוס והערכת מנהלים בע"מ

חברה בינלאומית לפיתוח והשקעות
מחפשת את האיש שלה...

לדרום־אפריקה

התפקיד:

מנהל עסקים

המשימה: ניהול עסקי ופיננסי של פרוייקטים בתחום בינוי ומסחר בינלאומי ופתוח מערך מסועף של קשרים בעולם העסקים.

עליך להיות:
- • בעל יוזמה כושר מנהיגות יכולת ייזום עסקים וניהול מסחרי
- • בעל תואר אקדמי בכלכלה/מינהל עסקים
- • נסיון מוכח בניהול עיסקי ושליטה מלאה באנגלית

אם אכן תאור זה תואם אותך, פנה בכתב יד בצרוף קורות חיים
ל"משאבי אנוש" ת.ד. 189 ר"ג 52101
סודיות מובטחת

קריירה
בע"מ
שרותי כח אדם

דרושים

- • **חשמלאים מוסמכים** (עם נסיון בתעשיה)
- • **מכונאים** (בוגרי בית ספר מקצועי 4 שנתי)
  לשתי המשרות: משרה מלאה, באיזור ת"א 5 ימים בשבוע + משמרות
- • **חווטות ומלחימות מנוסות**
  אפשרות לשעות גמישות, לעבודה בר"ג ובהרצליה.
- • **מכונאי רכב** (עם נסיון)
  לעבודה קבועה במשרה מלאה בר"ג
- • **אלקטרונאי**
  עם נסיון בבדיקות חשמליות לעבודה במשמרות.

נא לפנות ל"קריירה" בע"מ דיזנגוף 155 ת"א
טל: 240291 (03)

לעבודה מגוונת
במשרד פרסום
דרושה

מזכירה
אחראית ודינמית

ידיעת הדפסה בעברית הכרחית, באנגלית יתרון.
5 ימי עבודה 17.00–08.30

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 50491, תל־אביב.

לאחר שרות צבאי/
סטודנטים/יות
חוצים להרוויח כסף!
יש מוטיבציה,
זאת הכתובת
שעות עבודה גמישות
מועדי ראיונות א.ב.ג.
שעות 16:00-19:00
רח' נמל ת"א 4
(ליד מלון פאלס)
03-440679
03-445896

מ.יכנת
קבול
עם נסיון
ל.ע בבסיסי נתונים
IBM יתרון
לת.ד. 02363 ת"א

עירית תל־אביב־יפו

למרכזים הקהילתיים ביפו דרושים
מדריכים חברתיים לילדים ולנוער
הפעילות בשעות אחה"צ והערב
סדור העבודה גמיש
המעוניינים נא לפנות לעירית או רח' ... 438269
435165

למפעל למבנים
טרומיים דרוש
שרברב
(אינסטלטור)
למשרה מלאה
03-494995 6 מיום א'

هكذا من الأصل

לטלרד מעלות
ד ר ו ש / ה
מנהל/ת ייצור
לנהול מערך הייצור במפעל אלקטרוניקה המע־סיק כ־100 עובדים.
הכישורים:
• מהנדס/ת תעשיה ונהול/אלקטרוניקה בעל התמחות בנהול.
• נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בנהול צוות גדול.
• ידע ונסיון בתחומי מטה.
המעונינים יפנו למנהל כח אדם, ת.ד. 155 אזור התעשיה מעלות, 24952, או טלפונית 04-976715.
— סודיות מובטחת —

דרוש
טכנאי/הנדסאי
אלקטרוניקה או אלקטרואופטיקה
להפעלה, אחזקה ופיתוח של מערכת לייזר ממוחשבת בעלת שימושים נרחבים בביולוגיה וברפואה. רצוי ידע קודם במחשבים.
לפנות: לד"ר אלי סהר המחלקה לביוטכנולוגיה אוניברסיטת תל־אביב. טלפון: 03-420081, 03-420080

דרושים
בעלי מקצוע מעולים
* רצפים
* חרסינצ'יקים
* טפסנים + ציוד
* מוזאיקנים
* צבעים
אפשרות לקבלנות!!!
טל' 03-910697

למפעל יצרני גדול במרכז הארץ
דרוש
מנהל אחזקה
כישורים:
* מהנדס מכונות
* כושר נהול צוות עובדים גדול ומגוון
* נסיון קודם של מספר שנים בתעשיה.
רק מועמדים בכירים עם נסיון רב מתבקשים להגיש מועמדותם.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 16284 תל־אביב, 63143.
רק מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל — ייענו.
— סודיות מובטחת —

למוסד ממלכתי גדול בתל־אביב
ד ר ו ש י ם
קצרנים/יות פרלמנטריות
* בשפות אנגלית, עברית.
* נסיון של שנתיים לפחות.
* לאחר שירות בצה"ל.
רק מועמדים מתאימים יענו.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 7093 ת"א, מיקוד 61006.

למוסד ציבורי גדול דרושים
מהנדסי חשמל
לאזורים: הצפון והמרכז
דרישות התפקיד:
• בעל תואר מהנדס
• לאחר שרות בצה"ל
• רשיון חשמלאי־מהנדס
• רשיון בודק
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 7093 מס' 535
רק מועמדים מתאימים ייענו.

למשרד רו"ח בת"א דרושה
פקידה
לשעות 10.00–18.00
טלפון 03-331517/8

לעבודה בניגריה
דרושים לעבודות פיתוח:
1. מנהל פרויקט
2. מנהל עבודה
בעלי נסיון בעבודה באפריקה מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 3347, תל־אביב, ולציין עבור כח אדם/ניגריה
— סודיות מובטחת —

למפעלי דפוס כתר ירושלים
דרושים
1) מונטג'ר
2) דפסי אופסט
3) מזכירת כתבנית עברית אנגלית
4) חיילים משוחררים לעבודת בייצור, הכשרה מקצועית תינתן במקום.
לפנות למחלקת כח־אדם טל: 02-521201

למנכ"ל קניון איילון דרושה
מזכירה
בעלת נסיון, בת 25 ומעלה, שליטה מלאה בעברית ובאנגלית כולל הדפסה במעבד תמלילים, 6 ימי עבודה בשבוע.
טל: 03-799142 (לחדוה).

דרושה
פקידת מבצעים
למחלקת שרות בפתח תקוה
שעות העבודה 8.00—16.00
דרישות התפקיד:
נסיון בפקידות * ידע בהדפסה
עיבוד תמלילים
עדיפות לסמבצית בחיל האויר
03-900643, 03-900955 מיום ב'

האורגז
דרוש:
הנדסאי/טכנאי ייצור
* למדידת עבודה
* שיפור שיטות ותפ"י
בעלי נסיון יפנו בכתב ל־ה. ארגז צריפין דאר באר־יעקב עבור „ייצור".

לקופת חולים „מכבי"
דרוש
איש מודיעין ובטחון
לעבודה בין השעות 14.00—21.00
לפנות אל אהובה לטל: 03-201599

דרוש/ה
מנהל/ת מכירות מקצועי
לרכיבים אלקטרונים
נא להתקשר: 03-490757 03-493944 בשעות העבודה

תימכור גלידה ותרויות
למפעל גלידה מתפתח במרכז הארץ
דרושים
• מנהלי מכירות אזוריים (רכב חובה)
• מחלקים (רכב עבודה חובה)
לקביעת פגישה נא להתקשר לדליה טל: 03-808918

החברה לכבלים ולחוטי חשמל בישראל בע"מ
לדטיק – מפעלי כבלים בבית שאן
חברת בת של החב' לכבלים
ד ר ו ש י ם / ו ת
1. מהנדס מכונות צעיר לתכנון תהליכי יצור
2. אלקטרונאי אחזקה בעל נסיון תעשייתי
מגורים באזור חובה.
פרוט ותולדות חיים ונסיון מקצועי קודם נא לפנות לת.ד. 188 בית שאן 10900.
כבלים

למפעל באיזור אשדוד
דרושה
מזכירה בכירה
הכישורים הדרושים:
* אנגלית על בוריה.
* עברית על בוריה.
* הדפסה אנגלית־עברית (כולל הבנת החומר)
יתרון לבעלות ידע בעיבוד תמלילים וניסוח טלקסים – ידע בסיסי בחשבונאות.
התפקיד מיועד למשרה מלאה (כולל שעות נוספות לפי הצורך)
מועמדות העונות לדרישות הנ"ל מתבקשות לפנות בכתב יד עם פירוט נסיון קודם וקורות חיים בצירוף המלצות ואם יש, לת.ד. 1469, תל־אביב מיקוד 61014 (עבור: מזכירה בכירה).

דרושים
גרפיקאים
להוראת עיצוב גראפי בשעות הערב
לפרטים: 03-680892, 03-680881.

קילומי
לחנות המפעל בת"א דרושה
קופאית
עם נסיון, לחצי משרה
טל: 03-256216-7 לעמי

למפעל טקסטיל באיזור המרכז
דרוש
עוזר מנהל ייצור
בוגר שנקר
ניהול תעשיתי – סריגה וקונפקציה
לפנות בכתב יד בפרוט מלא של קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 53124 ת"א
– סודיות מובטחת –

מלונות
למלון דן־כרמל
דרושים/ות
Chef Saucier
בעל/ת נסיון במלון 5 כוכבים.
מפקח/ת קומה
בעל/ת נסיון רב.
מתאימים/ות יפנו למח' כ"א טל' – 04-386211.

לחברה לפיתוח מיחשוב אלקטרוני בגן התעשיה בתפן
דרוש
מהנדס תוכנה
בעל ניסיון של 3 שנים לפחות בזמן אמת, בשפת C.
על המעוניינים לפנות בפירוט קורות חיים וניסיון קודם לכתובת: ת.ד. 10, גן התעשיה תפן 24950 או טלפונית: 04-977125.

מרכז אקי"ם
דרושה
כתבנית/טלפנית
למשרה מלאה
הדרישה: הדפסה מהירה והתמדה.
נא להתקשר מיום א' בשעה 0900 לטלפון: 03-492222, לבלהה.

„תכלת" – מפעלי צביעה ואשפרה (טקסטיל) בע"מ
אבולעפיה 17–19 ת"א
דרושה
פקידה
בוגרת בית ספר לפקידות למשרה מלאה.
טלפונים: 03-823862 03-836909

לשלות חברה לביטוח בע"מ
למשרדה הראשי בתל־אביב
דרושה
מזכירת רכישה
בענף ביטוח חיים
הכישורים הדרושים:
• השכלה תיכונית.
• בעלת יחסי אנוש מעולים.
• יכולת הדפסה בעברית.
לקביעת ראיון, נא לטלפן: 03-641509 א'–ה' בשעות 8.00–16.00 לגב' רחל

לחברה עתירת־ידע באיזור המרכז דרושים:
* **מהנדסים וטכנאי אלקטרוניקה**
ללימוד והדרכה בחו"ל. [illegible]
* **מהנדס יצור בכיר**
[illegible]
סודיות מובטחת.

לחברה לעבודות תקשורת וחשמל
דרושים:
1. חשמלאים בעלי נסיון בעבודות התקנה
2. חווטים ומרכיבים לעבודות עדינות.
03-350379

חיל האויר
מציע לאקדמאים אתגר ועניין מקצועי
בפתוח ומחקר של מערכות וטכנולוגיות חדשניות
בתחומים הבאים:
• הנדסת חשמל (זרם חזק, זרם חלש).
• הנדסת מחשבים ומדעי המחשב.
• פיזיקה ואלקטרואופטיקה.
• הנדסת כימיה־חומרים.
• הנדסת מכונות/אוירונאוטיקה.
• הנדסת ייצור (תעשיה וניהול).
• מתמטיקה שימושית כלכלה ומנהל עסקים.
• פסיכולוגיה/מדעי ההתנהגות, פסיכולוגיה (תואר שני).
• ביולוגיה/פיזיולוגיה.
• גאודזיה שיוכשרו לתחומי הפוטוגרמטריה.
• קציני חי"ר לפעילות בלתי שגרתית.
הכישורים הנדרשים:
א. פרופיל רפואי מ־65 ומעלה.
ב. עד גיל 30.
ג. יוצאי צבא בעלי עבר צבאי תקין.
לזכאים ינתן סיוע בדיור
משובצים ביחידות "שדה" יזוכו בתוספת שכר יחודית. מעבר מבדקי קצונה בצלחה חינו תנאי לגיוס חוגרים לתפקידי קצונה
המעוניינים יפנו בצרוף תעודת שחרור: (אין צורך בתאום מראש).
לרחוב אבן גבירול 12, תל אביב
או לטלפונים 03-693800, 03-234735.
בין השעות 80:00 - 17:00.

לעבודה בטחונית
בארץ ובחו"ל דרושים
יוצאי יחידות קרביות
הנתונים הדרושים.
• גילאי 21-28.
• שרות צבאי ביחידות שדה כלוחמים (הכרחי קורס פיקודי) עדיפות לקצינים.
• ידיעת השפה האנגלית ו/או שפה אירופית אחרת.
• כושר גופני טוב ובריאות תקינה (פרופיל 82 ומעלה).
אנו מציעים:
• עבודה מעניינת ורבת אתגר בארץ ובחו"ל.
• תנאי שכר טובים והטבות מיוחדות למתאימים.
• חוזה העסקה למספר שנים (אפשרי חוזה לשנה אחת).
המעוניינים העונים בכל הדרישות לעיל יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת"א מיקוד 61392 עבור מ.מ. בצרוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון
– פונים מתאימים ייענו –

לחנות גדולה בת"א
דרוש
מוכר
רציני, ישר חרוץ
עם נסיון קודם
לפנות בכתב יד עם פירוט נסיון קודם. לת.ד. 1157 ת"א 61010.

לחברה גדולה בתחום המלונאות
דרוש/ה
ראש אגף אספקה ורכש
מועמדים/ות בעלי נסיון מוכח ברכש בענף המלונאות מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 3036 ת"א
— סודיות מובטחת —

לחברה קבלנית
דרושה
מזכירה/כתבנית
טל: 03-7518440, 03-7510029

לחברה לשיווק מזון דרוש
משקיע ליבוא
רווחים גבוהים. סודיות מובטחת. לכתוב לת.ד. 566 תל־אביב עבור משקיע.

תשמ"א 1981

Melia מליה
Mpt Wholesale Division of Melia International Travel Organization
למחלקה הסיטונאית
תיירות יוצאת (OUTGOING)
דרוש/ה
TOUR OPERATOR
עם נסיון
לתאום פגישה: טלפון 03-243321

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
בית מרכז הרשת, תל אביב רח' קהילת קיוס 15
מכללת טכנולוגית "עמל" א' ע"ש ליידי דייוס בי"ס תיכון מקצועי בי"ס לטכנאים והנדסאים קרית אלון ת.ד. 383 פתח־תקוה 49103 טלפון: 03-911732
דרוש מיד
מורה מדריך לעיבוד שבבי
בהיקף של משרה
מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס
בית ספר "עמל" לחניכים מרכז לחינוך ולהכשרה מקצועית רח' משריק 2 רמלה – 72216 טלפון: 08-2233003
דרוש מיד
מורה לחינוך גופני
חצי משרה
מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס
"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים־ בתי־ספר לחניכים ובתי־ספר תעשייתיים נחיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

לקו־אופ'
רשת הריבוע הכחול
דרוש ה
עוזר/ת למנהלת ההדרכה
הנתונים הדרושים:
* B.A בחינוך/עבודה סוציאלית.
* הבעה טובה בכתב ובע"פ.
* חריצות רבה וכושר ארגון.
* יכולת עבודה גם מעבר לשעות המקובלות.
* בעל/ת רכב פרטי.
* גיל: עד 30.
נא להתקשר למח' ההדרכה 03-755-1111 לקביעת ראיון והתאמה.
קו אופ

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
למעונין בשליחות עם אתגר, לרוצה ומוכן לתרום בתחום הקהילתי – חברתי
מוצע תפקיד של מנהל/ת מתנ"ס ב: – כפר יונה
דרישות התפקיד:
* השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות).
יועדפו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעיהההתנהגות ובוגרי תכנית שורין.
* נסיון בניהול בהיקף נרחב: ניהול עצמאי של תקציב וצוות.
* נסיון קודם בחינוך ו/או מנהל חינוכי; רצוי בתחום החינוך הלא־פורמלי והעבודה הקהילתית.
* נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות.
מגורים במקום תנאי הכרחי
יש לפנות בצרוף קורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים, מוסדות ותחומי הלימוד.
המעוניינים יפנו בכתב עד 10.2.87 אל עמי שגב החברה למתנ"סים, גבעת ג'וינט ירושלים 91034
ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

לנציגות מסחרית של יצרני כימיקלים וחומרי גלם מאירופה וארה"ב
דרוש
מקדם/מנהל מכירות בכיר
היכול להוכיח:
* נסיון במכירת כימיקלים לתעשיה
* רקע טכני, פורמלי ומעשי
* כושר ניהול משא ומתן עם ספקים בחו"ל.
רק מועמדים העונים לכישורים אלה יפנו בכתב יד בצרוף פרטים מלאים לת.ד. 729 תל־אביב מיקוד 61007 עבור מספר 48.

למפעל מזון במרכז הארץ
דרושות..
נציגות מכירה
בעלות רכב פרטי טלפון: 08-436011

לפרי תדהר אדריכלים
דרוש ה
אדריכל/ית
4-6 שנות נסיון
טל: 03-222780

לאקים חדרה דרושים:
קלינאי/ת תקשורת
פיזיותרפיסט/ית
מדריכת־בית
עו"ס קהילתי/ת
טל' בשעות הבוקר 06-330790

מנהלת חשבונות
בחצי משרה
לעבודה כפקידה יחידה במפעל דינמי בכת"ים
דרישות:
סוג 3, בעלת נסיון מוכח של 3 שנים לפחות.
קורות חיים ושכר מבוקש – בכתב־יד לת.ד. 3688 בת־ים 59131

U-MAN
עבור אחת מלקוחותינו
רשת שיווק ארצית ותיקה
דרוש
סוכן מכירות
מנוסה ובעל מרץ רב והתמדה, לפיתוח שווקים חדשים וקשר עם נציגי מוסדות ומפעלים.
אפשרויות קדום ותנאים טובים מובטחים למתאים. רכב מסחרי ומגורים באזור המרכז – הכרחיים.
לפנות ליהודה טל' 03-295694, עבור "משרה 490".

קינג בע"מ
למפעל מתכת באזור התעשיה החדש בראשון לציון
דרושים
★ **עובדי ייצור**
למכונות עיבוד שבבי
★ **עובדות/ים**
לעבודות מיון ואריזה
(אפשרי גם פנסיונרים)
– תנאים סוציאליים מלאים
– כולל ארוחה חמה
– 5 ימי עבודה
תושבי האזור יתקשרו
03-9612109

לחברת תיירות גדולה
דרוש/ה
* **מפעיל/ת תיירות TOUR OPERATOR**
מנוסה לאגף תיירות נכנסת. למחלקת קבוצות. ידיעת אנגלית הכרחית, שפות אחרות – יתרון. מישרה מלאה, תנאים טובים.
* **פקיד/ת תיירות**
למחלקת תיירות פנים. נסיון קודם הכרחי.
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-246261.

למפעל טקסטיל
דרושים מנהלי משמרת
רצוי בוגרי שנקר
או קורס מנהלי עבודה,
טלפון: 03-344435/95.
לפנות לישראל.

לחברה גדולה
בענף הפרסום וההוצאה לאור
דרושים/ות:
★ **מהנדס/ת תעשיה וניהול**
לתפקיד ניהולי בסביבה ממוחשבת.
נסיון נדרש של שנתיים לפחות.
★ **מנהל/ת סטודיו לגרפיקה**
נסיון ניהול ומקצועי הכרחי.
העבודה הינה במשרה מלאה,
5 ימים בשבוע.
נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם בעבודה, לת.ד. 33063 תל־אביב

לבנין בית אירופה
דרושים
1. דיילות מודיעין
2. איש אחזקה
עם נסיון במיזוג אויר ובעל רשיון בחשמל
3. פועלי/ות נקיון

לחברת תעשייתית בשלבי הקמה
דרוש
מנהל כספים
הכישורים הנדרשים:
★ בעל תואר במינהל עסקים
★ נסיון של מספר שנים בתחומי ניהול הכספים, חשבות, תמחיר ובקרה.
מקום העיסוק — אזור המרכז
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 50016 תל־אביב 61500
— סודיות מובטחת —

רוקח/ת
לבית מרקחת ביפו
תנאים טובים
03-860079

למרפאת שיניים
"שנתי" ביבנה
דרושים
★ רופאי שיניים

מפעילי מחשב
לעבודה בירושלים
בעלי נסיון במחשבי I.B.M. מוללים
טלפון: 03-624565/6

למפעל המעסיק נכים
דרושה מדריכה

לחברה בהנדסה
אזרחית דרושים
הנדסאי/ת
טכנאי/ת
שרטט/ת

משרד שמאים
ר. מרכוס ושות'
דרושה
מזכירה
עם נסיון, כולל הדפסה.

לרהיטי ברג ברעננה
דרושים
1. מפעילים למכונות נגרות תעשייתיות
2. נגרים לעבודה בייצור
3. עוזר מחסנאי
רהיטי ברג

לחברת "רם שרותי טלקס" בת־א
דרושים
★ **בחור/ה**
★ **בעלי שליטה מוחלטת באנגלית**

אראל
בקרה בע"מ
למפעלנו ביבנה דרושים/ות:
מזכירת מפעל
איש רכש

לאקיים סניף ת"א דרושים

להבי תרופות
דרוש/ה:
תעמלן/ית רפואי/ת
לאזור ירושלים
קורות חיים בכתב־יד לת.ד. 31185
ת"א 61020.

לחברה בתחום מוצרי הנקיון
דרושים
סוכני הפצה
בעלי נסיון בשווק והפצה
נא לפנות ליעקב או לאליעזר,
טל. 03-9231606.

לחברה ארצית לבטון מובא
דרושים
מהנדס/טכנאי בנין
לאזור צפון, מרכז ודרום הארץ
לפנות בכתב לת.ד. 21095 ת"א
עבור "מהנדס"
— סודיות מובטחת —

דרושים
מורים
להוראת
מיזוג אויר

דרוש
מורה לצרפתית

מקור ספ
דרושים/ות
מקדמי/ות מכירות

מבטח שמעון
דרושים/ות
לבורנט/ית
לבורנט/ית
מזכירה־כתבנית
מזכירה־כתבנית
(למשרה חלקית)

להראל חברה לביטוח בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
הכישורים הדרושים:
• סוג 3 בהנהלת חשבונות.
• נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בחברת ביטוח.
• התמצאות בכל תחומי החשבונאות של חברת ביטוח.
• עצמאות מלאה בעבודה.
• ידיעת קריאה וכתיבה בשפה האנגלית.
מקום העבודה: תל אביב
5 ימי עבודה בשבוע.

דרושים
1) **מוכר רהיטים**
2) **אדריכלית**

מזכירה באיטלקית
לחברת יבוא

שף
קפה מסעדה

בוחנים/ות

לחברת אלקטרוניקה באזור המרכז
דרוש/ה
תכנת/ת קובול

תים
חוזשבים ומערכות בע"מ
למחלקת פיתוח והסבות תוכנה
דרוש
מתכנת מנוסה
ASSEMBLER, PL/I, FORTRAN, C

Data General

פקידה עברית / אנגלית
טכנאי חשמל

דרושה
מזכירה למנכ"ל

לרשות שמורות הטבע
דרושים:

מחלקים
בענף המזון
בעלי רכב מסחרי
בכל חלקי הארץ

ניסקו הנדסת חשמל
דרוש
איש מכירות

לחברה גדולה של יועצים לניהול
דרושים בדחיפות
1. מהנדסי תעשיה וניהול
2. הנדסאי תעשיה וניהול

למפעל גדול העוסק ביצוא
דרוש
מנהל מתפרה עצמאי
בעל ניסיון מוכח בניהול צוות של כ־60 עובדים.

למיזוג אויר לרכב "אלסקה"
דרוש
מנהל עבודה מקצועי
בעל נסיון בענף
תנאים מצויינים

חברה לשיווק תמרוקים — חומרי נקוי בחיפה
דרושה
פקידה

משרד המשפטים
דרושים בחורים/ות
בתפקידי פיקוד לעבודת אבטחה

דרוש/ה
מורה להנהלת חשבונות

למוזיאון תל־אביב
דרוש/ה
מעצב/ת גרפי ומביא/ה לדפוס

למפעל תעשייתי באזור התעשיה חולון
דרושים:
★ מזכירה/טלפוניסטית
★ חשמלאי — חווט לוחות חשמל
★ מסגר / רתך

לחברה חדשה בחולון
קלאס רהיט בע"מ
דרושים:
★ אדריכלים
★ פקידה
★ נגרים
★ רפדים
★ צבעים
★ פועלים

לבנק ישראל עובדים
דרושים
לתפקידי שמירה ואבטחה.

למפעל תעשייתי בכפר־סבא
דרושות:
1. מזכירה יבוא
2. פקידת מנגנון וכח־אדם

ליפאורה בע"מ ברחובות
דרושים:
★ מנהל מחסן טכני
★ מנהלי משמרת
★ מסגרים לעבודה בגוש דן
★ סדרן סחורה
★ נער/סטודנט עם טוסטוס

האורגז
למפעלנו בצריפין
דרושים:
1. פקיד רישום מלאי
2. פקידה למשרד מלאי
3. צבעי רהיטים מנוסה

גפן בע"מ
החיה לחשבי אוש
דרושים
א. מנהל בכיר
ב. מחסנאים עצמאיים
ג. בחורים אחרי צבא
ד. מכונאי בנזין ו/או דיזל
ה. קלדנית עברית
ו. בעל ואשה לשירותים ונקיון

U-MAN
עבור אחד מלקוחותינו
חברת תשופה גדולה
דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי (סוג 2 לפחות)

---

elfio
דרושים/ות
עובדים/ות
למחלקת גזירה
למשרה מלאה.

---

digitronics
שרטט - עורך/ת
מעגלים מודפסים

לחברת א. אפשטיין ובניו ישראל בע"מ
דרושים:
★ מהנדס בנין
★ הנדסאי פיתוח שטח
★ מזכירה אנגלית עברית

ההורים באו מווינה עם זריקת הרגעה וחטפו את בנם מהישיבה

עוכבו בשדה התעופה על־ידי המשטרה, נחקרו – ואמורים להמריא היום לדרכם

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

ניסיון חטיפה בסיגנון חטיפת יוסלה שוחמכר, סוכל אתמול על־ידי משטרת מרחב דן. הבלשים הצליחו לעכב את הזוג החוטף ואת הנער בן ה־14 בשדה התעופה בן־גוריון.

אתמול בשעות הצהריים המוקדמות, התקשר הרב של ישיבת „פאר־התורה" בבני־ברק והודיע כי לישיבה הגיעה מכונית ממנה ירדו גבר ואשה, אשר לקחו את אחד מתלמידי הישיבה, והכניסו אותו למכונית כשהוא ממרר בבכי.

רב הישיבה מסר את מספר המכונית לבלשי מרחב דן ובבדיקה שנערכה התברר, כי המספר שנמסר, שגוי. במקביל, נפרסה רשת של ניידות־מעקב, שניסתה לאתר את הנער. מתחקיר ראשוני שנערך במקום התברר, כי הנער הגיע לישראל מווינה שבאוסטריה בעקבות אחותו, לאחר שזו חזרה בתשובה. האחות הובילה את הנער לישיבת „פאר־התורה" וניסתה לשכנעו לבחור בדרך של לימוד תורה.

עוד מתברר, כי שני האנשים שלקחו את הנער הם הוריו. והועלתה השערה כי הם חטפו אותו. לשוטרים הוברר כי ההורים היו בדרכם לשדה התעופה ועמדו לעלות למטוס שאמור היה לטוס לווינה, מקום מגוריהם. ניידת שיצאה עם נער אחר מן הישיבה הגיעה לנמל התעופה בן־גוריון וזיהתה את הנער עם הוריו באולם הנוסעים. הבלשים עצרו את ההורים ואת הנער, ואז התברר כי ההורים הזריקו לבנם זריקת הרגעה ועמדו להעלותו למטוס.

ההורים והנער נלקחו לחקירה והמטוס המשיך בדרכו לווינה בלעדיהם. כבר הזוג ובנם יצאו היום בדרכם לווינה.

סכסוכים חדשים במשק:

עיצומים ב„דיסקונט", המרפאים בסיכסוך, תסיסה גם ב„אלישרא"

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

6,000 עובדי בנק „דיסקונט" החלו אתמול לנקוט עיצומים והם מאיימים להחריפם בשבוע הבא, אם לא ייענו תביעות השכר שהעלו.

עובדי „דיסקונט" דורשים שתשולם להם תוספת שכר כפי שקיבלו העובדים בכל יתר הבנקים. יצויין ש„דיסקונט" הוא הבנק היחידי שטרם נחתם בו הסכם שכר לשנת 1986. הנהלת הבנק מוכנה לדון בתוספת שכר רק לאחר שיפרשו ממנו כמה מאות עובדים שלדעתה הם מיותרים.

עיצומי העובדים מתבטאים בהפסקת הפעולות השיווקיות הקשורות בתוכניות חסכון, בהשבתת הכספומטים ובמניעת ניידות עובדים מסניף לסניף. הסתדרות הפקידים קראה אמש לעובדים להפסיק את העיצומים ולחדש את המשא ומתן.

סכסוך ב„אלישרא"

מועצת פועלי בני־ברק מתכוונת להכריז על סכסוך עבודה במפעל „אלישרא" לייצור מערכות אלקטרוניות, המעסיק 1,400 עובדים.

מזכיר מועצת הפועלים, דוד זכות, עומד לכנס את ארבעת ועדי העובדים במפעל ביום ראשון בבוקר. הוועדים מוחים על כך שהנהלת ה„אלישרא" – במסגרת העברתה לידי חברת „תדיראן" – אינו מתאם עמם.

סכסוך המרפאים

במערכת הפארא־רפואית נמשכת התסיסה. אתמול החליט איגוד המרפאים בעיסוק להכריז על סכסוך עבודה בטענה של שחיקת שכר וצמצום בתקנים.

מזכירת האיגוד, רות אלבגלי, הטעימה שמרפאים בעיסוק בוגרי אוניברסיטה משתכרים 450 ש"ח, דבר הגורם לנטישת המקצוע.

עשרות פיסיותרפיסטים המועסקים בקופת־חולים יפגינו ביום ראשון ליד מרכז קופת־חולים בתל־אביב וידרשו להיפגש עם ראשי הקופה, בדרישה ששכרם יועלה בעשרות אחוזים. הפיסיותרפיסטים בקופ"ח נוקטים שביתה חלקית כבר 10 ימים.

בג"ץ דורש נימוק: למה לא יועלו מחירי המכוניות בשיעור הפיחות

מאת איתה אורה, סופר „דבר"

בית הדין הגבוה לצדק נענה אתמול לבקשת יבואני הרכב וחייב את שרי האוצר, התחבורה והתעשייה לנמק תוך שבעה ימים מדוע לא יאפשרו עידכון מחירי המכוניות בשיעור הפיחות למפרע מיום עשייתו. בג"ץ חייב השרים לנמק, מדוע לא יאפשרו מעתה ואילך עידכון שוטף של המחירים ובתהליך השיווק, שאושר ליבואנים.

הצו על תנאי ניתן על־ידי השופט גבריאל בך בהסכמת סגנית בכירה של פרקליט המדינה, נילי ארד. הוסכם, כי הדיון לגופה של העתירה ייערך לכל המאוחר, ביום ב' הבא, 9 בפברואר. את היבואנים מייצג עו"ד חיים סטריקס.

לשכת דובר משרד התחבורה הכחישה את דבר מתן הצו, אולם עותק באישור של הצו מצוי עתה בידי סופר „דבר".

בינתיים, עמדה הממשלה להוציא צו, שיעלה את מחירי המכוניות ב־7 אחוזים ממחיריהם. ליבואנים הובטח, כי עידכון נוסף בשיעור של 3־4 אחוזים „יאושר בעוד חודשיים". אולם היבואנים טוענים, כי מאז נקבעו המחירים, שנכנסו לתוקפם ב־1 בינואר, חל פיחות של 15–20 אחוזים בשערי המטבעות האירופיים, שבהם נקנות המכוניות מהיצרנים. לפיכך, אין במחיר החדש כדי לפצות אותם על ההתייקרות בפועל ולמעשה מחייבת אותם הממשלה למכור מכוניות בהפסד של ממש. בתוך כך פשטו אתמול שמועות, כי בכוונת משרד האוצר לעכב את ההתייקרות, שהיתה צפויה מוחלטת עד אמצע החודש כדי למתן את עליית המדד בפברואר. מלשכת דובר משרד התחבורה נמסר אתמול, כי שר־התחבורה כבר חתם על הצו וכי עתה מצפים לחתימת שר־האוצר.

נוכח הוצאת הצו על תנאי אתמול סביר להניח, שמשרד־התחבורה יקפיא עד להכרעה הסופית את טיפולו בתלונותיהם של לקוחות על סירוב היבואנים למכור מכוניות או אף לשחרר ממכס כלי־רכב, שהגיעו לארץ עוד לפני הפיחות. משרד התחבורה החליט השבוע להגיש 49 כתבי אישום נגד יבואני רכב בנושא זה. פקחי המשרד בדקו ומצאו, כי ברשות היבואנים 6,552 מכוניות חדשות; פרטיות עד 1,600 סמ"ק ומסחריות שבפיקוח. רובן מצוי במחסני־ערובה ובית־המשפט יצטרך לקבוע אם אפשר לראות באלה „מלאי" במשמעותו בחוק.

גופה חרוכה במחסן עצים של 'הגושרים'

לא ברורות נסיבות מותו של חבר הקיבוץ, עמיקם בראַרצי, בן 60

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

חבר קיבוץ הגושרים שבאצבע הגליל, עמיקם בראַרצי, בן שישים, נשרף למוות בעת שעבר במבנה ששימש מחסן עצים בחצר קיבוצו.

המקרה אירע שלשום בצהריים. בנסיבות שטרם הוברר, פרצה דליקה במבנה וכאשר כובתה בעזרת מכבי־האש, התגלתה הגופה החרוכה.

היא הועברה למכון לרפואה משפטית באבו־כביר וזוהתה בוודאות רק אתמול, כגופת חבר המשק.

עדיין לא ברור אם האיש שם קץ לחייו או נפגע מדליקה פתאומית. המשטרה פתחה בחקירה. המנוח השאיר אשה, ילדים ונכדים. הוא היה מראשוני קיבוץ הגושרים. הלווייתו תערך היום בקיבוצו.

בתאונה אחרת שאירעה אתמול בבוקר, נפגע אנושות גר קדר בן 62 חבר קיבוץ מנרה שבהרי נפתלי. האיש עבר במבנה גבוה בחצר המשק ומסיבות שטרם הוברר, איבד את שיווי משקלו ונפל. ראשו נחבט קשות בקרקע. למקום הוזעקו צוותי עזרה ראשונה. נוכח מצבו הקשה הוחלט להעבירו לרמב"ם. מסוק של חיל־האוויר שהוזעק למקום, העביר את הנפגע לבי"ח בחיפה. משם נמסר כי האיש סובל משברים בגולגולת. נפתחה חקירה לבירור נסיבות התאונה.

טקס אזכרה לחללי הצוללת „דקר" התקיים אתמול בבסיס חיל־הים (צילום: יצחק הררי)

בדיקות מסוג חדש ב„הדסה" לזיהוי מומים קשים אצל עוברים

מאת יעל ארמוני, סופרת „דבר" בירושלים

המחלקה לגנטיקה של בית־החולים „הדסה" בירושלים, בשיתוף המחלקה לשירותי בריאות בעיריית ירושלים, תתחיל בראשית החודש הבא לבצע בדיקות בנשים הרות, במטרה לזהות מומים פתוחים במערכת העצבים המרכזית אצל עוברים.

הפרויקט יקיף את איזור ירושלים וסביבתה. הבדיקה נועדה לאתר מומים מולדים קשים כגון עמוד שדרה פתוח או היעדר חלק מסוים בגולגולת. מומים אלה מופיעים בתדירות של אחת ל־500–600 לידות. מדובר בבדיקת־דם פשוטה של האם, שאינה מסכנת את האם או את העובר.

פרופ' גרעון בך, מנהל המחלקה לגנטיקה ב„הדסה" סבור, כי על כל אשה לעבור את הבדיקה מכיוון שלא ניתן לקבוע כללים מוקדמים לסבירות הופעת מומים אלה. הבדיקה צריכה להתבצע בשבוע ה־16 עד ה־18 להריון.

נעצרו חשודים בסחר בנשק של צה"ל

מאת חנה סאר, סופרת „דבר" בשרון

פרשיית סחר בנשק צה"לי נגולה בבית־משפט השלום בנתניה, שם נעצר לעשרה ימים, סאלם סלאמה (30) תושב כפר קלנסוואה במשולש, בחשד בסחר נשק ובאחזקת נשק שלא כדין. עימו נעצר ל־10 ימים גם אלברט בקרמוחה (29) תושב נתניה.

אלברט בקרמוחה מנתניה חשוד במכירת חמישה רימוני־יד צה"ליים לערבי תושב השטחים, תמורת סמים שקיבל. לטענת המשטרה, הוא גם הבטיח לאותו ערבי שימכור לו כלי־נשק אחרים אשר יילקחו מבסיס צבאי. הוא חשוד גם בקשירת קשר לרצוח מישהו, ובמעורבות בעסקות־סמים. בבית־המשפט נמסר כי החקירה תסתעף לכיוונים שונים וצפויים מעצרים נוספים.

בפרשיית נשק אחרת האריך מעצרו של דוד ביטון (31) תושב נתניה, בחשד אחזקת נשק וחומרי חבלה וכן סחיטה באיומים ומרמה.

בחיפוש שערכו שוטרי נתניה במחסן־ציוד שנמצא בתחום מיתקן השעשועים שמנהל ביטון, נתפסו ארבעה רימוני־רסס צה"ליים.

ברילב הורה לחקור מחדש התעללות בחבר מושב אדרת

חשש לטיוח נוסף למרות הוראת השר

מאת אוריאל בינער

שר המשטרה חיים בר־לב, הורה שלשום למפכ"ל המשטרה, דוד קראוס, למנות קצין בודק לחקירתה מחדש של התעללות בסוסה סורית.

לפני שבועיים פורסם ב„דבר" סיפורו של פגעם סוסיה ממושב אדרת, שלפיו התעללו שוטרי „משמר הגבול" בסוסיה וכבלוהו לג'יפ במושב, לעיני התושבים.

בעקבות פירסום הידיעה דרש ח"כ יוסי שריד (ר"צ) משר המשטרה לחקור את הפרשה. זאת, לאחר שנגד סוסיה נפתח תיק כאילו הוא שתקף את שוטרי מג"ב.

דובר משטרת ישראל, סגן־ניצב עדי גונן, סירב למסור מי הקצין הבודק שמונה על־ידי המפכ"ל לחקור שוב את הפרשה.

גורמים בכירים במשטרה הביעו אתמול ספקות לגבי נכונות המשטרה לחקור את הנושא, למרות הוראת בר־לב.

לסופר „דבר" נודע, כי ראש אגף החקירות, במשטרת ירושלים, סגן־ניצב עמי פליישר, הוא המוסמך לסגור את תיק התלונה נגד סוסיה, אך מבכירים של המשטרה אין הוא עושה זאת. במשטרה חוששים כי סוסיה יגיש תביעה אזרחית נגד השוטרים שתקפו אותו, ומעדיפים להשאיר את התיק פתוח.

המורים בהפגנה אתמול, מול הכנסת נגד הקיצוץ בחינוך (צילום: יצחק הררי)

קצין שיצק מים חמים לאוזן חייל: [illegible]

[illegible]

מכתב גלוי לשר הבטחון, מר יצחק רבין

„פיל לבן" ב־40 מיליון $

כבוד השר,

בעודך נאבק נגד קיצוצים נוספים העלולים לפגוע בבטחון המדינה, לא נוכל להשלים עם החלטה שרירותית של הנהלת רפא"ל להעברת עובדים ומיתקנים למפעל "לֶשֶם" — תוך בזבוז של עשרות מיליוני דולר.

מפעל זה, שניבנה בתקציב בלתי - מוגבל, על סמך תחזיות בלתי־מציאותיות, הינו כיום בגדר "פיל לבן" — שהנהלת רפא"ל מתעקשת להכניס בו "תוכן".

רפא"ל נאבקת כיום על קיומה. מאות עובדים פוטרו. מאות עובדים עומדים בסכנת פיטורין בעתיד הקרוב. תקציבי המחקר, שהם התשתית לעתידה של רפא"ל וציבור עובדיה — עלולים להצטמצם דרסטית.

תוך התעלמות מעובדות אלה מתעקשת ההנהלה לדבוק בהחלטתה חסרת ההגיון, שכתוצאה ממנה ירדו לטמיון עשרות מיליוני דולר. זהו בזבוז שיעיק בצורה קשה על עלויות הייצור ויפגע בכושר התחרות של רפא"ל בשווקי היצוא.

אנו משוכנעים כי ניתן להמשיך את הייצור והפיתוח במבנים הנוכחיים, וזאת מבלי לגרום לעיכובים והפסדים מתהליך ההעברה, שימשך חודשים רבים.

בידך, כבוד השר, למנוע את הצעד שיהיה בעל השלכות חמורות על אחת המערכות הבטחוניות החיוניות ביותר.

ועד עובדי המחקר — רפא"ל

האזינו הערב
לראיון השבוע
עם
סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
מר **יצחק נבון**
בתוכנית
„הטור השבועי"
שתשודר אחרי חדשות 19.00 ברשת ב' ב„קול ישראל"
המראיין **יואל רפל**

מילואות צפון
מספרי הטלפון שלנו הוחלפו
מספרינו החדשים:

מילואות צפון – מרכזיה	859311
מילוז – מזכירות	859357
הנהלת חשבונות	859361
מילוז קפואים – מזכירות	859354
מכירות – משלוחים	859305
מילומז בית אריזה לבננות	859341
הנהלת חשבונות	859340
מילופרי אבוקדו – מזכירות	859326
רכז אזורי	859336
קו־אופ גליל מערבי – מזכירות	859349
סידור עבודה	859337
מוסך	859344

תשלובת מילואות
מרכינה דגלה
ומשתתפת עם המשפחה
ובית רגבה,
בצערם
עם פטירת חברנו
מזכ"ל מילואות
גבי פלד ז"ל
מילואות

זמני הדלקת נרות

ערש"ק	
ירושלים	4.33
תל־אביב	4.52
חיפה	4.41
מוצש"ק	
ירושלים	5.50
תל־אביב	5.45
חיפה	5.49

פרשת השבוע
א' שבט תשמ"ז ר"ח פר' וארא

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	-16	-11	בהיר
אמסטרדם	-2	1	בהיר
בואנוס איירס	26	37	בהיר
הלסינקי	-25	-19	בהיר
הונג קונג	15	18	מעונן
וינה	-2	0	מעונן
ז'נבה	-3	0	מעונן
טוקיו	3	13	בהיר
טורונטו	-14	-3	שלג
יוהנסבורג	17	27	בהיר
לונדון	1	6	מעונן
ליסבון	13	15	גשום
מדריד	5	12	גשום
מונטריאול	-16	-5	מעונן
ניו יורק	-11	-1	בהיר
סאן פאולו	20	24	מעונן
פאריס	-1	3	בהיר
פרנקפורט	-5	2	מעונן
ציריך	-5	-1	מעונן
ריו דה ז'נרו	21	27	מעונן
שטוקהולם	-21	-13	בהיר
שיקאגו	-4	2	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. 5102620
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 384655
באר שבע: רח' האבות, טל. 35252
swissair

מכללת בית ברל
מרכז ימימה — לחקר ספרות ילדים והוראתה
אבלים על מותו ללא עת
של עמית המרכז
ד"ר **אוריאל אופק** ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה

למשה פרוינד
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
שמואל הברפלד

לחברנו ישראל רוזנפלד
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

ביום השלושים למותם הטרגי
באסון המטוס בחוף השנהב
של הורינו האהובים והוריגו
שושנה ומאיר חדש ז"ל
נקיים ערב אזכרה
ביום ראשון (ב' בשבט תשמ"ז) 1.2.87 בשעה 18.00
בבית עובדי העיריה, רחוב פומבדיתא 4 ת"א
מוקירי זכרם מוזמנים
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ

המשפחה **בית המעביד לצרכן**

בעריכת אייזיק סרומי

"אין תוכנית צמיחה למשק בלי צמיחה בחקלאות"

מאת מ. יסוד

"אין תוכנית צמיחה למשק, בלי לשלב בה את החקלאות" – אומר מזכיר המרכז החקלאי שמחה אסף. בהתייחסו לתוכנית הכלכלית החדשה שהגיש שר האוצר לממשלה, מסתבר כי נציגי החקלאות לא שותפו כלל בדיונים לקראת הכנת התוכנית ומאז הוגשה התוכנית לממשלה לא קיבלו החקלאים שום מסמך רשמי על פרטי התוכנית, לא מהאוצר ולא ממשרד החקלאות. וכיצד אפשר להתעלם מגורם בסיסי כזה במשק, כאשר ההכנסה מיצוא התוצרת החקלאית הטרייה והמעובדת מהווה קרוב לשלושים אחוז מהערך המוסף של כלל יצוא הסחורות (מלבד יהלומים) – הוא שואל.

צמיחה בחקלאות, פירושה הגדלה ניכרת של היצוא. להגדלת היצוא דרושים כמה תנאים יסודיים:

- מערכת אשראי נוחה ומתוכננת, כולל בדיקה מחודשת של המדדי ביטוח השער והתאמתם לענפים השונים.
- תמיכה מיוחדת לגידולים חדשים בעלי סיכוי ופוטנציאל פיתוח, בסכום של כ־20 מיליון דולר.
- הגדלת התקציב למחקר ופיתוח לרמה של 15 מיליון דולר לשנה (החקלאים משקיעים מכספם 9־8 מיליון דולר בשנה למחקר).
- הקצאת תקציבים מיוחדים לפיתוח השוק וקידום מכירות באמצעות חברות השיווק הגדולות – 10 מיליון דולר.
- סיוע מיוחד לעונת הכותנה 1986 – 15 מיליון דולר. יש להדגיש כאן כי הכותנה נסחרת בדולרים. שער הדולר מוקפא כבר שנה וחצי והוצאות הייצור בענף עלו בתקופה זו ב־22 אחוז, בקירוב.

הצעות אלו מסתכמות בתוספת של כ־50 מיליון דולר ומטרתן להביא לצמיחה הדרושה בחקלאות ובהתיישבות בהיקף שנתי נוסף של 70 מיליון דולר בתוצרת טריה ומעובדת ליצוא.

הרפורמות המוצעות לא יוזילו הוצאות הייצור

ש. אסף אומר כי טבעי היה להציע כעת רפורמות כלכליות במשק, שיענו על המטרות הלאומיות האמיתיות של המשק. אולם, במקום זה מוצעות רפורמות המטיבות בעיקר עם בעלי ההכנסות הגבוהות, אינן מוזילות את הוצאות העבודה והייצור ומצד שני פוגעות בריקמה החברתית: הכוונה לקצץ בסובסידיות תהווה, לדבריו, מכשלה למשק הישראלי, תפגע בשכבות החלשות, תהרוס את התיכנון ובאין תיכנון תשתורר אנרכיה במערכות הייצור ויגרמו הפסדים לחקלאים ולמשק המדינה.

בשנת העבודה היה שיעור הסובסידיה הממוצע למוצרים מן החי כ־20 אחוז. אין לערער מצב זה ע"י קיצוץ הסובסידיות. תקציב הסובסידיות למוצרים אלה היה בשנה הקודמת 164 מיליון ש"ח ואין לגעת בו. להיפך, יש מקום להוסיף כשלושה מיליוני שקלים לקרנות עודפי הירקות, כדי להבטיח יציבות יתר באספקתם ומחירם לצרכן ולמנוע תקופות עודפים ומחסור לסירוגין.

אין הצדקה להעלאת מחיר המים

לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בהשוואת המחירים הממוצעת בין תשמ"ה לתשמ"ז, ירדו המחירים הריאליים של האנרגיה ב־14.6 אחוז ואילו מחירי המים עלו בכ־122 אחוז. לפי שזה בזמן לאחרונה הרי היתה תלות של 60 אחוז בין מחיר האנרגיה למחיר המים. לכן ברור כי אין הצדקה להעלאת מחיר המים. יחד עם זאת יש לאפשר המשך התהליכים לשימוש יעיל יותר במים, הן במחקר והן בפיתוח ולהקציב לכך את הסכומים המתאימים.

חזרה לימי אירידור...

עם אישור תוכנית החירום הכלכלית ביולי 1985 – אומר רכז ועדת המשק במרכז החקלאי מיכה אפרתי, הזהרנו ואמרנו כי אין כל עידוד ליצוא ולייצור בתוכנית זו; להיפך, עומס ריבית גבוה ללא כל שיפור בתנאי הסחר לייצור וליצוא יגרום לדעיכה במקום לצמיחה, להרעה במאזן התשלומים במקום לשיפור. התוצאה – נסיגה מעצמאות כלכלית. תבענו צעדים לעידוד היצוא, שיפור תנאי הייצור וע"י כך צמיחה תוך צימצום הגרעון במאזן המסחרי והגמת שינוי מבני במשק. זה היה מגדיל חלקו של כוח האדם העובד בייצור ומצמצם בעובדי שירותים המתפרנסים מתקציב המדינה. ואכן, הצפוי קרה. לא בוצע שינוי חיובי במבנה המשק והגרעון גדל; עומס הריבית על המשק הייצרני בכלל וההתיישבות בפרט, הגיע לממדים מבהילים שאין לשאתם. ולאחרונה, עם גידול ההכנסה הפנויה אצל האוכלוסיה גדלה הצריכה, עלה היבוא ולעומתו היצוא נפגע.

התוכנית הכלכלית השיגה יעד אחד – בלימת האינפלציה, וגם זאת הודות לירידת מחירי הנפט והגלם ובמיוחד הודות לירידת הדולר מול המטבעות האירופיים. אך תהליכים חיוביים אלה התייצבו כבר לפני חצי שנה וכעת כל עליית אינדקס ושכר במשק, כאשר שער המטבע יציב, מעודדת גידול היבוא ומביאה נסיגה נוספת ביצוא. הצהרות בעלי התוכנית הכלכלית כי הרפורמות ייטיבו עם כולם מזכירות את ימי אירידור, שבהם הטיבו עם העם והורידו אותנו למשבר כלכלי וחברתי שלא היה כמותו. "על הרפורמות לעזור לייעדי המשק, בלי לפגוע בריקמה החברתית" – אמר אפרתי.

מחודש לחודש בחקלאות

גידולי ירקות חדשים ליצוא

על כמה סוגי ירקות חדשים ש"אגרקסקו" מציעה ללקוחותיה באירופה מספר מגוון לב בעלון "החקלאי המייצא" של החברה: אספרגוס ירוק – מונים אמרי־קאים משווק זו השנה השניה. יתרונו בכך שהיבול לדונם גבוה ויש לו טעם וארומה מיוחדים. לאחר הבישול, טעמו משובח יותר מזה של האספרגוס הלבן.

בדיקה שנערכה באירופה העלתה שצרכנים רבים עוברים בהדרגה מהאספרגוס הלבן לירוק. היצוא המתוכנן השנה הוא כארבעים טונות. התמורה שנתקבלה בעד שש הטונות הראשונות הגיעה לארבעת אלפים דולר פו"ב לטונה. אזורי הגידול העיקריים הם בקעת־הירדן ונתיב העשרה. לקראת העונה הבאה תיבחן האפשרות להרחיב את שטחי הגידול גם לערבה, איזור פודס־חנה וכרכור־יעקב, בתקוה להגדיל את היצוא עד למאה טונות.

חסה אדומה – יצואה יגיע השנה לשלוש מאות טונות משלושה זנים שונים המצטיינים בטעמם במיוחד ומגוונים את קערת הסלט. החסה האדומה מבוקשת בעיקר ע"י מסעדות־יוקרה, בתי־מלון ואניני טעם ובאחרונה מתוודע גם הקונה הרגיל לטעמה. רשתות־שיווק מסויימות באירופה פנו בבקשה מיוחדת לגדל למענם את הזנים האדומים. החברה הצליחה כבר אשתקד לגדל ולייצא חסה יפה וצבעונית שעלתה בטיבה על האירופית. אשתקד שווקו כארבעים טונות והשנה, כאמור, צפוי יצוא של 300 טונות. שטחי הגידול העיקריים באזורי תקומה וכפר־ונבור.

השלפח – הידוע במקורות העממיים כדובדבן היהודי, היה מוכר בישראל כגידול־בר, שמוצאו בהרי האנדים. ירק זה, דומה לעגבניות צ'רי, זעיר ועם ציפוי פלומה. אשתקד שווקו כמאה ק"ג שלפחים, ב־12 דולר הק"ג, אך השנה צפוי יצוא שלוש טונות. לשלפח טעם אכזוטי, כתערובת עם ארומה מיוחדת ללפתנים, לבישול בשר־ציד ולקישוט מנות אחרונות.

עולש – השנה יוצע העולש לראשונה בהיקף מסחרי. עדיין מתלבטים בבעיות מקצועיות של הגידול ויהיה צורך בנסיונות נוספים עד שהיצוא יהיה כדאי. העולש הוא בעל פוטנציאל מסחרי גבוה באירופה, במיוחד בעונה שבה אינו גדל בבלגיה, הולנד וצרפת. הוא משמש בעיקר לסלטים וכן לבישול.

פטריות־יער – המשלוחים הנסיוניים הראשונים נתקבלו יפה באירופה ועמדו בתחרות בתוצרת המקומית. יש להן עדיפות מסויימת בחודשים הקרים באירופה ובארה"ב, כי העלויות שלנו נמוכות יותר והאיכות טובה יותר. הן גדלות בגליל־העליון ובנתיב איילון ומתכננים לייצא מהן השנה כמאתיים טונות.

מזג־האויר הגשום והקר משבש תוכניות היצוא החקלאי

מזג־האויר הגשום והקר משבש את תוכניות היצוא החקלאי, בעיקר של הירקות והפרחים. לפי דיווח הנהלת "אגרקסקו" חל פיגור רציני ביצוא הפרחים של ראשית העונה המסתכם בכ־40 אחוז בהשוואה למתוכנן. עם זאת עלו מחירי המכירה והתמורה פו"ב, גם כתוצאה מהסבת כמויות ניכרות לשווקים טובים יותר. לדברי מנהל מרכז מכירות הפרחים ב"אגרקסקו" יעקב לובינסקי עלול המחסור הגדול בפרחים שלנו לגרום בהכרח לאבדן לקוחות, לשחיקה באמינות ולעידעור מעמדה של "כרמל" כספק הפרחים האמין והאחראי לעונת החורף. עד סוף דצמבר יוצאו 94 מיליון פרחים, לעומת 160 מיליון בתקופה המקבילה אשתקד, בתמורה של 12.7 מיליון דולר פו"ב (מיליון).

בענף הירקות גרמו הגשמים והקרה וכן הביקוש הרב בשוק המקומי, הכדאיות הנמוכה של היצוא והצימצום במיכסות־זומים, לפער הגדול שנוצר בין התיכנון והאספקה בפועל, מראשית העונה. עד סוף דצמבר יוצאו 6700 טונות ירקות בתמורה פו"ב של 5.7 מיליון דולר, לעומת אשתקד 12.200 טונות ב־8.68 מיליון דולר.

כלכלן אגף הירקות של "אגרקסקו" פול ריימר מסביר את סיבות הנסיגה ביצוא הירקות בסיבות כדלהלן: הגשמים העזים, שהביאו בעיקרם ברכה לחקלאות, הציפו את השדות ומנעו את הגישה אליהם. כתוצאה מכך נגרם נזק לכמה מוצרים וביהם סלרי (באיזור הנגב), תירס (בבקעת־הירדן) ופלפל ירוק (ביבנאל והנגב). בנוסף לכך פגעו הגשמים באיכות התוצרת, שלא עמדה בסטנדרטים הקפדניים לתוצרת יצוא. הגשם והטמפרטורות הנמוכות עיכבו גם את תהליך הבשלת הפרי.

- בעיה נוספת שפגעה ביצוא, היא התחרות מצד השוק המקומי, הקרויה בפי אנשי "אגרקסקו" "וירוס החשמונאים"... השוק המקומי הציע מחירים גבוהים לכמ' וקלט כמויות לא מבוטלות של תוצרת, שהיתה מיועדת מלכתחילה ליצוא. הדבר קרה במיוחד בעגבניות והפלפל הירוק ובמידה פחותה בסלרי ובחסה.
- בקבוצה אחרת של ירקות היה ידוע מראש שהמגדלים יעדיפו לא לגדלם, משיקולי אי כדאיות, כמו למשל: מלוני סלידבש, מלוני העוגן וחסה אייסברג.
- העדר נסיון וידע מספיקים השפיעו על ההחלטה שלא לגדל מוצרים שנים או לגדלם ברמה נמוכה. הכוונה לחסה אייסברג ופלפל אדום (כנובמבר) ואבטיח צהוב.

עליה גדולה בשיווק האבוקדו

ביצוא הפירות שונה המצב מבפרחים והירקות. שיווק האבוקדו, שהוא הפרי העיקרי ביצוא בתקופה זו, נפתח ברגל ימין והפרי נמכר בהצלחה במחירים טובים. עד סוף דצמבר נמכרו 31 אלף טונות פירות בהכנסה פו"ב של 31 מיליון דולר בהשוואה ל־21 אלף טונות ב־20 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. במועצת הפירות מצפים השנה ליצוא שיא של כמאה אלף טונות אבוקדו.

קטנה גדולה!

קט-נען

קטנה במימדיה גדולה בביצועיה

מכונת השקיה ניידת מיועדת להשקיה טכנית, הנבטה והרוויה לשטחים של כ־500 דונם והשקיה אינטנסיבית של כ־120 דונם. כמו כן מתאימה לשטיפת סוכרים בכותנה, להשקיית החלקה המושבית ולמשטחי דשא גדולים.

קט-נען

ניתנת להעברה בקלות ובמהירות מחלקה לחלקה.
פיתרון לחלקות עם משברי רוח ומכשולים אחרים.
עובדת בכל תנאי שטח גם ללא תכנון מוקדם.
מצטיינת באחידות ופיזור המים.

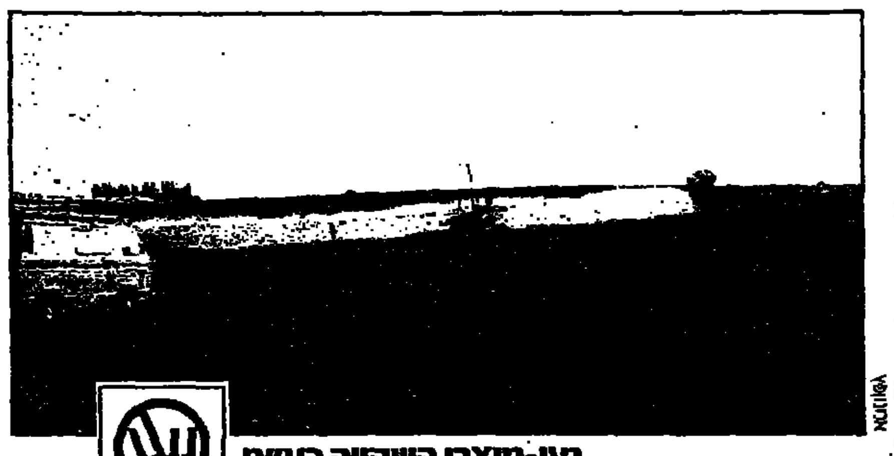

נען-מוצרי השקיה בע"מ
קיבוץ נען 73263, טל. 08-442233
תל־אביב, יגאל־ דרך בית 28 טל. 03-372544; שרות שדה, טל. 08-442116, 08-442120

פתרון חכם לעשבים שוטים.

אל־אור

הירִיעה החוּמה לחיפוי – הדור החדש ביריעות:
מונעת התפתחות עשביה ומאפשרת חימום הקרקע, ברזמנית.

אל־אור מונעת התפתחות עשביה ע"י מניעת אור בתחום הפוטוסינטזה (700–400 ננומטר), כמו היריעה השחורה שאתה מכיר. אלא שאל־אור פועלת גם כיריעה תרמית. המאפשרת קרינה בתחום האינפרא־אדום ושומרת על רמת חום יציבה מזוזת ליריעה.

בניגוד ליריעה השחורה, אל־אור אינה מורידה את טמפרטורת הקרקע (אלא מעלה אותה). אינה מתחממת ואינה גורמת לקי־צריבה בחודשים החמים.

אל־אור מוסכת בשימוש בקוטלי־עשבים (הרביצידים) וביתר עבודה בעישוב. בגידול זלועים. מתפתחות כל שלוחות הצמח מעל היריעה ואינן מטומטות מחמיה (כמו בשקופה) או נשרפות (כמו בשחורה). אל־אור נוסתה בארץ בהצלחה בגידול זלועים, תות שדה, פולניים ופרחים – ונמצאת בשלבי ניסוי מתקדמים בגידולי מטע (אפרסקים, שזיפים ועוד).

של פוליאון מהווה תחליף חכם, הן ליריעה השחורה והן לשקופה. בניסוי שבוצע לאחרונה ע"י משרד החקלאות בגידול גיבסנית (פרח רב־שנתי) בחממה, מנעה אל־אור כל התפתחות של עשביה חד־שנתית. טמפרטורת הקרקע בניסוי היתה גבוהה באופן משמעותי בהשוואה לקרקע מחופה בשחור – ונפלה רק במעט בהשוואה ליריעה שקופה (שכמובן לא מנעה כלל את התפתחות העשביה). אל־אור של פוליאון. כל היתרונות תחת יריעה אחת.

פוליאון ברקאי. קיבוץ ברקאי 37860
ד.נ. מנשה, טלפון 06-378585/79641

שיווק ע"י מוצרי תבן: תל־אביב - רח' הארבעה 12, טל' 03-263267; חיפה - רח' נוף 11, חוף שמן, טל' 04-674283/4; באר־שבע - רח' קק"ל 39, טל' 057-39123; ירושלים - אזור התעשיה תלפיות, טל' 02-718211/4. כמו כן ניתן לתאום טחורה באמצעות ארגוני הקניות המחוזיים. גלילים בודדים ניתן לקנות במחסני תבן והמפעל, בימים א'-ה', בשעות 13.00-15.00.

פלסטרו־גבת מכריזה על מתז חדש בסדרת טורנדו

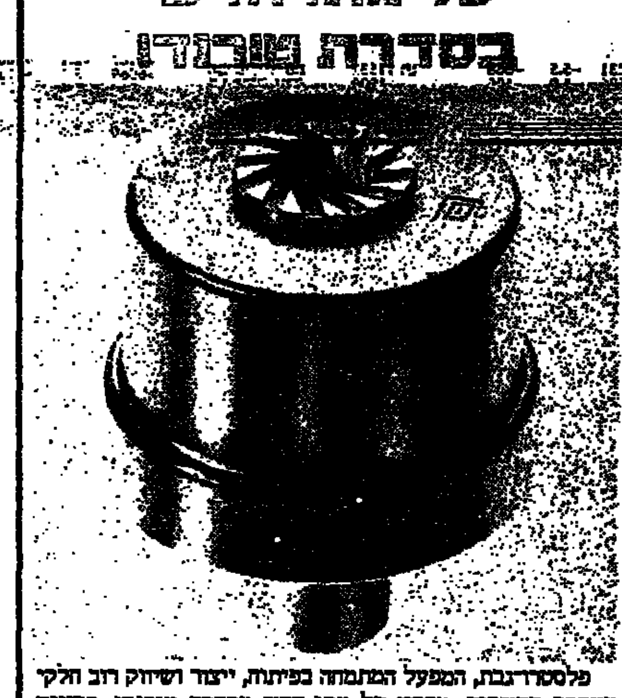

פלסטרו־גבת, המפעל המתמחה בפיתוח, ייצור ושיווק רוב חלקי מערכת ההשקיה, מכריז על מתז חדש מסדרת טורנדו, בכוונה לענות בדרך המיטבית על דרישות החקלאים במגזרים השונים.

בדומה למיני־ממטירון מאותה סדרה, שהוכרז באוגוסט 1986, מצטיין המתז במעברי מים פנימיים גדולים במיוחד, וככך מקטין עד למינימום את רגישותו להיסתמות.

פיזור המים של המתז נעשה באמצעות 12 סילוני מים המותקנים במעגל (360 מעלות) – צורת פיזור פופולארית מאוד בקרב מגדלי ההדרים בפלורידה, ארה"ב הזוכה לאחרונה להתעניינות רבה גם בישראל. בדרך זו מושג טווח פיזור מורחב, ויציאת טיפות גדולות, גורמים המייעלים את תנאי האיוורור של הקרקע השורשים.

ביצועיו המשופרים של מתז הטורנדו הושגו בתהליך פיתוח מאומץ וממושך במחלקת הפיתוח של פלסטרו־גבת, המבוסס על שורה של נסיונות בשדה ושימוש בחומרים הפלסטיים המעולים יותר ובציוד מתוחכם לייצור ובקרה.

בתערוכה הבינלאומית להשקיה, שנערכה לאחרונה בסן־אנטוניו בטקסס, ארה"ב, עורר מתז הטורנדו ענין רב, בשל מציאת פתרון לקביעת ספיקה שלא באמצעות גודל המעברים, כמקובל.

מגוון הספיקות של המתז, אפשרויות ההתקנה הנוחות שלו ותאימותו הגמישה לצרכיהם השונים של ענפי המטע וההדרים, מבטיחות את היותו מוצר מוביל בשנים הקרובות.

ROLLS ROYCE

קורץ בע"מ
דיזל גנרטורים

החברה המובילה בארץ לדיזל־גנרטורים לתעשיה, בנין וחקלאות בגדלים שונים עד KVA 1500

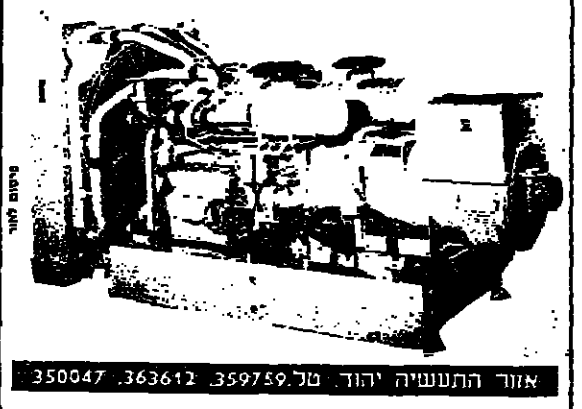

אזור התעשיה יהוד טל. 359759, 363612, 350047

ה-CAT "הכל-יכול"

סידרת המעמיסים החדשה של "קטרפילר"

IT 12	65 כ"ס	משקל 7.5 טון
IT 18	85 כ"ס	משקל 9 טון
IT 28	105 כ"ס	משקל 10 טון

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
THE ISRAEL TRACTORS & EQUIPMENT CO. LTD.

מפיצי CATERPILLAR בישראל

CATERPILLAR, CAT and ⊞ are trademarks of Caterpillar Inc.

ברזים כדוריים

לבניה, חקלאות ותעשיה
- מעבר מלא - מידות "3 - "¼
- לחץ עד 64 BAR
- 40°c + 200°c
- אטמים מטפלון
- הברגות תיקניות B.S.P.T.

פלג תעשיות בע"מ
מיבריק, דובנובסקי 7, טל' 03-789192 (מאחורי מכון מור)
מרכז השיווק: ת"א, דרך 1274 מס' 8, טל' 382076

مكان الأصل

יובל 50 לקיבוץ שדות־ים

מפליגים אל שנות האלפיים

מאת ניסן פרידמן

בימים אלה החל קיבוץ שדות־ים להפיץ את תוצרתו החדשה – ארחים למרצפות ולציפויי קירות מבטון פולימרי, המיוצרים במפעל „שיש קיסריה". קו הייצור החדש סיים תקופת הרצה מוצלחת ותולים בו תקוות רבות, כמקור פרנסה רווחי למשק. המוצר החדשני מיועד ברובו לייצוא, אך כבר עתה קיימת דריכות רבה לקראתו בשוק המקומי.

„שיש קיסריה" הוא רק סיבה אחת למסיבה שתיערך במלאת 50 שנה לקיבוץ. מזכיר שדות־ים, שמשון בובר, יכול לציין בסיפוק את חג היובל. והמשק מונה כיום 331 חברים, 30 מועמדים, 54 חיילים ו־165 ילדים, מהם 47 תלמידי ביה"ס התיכון, המשותף לשדות־ים ולמעגן מיכאל ו־89 ילדי הגיל הרך.

את החג ציינו בקיבוץ בערב „סיפורי שדות־ים". התקיימו דיונים ב־15 חדרים נפרדים, על אופיו ומראהו של הקיבוץ בשנות האלפיים. העצרת המרכזית לציון היובל נערכה ב־26 ו־27 בדצמבר 1987.

בשדות־ים פועל אולפן בן שלוש כיתות, כשבתכנית חצי יום עבודה וחצי יום לימודים. ב־30 שנות האולפן עברו בו 58 מחזורים; 60 איש בממוצע למחזור.

„אין לנו מתנדבים ואין 'בנויים' על כוח העבודה שלנו", מציין בובר. בשדות־ים מתפרנסים בעיקר מהתעשיה (שני־שליש מכוח־האדם ומן ההכנסות), אך עדיין ממשיכים לעסוק בחקלאות. שליש מהעובדים עוסקים בפלחה, כותנה, מטעים (בננות, קליפים ועוד) רפת ולול. עד כה התבססה התעשיה על המרצפיה, המייצרת מרצפות רגילות. כאמור, חנך המפעל, לאחרונה, פס ייצור חדש. אומר יהודה רותם: „המפעל החדש עתיד להכפיל את הכנסות המשק. זהו ענף חדיש ביותר, בנוי על ידע איטלקי. המוצר מבוקש מאד בעולם; ישנם 30 מפעלים כאלה ברחבי תבל. הביקוש לתוצרת הולך וגואה וגם בארץ הרגשנו ציפיה להתחלת המכירות. אף־על־פי שכ־60 אחוז מהתוצרת מיועדים לייצוא. שוק היעד הוא ארה"ב".

אהלים ראשונים בשדות־ים

...וחדר האוכל של היום

לבית שדות־ים

שאו ברכת חברים חמה
במלאת 50 שנה
לעליה על הקרקע
איחולינו להמשך בנין ופיתוח

מועצה אזורית
חוף הכרמל וישוביה

לשדות־ים ביובלכם

שאו ברכת חברים נאמנה
להמשך הדרך הפוריה

שלמה צור, מזכיר מועצת פועלי חדרה
יצחק בן דיין, מזכיר מועצת פועלי פרדס־חנה – כרכור
אריה זיתוני, מזכיר מועצת פועלי בנימינה

לקיבוץ שדות־ים

לרגל חג יובל ה־50 ליסודכם
ברכות נאמנות ואיחולים לבביים להצלחה

צ'יקו – חלקי חילוף בע"מ
חלקי חילוף מקוריים לפורד
טרקטורים, משאיות ורכב
תל־אביב, רח' טברסקי 2, טל' 03־334618

לקיבוץ שדות־ים

ברכת חברים נאמנה
ביובלכם ה־50
כה־לחי!

קואופרטיב עמק חפר
דואר מעברות, טל' 7־687041־053

לקיבוץ שדות־ים

שפע ברכות בחגכם ה־50
איחולינו להמשך שיתוף פעולה פורה

טכנוגל חדרה
מטילסקי שמעון והצוות
אזור התעשיה חדרה
טל' 337679, 06־333652

לקיבוץ שדות־ים

מיטב ברכותינו ואיחולינו
בחג היובל

קיסוס אריה
סוכנות „מרבק" ו„מעוף" תעשיות
טל' 03־942534

עירית חדרה

צרור ברכות
לשכנתנו „**שדות־ים**"
בת ה־50
מחדרה בת ה־96

אינג' יחיאל כהנא
ראש העיר
חברי מועצת העיריה
ומזכיר העיר

לקיבוץ שדות־ים

בחג היובל
שאו ברכת שכנים חמה
להמשך הצלחה בדרככם

בית רגבים

לקיבוץ שדות־ים

בחגכם ה־50
שאו ברכת שכנים
להמשך הצלחה בדרככם

בית מעגן מיכאל

ברכת
המרכז לחינוך ולספורט ימי – קיסריה
לבית שדות־ים
בחג ה־50

לקיבוץ שדות־ים

אתכם ביום חגכם
עלו והצליחו!
מאחלים לכם שנות שפע ושגשוג
תוך העמקת הקשר

בידידות
ש. בכר –
אופטומטריסט
אופטיקה ועדשות מגע
תל־אביב, רח' העליה 17, טל' 03־382038

לעמוס עמיר – מוצרי מלט קיסריה
ולאהוד בר – מספנת קיסריה
21 שנות עבודה משותפת ופוריה אתכם
ברכותינו ליום חגכם ה־50

מעובדי והנהלת
טכנופייל בע"מ
שרות קיטלוג לאדריכלים, מהנדסים וקבלנים
תל־אביב, רח' זבוטינסקי 33, טל' 03־5460104

לקיבוץ שדות־ים

החוגג יובל שנים ליסודו

ולמרצפות שדות־ים – שיש קיסריה

עם הקמת מפעל השיש החדש

ברכות מאליפות
מבוני המפעל

מוזר ובנו
חברה לבנין בע"מ
עפולה, רח' הנשיא 21
טל' 06־522457,595891

לרגל יובל ה־50
לקיבוץ שדות־ים
שאו ברכה נאמנה
עלו והצליחו!

סניף נעמ"ת – אור עקיבא
מזכירות נעמ"ת – רחל אבנעים
וכל חברות נעמ"ת באור עקיבא

לבית שדות־ים

בחגכם ה־50
שלוחה
ברכת שכנים נאמנה

החברה
לפיתוח קיסריה בע"מ

ברכת
מרכז תנובה
לקיבוץ שדות־ים
ביובלו ה־50

לחברי קיבוץ שדות־ים
ולמפעלי המרצפות והשיש
ברכות ליובל ה־50

מחברי
קיבוץ בית גוברין
וצוות ב.ג. פולימרים

לקיבוץ שדות־ים

בחגכם ה־50
שאו ברכה נאמנה

מחלבת נהריה שטראוס בע"מ
סוכנות הגדלד ובנו
חדרה, רח' הנשיא 38 טל' 322780, 06־338780

לשכנינו היקרים
חברי קיבוץ שדות־ים
ביום חגכם
המשיכו בעשיה המפוארת
לשם ולתפארת

שלכם
שבתאי שלום
ראש המועצה
אור־עקיבא

לבית שדות־ים

בחגו ה־50
ברכת שכנים נאמנה
עלו והצליחו!

שושן אלברט
מזכיר מועצת פועלי
אור־עקיבא

לקיבוץ שדות־ים

לרגל חג היובל
שאו ברכת שכנים
להמשך הדרך

מוראד עמאש
ראש המועצה המקומית
ג'סר אל זרקא
ותושבי הכפר

לשדות־ים ביובל ה־50

שאו ברכה!

מפיצי מלגזות קטרפלר בישראל
אליעזר סקר בע"מ

לקיבוץ שדות־ים
ולמרצפות שדות־ים –
שיש קיסריה

מיטב הברכות
ביום חגכם ה־50

תשלובת אלוני –
שיש ומרצפות
★ תל אביב, רח' מרמורק 14, טל' 03־244260
★ חיפה (המפעל), דרך בר יהודה, קילומטר 1/2 כביש חיפה – נצרת טל' 04־236246
★ ירושלים, רח' המלכה 9, טל' 02־221698

מספר רותם: „ייחוד החומר לעומת מרצפות רגילות, הוא בחוזקו ובעמידותו בפני שחיקה ושבירה. האריחים שלנו אמנם דקים יותר אך מסוגלים לעמוד בלחץ אדיר והם נוחים יותר להובלה".

המפעל מייצר פלטות במידה גדולה (1.25 מ' — 3 מ'), המשמשות למגוון רחב של שימושים: ריצוף, ציפוי קירות, דפים למטבח ולחדרי אמבטיות, אפשר לחתוך אותם לאריחים בגדלים שונים, לפי דרישת הלקוח.

מרצפות שדות־ים — שיש קיסריה — מפעל בתנופה.

רותם: „זהו חומר משוחזר, המאפשר ליצור ממנו צורות שונות; דגמים מיוחדים בצבעים שונים על־פי טעם הלקוח".

גרעין שדות־ים החל את דרכו לפני יותר מחמישה עשורים כמשק של ההתישבות הימית. חבריו עסקו בדיג משנת 1936 עד 1963. הם היו מכובשי העבודה העברית בנמל חיפה. רותם נזכר, כי בשנות המאורעות עבדו החברים במקצועות הסוורות, הסבלות, הסיראות והמנופאות. הם עסקו בדיג על ספינות מכמרת. בתחילה כעובדי „נחשון" ההסתדרותית ואחר־כך הקימו חברה משלהם.

עם העליה לקרקע, ליד קיסריה, החלו החברים גם בדיג חופים. עד מלחמת השחרור כמעט שלא עסקו בחקלאות בשל מחסור בקרקעות. ההתישבות על החוף נבעה משיקולים פוליטיים — היהודים לא נהגו עד אז לשבת לאורך החופים.

המשק קיבל חלקת קרקע קטנה בקריית־בנימין (שכונה של קריית־אתא) וכדי להתפרנס הקימו החברים מפעל לבניית סירות עץ. ברבות הימים הפך המפעל לנגריה המייצרת דלתות למטבחים, ארונות מעץ אלון מלא וכן בתי־קירור ומקררים מפיברגלס. ההתמחות האחרונה של הנגריה — סולמות עץ שונים.

בשדות־ים פועלים שני מפעלים קטנים נוספים. מתפרה, שמייצרת ספרים מבד לגיל הרך; מפעל לשעוני זכוכית ולמזכרות בצבעים ובעיבודים שונים. אומר בובר: „אחד הקשיים הגדולים של המשק הוא, שעיקר ענפי החרושת קשורים לענף הבניה. כשיש משבר כלשהו, הראשון להפגע הוא הענף הזה. גם אנחנו, כמו כל החקלאים נפגענו מהמשבר בחקלאות ובעיקר מירידת מחירי הכותנה בשוק העולמי".

מרצפות איכות מתוצרת „מרצפות שדות־ים — שיש קיסריה". כ־60% מהתוצרת מיועדת ליצוא

בנושא החברתי מדגיש המזכיר בובר, כי המשק פעל בשנה האחרונה, במרץ, כדי להגביר את הקליטה מהעיר. בנוגע לקליטת הבנים החוזרים מהצבא, מתלבטים בשדות־ים, כמו בכל התנועה הקיבוצית. „יש לנו אמצעי ייצור ואפשרויות קליטה, אך גם אצלנו קיימת נשירה", מציין בובר.

את המרכז הימי, המשותף לשדות־ים, מרכז הספורט והמועצה האזורית של חוף הכרמל, אפשר לכנות יצירת פאר. במשק, השוכן בחוף, מפתחים מאד את ענף השייט (בובר עצמו הוא איש ספורט זה שנים רבות וכיהן כיו"ר איגוד ההתעמלות). „לא במקרה צמח אצלנו צוות ארלימפי בדגם „ההולנדי המעופף" ולא במקרה אנו מעסיקים כמאמן את שמשון ברוקמן. הוא מטפל בילדים והתוצאות לא מאחרות לבוא", אומר בובר.

במסגרת חג היובל נערכו במשק אירועים רבים נוספים: שבוע עיון לאנשי הגיל השלישי; חנוכת אנדרטה לנספי השואה ביום השנה ה־42 להירצחה של חנה סנש; מסכת אור־קולית על שדות־ים ועל המדינה שבדרך, שכללה חומר על ההעפלה, החיפושים שערך הצבא הבריטי בקיבוץ והישיבה במעצר רפיח.

לחברי קיבוץ שדות־ים
בחג יובלכם
שאו ברכת
ידידים נאמנה
להמשך קידום, בנין ופיתוח
כלפון יצחק
קבלן צבע
וטמבורטקס —
פנים וחוץ
חדרה, רח' הלל יפה 4,
טל' 06-334619

לידידנו
בשדות־ים
בחגכם ה־50
שפע ברכות
המשיכו והצליחו!
שי אופיר בע"מ
שיווק ואספקת חומרי חשמל
★ סניף פ"ת, טל' 03-9230855
★ סניף רעננה, טל' 052-453888
★ סניף ירושלים, טל' 02-533013
★ סניף חיפה, טל' 04-212277

לקיבוץ שדות־ים
בחגו ה־50
מיטב ברכותינו
להצלחה ושגשוג
מאפיית נסרי נעמה בע"מ
חיפה, רח' יפו 128
טל' 04-521758

פרנקל, שטיין
וצוות העובדים
מברכים את
משק שדות־ים
בחגו ה־50
עלו והצליחו!
ירדן טרקטורים
אזור התעשיה עמק חפר
טל' 332679, 06-330660

לקיבוץ שדות־ים
בחגכם ה־50
ברכת הצלחה ושגשוג
עלו והצליחו!
קרלוס ורשבסקי בע"מ
מפיץ בלעדי למוצרי „וולה" לאזור הצפון
חיפה, שד' בן גוריון 36 — 38
טל' 04-531162-3
WELLA

לצוות ענף הבנין ולכל קיבוץ שדות־ים
החוגג יובלו ה־50
שלוחה ברכתנו החמה
להמשך בנין, פיתוח ושגשוג
חיון דוד
את
בוארון זכריה
נגרי גגות
פרדס חנה, רח' רמז 11,
טל' 378755, 06-378958

לקיבוץ שדות־ים
בחגו ה־50
ולצוות מפעל מרצפות שדות־ים — שיש קיסריה
לעושים במלאכה
כה לחי!
חאן — עבודות עץ בע"מ
יוסי שושני
באר שבע, אזור התעשיה, רח' פנחס החוצב 85
טל' 057-75397, 057-76432

לשדות־ים ביובלכם
שאו ברכות מעומק הלב
להמשך הפיתוח והשגשוג
משיח אלי
שרותי מטבחים תעשייתיים וקונדיטוריות
מומחים לתנורי „דאלף"
ולמכונות ירקות „הלודה"
חולון, רח' המרצים 9, טל' 03-882036

לקיבוץ שדות־ים
במלאת 50 שנה
לעלייתכם על הקרקע
ברכת כה לחי!
הכטמן את **עזר**
בית חרושת לפרזולי
חדרי קרור ומקררים
תל אביב, רח' רבנו חננאל 6/8
טל' 03-828622

לקיבוץ שדות־ים
מיטב ברכותינו ואיחולינו
ביום חגכם
עלו והצליחו!
סגנון
מכון להכבלה אמנותית
תל אביב, שד' רוטשילד 30
טל' 03-621386

לקיבוץ שדות־ים
לרגל יובל ה־50
שלוחות ברכותינו
מעומק הלב
להמשך פיתוח שגשוג ובניה
סובחי עקל
קבלן בנין
כפר קרע, טל. 06-352323

לקיבוץ שדות־ים
שאו ברכת ידידים חמה
במלאת 50 שנה
לעליה על הקרקע
איחולינו להמשך בנין ופיתוח
מובילי פרדס חנה
ההנהלה והעובדים
פרדס חנה, רח' הדקלים טל' 06-378044

לקיבוץ שדות־ים
החוגג את יובל ה־50
מיטב ברכותינו ואיחולינו
להמשך הצלחה ופיתוח
ג'דוס באסם
קבלן תריסים ואלומיניום
שפרעם, טל' 04-867416

לקיבוץ שדות־ים ולמרצפות שדות־ים — שיש קיסריה
לרגל חגכם ה־50
שאו ברכה נאמנה להמשך דרככם
סמיר עואד
סוכנות מרצפות שדות־ים נצרת
נצרת, בנין המשביר 701, טל' 06-573768

לקיבוץ שדות־ים
ברכותינו הלבביות
ליום חגכם
אריאל את ברגר בע"מ
חדרה, רח' הרברט סמואל 93

לקיבוץ שדות־ים
ביובל ה־50
ולמרצפות שדות־ים — שיש קיסריה
עם חנוכת מפעל השיש החדש
ברכותינו ואיחולינו להמשך בנין ופיתוח
איטונג בע"מ
ספקי הבטרום לקירות

לקיבוץ שדות־ים ולעובדי מרצפות שדות־ים — שיש קיסריה
איחולינו וברכותינו
בחגכם ה־50
המשיכו בדרך של שגשוג ופיתוח
קטקול בע"מ
סוכני בתי חרושת לצמנט
מדנמרק

לקיבוץ שדות־ים ולמפעלו — מרצפות שדות־ים — שיש קיסריה
שאו מיטב איחולינו וברכותינו
בחג היובל
כה־לחי!
מילשטיין תשלובות בע"מ
ספקי חומרי גלם לתעשית מרצפות
טל' 055-21034-5

לקיבוץ שדות־ים ולעובדי מרצפות שדות־ים — שיש קיסריה
איחולינו וברכותינו
בחגכם ה־50
המשיכו בדרך של שגשוג ופיתוח
א. גרוסמן ובניו בע"מ
טחינת ואספקת מוזאיקה ומינרלים
מפרץ חיפה

לקיבוץ שדות־ים ולעובדי מרצפות שדות־ים — שיש קיסריה
איחולינו וברכותינו
בחגכם ה־50
המשיכו בדרך של שגשוג ופיתוח
מגרסת אבן חלמיש בע"מ
ייצור ושיווק מוזאיקה ערד
ת.ד. 83 ראש העין

مكان الأصل

לשדות־ים

במלאת 50 שנה לעליתכם על הקרקע
שאו ברכה נאמנה
עלו והצליחו!

אורי גרוס בע"מ
יבוא ושיווק: ★ עצים קשים
★ פורנירים ★ M.D.F
תל־אביב, רח' סלמה 160 (בסימטה)
טל' 03־373230, 03־373239

מספנת קיסריה – שדות־ים

המפעל המשולב של עץ ופיברגלס, עסק בעבר בבנית סירות וספינות דיג. כיום הוא משלב בתוכו שלושה קווי יצור:

★ אגף סולמות עץ בטיחותיים מסוגים שונים – סולמות עמידה על 4 רגליים וסולמות מתארכים – עד 11 מטר גובה.
המפעל הוא ספק של חברת החשמל, בזק, משרד הבטחון ואחרים, ותוצרתו עומדת בדרישות מהנדסיהם.

★ אגף הפיברגלס – עם נסיון של 30 שנה – מייצר חדרי קירור והקפאה מפיברגלס לפי מידות הלקוח. וכן דלתות מפיברגלס ומירוסטה לבתי קירור קיימים, בכל גודל דרוש.

★ דלתות קיסריה – הצעיר שבמחלקות המפעל – מייצר דלתות ויטרינות לארונות מטבח ורהיטים, מעץ אלון גושני, בדגמים כפריים. הדלתות מרהיבות ביופין ומשווקות באירופה ובארץ לשביעות רצון כל הלקוחות.
לשרותכם מחלקות השוק במפעל,
בימי א' עד ה' מ־8.00 עד 16.00. בימי ו' מ־8.00 עד 14.00.
☎ 06־364338, 06־364403 קבוץ שדות־ים.

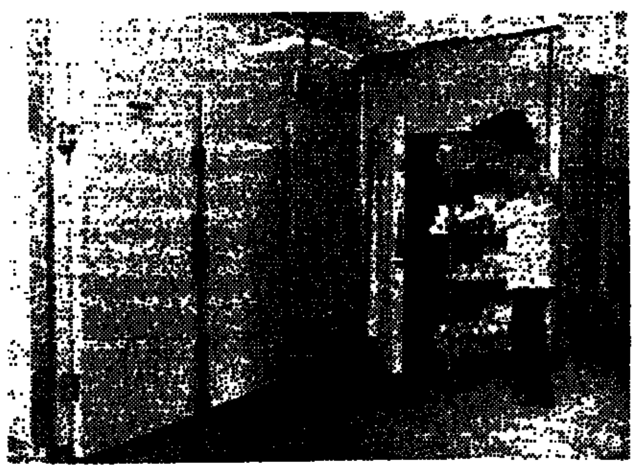

חדרי קירור עם גב של 30 שנה.

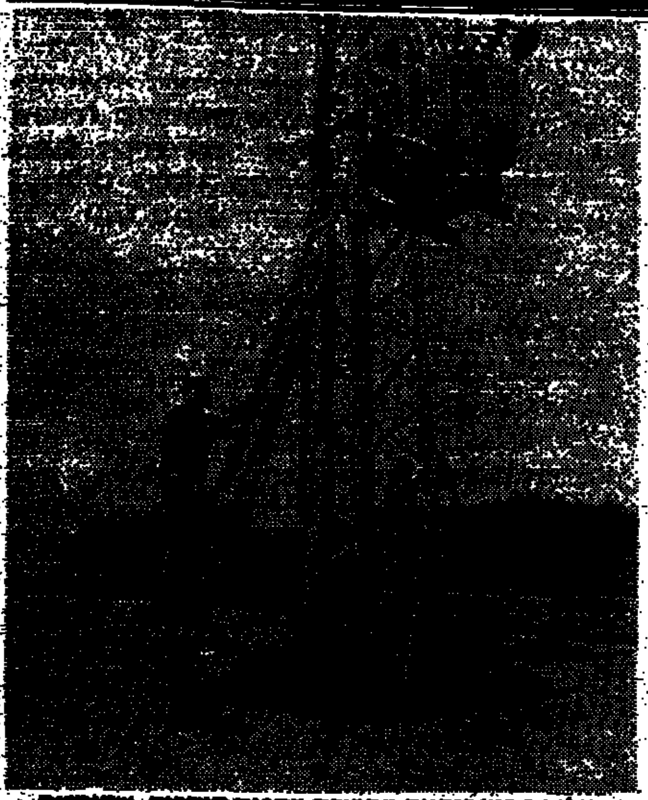

סולמות בטיחותיים מתוצרת מספנת קיסריה–שדות־ים

לקיבוץ שדות־ים

שאו ברכת שכנים חמה
להמשך הצלחה בדרככם

ברזילי שלום
ראש המועצה המקומית
פרדס־חנה – כרכור
חברי המועצה והתושבים

יעקב דורון
ראש המועצה המקומית
גבעת עדה
חברי המועצה והתושבים

ישי שיבובסקי
ראש המועצה המקומית
זכרון יעקב
חברי המועצה והתושבים

לבית שדות־ים ולמרצפות שדות־ים – שיש קיסריה

שאו ברכת שגשוג הצלחה ופיתוח
בחג היובל
כה לחי!

קצנשטיין אדלר תעשיות (1975) בע"מ
טקסל אלקטרוניקה בע"מ
מקבוצת קצנשטיין אדלר

לקיבוץ שדות־ים ולעובדי מרצפות שדות־ים – שיש קיסריה

ברכותינו **לשנת היובל**
המשיכו בדרככם

מסוכניכם בחיפה והצפון

שלב
חיפה, רח' מוריה 37, טל' 04־336441

לקיבוץ שדות־ים בחגו ה־50

לחברים
גיורא –מרכז ענף הבנין
מנחם – מנהל מפעל השיש והמרצפיה
מקסים – מנהל מפעל השיש

ברכות מקרב לב
המשיכו בפעלכם למען שגשוג ופיתוח המקום
והצלחה במפעל השיש החדש
בתקווה להמשך שיתוף פעולה פורה גם בעתיד

מרכז השיש
גמליאל את דמארי
גבעת אולגה אזור בתי המלאכה חדרה, טל' 06־338295

לקיבוץ שדות־ים ולמרצפות שדות־ים – שיש קיסריה

החוגגים יובל שנים
שלוחה ברכת שגשוג ופיתוח

"הר־של" בע"מ
ספקים של חמרי גלם וציוד ליצור מרצפות
ז'בוטינסקי 75 פתח־תקוה, טל' 03־9233264

לקיבוץ שדות־ים

החוגג יובל להיוסדו
שלוחות ברכותינו החמות
להמשך הצלחה פיתוח ושגשוג

האחים ברוד בע"מ
עבודות עפר ופיתוח
דלית־אל־כרמל, טל' 04־223751

לקיבוץ שדות־ים

ברכותינו הלבביות
ליובלכם
איחולינו להמשך בנין ופיתוח

ביכורי שדה בע"מ
שיווק פירות וירקות

לקיבוץ שדות־ים
בחגכם ה־50

שלוחה ברכתנו הנאמנה
עלו והצליחו!

קואופרטיב להובלת משאות
הגמל החדש בע"מ
יבוא ★ יצוא ★ הובלות ציוד כבד
מובילי מטענים כלליים ★ מטענים בצובר ★ מכולות
המשרד הראשי: חיפה, רח' הגמל 45 ת.ד. 1221,
טל. 5־4־3־2־667771
המגברות: חיפה, רח' הגמל 53, טלפון 666958
אשדוד: בגמל אשדוד, ביתן 12, טלפון 055־21483

לקיבוץ שדות־ים

החוגג יובל שנים
לעליה על הקרקע
שאו ברכה
לחמשך הצלחה בדרככם

איגג: ליבעניץ גמליאל

לקיבוץ שדות־ים

מיטב ברכותינו
בחגכם ה־50

כימתר – שיווק והפצת כימיקלים
זבולון והעובדים
נתניה, רח' ששת הימים 14 טל' 053־615440

בברכת עלו והצליחו
ולהמשך יצירה משותפת

משה ואלי גרוס

סטודיו "קרן־אור"
חיפה

לשדות־ים

הרבה הרבה שנים פוריות
עלו והצליחו!!

אלי ביתן

לקיבוץ שדות־ים

שאו ברכה ביום חגכם
שמחים לשרתכם בנאמנות

קפה "מאיר" הטוב בעיר
חיפה, רח' הרצל 23
טל' 04־663434

לבית שדות־ים

מיטב הברכות והאיחולים
ליום חגכם

הידראוליקה חדרה בע"מ
אזור התעשיה חדרה
טל' 06־332962

לקיבוץ שדות־ים ולמרצפות שדות־ים – שיש קיסריה

מיטב ברכותינו ואיחולינו
לחג היובל

מרדכי סלומון
מסגרות מכונית בע"מ
תל־אביב, דרך ההגנה 5, טל' 03־371950

למרצפות שדות־ים – שיש קיסריה ולקיבוץ שדות־ים

החוגג 50 שנה להיוסדו

שלוחה ברכת ידידים נאמנה להצלחה

שי מוזר
מרצפות שדות־ים
סוכנות עפולה והצפון
ככר העצמאות 2, עפולה,
טל' 06־597277

לקיבוץ שדות־ים

לרגל חג היובל
שאו מיטב ברכותינו

מלכה שלמה ודוד
נגרות בנין ורהיטים
שיכון עמידר 58 פרדס חנה
טל' (הנגריה) 06־372678
בבית: שלמה – 06־378459
דוד – 06־335906
רח' הרצל 65, חדרה

לקיבוץ שדות־ים

שאו ברכות
לחג היובל
המשיכו בהצלחה בדרככם

קן־אל ציוד מכני בע"מ
הספקה טכנית
חדרה, רח' הרברט סמואל 25 טל' 06־337876

לקיבוץ שדות־ים

מיטב ברכותינו
בחגכם ה־50

ברגר את לאופר
בית מלאכה אלקטרו־מכני
אזור התעשיה חדרה
טל' 06־332365

לקיבוץ שדות־ים

בחג ה־50 לעליתכם על הקרקע
שאו ברכה חמה להצלחה

מ.ר.ס – מראות בע"מ
שיווק זכוכית ומראות
המפעל: בת ים, רח' נטבאום 25,
טל' 03־5512491

למרצפות שדות־ים – שיש קיסריה ולקיבוץ שדות־ים

ליובל ה־50
שאו ברכת כה־לחי!

איתן מיכון משרדי
שיווק ושירות למכונות
צילום וכתיבה
פלורנטין 37 ת"א טל. 03־827256

לבית שדות־ים

בחג היובל שאו ברכה נאמנה

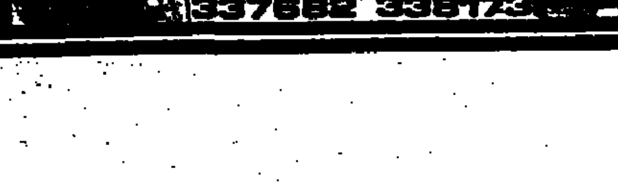

לקיבוץ שדות־ים

בחג יובלכם
שאו ברכה חמה

מוצרי הוד לבן
מושב בית חרות

לבית שדות־ים

ברכותינו החמות
להצלחה ושגשוג
בחגכם ה־50

פז־גז
סוכנות חדרה
רח' הנשיא 53, חדרה
טל' 06־322019

לקיבוץ שדות־ים

בחג ה־50 לעלייתכם על הקרקע
שאו ברכה נאמנה

פיצוחי יהושע
חיפה, רח' קיבוץ גלויות 22
טל' 04־664080

לשדות־ים

במלאת 50 שנה ליסודכם
שאו ברכת חברים
להמשך הצלחה בפעלכם

מתכת יהודה דיך בע"מ
★ חריטה אוטומטית
★ יצור מוטות הברגה
★ יצור ברגי אמבטס
★ מחלקת צנורי אבץ
מפרץ חיפה, רח' אריה שנקר 37, טל' 04־729220 727807

לקיבוץ שדות־ים

שאו מיטב ברכותינו
בחג היובל
עלו והצליחו!

ריקה את אלי
מומחים להתקנת פולטוריטן ומדקס
תל אביב, רח' המלך 81, טל' 03־476193

לקיבוץ שדות־ים

החוגג 50 שנה ליסודו
שלוחה ברכתנו הנאמנה

מבוזן בע"מ חדרה
סוכנים, מפיצי תעשיות כימיקלים ומזון
חדרה, רח' דוד שמעוני טל' 06־331145

לשדות־ים ביובלכם

שאו ברכה חמה להמשך הדרך

מטבחי אלגנט
ירושלים, רח' יפו 6, טל' 02־232482
תל־אביב, רח' אבן גבירול 140, טל' 03־452427
בת־ים, רח' העבודה 16 (המפעל), טל' 03־5516334

מכבי ת"א עם הפנים קדימה נצחון חשוב בזאדאר 78:81

נגד שיפוט יוגוסלאבי עוין ובאווירה של עצבנות ומתח חזרה האלופה הישראלית לתמונת המאבק על כרטיס העליה לגמר • ברקוביץ וארואסטי הטיבו לשחק במיוחד בהגנה • מגי השתפר לאחר ההפסקה עד לצאתו בחמש עבירות • ליפין צבר עבירה שלישית כבר בדקה ה־10 ומרבית הזמן ישב על הספסל • את ההפתעה הגדולה היווה הארווי לאסוף בהגנה ובהתקפה כאחת

שרות ידיעות

כדורסלני מכבי ת"א המשיכו גם אמש לפתוח את אוהדיהם הרבים, לאחר שזכו בנצחון חוץ חשוב על אלופת יוגוסלאביה, קבוצת זאדאר – 78:81 (38:39).

בסיום המשחק שררה שמחה רבה במחנה הישראלי, כיוון שנצחון זה השיב את המכבים לתמונת המאבק על ההעפלה במשחק הגמר, שיערך ב־2 באפריל בלוזאן.

מכבי ת"א זכתה בנצחון בדרך הקשה. למרות שמולה שיחקה הקבוצה החלשה ביותר בבית הגמר, לא הצליחו המכבים לנצל את יתרונם הברור במחצית השניה ונאלצו לספוג קשות בדקות הסיום כדי לזכות בנצחון היקר.

הגיבוי של צבי שרף שיחקו בזהירות רבה. הם הניעו את הכדור באיטיות והשתדלו לזרוק רק ממצבי קליעה בטוחים. את הפתעת המשחק היווה הארווי לאסוף, שנלחם כארי בהגנה ואף קלע 14 נקודות. בדקות הסיום הגיע לאסוף לשיאו, כשהצליח לחפות על יציאתו של קיין מאגי מהמשחק בגלל חמש עבירות אישיות.

מאגי סבל מחוסר יציבות במשחק. במחצית הראשונה הירבה להחטיא ממצבי קליעה נוחים ואף צבר שלוש עבירות מיותרות. אולם, במחצית השניה כבר ראינו את מאגי המוכר לנו ממשחקיו הטובים בעבר. הוא קלע מכל מצב והוליך את קבוצתו ליתרון. רק יציאתו מהמשחק בגלל חמש עבירות אישיות קטעה את תנופתו הרבה במחצית זו.

לי ג'ונסון פתח את המשחק היטב. הוא הצליח לגרום לענק היוגוסלאבי וראנקוביץ לבצע עליו שלוש עבירות אישיות ואף קלע בהצלחה מכל מרחק. אולם במחצית השניה נחלש ג'ונסון ולמעשה הוא נעלם מהמגרש.

חן ליפין ירצה בוודאי לשכוח את משחק אמש. הוא צבר שלוש עבירות אישיות כבר בדקה ה־10 ונאלץ לפנות את מקומו למוטי ארואסטי, שניצל את ההזדמנות שניתנה לו וניווט ללא דופי את משחק קבוצתו. בדקות הסיום חזר ליפין לשחק, אך הוא נאלץ לפנות שוב את מקומו בגלל צבירת חמש עבירות אישיות.

דורון ג'מצ'י הסובל מפציעה הירבה להחטיא, בעוד מיקי ברקוביץ היטיב גם אמש לשחק. הוא המשיך לגלות שיפור ביכולתו ואמש הוא קלע כמה נקודות חשובות לקבוצתו.

גרג קורנליוס ביצע שתי עבירות מיותרות, שכמעט עלו לקבוצתו בהפסד. יחד עם זאת שיחק בהקרבה רבה בהגנה, אך עליו להיות רגוע יותר במשחק, אם ברצונו לסייע לקבוצתו.

קבוצת זאדאר גילתה חולשה מדהימה. גם העידוד הרב של אוהדיה הקנאים לא עזר לשחקניה להציג את משחקם הרגיל. הם הירבו להחטיא ושיחקו בשלבים רבים של המשחק כמו טירונים. את אכזבת המשחק היווה הענק וראנקוביץ, שלא הבריק את האמון הרב שניתן לו. גם שיתופם של שני החיילים, פטרוביץ וסטלאגוביץ, לא סייע לקבוצה היוגוסלאבית.

עצבנות והתפרצויות אישיות במחצית

במחצית הראשונה התנהל באולם אפוף העשן משחק שקול וחריף. שתי הקבוצות איבדו כדורים הרבה ולהחטיא מתחת לסלים. הדבר גרם לעצבנות רבה בקרב השחקנים, שביצעו עבירות מיותרות.

הענק היוגוסלאבי וראנקוביץ נאלץ לבלות זמן רב על ספסל המחליפים, לאחר שכבר בדקה ה־9 נזקפו לחובתו שלוש עבירות אישיות. יציאתו פגעה קשות בקבוצתו, שכן המכבים ניצלו זאת כדי לשלוט ללא עוררין על הכדורים החוזרים מהסל.

העצבנות הרבה פגעה גם במכבים. חן ליפין, שלא היה במיטבו סבל. בדקה ה־11 עבירה שלישית ומאמנו העדיף להחליפו בארואסטי עד לסיום המחצית. גם קיין מאגי צבר שלוש עבירות והוא נאלץ לפנות את מקומו לקורנליוס.

בדקה ה־39 התלהטו הרוחות באולם, לאחר שגרג קורנליוס ביצע עבירה גסה על פטראנוביץ. אין ספק, כי קורנליוס נהג בחוסר אחריות, כיוון שעבירה זו זיכתה את היוגוסלאבים בשתי קליעות עונשין ושאחת מהן נוצלה והכדור מהצד, שהמארחים בסל.

כבר בפתיחה ניתן היה לחוש, כי משחק עצבני מצפה לנו. לאחר דקה וחצי של המשחק העלה ג'ונסון את קבוצתו ליתרון ראשון בזריקת עונשין אחת – 0:1. שחקני זאדאר הגיבו בסל של שלוש נקודות ע"י קוסמטיץ.

כל זה נתן את האות להתפרצות היוגוסלאבית על הסל המכבי – 9:15. המכבים לא ויתרו והצליחו לאזן את התוצאה – 17:17.

לקראת סיום המחצית הראשונה הצליחה מכבי לעלות ליתרון של שש נקודות – 33:39. במצב זה ביצע קורנליוס עבירה מכוונת ואיפשר [illegible] עם השריקה לסיום המחצית – 38:39.

זאדאר מחקה יתרון 11 נקודות

את המחצית השניה פתחו המכבים בתנופה רבה. בראשותו של קיין מאגי הם עלו ליתרון של עשר נקודות. כשנדמה היה, כי שחקני זאדאר עומדים להשבר באו השופטים לעזרתם, כשפסקו על עבירה חמישית לחובתו של מגי.

שחקני מכבי המשיכו להחזיק ברסן המשחק, אך במצב של 51:63 לזכותם חל לפתע משבר וזייף בשורותיהם ושחקני זאדאר, בעידוד אוהדיהם, הצליחו להוליך מהפך ולעלות ליתרון – 75:74.

ברקוביץ וחבריו המנוסים לא נבהלו במשחק שקט האוראי הצליחו להוציא את הרוח ממפרשי יריביהם ולזכות בסיום מותח בנצחון המיוחל – 78:81.

במשחק זה נקבע תקדים מעניין, כששופט מקומי שפט. ראשי פיב"א נדהמו לגלות, כי השופט הבולגרי, איוואנוב לא הגיע לזאדאר. הם פנו לראשי מכבי ת"א וביקשו לשבץ שופט יוגוסלאבי למשחק זה. הנהלת מכבי נענתה להצעה ולמשחק הובא השופט רדוליה מאגרב, ששפט יחד עם ההולנדי ריינן.

לפני פתיחת המשחק היתה תקלה במערכת החשמל, לאחר שגשם שוטף לאולם המיושן גרם לקצר.

• נקודות למכבי ת"א: ג'ונסון (24), מאגי (23), לאסוף (14), ברקוביץ (10), ארואסטי (4), קורנליוס (3), ג'מצ'י (3).

• נקודות לזאדאר: פטראנוביץ (17), מאטולוביץ (15), פטרוביץ (9), שאליה (15), בלאגוביץ (6), קמואץ (5), הבאר (5), בראגוביץ (4), בוליץ (1).

מילאנו ניצחה את אורטז 75:84

במשחק המרכזי של בית הגמר לאלופות גברים באולמה אלופת איטליה, קבוצת טרייסר מילאנו, על קבוצתה המפתיעה של אורטז בתוצאה 75:84.

נצחון זה הגביר את סיכוייה של מכבי ת"א להעפיל למשחק הגמר, שכן האיטלקים [illegible] בראשות הבית. עתה יתנהל המאבק בין קבוצות אורטז, ואלגידים קבנה ומכבי ת"א.

הסיכוי של שחקני האלופה הישראלית לסיים את משחקי בית הגמר במקום ה־2 עדיין מעשים. על המכבים לזכות לפחות בעוד נצחון חוץ אחד, נוסף על נצחון ביתי מול האלופה הצרפתית.

• במשחקי גביע קוראץ בכדורסל, שנערכו אמש הושגו התוצאות הבאות: ספארטק לנינגראד – סיבינקה 91:99; קאנטו – לימוז' 88:97; מורינו – פרטיזן בלגראד 90:91; ארונה – ברצלונה 79:82.

הבריטי סטיב אובט מתכונן לכבוש את ניו־יורק. הערב ירוץ מייל ב"מדיסון סקוור גארדן".

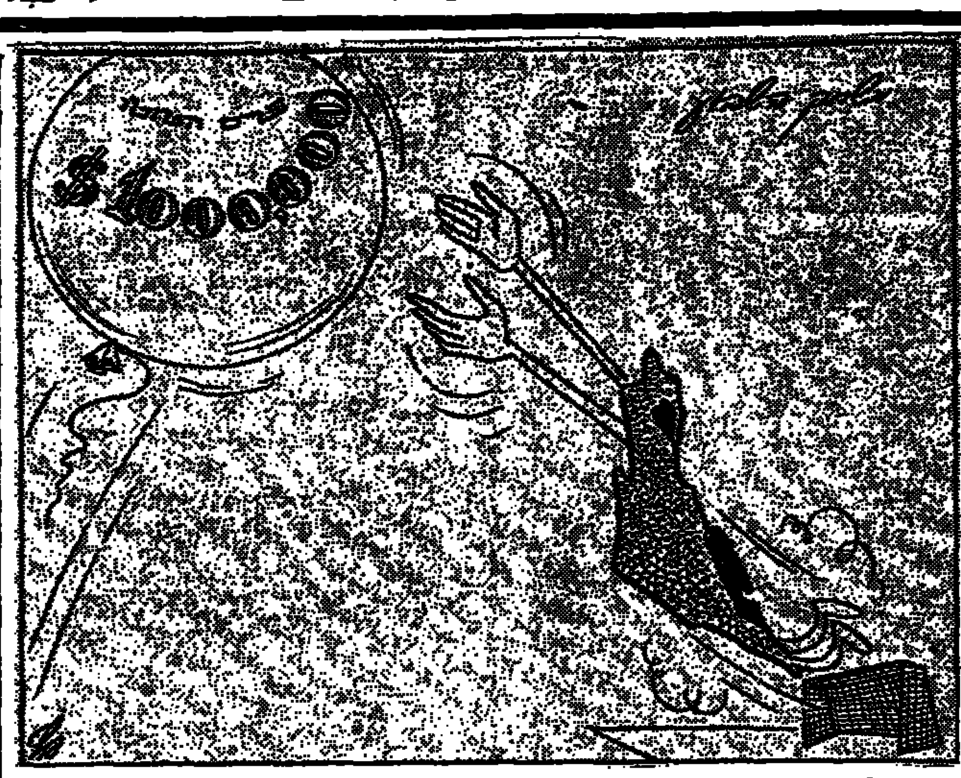

הליגה תשוב למיאוצה הרגיל לאחר „פגרת טוטו" מאולצת

מאת ברוך הנן

הליגה הלאומית תשוב למתכונתה הרגיל לאחר פגרת של שלושה שבועות, שנבעה מהשתתפות נבחרת הנוער בגביע העולם. הקבוצות יחזרו מחדש על הוראות כדי לשמור מיקום ולחזור לקצב הנכון עם סיום משחקי הסיבוב הראשון.

בית"ר ירושלים, שכבשה את "חצי התואר" כבר לפני שני מחזורים ויותר, תשתדל לשמור על הפער הגדול שלה בטבלה גם לאחר משחק החוץ שלה עם מכבי פ"ת. מאחוריה תנסה בני־יהודה לחזור לתמונה על חשבונה של מכבי חיפה, המגלה סימנים קלים של התאוששות.

למי שכבר שכח, ולהזכיר התורך של העונה היא קבוצת הפועל לוד, המדורגת שלישית. הלודאים יתארחו אצל האלופה, הפועל ת"א, מתוך כוונה להמשיך בשרשרת נצחונותיהם. גם שמשון המצליחה תשאף לצעוד קדימה אף שצפוי לה קרב חוץ אצל הפועל פ"ת.

מבין קבוצות התחתית נראית מכבי יפו בעלת סיכוי לעשות משהו מול הפועל כפ"ס ואילו בית"ר נתניה תנחל, ודאי, הפסד למכבי ת"א. מכבי נתניה ובית"ר ת"א יאבקו במשחק תחתית חשוב וגם מכבי יבנה והפועל באר־שבע יהיו מעורבות בקרב בעל אופי דומה.

הגרשם של שני מאבקי התחתית והתנופה של בית"ר ירושלים עשוי להבטיח לליגה שיבה ברגל ימין למסלול השוטף.

באר־שבע – מכבי יבנה

יבנה גילתה יכולת טובה במשחקי גביע הטוטו והדבר מצביע על שינוי יסודי בכוונותיה. עם זאת, הליגה תתבע מאמצים והתייחסות שונה ובאר־שבע, בזכות ביתיותה, תהיה הפייבוריטית במאבק התחתית. ניתן להעניק סיכויים לאורחים, אולם נופתע אם הנצחון לא יפול בידי המקומיים.

התחזית: נצחון לבאר־שבע.

הפועל כפ"ס – מכבי יפו

כפ"ס "מודיפת" לאחר פתיחה מצויינת והיא תולה תקוות רבות במשחק עם נציגת התחתית. על הנייר נראית המארחת צועדת כברת דרך ארוכה לפני אורחיה, אולם יפו עלולה לסגור את הפער ולסמן פה. אם תשכיל כפ"ס לשוב לכושרה הרגיל, תהיה יפו בצרות. נסיגה אצל המקומיים תפתח פתח רחב ליפואים.

התחזית: נצחון לכפ"ס.

הפועל ת"א – הפועל לוד

לוד הושפת מהרגע בו יקטע השקף שלה, שהביא חמישה נצחונות רצופים ומקום שלישי. מול האלופה תעמוד לוד בפני מבחן כוונות רציני ותצטרך להוכיח, כי היא, אכן, קבוצה רצינית. האלופה מצפה להתקדמות נוספת, אך חסרונו של משה סיני עלול להיות בעוכריה.

התחזית: תיקו.

מכבי ת"א – בית"ר נתניה

אין שום קושי להמר על הפייבוריטית במשחק זה. לאור החולשה הגדולה של נתניה והשלמתה עם הנשירה, צריכה מכבי להיות גרועה במיוחד כדי לאבד נקודות במשחק הזה. בכל התמודדות יש להשאיר פתח להפתעה, אולם במקרה הזה די בחרך צר.

התחזית: נצחון למכבי.

מכבי נתניה – בית"ר ת"א

אם בנתניה ניתן להצביע על מגמה של התקדמות, קשה לרדת לעומק העניינים אצל בית"ר לאחר חילופי המאמנים בקבוצה זו. דני נוימן יצטרך לגייס את מלוא התושיה שלו כמאמן כדי למנוע מעצמו ומחניכיו בבית"ר הפסד נוסף, שפירושו הסתבכות גדולה בתחתית.

התחזית: נצחון לנתניה.

המצב ה־14

1.	בית"ר י־ם	16־35	33
2.	בני־יהודה	11־18	24
3.	הפועל לוד	8־16	22
4.	כפר־סבא	16־20	22
5.	מכבי חיפה	10־13	22
6.	הפועל פ"ת	14־19	21
7.	מכבי ת"א	12־19	20
8.	שמשון ת"א	9־14	20
9.	הפועל ת"א	11־13	19
10.	מכבי פ"ת	12־13	17
11.	מכבי נתניה	20־14	16
12.	באר־שבע	11־8	15
13.	מכבי יבנה	16־12	15
14.	בית"ר ת"א	21־14	15
15.	מכבי יפו	23־10	10
16.	בית"ר נתניה	35־7	7

הפועל פ"ת – שמשון

פ"ת תשוב ותציג את הרכבה המלא, אולם היא תהיה תלוייה ביכולתם של כוכבי הנוער שלה להתאושש מהמסע באוקיאניה. השמשונים, שגיבשו את הרכבם והריצו אותו בגביע הטוטו, נראים "בשלים" יותר אף שיש לאפשר למקומיים להיבנות מאווירה ביתית שעשוייה לאזן את הכוחות.

התחזית: תיקו.

מכבי פ"ת – בית"ר י־ם

פ"ת תתברך בקופה שמנה, אולם לא תוכל לעצור את הקטר הירושלמי. בית"ר תושש, "אמנם" מסקירת התנופה שלה, אך לא נראה, כי תעצר דווקא בתחנה פתח־תקוואית אפורה. מלמיליאן וחבריו יוכלו, כנראה, לסיים את הסיבוב הראשון עם טעם מתוק נוסף בפה.

התחזית: נצחון לבית"ר.

בני־יהודה – מכבי חיפה

הזדמנות מצויינת לשתי הקבוצות להיבנות זו על גב רעותה ואולי לצמק את הפיגור שלהן בצמרת. התאוששות של חיפה והביתיות המעוררת של "הזהובים" עשויים להציב מאבק איכותי וקרב עשיר בארועים. יחסי הכוחות שקולים והכרעה יכולה ליפול בכל צד.

התחזית: תיקו.

המחזור ה־6 בגביע הטוטו בארצית לא מסוגל לשנות דבר

מאת שמואל טל

העובדה שארבע הקבוצות, שיופיעו ב־24 בפברואר בחצי־הגמר בגביע הטוטו בארצית, נקבעו למעשה כבר משבוע שעבר, מקהה את העוקץ של משחקי המחזור השישי והאחרון שיחלו היום ומחר.

למרות שתיאורטית הבטיחו לעצמן רק מכבי שעריים והפועל עכו את מקומן בין ארבע המאושרות, קשה להאמין ששתי האחרות יפסידו את מקומן, שכן כדי לאבד את הזכות להופיע בחצי הגמר צריכות הפועל חיפה וצפרירים חולון להפסיד בתוצאות אסטרונומיות ולעומת זאת צריכות הטוענות לכרטיסים לנצח בצורה משכנעת. אבל השתיים ישחקו בבית נגד יריבות נוחות מהן.

בית א'

עכו כבר בשלב השני. נכון אמנם שמשחק החוץ שלה בחדרה עלול להסתיים בהפסד, אולם זה ימנע ממנה את המקום הראשון. מכל מקום חדרה סיימה את דרכה במסגרת זו ולפיכך לא יהיה לשחקניה על מה להאבק.

הפועל יהוד יוצאת למשחק חוץ בבירה. השביתה ביהוד והעובדה שירושלים טובה יותר, תגרום כנראה לאורחים לחזור הביתה בידיים ריקות.

בית ב'

המוליכה הארצית, הפועל חיפה, זקוקה רק לנקודה כדי להבטיח מעשית את מקומה בחצי הגמר. היא תצליח לזכות בה, ואפילו יותר, במשחק הבית מול הפועל בית־שאן, שעיקר מעייניה נתונים עתה לליגה.

הפועל טבריה, בעלת סיכוי תיאורטי קלוש ביותר, תארח את בית"ר רמלה. סיכוייה לנצחון טובים, אך לא יותר מכך.

בית ג'

הסיפור בבית זה כבר גמור. מכבי שעריים, שתופיע בחצי הגמר, תנסה לסיים אמנם את השלב המוקדם בנצחון על הפועל דימונה בביתה. אולם גם אם תאבד נקודות לא יגזל מקומה.

במשחק השני בבית זה יערך ב"דרבי" רמת־גני, בו תארח מכבי רמת־עמידר את הפועל. מעבר ליוקרה העירונית ולעובדה שהמנצחת תזכה בבונוס כספי, אין למשחק זה חשיבות, כך שכל תוצאה לא תפתיע.

בית א'			
1. הפועל עכו	5	1־6	11
2. הפועל יהוד	5	9־9	7
3. הפועל י־ם	5	4־5	5
4. הפועל חדרה	5	10־4	3
בית ב'			
1. הפועל חיפה	5	4־13	11
2. הפו' טבריה	5	5־4	8
3. בית"ר רמלה	5	10־7	5
4. בית־שאן	5	8־3	3
בית ג'			
1. שעריים	5	5־7	10
2. רמת־עמידר	5	5־6	6
3. הפועל ר"ג	5	9־8	5
4. דימונה	5	6־4	5
בית ד'			
1. צפרירים	5	2־12	11
2. הכח ר"ג	5	6־2	8
3. בית"ר נהריה	5	5־4	4
4. מרמורק	5	9־4	4

בית ד'

הפרש השערים המצויין של צפרירים חולון ופער האיכות בינה לבין יריבתה בית"ר נהריה מעניקים לחולונים מקדמה שתעניק לה גושפנקה רישמית להופיע בחצי הגמר.

הכח זקוקה לנצחון כל כך גבוה במשחק החוץ שלה נגד הפועל מרמורק, עד שהרושם הוא שהיא תחזור הביתה ללא הנקודות.

מחר: משחק בינלאומי ידידותי בכדוריד

נבחרות ישראל ונורווגיה בכדוריד יתמודדו מחר במשחק רעים בלידאיני, שישמש להן מבחן אחרון לקראת טורניר ארבע האומות שיפתח ביום א' בהשתתפותן, ונוסף על השתיים, של נבחרות הולנד ואיטליה.

לוטון תשאף מחר ל„העיף" גם את ק.פ.ר. מהגביע

מאת נ. שרון

באנגליה יערך מחר הסיבוב הרביעי בגביע. במוקד שני משחקים בהן יהיו מעורבות קבוצות מהליגה הראשונה.

מנצ'סטר יונייטד תארח באולד טרפורד את קובנטרי. לוטון שהדיחה שלשום את מחזיקת הגביע ליברפול, תארח את ק.פ.ר הלונדונית.

ארסנל, המוליכה בליגה הראשונה, תארח את פליימות מהליגה השניה. אברטון, יריבתה העיקרית בליגה, תצא למשחק חוץ נגד ברדפורד, אף היא מהליגה השניה.

טוטנהאם תארח ב"דרבי" לונדוני את קריסטאל פאלס מהליגה השניה, בעוד נוריץ' תתארח אצל ויגאן מהליגה השלישית.

יתר המשחקים: וימבלדון – פורטסמות; צ'סטר – שפילד־ונסדיי; וולסאל – בירמינגהאם; אלדרשוט – ברנסלי; סווינדון – לידס; ניוקאסל – פרסטון; ווטפורד – צ'לסי (ביום א').

המעפיל – כפ"ס במוצ"ש במוקד ליגת הכדורעף

מאת אשר גולדשלגר

המוליכה, קבוצת הפועל המעפיל, תארח במוצאי שבת ב־7 את קבוצת הפועל כפר־סבא, במוקד המחזור ה־17 בליגה הלאומית בכדורעף. מחזור נדחה בגין מסע הנבחרת לארה"ב.

יתר המשחקים: הפועל העמקים – מכבי חיפה; הפועל רמת־אביב – הפועל העוגן; הפועל מטה־אשר – מכבי תל־אביב; אליצור תל־אביב – הפועל קרית־אתא.

ההתרוממות לנגיחה של איאן ראש יפה כשלעצמה אך לא מנעה מקבוצתו ליברפול לספוג הפסד מרב 3:0 מול לוטון בגביע

יאסר באנגליה השימוש במגרשי כדורגל סינתטיים

ליגת הכדורגל האנגלית החליטה אתמול בהצבעה לאסור לשלוש שנים את התקנת של מגרשים סינתטיים.

רוב הקבוצות החברות בליגה תמכו בהצעה, שהעלתה קבוצת ווסטהאם לאסור לתקופה של שלוש שנים התקנת משטחים פלסטיים.

איסור זה לא יחול על 4 קבוצות של הליגה – לוטון, קווינס פארק ריינג'רס, אולדהאם ופרסטון – שכבר התקינו מגרשים מלאכותיים, אך הוא יעכב את תוכניותיהן של 12 קבוצות אחרות שהתכוננו ללכת בעקבות קבוצות אלה.

סאמאראנש ביקש מקילי לשקול מחדש התפטרותו

הוועד האולימפי הבינלאומי קרא אתמול לאלוף הסקי הצרפתי האגדתי, ז'אן־קלוד קילי, לשקול מחדש את התפטרותו כנשיא הוועדה המארגנת של משחקי החורף 1992.

נשיא הוועד האולימפי הבינלאומי, אנטוניו סאמאראנש טילפן אישית לקילי כדי להביע את צערו העמוק וביקש ממנו לשקול מחדש את החלטתו.

קילי זכה ב־3 מדליות זהב במשחקי החורף האולימפיים בגרנובל. הוא התחיל רק לפני 16 יום במשימה של אירגון משחקי החורף באלפים הצרפתיים. אתמול בבוקר הודיע, כי הוא פורש בשל מחאות מקומיות נגד תוכנית הוועד האולימפי להעתיק למקומות אחרים אתרים ממרוצי הסקי.

תורנות בית מרקחת

תל־אביב
בבלי – עוזיאל 1 פינת טולדנו 10
בבלי – 440552
בני – ויינגייט 174 – 223586
ירושלים
גינבם – האלי 12 – 633676
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 33 – 333312
נשר
התקוה – בר יהודה 72 תל־חנן – 232734
פתח־תקוה
כפר גנים – לוחמי הגיטו 6 – 9227416
בני־ברק – רמת־גן
חן – ז'בוטינסקי 99 רמת־גן 7514434
בת־ים – חולון
עצמאות – בלפור 75 בת־ים – 865583
חורי – סוקולוב 70 חולון – 842433
רחובות
הנשיא – הנשיא הראשון 34 – 461342

תל־אביב ליום שבת 31.1.87
בס – פרישמן 66 – 237326
זיוה – אצ"ל 52 שכונת התקוה – 378403
בס – פרישמן 66 – 237326 – מוצ"ש
זיוה – אצ"ל 52 שכ' התקוה – 378403 – מוצ"ש
ירושלים
הר הזיתים – הר הזיתים – 287480
ביה"ח עין כרם – עין כרם – 446350 – מוצ"ש
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 35 – 333312
פתח־תקוה
סופרפארם – שפירא 43 – 909030
בני־ברק – רמת־גן
רשי – רשי 13 רמת־גן – 7510971
בת־ים – חולון
עצמאות – בלפור 75 בת־ים – 865583
חורי – סוקולוב 70 חולון – 842433
רחובות
כללית – ב[illegible] – 452381

רשות הגנים הלאומיים
מצדה
רכבת כבלים בע"מ
לרגל שיפוצים
לא יפעל הרכבל במצדה
במשך שבוע החל מיום חמישי 5.2.87 שעה 16.00
הרכבל יפעל מחדש
מיום ששי 13.2.87 שעה 08.00
ניתן לעלות להר דרך שביל הנחש או דרך הסוללה (הגישה מצד ערד), השביל נוח וזמן העליה כ־10 – 15 דקות.

המרכז לחינוך טכנולוגי חולון
מזכירה בכירה
במסגרת פרויקט חינוכי מיוחד
• השכלה תיכונית לפחות
• נסיון באירגון וניהול משרד
• הדפסה שוטפת בעברית – רצוי במעבד תמלילים
• ידע בהדפסה בשפה האנגלית – יתרון
מקום העבודה בתל־אביב
לקביעת ראיון, לפנות טלפונית לגב' גולן, 03-5057995

דניש
לחנות חדשה של דניש בת"א
דרושים
אנשי מכירות
צעירים ומנוסים
עדיפות לבעלי רקע בעיצוב פנים וידע באנגלית.
לפנות לרקפת טל: 03-443511

U-MAN
עבור אחת מלקוחותינו
חברת מחשבים מובילה
דרושה
מזכירה
בעלת נסיון, כושר מעולה ביחסי־אנוש ויכולת לעבודה עצמאית. התפקיד מעניין ואחראי וכולל טיפול במערך הפרסום ויחסי ציבור. הדפסה עברית הכרחית. ידע בהדפסה באנגלית ומעבד תמלילים – יתרון. העבודה בגוש דן, 5 ימי עבודה בשבוע. תנאים ושכר הולמים למתאימה.
לפנות ליהודה, טל: 03-295494
משרה 150.

קב' לירן – ליתופלסט בע"מ • ליתוקו בע"מ
לחברותינו העוסקות ביבוא, שיווק ויצוא של ציוד טכני ומערכות סינון לתעשיה, דרושה
מנהלת חשבונות
למשרה מלאה – לנהלת חשבונות ומזכירות לקוחות וספקים
– נדרש: ידע ונסיון בנה"ח
– עדיפות: רקע בהפעלת מחשב וידיעת אנגלית
לפנות: לירן – דרך חיפה 104, ת"א, טל' 03-5464222

דרוש
גיזבר/מזכיר
למושב שדה־יצחק
נסיון במשק פרחים
בשעות העבודה מ־12:00–08:00
טלפונים: 06-365007, 06-366817
אחה"צ: 06-366808, 06-365593

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער והחלוץ
מפעלי קיץ
דרושים/ות
מדריכים/ות
לעבודה חינוכית בארץ עם נוער וסטודנטים מחו"ל
המטרה: לעזור למשתתפי התוכניות להכיר את הארץ על מרכיביה השונים ולחזק את זיקתם לעם היהודי.
★ המדריך יהיה צמוד לקבוצה במשך כל שעות היממה, במקומות שונים בכל רחבי הארץ.
★ עבודה רצופה מ־6–3 שבועות בתקופה שבין מאי – אוגוסט 1987.
★ המועמדים נדרשים להשתתף בסמינר בן 5 ימים בחודש מאי.
הכישורים הנדרשים:
– השכלה תיכונית מושלמת כולל בגרות
– לאחר שירות צבאי/לאומי
– שליטה טובה באנגלית או צרפתית
– נסיון בהדרכת נוער (בתנועה מתנ"ס, מחנות קיץ)
– עד גיל 30
להצעת מועמדות יש לפנות באחת מהאפשרויות הבאות:
בטלפון: אנגלית 02-208522/415 צרפתית 02-208500
אישית: (עם תמונה) ירושלים, רחוב קרן היסוד 19 א' בשעות 15.00–09.00. ההרשמה תסתיים 27.2.87
אין ההסתדרות הציונית מתחייבת לקבל הצעה כלשהי

מעליות ישראליפט
דרושים בוגרי "טכני" חיל אוויר מכונאות/חשמל
ללימוד הרכבת מעליות
– תנאים טובים –
לפנות בשעות הבוקר ל"מעליות ישראליפט" רח' הקישון 31, בני־ברק (ליד הקניון).
טל. 03-706161

לחברת כימינטאר בע"מ
בהרצליה פיתוח
דרושה
מזכירה
הכישורים:
• דוברת צרפתית
• הדפסה בצרפתית ובעברית.
נא לפנות לטלפונים: 052-540883, 052-540821

דרוש
לחברה תעשייתית המובילה בענף הרהיטים
מנהל חשבונות מנוסה
למשרה מלאה באזור התעשיה פ"ת
נסיון בעבודה עם מחשב
לצרף קורות חיים
ת.ד. 3985
03-9241246
03-9241591

לגסטטנר (ישראל) בע"מ
דרושים
לסניפיה בת"א וירושלים
אלקטרונאים וטכנאי מיכשור ובקרה
בעלי רשיון נהיגה יפנו בכתב־יד
לת.ד. 502 ת"א עבור מח' כח־אדם

אורט ישראל – משרד העבודה והרווחה
בית ספר להניכים אורט ע"ש קנדי
רח' סייר כינג, ת.ד. 8312
ירושלים 91082
טלפון: 02-715837/8
לביה"ס דרושים:
1. ספרנית – משרה מלאה.
2. אחות ביה"ס – ½ משרה.
כיבוד מ־ביה"ס נא לפנות למזכירות ביה"ס.

לתיאטרון ציבורי דרוש/ה
קופאי/ת
העבודה בשעות הערב והלילה כולל ערבי שבתות וחגים (משרה מלאה)
תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה
לפנות טל. 03-256222 לחנה או ליוסי

יום הזכרון שנות בתשעים
תשמ"א 1981
[illegible]

למחלקת פרסום של חברה ארצית גדולה דרושים בתל־אביב
1) גרפיקאי/ת ביצועיסט/ית
2) עוזר בעל ידע בדפוס
משרות מעניינות ורב גוניות
טל. 03-5121759 אלי

مكان الأصل

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

לחברת תעשייתית עתירת ידע

דרושים/ות

משרה מס' 1421:

מהנדס/ת כימאי/ת

- נדרש ידע בנושאי חומרים מרוכבים ו או ציפויים. ונסיון של 4־3 שנים בתחום זה.
- שליטה בשפה האנגלית.
- עדיפות ליוצאי חי"א.

משרה מס' 1422:

מהנדסי מכונות

- לתיכון כלי חיתוך ביוחדים לעיבדו שבבי.
- פתרון בעיות וסיוע בבתי מלאכה.
- קטלוג ידני ממוחשב של כלי חיתוך.
- הקמת מערכת ניהול לכלי חיתוך.
- ידיעה טובה של השפה האנגלית.

משרה מס' 1423:

מהנדסי מחשבים

- לפיתוח מערכות לוקליות לסיוע תמיכה בניהול פרוייקטים בתכנון, ניהול פרוייקטים בעזרת CA וכו'.
- ידע בשפות תכנות דור רביעי.
- בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בתכנות, ניתוח מערכות, והתמחות במערכות לוגיסטיות.
- ידיעה טובה של השפה האנגלית.

משרה מס' 1424:

מהנדסי אווירונאוטיקה/מכונות/ תעשיה וניהול

- ריכוז תחום מו"פ בנושאי רובוטיקה בהרכת מטוסים.
- נסיון במקרו – מחשבים.
- נסיון ברובוטיקה של 2 שנים לפחות.
- ידיעה טובה של השפה האנגלית.

משרה מס' 1425:

מהנדסי אלקטרוניקה

- זיווד מערכות אלקטרוניקה בבטוס.
- בדיקת מערכות.
- הזמנת צב"ד.
- מדרש נסיון של 3 שנים לפחות במערכת אלקטרוניקה בתחום אוויוניקה ובקרת ירי.
- עדיפות ליוצאי ח"א.

משרה מס' 1246:

מהנדסי אלקטרוניקה

- לאחזקת מערכות ייצור משובצות מחשב.
- עדיפות לבעלי נסיון של 2 שנים לפחות.
- ידיעה טובה של השפה האנגלית.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים, השכלה נסיון וסמפר תעודת זהות אל: ת.ד. 7321 מיקוד 61070.
נא לציין על המעטפה את מספר המשרה המבוקשת.
ייענו רק מועמדים העונים על הכישורים הדרושים.
סודיות מובטחת

לאופנת

LIZ

דרוש/ה

תדמן/ית

לבגדי־ים

עם ידע בהגדלות, "פרילנס" או במפעל.
תנאים טובים.
03-825790

למפעל לייצור תכשיטים וחפצי חן
דרושים

מעצבים

- בוגרי מכללה לעיצוב אמנותי
- מגורים באזור תל־אביב
- נסיון מוכח

לקביעת ראיון לפנות טלפונית
04-384677-8

למשרד בבורסת היהלומים ברמת גן

דרושה למשרה מלאה

פקידה כתבנית

אנגלית/עברית

יתרון למפעילת טלקס
תנאים טובים למתאימה

נא להתקשר 03-7518193,
03-7513722, לאורי דולב.

בוא נדבר "מלונאית"

המלונאי בע"מ
החברה לשרותי כח אדם בתיירות

דרושים

- 0101 – מנהל מח' מכירות למלון 5 כוכבים בתל־אביב
- 0102 – מנהל מזון ומשקאות לאיזור אשקלון
- 0103 – מנהל מזון ומשקאות לאיזור ירושלים
- 0104 – שף מטבח – סוג 4 נסיון במלונות 4 כוכבים לאיזור אשקלון
- 0105 – רב מלצרים (מטרו ד'הוטל) לאיזור אשקלון
- 0106 – מנהל קבלה לאיזור אשקלון
- 0107 – מנהל קבלה לאיזור טבריה
- 0108 – מבקר מזון ומשקאות לאילת
- 0109 – מבקר מזון ומשקאות לאיזור המרכז
- 010 – שף מטבח למטבח מוסדי גדול במרכז
- 011 – שף מטבח למטבח מוסדי גדול בחיפה
- 012 – טבחים ועוזרי טבחים לעבודות זמניות וקבועות בכל איזורי הארץ
- 013 – מנהל מסעדה בעל נסיון לת"א
- 014 – מנהלי חשבונות לעבודות זמניות וקבועות, רצוי בעלי רקע במלונאות
- 015 – חשב מלון בעל נסיון לאיזור ירושלים
- 016 נייט אודיטור לאיזור המרכז
- 017 – מלצרים מקצועיים לעבודות זמניות (אקסטרא) וקבועות

נא לפנות בכתב בציון מס' המשרה לת.ד. 4689 ת"א מיקוד 61046

נציבות שירות המדינה
מודיעה על מכרז קיבוצי מק 2 87

למשרות מבקרי חשבונות באגף המכס ומע"מ

מקום העבודה:
אזור ירושלים: (משרה 1)
אזור ת"א והמרכז: (ת"א יפו, גבעתיים (15 משרות נתניה (2 משרות), פ"ת (2 משרות)
אזור יהודה ושומרון: (2 משרות)
אזור הצפון: נצרת (2 משרות), עכו (2 משרות), טבריה (1 משרה) חדרה (2 משרות)
אזור ב"ש: (2 משרות)

המשרות הן בדרגות עד־11 של הדירוג האחיד (בעלי השכלה אקדמאית תואר ראשון) ידורגו בדרגות 4־7 מח"ר לפי הכללים) כן משולמת תוספת שכר של 30%. כמפורט בסעיף ד' להלן.

תיאור עיקרי התפקיד
עריכת בקורת חשבונות בנושא תשלומי מסים, מע"מ מ"ק וכו'.
בדיקת ספרים חשבונות של עוסקים ומפעלים.
קיום ועריכת בירורים עם עוסקים ומנהלי מפעלים על ממצאי הבקורת.
ניתוח מערכת חשבונות לשם גילוי השתמטות משתלומי מסים.
תחקור עוסקים ואחרים ועבודות שטח.

דרישות המשרה
1. השכלה תיכונית מלאה 12 שנות לימוד.
2. סוג 2 בהנהלת חשבונות.
3. ידיעות שפות מהמדוברות בארץ.
4. כושר לקיים מגע נאות עם קהל וכושר לנהל מו"מ.
5. נכונות לעבוד מעבר לשעות העבודה הרגילות.
6. באזור יו"ש דרוש ידע בשפה הערבית קרוא וכתוב.

הערות
א. המעומדים ידרשו לעמוד בבחינות בכתב ובע"פ וכולל הנה"ח לסוג 2) אשר יחלו מתאריך 10.3.87 הזמנות בציון המועד המדוייק לבחינה תשלחנה בדואר.
ב. המועמדים שיבחרו ידרשו לעבור בהצלחה קורס בקורת חשבונות בתנאי פנימיה לתקופה של כ־3 חודשים, ולאחר כבן תקופת התמחות ונסיון של 6 חודשים.
ג. מועמדים שיבחרו וישתתפו בקורס תשולם משכורת לפי דרגה טר' אחיד בלבד וכן יתחייבו לשרת באגף המכס ומע"מ בהתאם להוראות התקשי"ר.
ד. מועמדים שיסיימו בהצלחה את הקורס תשולם להם משכורת לפי דרגה טר' אחיד וכן תוספת שכר של 30 % מיום סיום הקורס.
ה. מועמד שיסיים בהצלחה את הקורס ואת תקופת ההתמחות והנסיון יעמוד בפני ועדת בוחנים בתום ההתמחות והנסיון ושאושר כמבקר חשבונות יוצב לעבודה באחד ממשרדי אגף המכס ומע"מ ויתקדם לפי מסלול הקידום של המשרה.
ו. המועמדים שיבחרו יועסקו עפ"י חוזה מיוחד עם אפשרות העברה למעמד קבוע עפ"י הוראות התקשי"ר.
ז. הנהלת האגף ונציבות שירות המדינה שומרות לעצמן את הזכות להפסיק את השתתפותו בקורס של מועמד אשר לא ישיג את הרמה שתיקבע, או שלא ישתתף באופן סדיר בלימודים, או יתנהג שלא עפ"י כללי המשמעת.
ח. ועדת הבוחנים בתום הקורס רשאית להחליט על הארכת התמחות לתקופה של עד 6 חודשים נוספים.
ט. מועד משוער להתחלת הקורס מחצית מאי 87.
י. בהתאם לחוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981 כל מקום במכרז זה שצויינו המילים מועמד או מועמדים הכוונה גם למועמדת או מועמדות.

את פרטי המכרז המלא המחייב וכן טפסי בקשה ומידע נוסף ניתן להשיג באחת מלשכות של נציבות שירות המדינה כדלקמן:

באיזור ת"א־יפו – הקריה רח' קלמן מגן 10 ת"א
באיזור ירושלים – הקריה רח' קפלן 3 ירושלים
באיזור הצפון – רח' חסן שוקרי 10 בית הממשלה חיפה
באיזור באר־שבע – בנין לשכת הבריאות המחוזית שכונה ד' רח' שמעון הצדיק ב"ש.

בקשות למילוי המשרה יש להגיש בצרוף מסמכים המעידים על השכלה ונסיון כנדרש, לאחת הלשכות הנ"ל.
המועד האחרון להגשת הבקשות ט"ו שבט תשמ"ז (15.2.87)

U-MAN

עבור אחת מלקוחותיה,
חברת שמירה ונקיון וחזקה ומבוססת,
דרושים

סמנכ"ל החברה

בעל נסיון מסחרי ומנהלי נרחב.
התפקיד כולל פיקוח על מערך של כ־1000 עובדים, פיתוח תחום השיווק ואיתור יעדים חדשים.
התפקיד עצמאי ודורש רמה גבוהה של אחריות.
כושר מנהלי מעולה ויכולת טובה בניהול מו"מ.
תנאים טובים מאוד ואפשרויות קידום הולמות.
סודיות תשמר בקפידה. מישרה 729/1.

מנהל מח' שמירה

נסיון מנהלי נרחב ורקע בטחוני – הכרחיים.
התפקיד בעל רמת עצמאות ואחריות גבוהה מאוד.
שעות העבודה ארוכות. עניין ואתגר מובטחים.
שכר נאה, רכב צמוד ותנאים טובים למתאים.
סודיות תשמר בקפידה. מישרה 729/2.

לפנות ליהודה – טל. 03/295694
או בכתב לת.ד. 6610 ת"א 61066.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור למעביד לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על פי החוק.

פרוייקט חדשני מציע לך

קריירה חדשה כעצמאית

סוכנות־ביטוח של ארגון גדול
מחפשת
מועמדות
בכל הארץ

העונות לדרישות הבאות:
- בעלות השכלה על־תיכונית.
- גיל 30 ומעלה.
- נסיון בעבודה עם אנשים.
- כושר ארגון, שכנוע ושיווק.
- בעלות יוזמה ורצון עז להתקדם ולהצליח.

המועמדות שתמצאנה מתאימות תועברנה תקופת־הכשרה ותשולבנה בעבודה.

פנו בכתב־יד, בפירוט קורות חיים ונסיון מקצועי ־ לת.ד. 1469 תל־אביב 61014 עבור "קריירה"

לחברה מתפתחת ודינמית
לשיווק שרותי רפואה
באזור תל־אביב

דרושים

רופאים/רופאות

תנאי שכר טובים למתאימים

לקביעת ראיון נא להתקשר:
03-419281, שלוחה 273
מיום א' בין השעות 08.30–14.00

חוגלה

לחברתנו דרושות

דיילות

לקידום מכירות

למישרה חלקית בשעות אחר־הצהריים ברשתות שיווק באזור פתח־תקוה, רמת־גן, גבעתיים, חולון ותל־אביב.

המעוניינות מתבקשות לפנות טלפונית למשה: 03-497956, החל מיום ראשון מהשעה 14.00.

אלביט מחשבים בע"מ

לצוות SYSTEM באלביט דרוש:

SYSTEM PROGRAMMER

עם נסיון של שלוש שנים לפחות במחשבי IBM וידע במערכות הבאות:
CICS, DOS/VSE, VM/CMS
ידע במחשבי VAX/VMS - יתרון!

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי מפורט לגיוס עובדים ת.ד. 5390 חיפה 31053

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים

אלביט הקו הקדמי של הטכנולוגיה

למפעל מזון במרכז הארץ

דרושים

טכנולוג מזון בייצור
מנהל מחלקה בייצור

נא לפנות בכתב, בציון קורות חיים, לת.ד. 161 רחובות 76101

מ.י.ל. המכון הישראלי למינהל
ביה"ס הותיק והגדול
להכשרת עובדי משרד וחשבונאות

אנו נכשיר אותך לעבודה מעניינת ומכניסה

אנו נכשיר אותך תוך מספר שבועות ללא תלות בגילך והשכלתך בכל מקום בארץ למקצועות:
- מעבדת תמלילים על מחשבי P.C
- כתבנית עברית־אנגלית
- מנהלו"ח חשבונות
- קלדנית
- מפעילת מסוף מחשבי P.C

הפניה למקומות עבודה לבוגרות

פני עוד היום לסניפי המכון הישראלי למינהל:
הסניפים פתוחים בין השעות: 9.00-1.00 לפנה"צ, 16.00-19.30 אחה"צ

תל־אביב	חיפה	ירושלים	באר־שבע	ראשל"צ	רחובות	פתח תקוה	נתניה
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] טל' 32872	[illegible] טל' 95880	הרצל 63 טל' 453532	[illegible] טל' 913686	הרצל 24 טל' 22404
הרצליה	רמת־גן	חולון	בת־ים	כפר־סבא	אשדוד	עפולה	אשקלון
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] טל' 35024	[illegible] טל' 242396	[illegible] טל' 28484

יחידת האבטחה במסופים
בגבול ישראל־מצרים

דרושים

בוגרי יחידות קרביות לתפקיד בטחוני

שכר: עד 1,000 ש"ח לחודש + הטבות רבות נוספות, כגון דיור, ארוחות, נסיעות ומענקים.

הכישורים הדרושים:
★ לוחמים ביחידות שדה (עדיפות למסיימי קורס פיקודי). ★ בעלי כושר גופני גבוה, פרופיל רפואי 82 ומעלה (בעלי משקפיים יחוייבו בעדשות מגע רכות) ★ עד גיל 27 ★ עבר ללא דופי ★ בוגרי 12 שנות לימוד ★ דוברי השפה האנגלית (ערבית־יתרון).

הקבלה לעבודה מותנית במעבר קורס.

ועדות קבלה תתקיימנה במשרדי חברת "השמירה" בע"מ, רח' בן־יהודה 77, תל־אביב, קומה ג', בימים ראשון 1.2.87 ושלישי 3.2.87, בין השעות 09.00-13.00.

על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור, פנקס שבוי ו־3 תמונות.

למדיום פרסומי מוביל

מנהל מכירות ותפעול

נמרץ, יוזם, יסודי, מעשי ובוצעיסט בדם – בעל נסיון רב בניהול מכירות, מכירות אישיות. כושר מנהיגות, הדרכה, הנעה והובלת צוות אנשי מכירות. בעל יכולת ארגון, תכנון ופיקוח. בעל יכולת ונסיון בתפעול מערכת מסחרית. מסוגל לעבוד בלחץ ימים, רצה בעל זיקה לשיווק/פרסום/עיתונות.
– מובטח לך תפקיד מרתק והכנסה הולמת!
רק מעוניינים נא לפנות ת.ד. 21097 ת"א, עבור "מנהל", בצירוף פרטים אישיים. סודיות מובטחת.

להיטי 4 נגרים
דרוש

מוכר מעסה

בענף הרהיטים
עם ידע בפרספקטיבה
ליום עבודה מפוצל.
טל': 03-443822

דרושים:

נהג/סבל שליח

על קטנוע
לפנות מיום א'
ל"מפעיל" בע"מ
נחלת בנימין 57
תל־אביב

למפעל מתכת בענף הרכב
בהרצליה, דרוש

מחסנאי חלקי חילוף

הכישורים: • נסיון במחסנאות טכנית
• רשיון נהיגה
• יחסי אנוש טובים
לקביעת ראיון לפנות
טל: 052-553777

לחברה העוסקת בפעילות סחר בינ"ל

דרושים

מועמדים/ות ברמה אישית גבוהה

על המועמדים לענות על הנתונים הבאים:
- ★ עד גיל 45.
- ★ דוברי שפה זרה אחת לפחות, ברמה של שפת אם.
- ★ בעלי השכלה תיכונית לפחות, השכלה אקדמאית - יתרון.
- ★ מצב בריאותי תקין.

מועמדים מתאימים יעברו הכשרה

נא לפנות בכתב לת.ד. 37388 ת"א 61378
ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון מקצועי כתובת ומס' ת.ז.
סודיות מובטחת

המוכשרים להצליח

אם אתה בוטח בעצמך ויכול להוכיח שאתה מסוגל להצליח ולעבור את המיון הקפדני, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס המקצועי של מגדל

ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי

לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר. להתמחות כסוכן ביטוח במגדל ליהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.
והעיקר – להצליח ולהגיע לעצמאות.

טלפן ללבנה: 03-647240

מגדל דבר אחד בטוח.

יעל
תכנה ומערכות

דרוש/ה

מנהל פרוייקט

באיזור הצפון
למיחשוב מערכות מידע רפואיות

דרישות התפקיד:
- ★ הכרת מחשבי דיגיטל (PDP, VAX) ו־PC
- ★ רקע בתחום הרפואה – יתרון
- ★ נסיון בניתוח מערכות וניהול פרוייקטים (5 שנים לפחות)
- ★ יכולת עבודה עצמאית, קשר טוב עם לקוחות
- ★ מגורים באיזור חיפה

נא לפנות בכתב (עבור אלי פרנק) בצירוף פרטים אישיים וקורות חיים.

רח' בן גוריון 22, גבעת שמואל 51905

דיזל טוויג פרסומאים

מזכירה	ע. תקציבאי	תקציבאי
נסיון שנתיים לפחות במשרד פרסום	נסיון שנה לפחות – הפקות דפוס וניהול מדיה	נסיון שנתיים לפחות במשרד פרסום

טל. 286504, 289821

משרד החוץ
קורא

לבוגרי אוניברסיטאות

להצטרף לשירות החוץ
בימים אלה מתפרסם בעיתונות ובלוחות המודעות באוניברסיטאות

מכרז צוערים

באמצעותו ניתנת הזדמנות להשתלב במסגרת שירות החוץ של ישראל.

המעוניינים יפנו ללשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה.
לקבלת פרטים להרשמה.

- בירושלים, הקריה, רח' קפלן 3
- בתל־אביב, הקריה, רח' קלמן־מגן 10
- בחיפה, רח' חאסן שוקרי 11
- בבאר־שבע, בניין לשכת הבריאות

המועד האחרון להגשת בקשות הוא 8 2 87

למוסד צבורי
במרכז הארץ
דרוש/ה

מנהל/ת מטבח

דרישות התפקיד:
★ בוגר/ת קורס מנהל/ת משק ו/או המדרשות לתזונה, עדיף בעל/ת השכלה אקדמאית בתחום שירותי מזון ודיאטה.
★ דרוש נסיון מוכח ביכולת ניהולית ומקצועית.

לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים ומס. טלפון לת.ד. 16250 ת"א
לא יאוחר מיום 6.2.87.

קייטרינג בע"מ

למטעלנו בנמל התעופה בן־גוריון
דרושים

★ **קונדיטור**
★ **עוזר קונדיטור**

נא לפנות טלפונית: 03-9711090
בין השעות 8.00 – 16.00

לחברת מזון גדולה

★ **מנהל מכירות** לחיפה והצפון
★ **מנהל מכירות** לת"א וגוש־דן
★ **מנהל מחלקת המכירות** לבאר שבע והדרום

יועדפו אקדמאים צעירים
– תנאים טובים –

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 600 נתניה.

ברחובות ובראשל"צ דרושים

מחלקי עתונים

עם אופניים – קטנועים
לשעות הבקר 04.00-06.00
טלפון 03-947048, 03-952662
08-453798

דרוש/ה

מנהל/ת חדר אוכל

בעל/ת נסיון
רצוי תושב/ת אזור לוד
– תנאים טובים –
טל' 08-238026

למרכז אורן
דרוש/ה
קונפקציה
מבריק/ה
נסיון במשרד פרסום

לחברת השקעות ובניה
דרושה
בתל־אביב

מזכירה

עם נסיון
לפנות טלפון
03-371865

למפעל תעשייתי באיזור ת"א
דרוש

חשב מהנדס מכירות

דרישות: בעל נסיון בהנדסה מכונות ות.ד. 103

למוסד ציבורי גדול

בירושלים

דרוש

עובד לניהול מטבח

המספק 3000 ארוחות

★ בעל הכשרה מקצועית מוכרת בתזונה.

★ נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בניהול מטבחים או חדרי אוכל גדולים.

נא לפנות בצירוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 23032 ת"א, 61230, ולציין „עבור עובד לניהול מטבח."

רק המתאימים ייענו

לעבודה מגוונת במשרד פרסום

דרושה

מזכירה

אחראית ודינמית

ידיעת הדפסה בעברית הכרחית, באנגלית יתרון.

5 ימי עבודה 17.00–08.30

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 50491, תל־אביב.

לחברה גדולה בענף ההלבשה

דרוש

מנהל ייצור כללי

התפקיד כולל: ניהול כל מערך הייצור של החברה בהיקף של 400 עובדים, והוא מיועד לאדם בעל נסיון רב שנתי בתפקיד בכיר.

נא לפנות בכתב לת.ד. 29813 ת"א

לחברת בניה בחולון

דרושים

1 מגופאי

2 עובדת נקיון

למשרד

לפנות של: 03-861553 (יוסי)

★ מנהל/ת כספים בכיר/ה

משכורת גבוהה בחברה תעשייתית גדולה בת"א.

למועמד/ת בעל/ת 5 שנים ניסיון בניהול כספים. יועדף בעל תואר MBA.

נא לפנות למירי.

★ רואה חשבון צעיר/ה

לחברה גדולה לטפול בדוחות כספיים.

★ כלכלן/ית מתחיל/ה

לחברה תעשייתית גדולה בראשל"צ.

5 ימים בשבוע.

התקשר לתאום פגישה ללא התחייבות.

תל־אביב 204713(03), ירושלים 243856(02)

רוברט הלף ROBERT HALF

החברה המובילה בעולם המתמחה בהשמת כח אדם בחשבים ובחשבונאות

סודיות מובטחת

לצה"ל דרושים:

1. פסיכולוגים/יות לעבודה בתחום פתוח מערכות מיון פסיכולוגיות.

על המועמדים/ות להיות מוסמכים/ות במגמות הרלוונטיות. (מחקרית, יעוצית תעסוקתית, תעשייתית ועוד).

העבודה בהיקף משרה מלאה במרכז הארץ.

יועדף קצין/ה במילואים.

2 פסיכולוג/ית לעבודה בתחום של מיון ואבחון אישיותי.

על המועמד להיות מוסמך במגמות הרלוונטיות. (קלינית, חינוכית יעוצית - תעסוקתית ועוד).

העבודה בהיקף של חצי משרה במרכז הארץ במעמד של אזרח עובד צה"ל.

3. פסיכולוג/ית לעבודה בתחום יעוץ ופתוח ארגוני, ופיתוח מנהלים.

על המועמד להיות מוסמך במגמות הרלוונטיות. (פסיכולוגיה חברתית/תעשייתית התנהגות ארגונית, למודי עבודה, סוציולוגיה תעשייתית).

קיימת אפשרות להעסקה במשרה מלאה או בחצי משרה.

מקומות תעסוקה בכל רחבי הארץ.

נא לפנות לפי הכתובת: ד.צ. 01172 צה"ל, עבור ענף שדה.

קרידה שרותי כח אדם

דרושות

מעבדות תמלילים מנוסות

- אנגלית שפת אם
- + שליטה בעברית.
- עברית.
- אנגלית.

בחלק מהתפקידים ישנה אפשרות למשרה חלקית ולשעות גמישות.

נא לפנות ל"קרידה" בע"מ דיזנגוף 155, ת"א

טל: 2־240291

מא משאבי אנוש

ניוס והערכת מנהלים בע"מ

חברה בינלאומית לפיתוח והשקעות

מחפשת את האיש שלה...

לדרום־אפריקה

התפקיד:

מנהל עסקים

המשימה: ניהול עסקי ופיננסי של פרוייקטים בתחום בינוי ומסחר בינלאומי ופתוח מערך מסועף של קשרים בעולם העסקים.

עליך להיות:
- בעל יוזמה כושר מנהיגות יכולת ייזום עסקים וניהול מסחרי
- בעל תואר אקדמי בכלכלה/מינהל עסקים
- נסיון מוכח בניהול עיסקי ושליטה מלאה באנגלית

אם אכן תאור זה תואם אותך, פנה בכתב יד בצרוף קורות חיים ל"משאבי אנוש" ת.ד. 189 ר"ג 52101

סודיות מובטחת

לין־בינלר - משאבי אנוש בע"מ

מחפשת עבור אחד מלקוחותיה

סוכן לעבודות שטח

בעל ניסיון וידע (5 שנים)

בתחום ההשקייה

כישורים נדרשים:

★ השכלה - הנדסאי/טכנאי ★ כושר ארגוני גבוה

★ יכולת עבודה בצוות ★ פיקוח על עבודות בשטח

★ נמרץ ★ בעל רשיון נהיגה

רק המתאימים מתבקשים לשלוח בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 7619 רמת־גן 52176

פטרולגז

אנשים חמים

דרוש

עובד לבית מלאכה

- * לאחר שרות צבאי.
- * בוגר בי"ס מקצועי (עדיפות).
- * רצוי רקע קודם בחשמל.

עדיפות לתושב ראשל"צ והסביבה.

לפנות טלפונית לאריק 995995-03.

ט.03-995995

ת.ד. 714 ראשון לציון 75106

פטרולגז

השכרת רכב

בחי"ס לנהיגה

חילופי רכב משומשים

ציפוי אמבטיות

צילום

קרוואנים וגררים

קוסמטיקה

אותיות דביקות

שרותי מעליות

בת זוג

בן זוג

הכרויות

מכונות תפירה

מלגזות ושינוע

ריפוי והרזיה

שרותים כלליים

תנורי אפיה

פוליש ונקיון

מסיבות ואירועים

ציוד בנין

הלוואות

חקלאות

טרקטורים

טלוויזיות

בתי כנסת

סידות

מזגני אויר

רהיטים

מקררים

וידאו טייפ

מערכות קול

מכונות כתיבה

חיות בית

הלבשה והנעלה

כלי נגינה

רוצים לקנות

חוגים

שוק המציאות

אשדוד

באר־שבע

הצעות עבודה

ירושלים

דירות

וילות ובתים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

נתניה

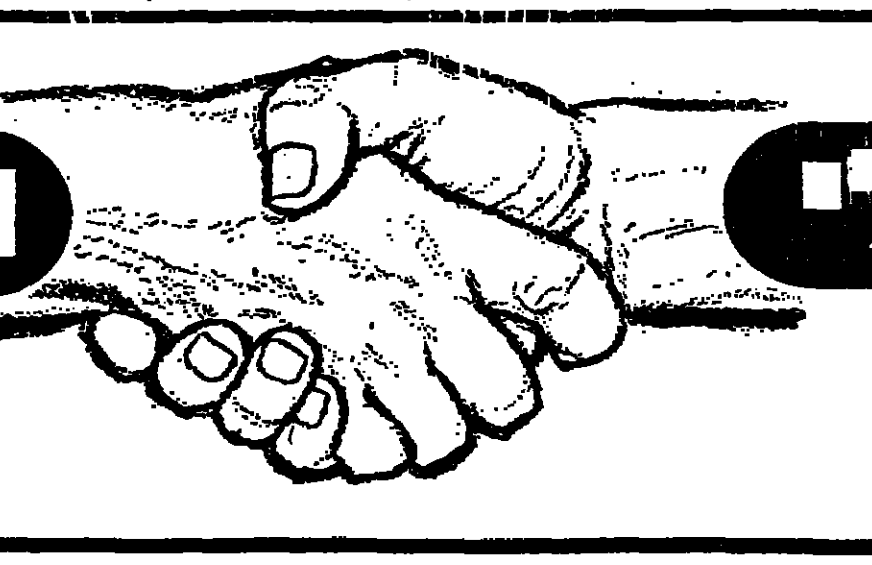

הלוח הכללי

הד כפול ומכופל

مكنامش الأصل

هكذا من الأصل

על גבול הסכנה / עירית נחמני

תן לי לטאטא את הבמה

כשבא להיבחן, נתן קטעים ממיטב הקלאסיקה ואמר שהוא עושה גם פנטומימה ולהטים. ישראל בקר היה הבוחן. הנבחן - נסים עזיקרי - התקבל ל„הבימה". המשחק, אמר לימים, מאפשר לו להיות עולמות שונים. הוא יכול להיות קבצן ב„מחכים לגודו", מלך ב„ז'אן דארק", בעל אחוזה ב„הדוד וניה" או שפן נסיונות מושפל ב„ווייצק". השבוע זכה עזיקרי בפרס רובינא למשחק

„אם לא הייתי שחקן, בטח הייתי סרסור או מנהל בית זונות – משהו מושחת", אומר נסים עזיקרי, ויודע שהדבר היחיד שהוא יכול לעשות זה להיות שחקן. לאחר 26 שנים ב„הבימה" עדיין אינו משוכנע „עד הסוף" שהוא שחקן טוב, ועשרים ושש שנות משחק גם לא הקהו את הרטט שהוא חש על הבמה, בכל פעם מחדש. פרס רובינא למשחק, הפרס שקיבל השבוע, נמצא ברשימת הדברים הטובים שביקש שיקרו לו.

נסים עזיקרי. ילד בולגרי שגדל ביפו ובכל פעם שבא לתל־אביב וראה את בית „הבימה" ביקש מאלוהים: „תן לי לטאטא את הבמה". כשהתקבל לתיאטרון, ביקש: „תן לי להיות סטטיסט", ובהמשך הדרך ביקש תפקידון, ותפקיד גדול, וביקורות טובות ואחר־כך רצה גם פרס. בעצם קיבל את כל מה שביקש. „אני לא רוצה להרגיז חברים שלי", הוא אומר, „אבל במשך כל שנותי בתיאטרון לא הרגשתי את עצמי מקופח. לפעמים חשתי שאני מקבל יותר קרדיט מאשר אני נותן לעצמי".

לפני שנתיים, בהתקף לב, כמעט נפרד מהחיים. הוא מדבר על כך בגלוי. „כמו שהפרס הוא שלי ואני מדבר עליו, גם התקף הלב הוא שלי ואני מדבר עליו. אחרי ההתקף הרגיש כמו נולד מחדש. היה צריך ללמוד ללכת, לדבר כמו שחקן, לקבל בטחון. הוא לא האמין שיוכל לחזור לשחק, אבל לאט לאט, בכוח הרצון ובתמיכתם ואהבתם של האנשים סביבו (אשתו בעיקר, הוא מרגיש), חזר לחיים. חצי שנה לאחר מכן קיבל תפקיד משני ב„נמר חברבורות" לצידו של יוסי בנאי. „באתי לקאסט ואמרתי להם: תראו, אני מבוהל, מלא חרדות. אולי יהיה לכם קשה לעבוד אתי, אני מבקש סליחה מראש. תהיו סבלניים אתי". איך אפשר לכעוס אחרי פתיחה כזו, שואל־מספר עזיקרי. גילוי לב מן הסוג הזה מאפיין אותו. השיחה אתו קולחת. קל לדובב אותו והוא מקרין חום ולבביות. אין לו ניסוחים מתחכמים; הכל פשוט ובהיר. „אני אקסטרווגנטי בצורה מבהילה", הוא אומר על עצמו.

הוא לא שוכח לבמאי־מנהל חנן שניר את האומץ לבוא לבית־החולים ולהציע לו את התפקיד ב„נמר חברבורות". במאים אחרים לא היו מסתכנים, אומר עזיקרי, אבל שניר ידע שבשביל שחקן לקבל הצעה כזו במיטת חוליו זה ממש סם חיים. „אינפוזיה של מרץ". הם, עזיקרי ושניר, לא היו חברים טובים בתחילה. „העבודה הראשונה שעשיתי עם חנן היתה „נישואי פיגארו". שם שיחקתי את הרוזנת, הייתי אשתו של גדעון זינגר. לא סבלתי את המחזה. חנן ואני הערכנו זה את זה אבל הרגשנו 'אנטי'. אחר כך נפגשנו פה ושם והקשר נעשה רגוע יותר. הם התיידדו ב„טייבלע השד שלה", שם עשה עזיקרי תפקיד נפלא כששיחק את השד. לא קשה להבין למה נתפתתה לו טייבלע.

הרעיון לשחק את „הדוד וניה" נולד לפני חמש שנים בפאב „השופטים", כאשר חנן אמר לעזיקרי שהיה רוצה לעשות אתו את וניה. „כשאבא שלי שמע שאני הולך לעשות את 'וניה', הוא היה מאושר. אבל הוא לא הספיק לראות את ההצגה; נפטר בתקופת החזרות. בבית הורי היו ספריו של צ'כוב, בתרגום לבולגרית כמובן, חלק מנוף הבית". משפחת עזיקרי הגיעה לארץ מבולגריה והיתה בין שש המשפחות הראשונות שנכנסו ללוד אחרי מבצע „דני". נסים, אז ילד בן 9, זוכר בבהירות את האוכל שנשאר בצלחות בבתים הריקים שנעזבו על־ידי תושביהם הערבים, ואת הרגשת המבוכה של הבאים החדשים: פליטים עשו אנשים אחרים לפליטים. כשהיה בן 13, עברה המשפחה לבירת הבולגרים, יפו. שם סבל הנער המתבגר מבדידות משום שנותק מן הילדה שאהב בלוד. כבר אז היה רומנטיקן. הוא הצליח לשכנע את הוריו שירשו לו להמשיך ללמוד בלוד, ונסע כל יום מיפו ללוד וחזרה ליפו כדי להיות עם אהובת לבו.

בעצם רצה להיות קצין ימי, בהשפעת קריאה מרובה בכתבי ז'ול ורן. אבל הוריו לא יכלו להרשות לעצמם להחזיק בבית־הספר הימי בחיפה, ואז גילה את בית־הספר הדרמטי של „אוהל" ואת משאת חייו: המשחק. למדו שם מ־5 עד 10 בערב, ובבוקר עבדו או למדו בתיכון. מתוך 50 איש סיימו שישה, ביניהם נסים עזיקרי, ראובן בר־יותם ואיציק רומנו ז"ל.

עזיקרי. גילוי לב. תצלום – מאוריציו אלדר

את התפקיד הראשון שלו קיבל עזיקרי בתיאטרון „הזירה" – תיאטרון האוונגרד הראשון, שהעלה אז את „אשת הסנדלר הנפלאה" עם עדנה ברשביס. מתי זה היה, אני שואלת אותו. עזיקרי תולה עיניים כחולות גדולות בתקרה, חושב רגע ועונה בהשתוממות: „1957. יאללה איך שהזמן עובר. הזדקנתי. את יודעת שאת התפאורה עשה תומרקין, שהיה אז בחור צעיר שחזר מגרמניה?" הוא שותק רגע, מחייך עם הזכרונות, ואחר־כך מספר איך השתחרר מהצבא מלהקת השריון ובא להיבחן ב„הבימה". ישראל בקר היה הבוחן. עזיקרי הצעיר נתן קטעים ממיטב הקלאסיקה ואמר שהוא עושה גם פנטומימה, קסמים ומה לא. „נראה שהבטחון הולך ביחס הפוך למספר השנים שאתה בתיאטרון", הוא צוחק. אם בזכות הכשרון ואם בזכות הבטחון – הוא התקבל. והיה המאושר באדם.

איך התייחסו במשפחה לשאיפותיו של הילד להיות שחקן? „אצל הבולגרים", אומר עזיקרי, „להיות שחקן זה לא בושה, זה אפילו כבוד. הדבר היחיד שהדאיג את הורי כשבחרתי במקצוע היה שלא יהיה לי די כסף לחיות. כמה צדקו". הוא חי בדירה קטנה ברחוב בילו"ן בתל־אביב. הכניסה דרך החצר האחורית. אחרי שעוברים את בלוני הגאז ועולים במדרגות בחצר, מגיעים לחדר הכניסה של הבית. שוב מדרגות ואז דלת לבנה, עם ידית מסוגננת, נפתחת לשני חדרים וחצי. פינה קטנה וחמימה, משופצת ומסודרת בטוב טעם ובפשטות. על הקירות רישומים שרשם עזיקרי – דמויות עם מוטיבים של ליצן. עבודת עץ ברוח ימי הביניים שעשה מלוח עץ, רגלי כיסא מגולפות וקישוטים חרוטים שמאחוריהם שעות רבות של ביסוד במשוריות. הרבה מאוד ספרים בארונות הספרים.

עזיקרי אומר שהוא אוטודידקט: קורא הרבה, מתעניין במיוחד בהיסטוריה של ימי הביניים. „אני קשור יותר לעבר מאשר לעתיד. כשאני קורא ספרות בדיונית, עוברת בי חלחלה, מין הרגשה אקזיסטנציאלית". בהשקפתו על החיים הוא אכן אקזיסטנציאליסט. חי את החיים ואוהב אותם, על הרגעים היפים והקשים שלהם. יש לו אשה צעירה, נאמנה, השומרת עליו ולא נותנת לאף אחד לדבר אתו בטלפון בשעות המנוחה. כשרציתי לקבוע אתו פגישה, אמרו לי להתקשר אליו עד 1.30 בצהריים, לפני שהוא הולך לנוח, או אחרי 5.30 כשהוא קם. מנישואים אלה יש לו שני ילדים, ילד בן עשר ותינוקת בת שנה וחצי. מנישואיו הראשונים, לעליזה עזיקרי, יש לו בת בת 28.

עזיקרי, עם זקנקן לבן המעטר את פניו השזופות ומעט קרחת, יודע שהוא נראה כמו הסבא של בתו הקטנה. „כשאני הולך איתה ברחוב, מתפעלים מהנכדה החמודה שלי, וזה מרגיז אותי לפעמים". אם כי לא באמת איכפת לו. „לא הייתי", הוא אומר, „אבא כזה שנהנה מתינוקות, אבל הקטנה הזאת, מה אני יכול לעשות, מטריפה אותי. אני חוזר הביתה מהעבודה מאוחר, ומבקש מאשתי שתעיר אותה".

כשעזיקרי אומר „עבודה" הוא מתכוון ל„הבימה". הוא לא עושה טלוויזיה, כי הוא „לא בנוי לזה", והמשפחה מתקיימת בעיקר ממשכורתו מהתיאטרון, שאינה גבוהה. יש עיוות בחישוב שכר השחקנים, המבוסס על משכורת יסוד נמוכה ופרמיות, לעיתים יוצא ששחקן מבוגר שכבר לא יכול לשחק הרבה, משתכר פחות משחקן צעיר המופיע כסטטיסט ארבע פעמים בשבוע. עזיקרי השתתף במאבק לתיקון העיוות, מאבק שלפי שעה אין לו תוצאות. אבל לדבריו, שחקנים לא יכולים לשבות. „אם נשבות, מי יתרגש? לא יבואו לתיאטרון נגמרנו. אני נגד שביתה, לא מתקשר אצלי אמן עם שביתה". המשחק בשבילו הוא צורך קיומי. למה הוא אוהב את המקצוע? דברי התשובה שלו זורמים, ידועים וברורים: המשחק מאפשר לו להיות עולמות שונים ולשכפל את אישיותו. הוא יכול להיות קבצן ב„מחכים לגודו", מלך צרפת ב„ז'אן דארק", ולהרגיש כבעל אחוזה רוסי ב„דוד וניה" (ההצגה הגיעה לא מכבר ל־100 הצגות) ובמובן, כשפן הנסיונות המושפל על־ידי החברה ועל־ידי האהבה ב„ווייצק". כשהוא מדבר על תפקידיו, הוא מצטט את לורנס אוליביה, השחקן הנערץ עליו, שאמר שלשחק באמת פירושו להיות על גבול הסכנה. „גם אני כזה. באמת משחק, באמת מרגיש. לא פלא שקיבלתי התקפת לב".

כך, באותו גילוי לב, הוא מדבר על חברים שלו. הוא „משוויץ" כמו ילד שיש לו שני חברים פרופסורים באוניברסיטה: פרופ' יהודה פריד ופרופ' שלמה גיורא שוהם. „את יודעת מה זה בשבילי, שבקושי גמרתי כיתה ט', שיש לי חברים פרופסורים? זה דבר גדול בשבילי".

עוד מאורע מיוחד בשבילו הוא 13 שיחות שהוא עומד לשדר במסגרת האוניברסיטה המשודרת על נסיונו כשחקן. 13 תפקידים ב־13 שיחות, שייצאו כספרון בהוצאת משרד הבטחון. „זה לא אקדמי", הוא מסביר לי, „כי להיות שחקן זה לא אקדמי. אנחנו נודדים בעגלות כבר 2000 שנה ושחקנים לא באים מהאוניברסיטה אלא ממקום אחר, מהחיים".

מה שמשותף להונגרי ולכוויתי / „אקונומיסט"

האימפריה האנגלית החדשה

לפני 400 שנה היתה האנגלית שפת־אם של 7 מיליוני תושבים על אי ערפילי במערב־אירופה. היום היא שפת־אם של 330 מיליון ברחבי העולם. אם לוקחים בחשבון את דוברי האנגלית בשפה שניה וזרה, מקבלים מספר המתקרב למיליארד

התפוצה העולמית הרחבה של השפה האנגלית אינה עניין של מה בכך. גם שפות כספרדית, צרפתית, ערבית וטורקית, לטינית ויוונית היו, כל אחת בתורה, שפות בין־לאומיות, שהגיעו לרחבי העולם בחסות משלחות המיסיון, תחנות המסחר או חילות המשלוח. אלא שאף אחת מהן לא היתה יכולה להתחרות, גם בתקופות הזוהר שלהן, בתפוצתה של האנגלית.

לפני 400 שנה היתה האנגלית שפת־אמם של 7 מיליוני אנשים על אי ערפילי במערב־אירופה. היום היא שפת־אמם של 330 מיליון ברחבי העולם. מספר זה מותיר אותה אמנם הרחק מאחרי הגוואיו (הסינית המנדרינית), שדוברים אותה כ־750 מיליון איש. אך מבחינת ההשפעה, והתפוצה הבין־לאומית יש לאנגלית מעמד שאין שני לו. הוסף ל־330 מיליון דוברי שפת־האם מספר דומה של אנשים, הדוברים אותה כשפה שניה (אש"ש) ומספר דומה של אנשים שרכשו יכולת שימוש סבירה באנגלית כשפה זרה (אש"ז), ותקבל מספר המתקרב למיליארד דוברי אנגלית.

האנגלית היא השפה הרשמית ביותר מ־40 מדינות (הצרפתית – ב־30; הערבית – ב־21 הספרדית – ב־20). היא השפה הבין־לאומית בכל הקשור בתובלת מטענים באוויר ובים. היא אחת משתי השפות הרשמיות של האו"ם (השניה – צרפתית); נעשתה אף לשפה המקובלת של תרבות הנוער הבין־לאומית ושל המדע (שני־שלישים מן העבודות המדעיות מתפרסמות באנגלית). ההתקדמות במדרג השירות האזרחי או הדיפלומטי תקבל חיזוק, כמעט בכל מקום, באמצעות שליטה באנגלית. גם משא־ומתן מסחרי בין הונגרי ובין כוויתי יתנהל ככל הנראה באנגלית: מחצית מכל הקורסים לשפות זרות בברה"מ הם קורסים לאנגלית; ורבע מאוכלוסית סין, המונה מיליארד נפש, עסוקה בלימוד האנגלית, בדרך זו או אחרת.

אנגלית, אם כן, היא שפה עולמית. מה עושה אותה מתאימה לתפקיד זה? מעמדה כבואת הושג כמובן הודות לכוחה הגדול של האימפריה הבריטית במאה ה־19 ושל ארה"ב במאה ה־20. אך אין בכך כדי להסביר את התופעה, שכן האנגלית התפשטה אף מעבר לתחומי ההשפעה הפוליטיים, הצרפתית והספרדית לא הצליחו בכך. ובכן, האנגלית מתאימה לתפקידה יותר מכל בשל מבנה הלשון. האנגלית היא, באופן יחסי, שפה קלת־הגייה: יש בה רק כמה עיצורים קשים, מאלה שיש לרוסית למכביר, או מעברי־טונים עדינים, כפי שיש בשפה הסינית. התחביר הבסיסי גם הוא די פשוט. את המלים אפשר לבודד זו מזו (כשפה הטורקית אי־אפשר), והן באופן יחסי „יציבות", אינן משתנות (יש בה רק מעט מן הנטיות שיש ברוסית). האנגלית גם סילקה מזמן את יחסות הקריאה (du, tu) ואת מערכת כינויי המין (der, die, das; le, la), שרוב השפות האירופיות האחרות שופעות, כעוד התלמידים מתייאשים.

האלפא־בית הרומאי הוא יעיל, גמיש וחסכוני (יעיל יותר מהאלפא־בית הערבי, בוודאי קל ללימוד מכתב הסימנים הסיני). הבעיה טמונה באיות המלים, שמסיבות היסטוריות אינו תואם את הגייתן. את הצירוף "ough", למשל, אפשר לבטא לפחות בשבע דרכים שונות. אוצר המלים העצום, לעומת זאת, אינו מכשיל את השימוש באנגלית כשפה בין־לאומית. אף אחד אינו נזקק ליכולתו הלשונית של שייקספיר, כדי לקיים תקשורת יום־יומית; והדובר הבקי במכמני השפה יכול להתאים בקלות את שפתו לדברים הפשוטים יותר. האנגלית, בקיצור, היא שפה שקל לדבר רע וזה כל מה שנדרש משפה עולמית, אם אכן מתבוננים במושג זה לאפשרות קיומו של קוד קלוש, המאפשר העברה וקליטה של אינפורמציה לא מורכבת. שפתו הרשמית של ארגון הסחר האירופי החופשי היא אנגלית, אף־על־פי שחברות בו שש מדינות, שאף אחת מהן אינה מדינה דוברת אנגלית. המזכיר־הכללי שלה אומר, „העובדה שאנו מדברים אנגלית מצביעה על כך שאיננו מדברים הרבה, מכיוון שאף אחד מאתנו אינו שולט בגוונים הדקים של השפה".

אבל כאמצעי לחילופי מסרים חברתיים מורכבים האנגלית היא, לפחות על פניה, שפה פחות מתאימה לשימוש כשפה עולמית: אוצר המלים הגדול הוא משוכה גבוהה מדי. הביטויים המיוחדים – כמו בכל השפות – מקשים בעמימותם על לימוד השפה. והאנגלית משופעת במיוחד בביטויים כאלה, למשל: „סוס שחור", „סוס בצבע שונה", „עצור את סוסיך", „מפי הסוס".

האנגלית התקנית, אפילו באנגליה, היתה מאז ומתמיד חמקנית. אמנם שפתה של דרום־מזרח אנגליה החלה לצבור את יוקרתה כבר במאה ה־14, בזמנו של צ'וסר; ובימיו המוקדמים של הב.ב.סי. היתה כבר כה ממוסדת, עד כי משרת קריין ברדיו היתה חסומה בפני כל מי שמבטאו העיד על מוצא מאיזור אחר או שלא היה בן המעמד הבינוני־הגבוה. אלא שכיום שוללים בלשנים רבים את שם העצם הכולל „אנגלית", אשר ממנו משתמע הרעיון בדבר קיומה של האנגלית כשפה הומוגנית באופן יחסי. במקומו הם נוקטים את המונח, הצורם במקצת, „אנגליתות", אשר קורא תיגר על רעיון האנגלית האחת והתקנית.

פיג'ין וקריאולית. הפיג'ין הם ניבים שנוצרו כתחליף לשפה והתפתחו כמערכת בסיסית לתקשורת בין סוחרים, חוקרים, אנשי־צבא, מורידוך ועבדים. השפה המיובאת לתוך הניב, שהיא גם השפה הבסיסית שלו, תורמת בדרך־כלל כ־80 אחוז מאוצר המלים, שלעתים קרובות הן מאומצות במתכונת מעוותת. המלה פיג'ין עצמה היא ככל הנראה שיבוש של המלה האנגלית „ביזנס". התחביר והמבטא של הניב עשויים בדרך־כלל במתכונת מפושטת של השפה המקומית. קריאולית היא פיג'ין, שנעשתה שפת־אם מתוחכמת ומצויידת היטב. הניבים הקריאוליים האנגליים העיקריים הם הקריאולית של ג'מייקה, ה„קריו" בסיירה ליאונה וה„טוק פיסין" בפאפואה־גיניאה החדשה. ניבי הפיג'ין והקריאולית האנגליים מתחלקים לשתי משפחות: האטלאנטית (במערב־אפריקה, באיים הקאריביים, באזורים מסויימים בניקראגואה, בפלורידה ובג'ורג'יה) והפאסיפית (המדוברת על־ידי הילידים האוסטראליים, בפאפואה־גיניאה החדשה ובעבר דוברה גם לאורך החוף הסיני). דוברי הקריאולית המשכילים מסוגלים להשתמש בתחום לשוני רחב, שהטווח שלו מגיע עד האנגלית התקנית. על־פי נסיונם של השחורים דוברי האנגלית־האמריקאית, במאה ה־19, אפשר לצפות, שכל דוברי הקריאולית יאמצו בסופו של דבר את האנגלית התקנית (אף־על־פי שכיום עולה כפורחת ספרות קריאולית ייחודית ואנרגטית בשתי משפחות הניבים, האטלאנטית והפאסיפית).

אש"ז. אנגלית בשפה זרה. האש"ז היא עסק כלכלי רחב ממדים. האוניברסיטאות האמריקאיות מציעות בתחום זה תארי הדוקטור בהוראת השפה. בבריטניה התפתח לימוד השפה לענף כלכלי, אשר מביא הרבה מטבע חוץ ורצון טוב. בשני צדי האוקיינוס מתנהלת מלחמה סמויה על השוק הבין־לאומי של לימוד האש"ז: אוסטראליה, אף היא, נכנסת ומגדילה את חלקה בשוק. הגיבוש שבעוגה נפל בחלקה של בריטניה – תכנית הלימוד של הב.ב.סי, המשמשת להוראת האנגלית בסין, היא ככל הנראה הקורס הנלמד ביותר בהיסטוריה. אך, לעומת זאת, השוק הרווחי ביותר, מערב־אירופה, עובר במדרגה מאנגלית בריטית לאמריקאית. מדינות אמריקה הלאטינית שומרות עדיין אמונים לאנגלית־אמריקאית: אפילו יוצאת הדופן ביניהן – ארגנטינה – נוטה לשנות את ההעדפה המסורתית של האנגלית־הבריטית.

קשה לקבוע בוודאות כמה זרים „יודעים" אנגלית; 330 מיליון הוא מספר המבוסס על הערכה, אך זוהי עובדה ברורה, שמספרם עולה מדי שנה. הסיבה לכך היא, ש„הטווח הבלשני" של האש"ז הוא רחב יותר מכל סוג אחר של אנגלית. בצד האחד של הקשת אפשר למצוא את שפתו הפשוטה והגלהבת של מוכר המזכרות בסיינה או בסן־פאולו; ובצד האחר את שפתו העשירה של המורה לאנגלית בתל־אביב או בלי להאמר.

אש"ש. אנגלית בשפה שניה. זוהי האנגלית הנהוגה בחבר העמים, בפיליפינים, בפאקיסטאן, אצל ההיספאנים בארה"ב, בקוויבק, אצל השחורים והאפריקאנרים בדרום־אפריקה. רוב אוכלוסית דוברי האש"ש רואים באנגלית־הבריטית את מודל החיקוי; הפיליפינים, הדוברים אנגלית־אמריקאית הם יוצאי דופן; דומים להם בכך תושבי ליבריה וסיירה ליאונה, אף כי בהיקף קטן יותר.

האנגלית משמשת בחלק מן המקרים האלה מכשיר לאחדות לאומית, במין „לינגואה פראנקה" (דיאלקט המורכב משפות שונות והמדובר בנמלי הים התיכון) נייטראלית. יריבויות שבטיות בסיירה ליאונה, למשל, מיושבות בקלות רבה יותר כשהיריבים שולטים באותה שפה.

כששקעה שמשה של האימפריה הבריטית בחרה כל מדינה עצמאית בשפה רשמית. האנגלית המשיכה לשמש בדרך־כלל כשפת המינהל, המערכת המשפטית והשירות הציבורי. לעתים נדחקה האנגלית, כמו בטאנזניה, על־ידי הסווהילית (אף היא „לינגואה פראנקה") ובפאקיסטאן על־ידי האורדו (דיאלקט השגור בפיהם של 5 מיליון מתוך 90 מיליוני הפאקיסטאנים, לעומת הפאנג'אבית המדוברת על־ידי 60 מיליון תושבים). אולם החלפתה של השפה לא הוכחה כמהלך קל. מאלזיה, למשל, הנהיגה את הבאהסה המלאית – השפה המלאית התקנית – כשפתה הרשמית ב־1960. והיה בכך לא רק חוסר הגינות כלפי המיעוטים הסיניים והטאמיליים, אלא שהצעירים המאלזים, שהתחנכו בשפת הבאהסה, בבתי־הספר התיכוניים, נתקלו בקשיים בבואם ללמוד באוניברסיטאות דוברות אנגלית בחו"ל.

הודו, על שתים־עשרה שפותיה העיקריות ו־150 השפות המדוברות בה בכלל, החליטה, כשקיבלה את עצמאותה, להנהיג את ההינדית כשפתה הלאומית הרשמית. ההינדית היא שפת־אם של שליש מאוכלוסי הודו. אך ב־1965 נאלצה הממשלה להכריז, שהאנגלית תשמור בינתיים על מעמדה כשפה רשמית למחצה. הקידום המקצועי והיוקרה החברתית בהודו עדיין תלויים במידה מרובה ביכולת השליטה באנגלית. במדינות הדרומיות של הודו, שבהן [illegible] השפות המקומיות אינן קרובות להינדית, מגלים [illegible] את שפת [illegible] לימוד האנגלית מועיל יותר. השפעתה של האנגלית ההודית, מורגשת היטב מעבר לגבולותיה של הודו. סטודנטים זרים, אשר לומדים בקולג'ים הודיים, לוקחים אותה אתם כשהם לארצותיהם, גם אלפי המורים ההודים המלמדים במדינות שונות ברחבי אסיה ואפריקה, מביאים אותה במקומות מושבם. ספרי הלימוד נכתבים באנגלית הודית והם מותאמים לעתים לשפה זו מאנגלית־אמריקאית או בריטית. עובדות אלה מחזקות בעד הטענה, כי האנגלית היא שפה בין־לאומית ולא רק שפה לאומית, המשמשת לצרכים בין־לאומיים.

אנגלית בשפת אם. ההבחנה הרחבה ביותר באנגלית כשפת־אם היא בין אנגלית־בריטית ובין אנגלית־אמריקאית. יש ביניהן הבדלים שטחיים באיות ובמבטא – colour/color, למשל, הבדלים מורפולוגיים ומעל הכל הבדלים במשמעויות ובביטויים. לעתים מקבלת מלה מסויימת משמעות שונה בכל צד של האוקיינוס, ולעתים יכולים מלה או משפט לקבל משמעות טראנס־אטלאנטית. זהו אף עם הבדלי ניואנסים דקים: כך משתמשת באנגלית־הבריטית המלה Majority, כרוב יותר וכרוב מוחלט כאחד. באנגלית אמריקאית היא מתפרשת כרוב מוחלט בלבד. [illegible] זה מתרגם באופן הבולט ביותר במלים או במשפטים שסבלו מ„סטיגמה סמנטית" בבריטניה או בארה"ב. כך נאלצו עורכי מוסף סוציולוגי אמריקאי, שנקרא Women on the job לשנות את כותרתו, כשפירסמו אותו בבריטניה.

עתידה של האנגלית. בעבר סברו בלשנים, שהאנגלית־הבריטית והאמריקאית עוברות תהליך של התרחקות זו מזו. כיום מסתמנת מגמה הפוכה ושתיהן מתקרבות. מיצב זה הוא, בעיקר, תוצאה של אימוץ האמריקאית על־ידי הבריטית. תהליך זה נכון לגבי הכתיב, המשמעויות ואוצר המלים כאחד. כך, למשל, אומץ בבריטניה המונח „בילייון" במשמעותו האמריקאית, כתחליף ל„מיליארד".

רוברט בארצ'פילד, אשר פרש לאחרונה ממשרתו כעורך הראשי של „מילון אוקספורד" סבר פעם, שכל סוגי האנגלית (אש"ש ואנגלית כשפת־אם) „יעשו בעתיד לשפות שונות, כמו שהלטינית, אחרי נפילת האימפריה הרומית, התפרקה לצרפתית, איטלקית, ספרדית". כמעט 100 שנים לפני בארצ'פילד כתב מלומד אחר של השפה האנגלית, הנרי סוויט: „בעוד מאה שנה... ידברו אנגליה, אמריקה ואוסטראליה בשפות שונות לחלוטין". חלוקה זו לא אירעה עדיין, שכן אף־על־פי שאמצעי הקומוניקציה היו אז איטיים, גם התפתחות השפה היתה איטית. קשה להבין שהתפתחות חזויה כזו תתרחש במאה השנים הקרובות. השפה אמנם מתפתחת היום במהירות גדולה הרבה יותר, אך גם אמצעי הקומוניקציה השתכללו ומכאן ההשפעה ההדדית.

אפשר אמנם שיתפתחו מיני דיאלקט חדשים, שיצטרפו אל מיני האנגלית הקריאולית, שאינם מובנים למרבית דוברי הזרם הראשי של האנגלית; אך אין זה סביר שהבריטית והאמריקאית ייעשו לשפה אחת. באותה מידה אין זה סביר, שיתפתחו באופן שיעשה אותן בלתי מובנות ליושבי הצד האחר של האוקיינוס.

תרגום, אמוד נוימן

שישי־אישי / אהוד מנור

לשיר איתך

בעז:
לך רצית להודות מזמן,
באורך הטוב נבטו שירי.
כלנית הבאת לי מתימן
אל הגיא.

כמו פרש אבוד סובב בגן
ובידי פורחים שני שושנים,
האחד אדום, שני לבן –
מתנגנים.

שר אני איתך פתאום,
זה כמו חלום, זה כמו חלום.
שער משאלות נפתח,
לשיר איתך, לשיר איתך.

שושנה:
הלבנה אשר תלויה מעל
מישירה עכשיו את מבטה.
היא שלך הלילה, אל תשאל,
קח אותה.

טוב לשיר איתך פתאום,
לקיים חלום, לקיים חלום.
יותר:
שני קולות והבטחה,
לשיר איתך, לשיר איתך.

עד הבקר בשירה אחת,
יחד להתגבר ולקוות.
מהלכים על מים למחר,
שיבוא.

(השיר מוקדש לשושנה דמארי והולחן בידי בועז שרעבי)

שושנה דמארי ובועז שרעבי. לשיר זה כמו. תצלום – צביקה ישראלי

התקציב / מוריה אבנימלך

עוגה לא אפויה

לוי אשכול השווה תכנית כלכלית לכביש טורקי: אי־אפשר לנסוע עליה, אבל נוסעים לצדו והוא מסמן את הדרך. על התקציב שהוגש אתמול אי־אפשר לומר אפילו זאת. התקציב מותיר פרצות של מאות מיליוני דולרים – דרישות תקציביות שלא קיבלו ביטוי בתקציב, ומקורות מימון עלומים, המסתתרים תחת הקוד „גידול הכנסות". יתר על כן, תחזית ההתפתחויות, הצפויות בשנת 1987, מבוססת על הנחות לא מציאותיות וקרוב לוודאי שתתבדה כבר בחודשים הקרובים.

הממונה על התקציבים אהרון פוגל צופה שני משברים, שהתקציב אינו ערוך לטפל בהם. האחד – הוודאי – הוא המשבר בהתיישבות שצברה חובות בסכומים אדירים, בהיקף השווה לתוצר השנתי שלהם, שיחייב את הממשלה לסייע להם במאות מיליוני דולרים. לדברי פוגל, האוצר ידרוש מהממשלה קיצוץ תקציבי נוסף, כדי לממן את הסיוע הזה.

המשבר השני צפוי בתעשיות הבטחוניות בשל קשיים בארצות היעד ליצוא הבטחוני. הממונה על התקציבים טוען, שמשרד הבטחון יצטרך להחלץ לעזרת התעשייה הבטחונית ולהגדיל את רכישותיו ממנה, בלי שתקציבו הכולל יגדל. קשה לצפות ממשרד הבטחון – המתמודד כבר עתה עם פרישת אנשי קבע ותקציב אימונים מתוח – כי יתגייס לשאת בכך.

הנושא השלישי – שאינו סגור בתקציב – הוא הבריאות. הדיון בתקציב הבריאות נמשך עד לרגע הכנת התקציב: כרך הצעת התקציב, העוסק במשרד הבריאות, יצא ממכבש הדפוס רק שעות ספורות לפני שהונח על שולחן הכנסת ולמעשה לא הסתיים. 35 מיליון שקלים החסרים בתקציב הבריאות מופיעים תחת הכותרת „גידול בהכנסות" ועד עתה לא החליטה הממשלה מה הם המקורות שישמשו להגדלת הכנסות. לאנשי אגף התקציבים לא חסרים רעיונות: תשלום עבור ביקור רופא, תשלום עבור ימי אישפוז, תשלום עבור חדרי מיון והגדלת התשלומים של החולים הסיעודיים לבתי־החולים. ההסתדרות, כידוע, מתנגדת בתוקף לרעיונות אלה וקשה להניח כי יוממשו.

מוקש דומה טמון בתקציב משרד החינוך. גם פה שימש הסעיף „הגדלת השתתפות מקבלי השירות" כדי „לסגור" תקציב. הסתדרות המורים מיהרה, עוד לפני שהוגש התקציב לכנסת, והפגינה נגדו. ראשי אגף תקציבים ראויים להערכה על העקשנות שגילו בהעלאת נושא חסר סיכוי כאגרת חינוך, שוב ושוב מדי שנה. אהרון פוגל מאמין כי „לוקח 10 שנים להעביר שינוי מהותי" ומבטיח להמשיך ולנסות להעבירו.

גם ההנחה שהניחו עורכי התקציב, כי לא ייחתמו הסכמי שכר חדשים ולא יהיה גידול בשכר, היא תמימה בחוטים גסים מדי. מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, הספיק להביע זעמו על סעיף השכר בתקציב וכינה אותו „הפרה שערורייתית של הסכם ההצמדה מצד האוצר". הכסת „העז" הזו לתקציב תעלה לחברה הישראלית במראות קשים נוספים של חולים נטושים בבתי־חולים ושל תלמידים מושבתים.

מנכ"ל האוצר, עמנואל שרון, מכה שהתקציב מתוח „אין בו שומן". חריגה בסעיף כלשהו, אי עמידה בסעיף של הקצ[illegible] בשוק העולמי וכל פריצה אחרת יסיטו את התקציב ממסלולו. האוצר נערך, כדבריו, „להילחם עם כל העולם"; וכבר ראינו בעבר כיצד מפסיד האוצר במלחמה זו, ומה שחשוב יותר – מי משלם את מחירה.

עניינים לא סגורים אלה, למרות היקפם הגדול, אינם הטעות העיקרית בתקציב החדש, שכל־כולו מבוסס על הנחות מקרו־כלכליות מוטעות ותחזיות שיתבדו כבר בחודשים הקרובים.

חגיגת הצריכה הפרטית תימשך. התקציב הלאומי מכתיב גידול מתון בצריכה הפרטית. לנפש – פחות מ־3 אחוזים – בהשוואה ל־10 אחוזים בשנה שעברה. הנחה זו אין לה על מה להתבסס: פדיון המניות הבנקאיות באוקטובר 1987 והאפקט הפרמננטי הנובע מהציפיה לפדיון של כ־4 מיליארד דולר באוקטובר 1988 יזינו את ה„חגיגה". ב־1987 תגאה, הבורסה והתקציב הממשלתי שלא יעמוד ביעד ההזרמה שנקבע לו – יוסיף לבעירה. מנכ"ל האוצר הזהיר, כי אם לא יישמר הריסון התקציבי, תנהג מדיניות מוניטארית מרחיבה. כדאי לד"ר שרון לזכור, כי העלאת ריבית הנובעת מריסון מוניטארי מעוררת צריכה על חשבון השקעה.

האינפלציה תגדל. התקציב ל־1987 מבוסס על תחזית אינפלציה שנתית של 9 אחוזים במהלך שנת התקציב. שר האוצר היה מיטיב לעשות אילו „קנה" אינפלציה של 30 אחוז. האינפלציה ב־1987 תהיה, על־פי האינדקטורים הקיימים, גבוהה מאשתקד. הסיבות: עליית מחירי הדלק, זו שבוצעה וזו שצפויה בקרוב; עליית המחירים בשל ייקור הדלק לתעשייה; עליית מחירי התחבורה הציבורית; העליה הגדולה בשיעורי האגרות, המפורטות בתקציב – כל אלה ישתקפו היטב במדדי המחירים לצרכן בחודשים הבאים.

השכר יעלה. ההנחה המונחת ביסוד התקציב, כי לא ייחתמו הסכמי שכר חדשים והשכר יוקפא, עלולה להתבדות כבר בחודשים הקרובים. וזאת לא רק בשל דרישות ממשיות של מגזרי עובדים בשירותים חיוניים, אלא גם בשל האינפלציה, התייקרות התחבורה הציבורית, וה„חגיגה" שתמשיך, כאמור.

מאזן התשלומים יורע. המשך החגיגה בצריכה הפרטית יעודד את גידול היבוא. השוק המקומי הגואה יקרוץ גם לתעשיה המקומית, וזו תעדיף אותו על שוקי היצוא. צמצום שווקים לתעשיה הבטחונית בחו"ל ושחיקה ברווחיות היצוא, בעקבות העלאות השכר הצפויות, יגרמו לפגיעה ביצוא ויאלצו את הממשלה לחפש פתרונות בצורת פיחות נוסף או תמריצי יצוא.

תקציב או משאלה. הצעת התקציב „המתוח" ל־1987 והתקציב הלאומי המתלווה אליה הם בגדר משאלת לב – 1987 תהיה שנה שונה לחלוטין ממה שמצטייר מהם.

„כי שקט הוא רפש" / חגי אשד

הם לא רגילים אחרת

מה הפלא שמה שהם התרגלו לעשות אחד לשני, הם מנסים לעשות עכשיו גם למפלגת העבודה ולשמעון פרס. במה הוא יותר טוב מדוד לוי, מאריק שרון, או מיצחק שמיר

הם לא מבינים שהם מתאבדים? כך שאל אותי במרי ליבו, אחד ממקורבי יצחק שמיר, בהתכוונו לראשי המחנות ב„חרות" – בעיקר לדוד לוי, אך גם לאריאל שרון. האם הם רוצים באמת לחזור לאופוזיציה? האם אין הם מבינים שבמאבקיהם הפנימיים בתוך „חרות" גורמים לכך שהציבור ימאס בכולנו? כמה הוא שאל.

אלה הן שאלות רציניות מאד, כמובן. אבל יש להן תחולה הרבה יותר רחבה משהתכוון אליה השואל. לא צריך להיות מומחה במדעי הנפש והחברה כדי לאבחן משהו התאבדותי בהתנהגותם האישית והקולקטיווית של אנשי „חרות". זה נכון גם לגבי הסגנון וגם לגבי התוכן של עמדותיהם והתנהגותם. הם מגשימים את דבר השיר של מנהיגם, „כי שקט הוא רפש", „הפקר דם ונפש" והשיא – "למות או לכבוש את ההר". מלים המעידות על דחף התאבדותי חזק.

השמטנו מהשיר את המלים המצביעות על טעם המוות ומטרתו – „למען ההוד הנסתר", „יודפת, מסדה, ביתר". לא במקרה. ההשמטה משקפת נאמנה את „חרות" של עכשיו. הם לא נאבקים זה בזה על מסורות לאומיות ותנועתיות משותפות, אלא על עמדות כוח גסות ועירומות. לא על ההוד הנסתר, אלא על השררה הגלויה. לא על יודפת, מסדה וביתר, אלא על ירושת עמדות המפתח בהנהגה ועל חלוקת תפקידים ומשרדי ממשלה בהווה ועל היכולת למנות מקורבים לכל מיני משרות, בלי קשר למידת התאמתם האישית למשרות אלה. אפילו השייכות ל„מחנה" כבר אינה מספיקה, לאחר „הטיהור" שערך דוד לוי בקרב נאמני מחנהו הקרובים אליו ביותר. זה מה שנשאר משיר בית"ר – נכונות להתאבדות אישית וקולקטיווית. „למות" בלי „לכבוש את ההר". מלחמת ח' בח' („חרות" ב„חרות") מלחמת מ' במ' („מחנה" ב„מחנה") , מלחמת ה' בה' (הכל בכל).

מה הפלא שמה שהם התרגלו לעשות אחד לשני, הם מנסים לעשות עכשיו גם למפלגת העבודה ולשמעון פרס. במה הוא יותר טוב מדוד לוי, מאריק שרון, או מיצחק שמיר, משה ארנס וכל נאמניהם? במה מפלגת העבודה טובה יותר מאחד המחנות בתוך „חרות"? להם לא מגיע קצת רפש? (את הליברלים כבר הזכרנו?) מה שקורה אצלם עכשיו יקרה ב„חרות" באחד השלבים הבאים. לא לחינם הלך הזרזיר אצל העורב. הם מאותו סוג). הם כבר לא רגילים אחרת. כולם. זה מה שנשאר להם מהשיר – „רפש" בלי שקט. גם אם הרפש יחזור אליהם. גם אם כולם יתחילו להתעסק במתנות ובתרומות של כולם לכולם. מפלגה התאבדותית. את זה לא רק אנחנו אומרים עליהם. גם הם אומרים זאת על עצמם ועל חבריהם. מלחמת הכל בכל.

לא רק בענייני רפש. גם בעניינים רציניים של מדיניות חוץ ובטחון ושל מעמדה הבין־לאומי של ישראל והמאמץ לקידום השלום באיזור. גם פה משתלטים על הליכוד כללי המלחמה הפנימיים של "חירות". יצחק שמיר היה רוצה להיות ראש ממשלה ולהתנהג כראש ממשלה, אבל הם לא נותנים לו. לא מאפשרים לו להבין שתפקידו העיקרי של ראש ממשלה בישראל הוא "לפתוח אופציות" ולא "לסגור אופציות", להעביר את הכדור למגרשם של האחרים, ולא להיות במצב שהכדור נמצא במגרשנו [illegible].

ומהמשל לנמשל: שמעון פרס העביר את יוזמת השלום לידי ישראל. במקום שישראל תהיה נתבעת – מדוע אין היא עושה די למען השלום, הופכת ישראל לתובעת – מדוע אין האירופים עושים די למען השלום. וביתר פירוט: מדוע האירופים עורמים מכשולים בדרכו של השלום על־ידי התעקשותם על החלטת ונציה מיוני 1980, הדורשת שיתוף נציגי אש"ף בכל משא־ומתן לשלום באיזור? האם אין הם מסוגלים להבין שזה לא יקרה עכשיו כשם שזה לא קרה מאז שקיבלו את החלטתם לפני שבע שנים? מדוע אין הם לוחצים על הסובייטים לשנות את עמדותיהם כלפי ישראל וכלפי עליית יהודי ברית־המועצות, כדי שגם הסובייטים יוכלו למלא תפקיד חיובי בקידום השלום באיזור? ומדוע אין הסובייטים עושים זאת? עכשיו כולם חייבים תשובות לישראל במקום שישראל תהיה חייבת להשיב תשובות להם.

נחכה ונראה. אולי הם ישיבו. האירופים הבטיחו לדון מחדש בעמדתם ב־32 בפברואר. אם הם ירצו לסייע לקידום השלום, הם יצטרכו להגמיש את עמדתם ולהשאיר פתח למשא־ומתן עם ירדן בלי שיתוף אש"ף. חובת ההוכחה חלה עכשיו עליהם. לא עלינו. מה רע בכך? זו אופציה שהיתה צריכה להיות מקובלת גם על יצחק שמיר. מדוע הוא אץ למשוך את השטיח מתחת לרגלי עצמו, כראש ממשלה, כאשר הוא מושך אותו מתחת לרגלי שר החוץ שמעון פרס ומתחת לרגלי ממשלת ישראל כולה. מה בער לו לשמיר? הצללים העכורים של מלחמת מ' במ', או ח' בח', או ה' בה'?

האמת היא שאין שום מחלוקת בין שמיר לפרס בנוגע למטרה של משא־ומתן ישיר עם ירדן ועם נציגים פלשתינים שאינם נציגי אש"ף. כלומר – שלא יהיו מוגדרים ככאלה ולא יישבו מסביב לשולחן תחת שלט של אש"ף. זה העיקר. עצם קיומו של השלט של אש"ף על שולחן הדיונים תהיה לו חשיבות מכרעת. הוא יהווה הכרה ישראלית באש"ף כפרטנר הכרחי בכל משא־ומתן וממילא גם בכל הסכם. וכך גם לגבי היעדרו של שלט אש"ף.

לא כל כך חשוב מה יהיה כתוב על השלט המייצג, אלא מה לא יהיה כתוב. העיקר – שלא יהיה כתוב אש"ף, אלא פלשתינאים. כי שלט כזה, שאינו שלט של אש"ף, פותח פתח לכל ההסדרים המשותפים עם ירדן, שהיא תהיה ממילא הפרטנר העיקרי במשלחת ירדנית־פלשתינית, כי היא "המחזיקה ביד" את המעבר המוכר לגבי השטחים החשובים על־ידי אזרחותם ודרכונם וזכיות המעבר שלהם דרך גשרי הירדן. וכל היתר.

זה העיקר. והוא מוסכם ומקובל. נשארת במחלוקת שאלה טקטית והסברתית. איך לנסות ולשכנע בכך את האירופים ואולי גם את הסובייטים. איך לנסות ולשכנע אותם בצורך במשא־ומתן ישיר בין ישראל למשלחת ירדנית־פלשתינית. האם על ידי הסכמה לשיתופם של הסובייטים בוועידת פתיחה בין־לאומית, בתנאי שהם יסכימו מראש למשא־ומתן ישיר כזה, לפי כל התנאים הישראליים והאמריקאיים? או האם על־ידי עמידה נוקשה השוללת כל פשרה בעניין שיתוף הסובייטים בוועידת פתיחה כזאת, לפי התנאים המוסכמים הללו? למה לא לנסות? לא יסכימו הסובייטים – לא צריך. אנחנו את שלנו עשינו. שינסו האירופים והירדנים והמצרים להשפיע עליהם. עליהם ולא עלינו.

וזוהי השאלה ולעיל – האם כדאי לנו לפתוח אופציות, או לסגור אותן מראש ולהיראות כבאלה ולהיות בחזקת נאשמים בשל כך. זו לא רק שאלה טקטית והסברתית. זו גם שאלה של הערכה מדינית. מה חשוב יותר לסובייטים – האם עצם ההכרה במעמדם השווה לארצות־הברית בקידום השלום באיזור, או האם הדאגה לקידום האינטרס הערבי גם על חשבון האינטרס הסובייטי של שיתופם בתהליך השלום? זו שאלה מעניינת. את השאלה הזאת צריך להעמיד למבחן פנימי במוסקבה. שהם יתווכחו ויחליטו מה הם מעדיפים – את טובת עצמם, או את טובת העמדה הערבית הנוקשה והמלחמתית. לפי החלטתם של הסובייטים תוכל ישראל לשקול את צעדיה הבאים. עכשיו תורם להחליט. אנחנו העברנו את הכדור אליהם.

ועוד שאלה מעניינת – האם הסובייטים והאירופים יעדיפו להיות שותפים בהחלטת כפייה שישראל תדחה ותתנגד לה וארצות־הברית לא תוכל לתמוך בה? או האם הם יעדיפו לקרב את עמדות הערבים לעמדת ישראל, כדי שתוכל להיות התקדמות חיובית, בלי משברים ובלי סכנת הידרדרות למלחמה. ועידה שתסתיים במשבר ובסכנת מלחמה – תהיה כישלון לכל משתתפיה. גם לאירופים וגם לסובייטים. לא רק לנו ולא רק לערבים.

אתה שואל את כל השאלות הללו ופתאום אתה שואל את עצמך שאלה אחרת לגמרי. את מי אתה שואל את השאלות הללו? את „חרות"? את הליברלים? האם זה מעניין אותם בכלל? האם הם מסוגלים בכלל לגלות גמישות ומתינות ופתיחות וכושר תימרון? את התשובה לשאלות הללו סיפק יצחק שמיר שהוא, כמובן, הטוב שבהם. בלי להמתין לשובו של שמעון פרס מאירופה, בלי לשמוע מה היה, מה אמר, מה אמרו לו, הזדרז יצחק שמיר להופיע בכנסת, בתשובה לשאילתה יזומה של גאולה כהן ולמשוך את השטיח מתחת לרגלי שמעון פרס ומתחת לרגלי עצמו גם יחד. מתחת לרגלי כולנו. אלה כללי המשחק ב„חרות". אחרת הם לא רגילים להתנהג זה עם זה וכולם עם כולנו.

שבוע טוב / ניבה לניר

יום בלאס יום חלאס

כמעט כל עניין שהוחמץ, פוליטי או עסקי, הולך טוב עם האמירה „מי שהולך לישון עם כלבים אל יתפלא אם יקום עם פישפשים". את הצירוף הזה, נסו ותיווכחו, ניתן להלביש על צמדים מצמדים שונים. חישבו למשל על כמה מאירועי השבוע האחרון ועל השמות הכרוכים בהם. משחק השיבוץ הזה עשוי להעלות חיוכים, כעס או מרירות, תלוי מאיזה צד אתה עומד, כמי אתה מביט וגם, יש לומר, בנטיותיך הפוליטיות, החברתיות ואחרות. המשחק הזה נשען לא מעט גם על „היה כתוב בעתון", „שמעתי ברדיו" „אמרו בטלוויזיה", ומוליך מצויין שלו הוא צרור העדויות המקשקשים הידוע גם בשם עתון „חדשות". הטרייפ הנוכחי הוא דוד בלאס. בלאס, יודע כל מי שעוקב אחר הסיקור מבית־המשפט, הוא „פרשה" והוא „סיפור" שהוא טלפון ציבורי בבית־הסוהר ושניים־שלושה אסימונים עשו אותו גם לסקופיסט. כמו שעון קוקיה הוא מגיח מן התא ההוא ומשדר לאומה והאגו שלו, כך נראה, התנפח לממדים של מגאלומניה. בלאס, הבנק היושב עם הזמן.

מי מיהר לקנות את הסקופים של בלאס? או יורם ארידור למשל. ארידור התנפל על עדי אמוראי, שעשה עבודת ייעוץ לבלאס. ארידור לא הזדרז חלילה אל סיעתו בכנסת להציע לסגור, אחת ולתמיד, את השאלה הפתוחה של עיסוקיהם הנלווים. ויכול להיות שלא מיהר מפני שממילא הכנסת היא עיסוק נלווה לעיסוקיו האחרים. ארידור, חבר ועדת הכספים, יעץ לבנק המזרחי, בשכר. ניגוד אינטרסים היה? היה. ריח רע היה? מה זאת אומרת רע – סירחון. כסף היה? היה. אבל זה עוד לא הכל. לפני זמן מה ביקשו שלושה „פליטי" פרשת פולארד הישראלים, אנשי לק"מ (לשכה לקשרי מדע) להעמיד להם עורך־דין. משרד הבטחון הקציב לכך את מה שהקציב, בהתאם לתעריף שהוא משלם. בא עורך־הדין ח"כ יורם ארידור וביקש להעלות להם את התעריף עד למאה דולר לשעה. לא, אמרו במשרד הבטחון, ולא העלו. לא יצאו ימים אחדים וארידור, באסיפה מפלגתית, השתלח בשר הבטחון, הזכיר את פרשת הדולרים, דיבר על שחיתות.

מה הקשר בין „חדשות" ובין יורם ארידור ומיכאל איתן הגוף והנפש של צעירי תנועת החירות? המכנה המשותף הנמוך ביותר, חברה טובה, אין מה לומר.

בפוליטיקה, כידוע הרבה מאד, כמעט הכל, נחשב לגיטימי, גם השימוש במכנה המשותף הנמוך ביותר. אבל לא כל מה שנמוך צומח לגובה של יורם ארידור. מעניין אם במפלגת העבודה שמו לכך לב, מתי יפרמו מנהיגיה את הקשר בין רצונו של ראש הממשלה „להוריד פרופיל" בעניין בלאס למשל, לבין מה שהוא עושה על מנת שהפרופיל אכן יצנח כלפי מטה. חלוקת עבודה מעניינת בליכוד. אחד מעוניין בשקט, השני צורח. הקשר בין תקשורת מן הסוג של „חדשות" המגישה כביכול מידע, כביכול חדשות, כביכול עובדות וכביכול נתונים, העוברת כשיטה על חוק לשון הרע, על חוק צנעת הפרט ומי יודע על־מה־עוד, הקשר בין כל אלה לח"כי ליכוד אינו מקרי ואינו סתמי. הוא אמיתי ומעורר שאט נפש.

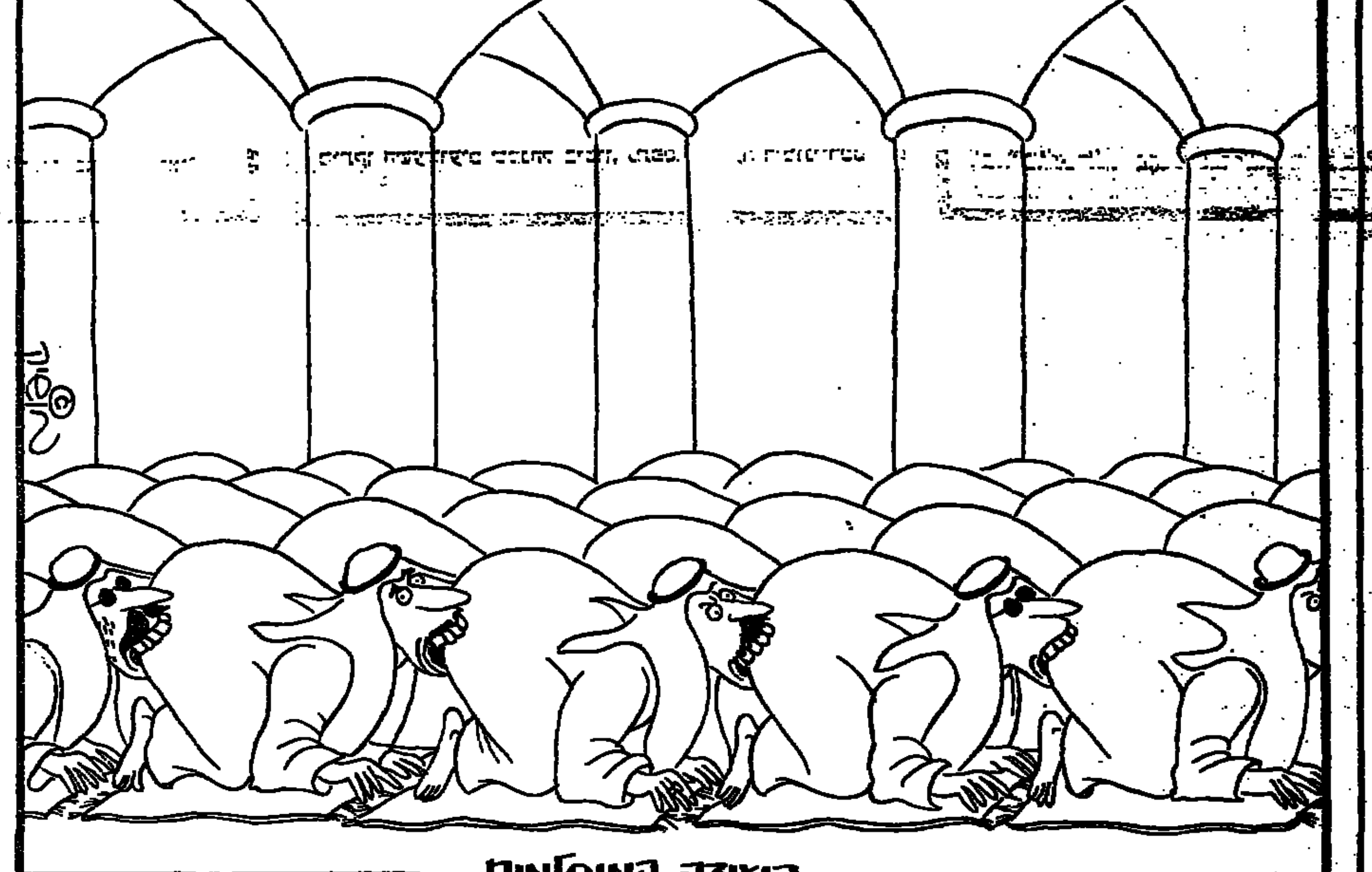

הועידה האוסלאמית

רטוריקה אמריקאית / אמנון דנקנר. וושינגטון

תקועה בשלג והבית הלבן בבוץ

על רקע תשואות תומכיו עלה רייגן על הדוכן במרץ ורענן, לחייו סמוקות וכולו אומר בריאות – רחוק מלהיות הישיש בן ה־76 שעבר החודש ניתוח ובדיקות מכאיבות – אולם לאחר שתם הנאום התברר כי רייגן נראה טוב אבל מצבו רע

וושינגטון דמתה השבוע לירושלים בימי השלג הגרועים ביותר שלה: זה היה רחוק מלהיראות כמו הבירה של המעצמה הטכנולוגית מספר אחת בעולם. חצי מטר של שלג נצבר ברחובות וחסם את עורקי התחבורה כליל למשך שלושה ימים. הרכבת התחתית גם היא לא פעלה וכשהחלה לנוע – רבו הקילקולים מחמת הקרה – ואלפי אנשים עמדו על הרציפים מחכים לשווא להסעה. הממשל, כדרכו בעת האחרונה נהג בטפשנות גם בתחום פשוט זה: נציבות שירות המדינה הודיעה, למרות התראת הסופה, ל־300,000 העובדים הפדרליים להתייצב לעבודה רק כדי לשחרר אותם לבתיהם בשעה 10 לפני הצהריים. הכניסה והיציאה חסמו היטב את מבואותיה של הבירה עד שעות הלילה. בטרם הספיקה העיר להתאושש מן הסופה, באה סופה נוספת ושוב שותקה העיר לעוד שלושה ימים. אורח זר שיצא מבניין מחלקת המדינה אמר לכתב טלוויזיה מקומי: אני לא מבין מה אתם עושים עניין כזה גדול מפרוייקט מלחמת הכוכבים. הרי כל מה שהרוסים צריכים לעשות הוא להנחית עליכם, כאן בוושינגטון, לא פצצות גרעיניות אלא עוד שלושים ס"מ של שלג כדי לשתק אתכם לחלוטין.

אם וושינגטון היתה משותקת מחמת השלג, הבית הלבן היה משותק ותקוע בבוץ, גם בשל הפרשה האיראנית שדומה כי לעולם לא תסתיים וגם בשל מבוכתו הבולטת לעין בשל מעשי החטיפה של סוף השבוע שעבר בביירות. שלושה אזרחים של ארה"ב ועוד אזרח הודי בעל רשיון שהייה בארה"ב, כולם מורים באוניברסיטה האמריקאית בביירות נאספו על־ידי חוטפיהם אל יעד לא ידוע ומאוחר יותר נמסרה הודעה בשם ארגון „המדוכאים על אדמת תבל" – ככל הנראה פלג שיעי קיצוני – על־פיה על ארה"ב להימנע מעזרה לעיראק במלחמתה עם איראן, כדי למנוע הוצאה להורג של החטופים. אולם לכל היה ברור כי המדובר בעצם בניסיון של גורמים שיעיים למנוע את הסגרתו לארה"ב של מוחמד עלי חמאדי, מחוטפי מטוס ט.וו.אי לביירות בשנת 1985, אשר נעצר לפני שבועיים בפרנקפורט.

הבית הלבן נוכח פתאום כי הוא נעשה שבוי בריטוריקה של עצמו המדברת על אי כניעה לטרור ומלחמה בלתי מתפשרת בו – לוושינגטון לא היו שום אופציות לטיפול במצב. דוברי הממשל דיברו על מגעים עדינים, על צעדים כלכליים, ועל אפשרות לצעד צבאי, והפנטאגון אף הורה להזיז את אניות הצי השישי לעבר החופים המזרחיים של הים התיכון, אולם מיום ליום התברר כי לארה"ב אין אופציה צבאית הן בשל חוסר הבטחון של מנהיגיה, והן בשל חוסר התועלת שבמהלומה צבאית בערימת השחת הלבנונית מתוך תקווה מסופקת לפגוע במחטים השיעיות. גם צעדים כלכליים נראו יותר כמילים ריקות מאשר כאופציה ממשית. עוד לפני חודש הודיעה מחלקת המדינה של ארה"ב על נקיטת צעדים כלכליים נגד סוריה בשל מעורבותה בטרור, אולם קשה להניח שהנשיא אסד נדד בשנתו כששמע על הצעדים. אחרי הכל סוריה מייצאת לארה"ב בסדר גודל של 20 מיליון דולר לשנה, לא משמעותי, ולא ניתן לפגיעה חמורה. הרושם היה כי אחרי התקוממות בתגובה ראשונה שקעה וושינגטון לאפטיה לגבי גורל בני הערובה. ממשל רייגן נזהר עכשיו, אחרי הפרשה האיראנית, ממגעים עם טרוריסטים וממשא־ומתן עימם כמו מאש, ובעמקי לבבם יודעים אנשי הבית הלבן כי הסחר שלהם עם האיראנים הוא אחד הגורמים שעשה חטיפת בני ערובה אמריקאים לעסק מפתה. לבד מכך מרגישים בממשל תרעומת כלפי האזרחים האמריקאים, הבוחרים להישאר בלבנון כמטרות נעות של חוטפים ומסבכים את ממשלתם בצרות. אולם בעברו מקיצוניות לקיצוניות, מתעלם הממשל מאזהרות של חכמי מדינה דוגמת הנרי קיסינג'ר שהבהירו השבוע כי המדובר לא בגורלם של בני הערובה אלא ביוקרתה של ארה"ב. שם מפרשים את ההתעלמות האמריקאית מגורל בני הערובה כסימן לחולשה. הציפיה היא אליבא דקיסינג'ר וחבריו לדעה כי ארה"ב תעשה הפגנת שרירים באיזור, וככל הנראה התכוונו למשהו יותר מאשר הזזת נושאות מטוסים להכא ולהתם במרחבי הים התיכון ובתוך המפרץ הפרסי. אין מדובר במאמץ לשיחרור בני הערובה אלא במשהו הדומה יותר לנקמה – מנה המתקבל על הדעת במזרח התיכון המכבד גבריות מדינית. אולם ראמבו־רייגן אינו מנפח עוד חזה ומנסה לחמוק עתה ממסקנותיה של הריטוריקה הפשטנית והכוחנית שלו משנות זוהרו.

גם הרטוריקה האחרונה לא עלתה יפה. ביום שלישי נשא רייגן את הנאום השנתי על מצב האומה בפני מושב מיוחד של בית הנבחרים והסנאט. נאום בו היה אמור הנשיא, על־פי תקוות תומכיו לאחוז בציציות הראש של עצמו ולשלוף את עצמו מן הבוץ. אנשי הבית הלבן דאגו לארגן הפגנה של מחאות כפיים ותרועות מספסלי הרפובליקאים כדי ליצור רושם של תמיכה קולנית וכוללת בנשיא. הדמוקראטים שילבו זרועות וישבו קפואים. חלקם אף האשימו את הרפובליקאים בעריכת מפגן לא מכובד. תקפו עם תכניות לא מציאותיות כמו "מלחמת הכוכבים" והסיוע לקונטראס מול קונגרס בעל רוב דמוקראטי שישוש לנעוץ שיניים בתקציביו של הממשל כדי לקרקע את חלומות רייגן. לא היו לו בשורות לגבי השאלה המדאיגה ביותר את הציבור: הגרעון התקציבי, הגרעון המסחרי והאיום על התעסוקה. עם הצעת תקציב של 330 מיליארד דולאר לבטחון תוך סירוב עיקש להעלות מסים יש לרייגן רק שני פתרונות להמשך ההוצאה העצומה לחימוש: קיצוצים בתקציבים החברתיים כמו חינוך ובריאות ומלחמה בסמים, המשך הגרעון התקציבי שהפך את ארה"ב לבעלת החוב הגדולה ביותר בעולם.

משאלי דעת הקהל שנערכו ערב הנאום העלו כי רוב מכריע של האמריקאים סבור כי בשנתיים הבאות יהיה זה הקונגרס, ולא הממשל שינהל את מדיניותה של ארה"ב. ואכן צפוי כי הרוב הדמוקראטי יסכל צעדים של הממשל בתחום מדיניות החוץ והבטחון ויחוקק חוקים, על אפו וחמתו של הנשיא בתחומים סוציאליים. רוב של אזרחי ארה"ב סבור גם עתה, בפעם הראשונה אחרי שמונה שנים כי הדמוקראטים כשירים יותר לשלטון יותר מאשר הרפובליקאים. ממשל רייגן שנראה בשעתו כמי שמיטיב עם כל העם, התגלה כממשל המעשיר את העשירים ופותח פער בינם לבין העניים, פער שלתוכו הולכים ושוקעים גם אנשי המעמד הבינוני. קואליציה של ממורמרים ההולכת ותופחת מספרית החל באיכרי המערב התיכון המרוששים, המובטלים החדשים ואלה הסובלים מן הקיצוצים בשירותים, היא שהעלתה רוב דמוקראטי לשלטון בקונגרס לפני כשלושה חדשים והיא, ככל הנראה, תעלה עתה לשלטון את הנשיא הבא שיהיה דמוקראט וכפי שנראה עתה: גארי הארט, המוביל בבטחה את סגלת מועמדי הדמוקראטים.

מחכים ליעקבי

שגריר ישראל בוושינגטון מאיר רוזן מקבל יחסי ציבור גרועים יותר ממה שמגיע לו. הדיפלומאט קלאסי, איש נבון היודע גם להלך קסם, שאיתרע לו מזלו לבוא אחרי משה ארנס הכאריזמטי ולשמש בצידו של בנימין נתניהו השגריר באו"ם שהוא אשף תקשורת אמריקאית. לרוזן קשרים מצויינים וחשובים עם סגן הנשיא בוש ושר המשפטים אד מיז, מאנשי החצר הפנימית של הנשיא, אותם ידע להפעיל כמה פעמים, בצנעה ובמירב התועלת במגעים עם סגן הנשיא בוש. אולם השאלה עכשיו אינה מה עם רוזן אלא מי יחליף אותו. באורח דיסקרטי מביעים פקידים אמריקאים ומנהיגים יהודיים כאן אהדה מרובה למועמדותו של יעקבי – אחדים מהנציגים הטובים ביותר שהיו לישראל כאן, יצחק רבין ומשה ארנס, לא היו דיפלומאטים מקצועיים, כמותם כיעקבי – ומרוצים מהאפשרות של העלאת הדרג של השגריר כאן על־ידי שיגור שר בממשלה למילוי התפקיד. יש הסבורים כי יעקבי, כפוליטיקאי ממולח ובעל ותק יוכל להביא תועלת מרובה משהייה כאן דווקא בתקופה בה נערכות ההתמודדויות הראשוניות לבחירות לנשיאות וכמובן גם בעת הבחירות עצמן. „הבחירה נראית לי כל־כך טובה", אמר לי השבוע פקיד אמריקאי, "עד שאיני מבין מדוע היא משתהית כל־כך."

רשימות בית־היין / חיים גורי

הזמן שעבר והסוד הכמוס

מספרים כי גרינפלד הטברייני הבטיח פעם לאנשי גל"צ לגלות להם את מקום המסתור של זהב „השומר". הם יצאו בעגלה רתומה לסוסים, כמו אז, ממגדל לעבר מצוקי הארבל, המוארים ירח ענקי. „כאן", אמר להם, „באיזה שהוא מקום לא רחוק, בין סיבוב הכביש והירח"

זמן רב לא הייתי כאן. ובארץ הכל משתנה יום־יום. כאן הכל נשאר כשהיה. רק מישהו הלך ומישהו חלה ואחרים באו. הקירות האלה מעידים על הקבוע, על ההרגלים המגונים. לעזאזל ה„חמארות" האלה מי שאינו יכול בלעדיהן רשום ברשימת האבודים. אשרי החובבים היודעים מתי להניח את כף ידם על הקובעת: „עד כאן" ולעמוד כסלע איתן בכל ההפצרות ל„עוד אחת ודיי" שכנים טובים.

ושוב פגשתי שם את יצחק, הפילוסוף, הוגה הדעות. חבל שלא עמד בהבטחתו ולא כתב את ספרו על מזוזי היין. ככה זה. „בין אמר לעשה מהלך ת"ק פרסה". ומי אני שאליך עליו. חמישה ספרים, לפחות, שהובטחו לא נכתבו כי ועל ידי ולא ראו אור. „בדרך מגדל שמש", „כוכב הרוח", „הצעקה מאבו־כביר", „קוצים", „שעת ההתפנטת". לשבחם של האחים יעקובי ייאמר כי שילמו לי מקדמות על החשבון ועודם ממתינים.

גם ספרי „השירה והזמן" לא הושלם עדיין לאחר שלושים שנה, אף שבקרוב ייערך סופית. וכבר ציינתי כי בו יסופר על פגישות ומגעים עם סופרים ומשוררים ומבקרים בארצנו ששיחקו תפקיד בחיי לטוב ולרע, להבדיל. כמעט חמישים שנה!

„מתי תכתוב את הספר?" שאלתי את יצחק, והוא השיב לי כי עודנו נתון בשלב המחקר. נשאר, לפיכך, בינתיים, עם התורה שבעל־פה.

– כמה היום?
– כרגיל.
– המש־שש?
– ארבע־חמש, לא יותר ושתיים בידה.
– שתיים־שלוש...
– אולי.

זו סקרנות חוזרת ונשנית על הרגלי ההתמכרות. הסיפור הזה קשור בכמות וברצף ובמה שביניהם. מכפלת האפשרויות. מ„מגע הזרות" עד טרמינאל הארורים. „האדם תמיד בודד, שמת לבך?" אומר לי יצחק. „כולנו בורחים ממשהו או כמישהו וכולנו רוצים לשכוח איזה דבר. שאלת פעם את עצמך למה כל אלה באים לכאן? והרי „חמארות" כאלה אתה מוצא בכל פינה בעולם. וגם מי שלא שותה רץ ממקום למקום ומחפש את מה שאין לו. שלא לדבר על כל נוטלי הסמים, מה זה!? מה זה אם לא בריחה ושכחה. בריחה מפני ובריחה לעבר משהו. זה לא חדש. עכשיו זה מגפה עולמית אך כבר אצל בודלייר, ב„פרחי" שלו וגם ב„פואמות בפרוזה", אתה מוצא את „גן־העדן המלאכותי". הקוקאין אינו סיפור חדש".

והנה מוישה. התקשיתי להכירו בשל בשרו שכחש. היה חולה. עבר שני ניתוחים והיתה הסתבכות ויצא בקושי והנה הוא כאן, ללמדך ששב אל החיים: אז ישבתי לידו ושמעתי מפיו את מגילת יסוריו עד אשר סיכם: „אבל עכשיו, ברוך השם, יותר טוב".

וכי מה אנו מבקשים בעולמנו? תחילה את הטוב המוחלט: אחר כך, חרוכים ומצולקים, את ה„קצת יותר טוב". והאושר כה שביר וכה חולף. לידו ישב גבר מגודל בשנות הששים לחייו ופניו שלהבת. את מראהו זכרתי, את שמו, לצערי, שכחתי עד אשר שב והציג עצמו: יהודה, יהודה ז'.

– הא, נכון, נכון: אתה היית עם אבא קובנר ביערות... סיפרת לי...

– ביערות וגם אחר כך בדיוויזיה הליטאית בצבא האדום...

– כעת אני זוכר...

לפני שנתיים־שלוש פגשתי בו כאן. גם אז הזכיר את שמו של אבא קובנר. ביקשתי כי יספר לי משהו מקורותיו, אך הוא סירב, רק אמר: „אם תבוא אלי הביתה ותשב אתי ואני אדבר אליך יומם ולילה, גם אז לא תדע אחוז אחד ממה שעבר עלי".

ופתאום שב אלי השם הזה, אבא קובנר, והוא כאב. אינני יודע אם מאושפז הוא עדיין בבית־החולים בניו־יורק או כבר שב לביתו. מ' אמרה לי לפני כמה חודשים כי התחיל, שם, על ערש הדווי הרחוק, לכתוב ספר חדש. כמה כוח נדרש למעשה כזה! „כל עוד זורם הדם בידי הכותבת". כמה קשה וכמה רע וכמה „לא מגיע" לביוגרפיה שלו ואותו רצון לקרוא מכאן בשלומו למען ירגיש „קצת יותר טוב" במודאים הדם.

– כן, יש לי סיפורים, מר גורי.
– אולי אבוא אליך יום אחד ותספר לי.
– אתה מוזמן אלי הביתה לבת־ים. אני גר ברחוב אלי כהן. והוא מסר לי את מספר הבית והטלפון.

האם אעשה זאת? אני מכבד את שתיקתו כאן, אך ספק אם אלך לביתו. שנים על שנים עסקתי בכך. לא פעם חשתי, לא פעם, כמי שלא היה שם, את „הכאב המקסימלי", או את מה שחשבתי שהוא כזה. אין בי מונה־צייגר. ואולי כל מכאובי שלי אל מול אשר התרחש שם אינם שווים שניית מכאוב חוזרה ועלבון אחת שידע הוא, יהודה ז'.

מוישה אומר שאני מוכרח לשמוע אותו. לו אלף שנים חייתי, לא הייתי יודע יותר. לאחר כל מה שעבר עליו שם, ישב חמש שנים בכלא „ולדימיר" בברית המועצות.

– למה?
– לא כאן, אדוני. אם אתה רוצה לשמוע את סיפור חיי, תבוא אלי הביתה, תקבל כוסית ותשמע.

אם ג'ויס כתב כ־900 עמודים על יום אחד בדאבלין, יכיל סיפורו של יהודה לפחות תשעים אלף עמודים. וגם אז אדע רק את החצי.

– שתית הרבה היום.
– ברוך השם!
– שיהיה לך לבריאות.

כולם בורחים, אומר יצחק עגמור, הפילוסוף,
כולם בורחים,
כולם רוצים לשכוח משהו.
כי לא רק ממבקשי נפשו ינוס בן־האדם.
גם מפני נפשו־יחידתו והיא רודפת, לבדה.
כי לשועלים מאורות ויש קנים לעוף השמים,
אך בן־האדם אין לו מקום להניח את ראשו, כמו שנאמר.
אין עיר מקלט באופק, אין שער לבורח ממנו אליו.
הוא רק נופל כמו היין המדהוני,
בשברו עייף אל שתי ידיו.
והוא כמו האסירים
שנמלטו והתפזרו, ללא מצור, ללא שומרים.
ובאלה ה„חמארות", בכל הארצות, בכל הלשונות,
תמצא אותם. הם שונים כל כך אך דומים מאוד.
ניכרים שם בכיסם, כוסם וכעסם,
בלהגם ושתיקתם.
עמוק עמוק היין במרתף
ועמוקה כתהום אהבתם.
אינך יודע מה קורה ברחובות ובבתים. רק נדמה לך.
אינך יודע מה קורה בין החיים והמתים. רק נדמה לך.
וכו'

והיה שם מגודל אחד, שכילה קנקני בירה כאילו לא נודע כי באו אל קרבו. וגם הספקנו לשמוע מפיו כי הוא נהג מונית ואשתו פסיכולוגית. חבל שלא נושכה לשוני כאשר שאלתי אותו אם טיפלה בו בזמן שישב, או משהו דומה. נתקלנו בעת האחרונה בכמה סיפורים כאלה, המטפלת מתאהבת במטופלים החזקים האלה, אחרי האל, באותה תערובת של תשוקה ורחמים וכתום העונש או במהלכו הן נישאות להם ונוצרת איזו גאולה הדדית.

„לא", אמר הגבר המגודל והשעיר, „לא היה לי 'עבר' ולא ישבתי. הכרנו והתחתנו. אך אפילו לה לא גיליתי את הסוד שלי. למה כי זה הסוד שלי. היא יודעת עלי הרבה, כמו שכל אשה יודעת על הבעל שלה, אך את הסוד האמיתי שלי היא לא יודעת ואף אחד בעולם לא ידע אותו. אתה יכול לשבת אתי עד הבוקר ולהזמין לי עוד חמישים בירות, לא תוציא ממני מלה כי אני שומר את זה רק לעצמי. יש כאלה שיושבים אתך ושותים קצת ומתחילים לדבר ולספר על החיים שלהם. אני לא, אני שותק. לא תשמע ממני מלה על הסוד שלי. למה כי לכל בן־אדם יש את הסוד שלו ואני את הסוד שלי לא מספר. אז תגיד לי, אבל אשתך היא פסיכולוגית וזה המקצוע שלהם לדעת הסוד של הבן־אדם. אז אני אומר לך, ואתה יכול להאמין לי, שגם לה לא סיפרתי. על זה אני לא מדבר. אצלי אין ,נכנס יין יצא סוד'. אתה לא מכיר אותי".

וכאשר ביקשנו מפלט מסודו השמור, עד עולם, בפני כל באי עולם, והפנינו גבנו וקשרנו שיחה עם יוסי, עדיין הלך אחרינו קולו הנשבע כי איש לא יוציא ממנו ולו מלה אחת על הסוד שלו. וניכר היה כי הוא מת לספר משהו וכי עול גדול אנו גורמים לו בשל כיבוד רצונו.

„אין משא כבד כמשא הסוד", כתבה אמי ז"ל בספרה „דרך ומקדש". משפט חכם ונכון. וגם הרביתי לצטט את אנדרה מאלרו, שאמר כי „הביוגרפיה האמיתית שלנו עשויה מהדברים שאנו מבקשים להסתירם". אולי היינו צריכים להמשיך ולהפציר במגודל ההוא כי יספר לנו בכל זאת משהו מסודו וגם להישבע לו כי „לא נספר לאף אחד".

אימת הסוד. העמידה בעינויים למען הסוד, עד המוות לא פעם. סוד אישי. סוד צבאי. סוד מדיני. רובם מתגלים איכשהו במרוצת הימים או השנים או הדורות.

זה לא כבר פורסמו ברבים שמות כל המשתתפים ברצח הרוזן ברנדוט בירושלים וידוע, פחות או יותר, מי ירה בדה־האן. אך עדיין לא ידוע עד תום לרבים „מי נתן את ההוראה ל,עסק הביש' במצרים". ועדיין לא ידוע סופית מי רצח את חיים ארלוזורוב. חלפו למעלה מחמישים שנה והכפתור נוסף לא נתגלה לנו, כמו בפשע־מושלם. הנה הולך אט אט ותם כל הדור ההוא והוא מוריש לצאצאיו את תרפת החידה, על חוף ימה של תל־אביב, למרגלות בית־הקברות המוסלמי. עכשיו שם „הילטון". ולהבדיל סוד „זהב „השומר"". מספרים כי גרינפלד הטברייני הבטיח פעם לאנשי גל"צ לגלות להם את מקום המסתור. הם יצאו בעגלה רתומה לסוסים, כמו אז, ממגדל לעבר מצוקי הארבל, המוארים ירח ענקי. „כאן", אמר להם, „באיזה שהוא מקום. לא רחוק, בין סיבוב הכביש והירח".

ופתאום נזכרתי בשורות מ„אבני בוהו" של שלונסקי:

„קרון לילי נוסע / ומוביל הגורנה / קציר החרדות / אחי המשתגע / שב עמי ופתור נא / אלומת סודות".

נכנס יאיר ושמח לקראתי ואמר לי כי הוא מחפש אותי זמן רב. שאלתי למה והוא השיב לי כי ישנו זמר תימני נהדר בשם גולן וכי חשוב מאוד שאראיין אותו, כי הוא מחדש מסורת ושר ממיטב הזמר המסורתי התימני. הוא הפציר כי שעה ארוכה עד שאמרתי „אולי" ו„נראה". אל יהודה ז' לא אלך בקרוב, לא אשמע את מגילת הענות האישית. אולי אלך אל הזמר התימני. יאיר אומר שיש מועדון כזה ששם שרים ורוקדים את מסורת תימן.

שתינו „עוד אחת ודי". אחר כך באו בי שם שורות שהצטרפו למשהו. אני מנסה לשחזר אותן:

„חלק את הכוח שנשאר. פה ושם בנפרד. אם יכה האויב הנורא ונשבר האחד, יישארו אחרים. ימשיכו לירות מבריח, מגבעות, מהלך אחורי. היזהר, הזמן העובר לא יקהה, לא ימחל. להיפך, אתה מגיע יותר. אתה מעמד. שמור על הכוח. בינתיים אל תיגע במנת־הברזל. תצטרך לאיש הזה, לנפש הזה, גם מחר. הקצה עתודה לתקוה. חשוב לקוות. חשוב שיהיו פה רגלים. אל תדאג, עוד זה מדבר וזה בא. יהיה שמח סביב. פרחי פיה גדולים. נשיקות אבנים ומתבת בג'יל. שערך האסור. הקרב יורד. לא לחסר. אוח דולק. מודיעין דעשן. אז חלק את הכוח לכמה חלקים, בנפרד. קצה הכאב, גבול גורה. העיקר להחזיק מעמד, אתה שומע. העיקר להחזיק מעמד. כמו סיסמה, כשורה של נאום ששמעת באשר היית ימה, באשר היית צעיר. משהו כמו בנתיב העצות הלבה הפרותי. משהו כזה. לא נורא. רק אל תפנה אל הפרטי. אמור כעת. לא נורא. שום משיח אינו מחכה לך בקובעת. היזהר, אל תבא מן הדעת. שמור עליה. אין לך שתיים. בקושי, אחת".

בפתח נצטיירה דמותו הענקית של מ'. הוא פסע לעברנו ולחץ ידיים עד כאב. „הרבה זמן עבר מאז שהיית פה", אמר לי. הוא נראה עליז במקצת, כמו שהגיע בדרכו אל תחנה נוספת. בעודי מטה את אזני לשמוע אותו ופרשה שביקש לגלות לי, שמעתי בעודפי איזה קול מוכר, אך רחוק מאוד, הקורא בשמי.

באותו עניין

ברשימתי „המלים הנבחרות", שלשום, התייחסתי, בין השאר, לדבריה של הדה בושס במאמרה „בגידת האינטלקטואלים", העוסק בפגישה בין כמה סופרים לראש הממשלה שהזמינם לביתו. ציטטתי מדבריה: „קשה לייחס לאנשי הרוח ולסופרים הישראלים אשמת בגידה של ממש, בנוסח בגידת הסופרים, כשם ספרו של ההוגה הצרפתי שכתב על עמדת האינטלקטואלים בשנות השלושים". הללו, לדבריה, בגדו „בעקרונות, ברעיונות ובאמונה" בעוד שסופרי ישראל „בהכללה" חסרים כל אלה.

בעקבות הטעות והבלבול הנ"ל טעיתי, לצערי, אף אני ולא הפרדתי הפרדה ראויה בין הספר „בגידת הכהנים" מאת ז'וליין בנדה, שהוכרתי, שנכתב ב־1924 ויצא לאור ב־1927, לבין פעילותו הרוחנית והפוליטית של הוגה־הדעות הצרפתי־יהודי בשנות השלושים.

האיש שראה בספרו את תפקידו של איש הרוח לדבר בשם ערכים מוחלטים, לומר את האמת ולדרום, נדרך אף הוא בתוקף הנסיבות, עליית היטלר, מלחמת חבש וכו' אל מעורבות גוברת. הוא היה בין שושביני „החזית העממית" בצרפת ויצא בחריפות נגד „הסכם מינכן" והתפלמס עם סופרים בעניין הבנת מהותם של הפשיזם והנאציזם.

לבני דורנו האכזר והמטולטל, שגדל בשנים הקן, אין הגדרה קלסית או דוגמטית ל„איש הרוח" ומקומו מוגדר בעולמנו הזה, קל וחומר בארץ הזאת, ביהודה.

השמות: סלין, דרייה לה רושל, פאונד, שהוכרתי, אינם קשורים, לפיכך, לספרו של בנדה אלא אחרים, בהוהד נוגה, באמונה של הדה בושס כאילו אותם שבעצם להמנתו של שמיר ושאדים כמעט ב„שיתוף פעולה" ח"ל.

אך פגישה הזרת חשיבות. זו עדותה, מן הסתם, להיות עוד „שעורה בקלוש־מול". הכל כבר המצם אך נראה שנותר עדיין מקום לעוד פצעים.

הבבלים, תחקיר / חנה זמר

מקום טוב בצמרת ומקום טוב גם באמצע

35 שנה אחרי עלייתם לארץ במבצע „עזרא ונחמיה" יוצאי העדה העירקית, הבבלים, „יושבים" חזק: יו"ר הכנסת, הרב הראשי הספרדי, הרמטכ"ל, שלושה שרים. עורכי דין רבים, רופאים, רואי חשבון, קבלנים, אנשי עסקים, מרצים באוניברסיטאות, קצינים בכירים, אמנים

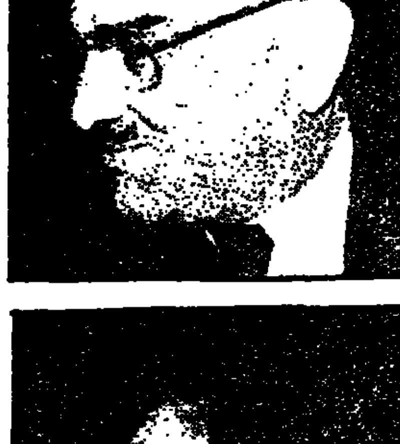
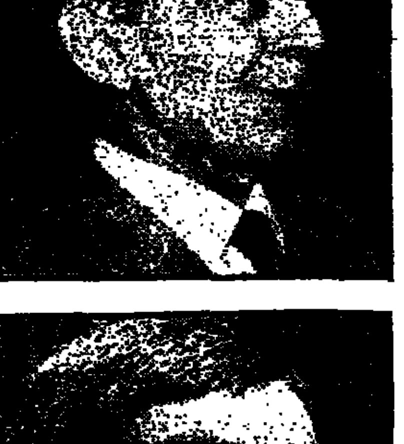

ליוצאי עיראק יש היום מקום טוב בצמרת. כעדה בודדת – אולי אפילו הטוב ביותר. צאו וראו: יו"ר הכנסת, שהוא גם ממלא מקום נשיא המדינה, יוצא עיראק. הרב הראשי הספרדי, הראשון לציון, יוצא עיראק. הוא הדין בראש המטה הכללי של צה"ל. בצ"ל שלושה שרים בממשלה, אחד מהם שר האוצר, אחד מהם האשה היחידה בשלטון, וגם השלישי הוא מן המושכים בחוטים המשפיעים הרבה מעבר לתחום המיניסטריאלי שלהם.

וזו רק רשימה חלקית. הסלבות בוודאי יבואו בהמשך. מה שנראה חשוב לא פחות, ולדעתי אפילו חשוב יותר, הוא שיוצאי עיראק תופסים גם מקום טוב באמצע. הרבה עורכי־דין, רופאים, רואי חשבון, קבלנים, אנשי עסקים, מרצים באוניברסיטאות, קצינים בקבע. גם בתחומי היצירה, הספרות והאמנות, לא ייפקד מקומם ובשנים האחרונות הם פרצו לזירה הזאת בסערה.

עוד תמול־שלשום הם היו במעברות. נכון שחלק מבעלי העמדות הבכירות הם מן הוותיקים. נשיא אוניברסיטת תל־אביב, למשל, הוא מיוצאי עיראק היושבים בארץ זה כמה דורות. אחרים צאצאים של אלה שעלו בשנות השלושים. אבל הרוב הם בני העליה ההמונית במבצע „עזרא ונחמיה", שעכשיו מלאו לו 35 שנים, אנשים שהגיעו לארץ עם מזוודה אחת ביד וחמישים דינאר בכיס, והשאירו באחוריהם כל מה שהיה להם, מי מעט ומי הרבה. מרדכי בן־פורת, יליד עיראק שחזר אליה כשליח בימי חיסול הגולה, בקי היטב באומדן הרכוש היהודי, הפרטי והקהילתי שנשאר בעיראק. הוא איננו מנדב את המספרים, אך אם תנקבו במיליארד דולר, לא יחלוק עליכם.

אין ספק, זו עדה שהצליחה בארץ. זה לא אומר שאין תחושת קיפוח ובוודאי היתה תחושת קיפוח בשנות החמישים. פרופ' סמי סמוחה, סוציולוג באוניברסיטת חיפה, בעצמו יוצא עיראק, אומר שלא היתה תחושת קיפוח: היה קיפוח כפשוטו. ההיבטים שהועלו אינם סותרים זאת.

מפא"י, ומדוע.

יותר מכל עדה אחרת מאלה המוגדרים בסטטיסטיקה כ„יוצאי אסיה ואפריקה" והכוונה בעיקר לארצות האיסלאם, קשורים עולי בבל בתנועת העבודה. זה מתבטא בגלריה של הפעילים, בדפוסי ההצבעה, ובהשקפות. מובן שיוצאי עיראק מצויים בכל המפלגות. השר נסים הוא מהחטיבה הליברלית בליכוד. ח"כ שמאי, ראש האופוזיציה בהסתדרות, הוא איש „חירות". רן כהן עבר ממפ"ם לר"צ. ראש עיריית טבריה, מרדכי ביבי, הוא נציג המפד"ל. גם לש"ס יש עמודי תווך בעדה הבבלית. אלה רק דוגמאות, כמובן.

אבל האליטה של יוצאי בבל קשורה במפלגת העבודה. שורשיו של הקשר הזה נעוצים במחתרת הציונית־חלוצית המופלאה שקמה בעיראק בראשית שנות הארבעים אחרי הפוגרום של 1941, ופעלה והתפתחה במשך עשור. מדובר באלפי צעירים, שלהם רבבות קרובי משפחה. מי שקיפח את המחתרת היו השליחים מארץ ישראל, ולימים ממדינת ישראל, רובם ככולם חברי קיבוצים.

אחד השליחים האלה היה שלמה הלל, שבאחרונה תיעד את שליחותו בספר מרתק ומרגש „רוח קדים". הוא מסכים כי המחתרת היא מקור חשוב לקשר של עולי עיראק עם תנועת העבודה. אבל הוא סבור שיש לקשר הזה עוד סיבה, הנעוצה ב„אופי הממוזג" של הבבלים. ואכן, הנחה זאת מוצאת ביסוס בממצאים של סקר ארצי שערך סמי סמוחה בשנת 1985 במידגם מייצג של האוכלוסיה היהודית הבוגרת בישראל במימון קרן פורד, ועוד נגיע לכך.

בין בבלים ורומנים.

מטעמים היסטוריים מכנים את יוצאי עיראק כבבלים. אסוציאציות של אלפי שנים. מכאן יצא אברהם אבינו, לא רק אבי הדת היהודית אלא אבי כל הדתות המונותאיסטיות. כאן נוצר התלמוד הבבלי, עם כל משקלו ההלכתי והרוחני.

כאן היו המתיבתאות המפורסמות בעלות השפעה של קבע. רצף היסטורי של מורשת מפוארת, ומעבר טוב למדי גם בזמנים המודרניים, שימשו היהודים מעין שכבה מתווכת בין השליט התורכי לבין העם הערבי, ואחר כך בין השליט הבריטי לבין העם הערבי.

ולפתע הם מוצאים את עצמם במעברות. הרבה הסבל והמרירות הצטברו באותם הימים. סמי מיכאל נתן לכך ביטוי ספרותי, אבל אתה שומע את הדברים גם מפי הרבים. ודאי היו סיבות אובייקטיביות. די לזכור כי בימינו גם 350 ישראלים מבוססים מתקשים לקלוט עולה אחד. באותם הימים כל ישראלי עני קלט שלושה עולים. אלה הפרופורציות. מה שנראה היום בקושי אובייקטיבי, אמרת נוזהת קצב, לא נראה כך אז. יתר על כן, גם לא בהכרח היה כך אז. „לרומנים שבאו באותו זמן וישבו באותן המעברות היה קל יותר".

נוזהת, חברת הוקדה הרבנות ויו"ר האגודה לקידום המחקר והיצירה של עולי בבל, מנסחת זאת כך: אנשים ירדו מן המטוס בבגדי השבת שלהם ויטר ניתך עליהם רסס של די־די־טי... שלמה הלל אומר שאדם עזב את ביתו, וכעבור ארבע שעות של טיסה הוא נעשה אלמוני וחסר קורת גג. לא היתה לו שפה עם מנהלי המעברות ועם הפקידות. אלה היו אשכנזים, והרומנים יכלו לדבר אתם יידיש. וכאשר התפנתה משרה, נאמר, של מנהל חשבונות ובאו שני מועמדים, אחד שהיה מנהל חשבונות בבוקרשט ואחד שהיה מנהל חשבונות בבגדאד – את מי את חושבת לקחו למשרה? הלל מדבר על „קהות חושים, אטימות לב, ולעתים גם סתם רשעות".

יצאו מזה.

אבל הם יצאו מזה. נוזהת קצב מספרת, למשל, על משפחת מועלם, עכשיו מורה. ארבעה בנים, כל אחד סמכות בתחומו, שלושה פרופסורים וצייר בעל מוניטין בין־לאומיים, וכולם גדלו במעברות. הרשימה של נוזהת ארוכה. שופט בבית המשפט העליון, קצינים בכירים, סופרים, ציירים, 50 פרופסורים באוניברסיטאות ובהם עשרה ראשי חוגים. תקצר היריעה.

סמי סמוחה מזהיר אותי מפני טעות אופטית. אמנם, כל האמור לעיל נכון. יותר מזה: מה שמייחד את עולי עיראק הוא שהם העדה היודעת קרוא וכתוב בערבית יותר מכל עדה אחרת, ולכן הם הפועלים בכל סקטור שבו חשובה ידיעת ערבית – ברדיו ובטלוויזיה, במערכת החינוך, במשרדים ממשלתיים. לא קשה להצביע גם על שורה שלמה של יזמים שעשו חיל בתחום הביטוח, הפיננסים ועסקים אחרים. אלא מה? היה קיטוב מעמדי חריף בתוך יהדות עיראק, ועד היום יש קיטוב מעמדי בין יוצאי עיראק בישראל. יש פרולטריון מובהק, ודבר זה נותן את ביטויו גם בתפיסות ובדפוסי ההצבעה ובנישואים המעורבים.

יחד עם זאת נשארת בעינה ההצלחה כמאפיין כולל. מה הוא סוד ההצלחה הזאת? גם שלמה הלל וגם סמי סמוחה מצביעים על מערכת החינוך המפותחת שהיתה ליהודים בעיראק. 80 אחוז מהם היו אוכלוסיה עירונית מובהקת, ותודות לכך אפשר היה לפתח רשת בתי־ספר טובים.

אלא שלא יכול להיות ספק כי הגורם השני, ואולי הראשון, הוא שהקהילה בשלמותה עלתה לארץ. עם פשוטי העם באו המשכילים, עם חסרי ההכשרה באו בעלי מקצועות, ועם הציבור באו המנהיגים. במבצע „עזרא ונחמיה" עלו לארץ 95 אחוזים מיהודי עיראק. באו אז ארצה 125 אלף נפש. יחד עם ילדיהם שנולדו כאן הם עדה גדולה המוערכת ברבע מיליון עד 300 אלף איש.

נישואים מעורבים.

יהודי עיראק, בעיקר הצפוניים שבהם, מאזורי כורדיסטאן, הקימו 36 מושבים בארץ. אך הרוב הגדול של עולי בבל נשארו עירוניים גם בישראל. אברהם בן־יעקב, בספר עב־כרס ועשיר נתונים „יהודי בבל בארץ־ישראל", מביא, בין השאר, את ההתפלגות הגיאוגרפית של עולי בבל בארץ ונטייתם האורבאנית בולטת. שלא במפתיע, תל־אביב וירושלים צועדות בראש. מיד אחריהן, כמובן, רמת־גן. אהרן עמית, איש העדה, היה המועמד הראשון לראשות העיר ממפלגת העבודה שהצליח להוציא את ניהול העיר מידי הימין. גם באר־שבע היתה שנים רבות תחת פיקודו של יוצא בבל, שפטם לשעבר. אלא שאת אליהו נאווי, כיום ראש הרשות השיפוטית של ההסתדרות, הייתי מסתגת בראש וראשונה כאמן המשל, ששמעו ברואו אל נכרי יצא בגלי האתר אל רחבי המזרח התיכון.

אפשר שעירוניותם של יוצאי בבל תורמת לשיעור הגבוה למדי של „נישואי תערובת" (עם אשכנזים) בקרב העדה. אין לנו נתונים מדוייקים, אך מן הסקר המקיף של סמי סמוחה ניתן ללמוד על המגמות: על השאלה „האם מישהו מן הקרובים המיידיים שלך נשוי לבן עדה אחרת" השיבו 44 אחוזים מיוצאי בבל בחיוב. זהו שיעור זהה לזה של כלל המשיבים, ולזה של יוצאי פולין. לשם השוואה: מיוצאי תימן השיבו בחיוב רק 33 אחוזים, ומיוצאי מארוקו 38 אחוזים.

סמי סמוחה מדגיש את החשיבות הרבה של נישואים מעורבים לאינטגרציה בחברה הישראלית. שכן, נישואים כאלה מקרינים באמצעות המשפחות על הסביבה, ואנחנו נמצאים למדים כי ההקרנה הזאת מקיפה כמעט את מחצית האוכלוסיה היהודית בישראל.

ב„תפר" בין אשכנזים למזרחיים.

עוד אומר סמוחה כי יוצאי עיראק „נמצאים בצמרת של עדות המזרח, אבל לא עברו לצד האשכנזי". כלומר, לפי כל המדידות – הכנסה, השכלה, רמת חיים, התפלגות תעסוקה – הם נמצאים ב„תפר" בין עדות המזרח לבין האשכנזים.

מעניין לבחון האם קביעה זו משתקפת גם בעמדות מדיניות וחברתיות של יוצאי עיראק, ויש על כך תשובה באותו סקר משנת 1985, שתוצאותיו מאלפות:

על השאלה „האם אתה תומך בהתנחלויות ביהודה ושומרון?" השיבו 51 אחוזים מכלל הנשאלים בחיוב. מבין יוצאי עיראק השיבו בחיוב רק 44 אחוזים. הוי אומר שהם שייכים ל„יונים" יותר מיוצאי מארוקו – אשר 72 אחוזים מהם השיבו בחיוב, יוצאי תימן, ש־84 אחוזים מהם השיבו בחיוב – ואפילו יונים יותר מיוצאי רומניה (49), אבל פחות מיוצאי פולין (38) או יוצאי גרמניה (25).

הנטיה „היונית" מוצאת אישור נוסף בשאלות שביקשו לבחון את הנכונות לפשרה טריטוריאלית. נכונות כזאת הסתמנה אצל 48 אחוזים מיוצאי עיראק, בדומה לתוצאה של כלל המשיבים. לעומת זאת, הסתמנה נכונות לפשרה רק אצל 36 אחוזים מיוצאי מארוקו ו־25 אחוזים מיוצאי תימן, בניגוד לאשכנזים שנכונות הפשרה בקירבם גבוהה מעיראק: יוצאי גרמניה (75), רוסיה (57), פולין (56), רומניה (51).

סמי סמוחה מדגיש כי אלה נתונים ראשונים של מימצאים מקיפים המעטים בשום נסקים נוספים. לכן יש להתייחס אליהם בהסתייגות הראויה, כי יש בהם הטיה, אבל בלי ספק הם נבונים בכלליותי מובהק למגמה מוחלטת השוואתית.

נטייה לליבראליות.

מקומם של יוצאי בבל ב„תפר" האשכנזי־ספרדי מוצא ביטוי גם בשורה עמדות אחרות. למשל, בכל הנוגע לאוריינטציה ליבראלית ביחס אל ערביי ישראל, מיתן בספק 46 אחוזים מכלל המשיבים בבעלי אוריינטציה כזו. מבין יוצאי עיראק – 41 אחוזים, לעומת 25 אחוזים בין המרוקאים ורק 11.5 אחוזים בין יוצאי תימן, מול 82 אחוזים של יוצאי גרמניה, 58 אחוזים של יוצאי פולין ו־50 אחוזים מיוצאי רומניה.

אך לא על שאלות מדיניות בלבד יחיה אדם ויהיה ציבור. יש לנו נושא מסעיר אחר: הדת. ידוע שעולי בבל מסורתיים. יש אומרים, דתיים. אבל נסיעה בשבת, כנראה, אינה עבירה נוראה בעיני רובם. „האם אתה נוסע בשבת?". 20 אחוזים מכלל הנשאלים השיבו בלאו מוחלט. רק 13 אחוזים מן העיראקים השיבו בלאו, יחד עם 12 אחוז מהרומנים ו־13 אחוז מהפולנים, ועשרה אחוז בן הרוסים – לעומת 42 אחוזים מיוצאי מארוקו ו־60 אחוזים מיוצאי תימן.

או, טלו שאלה כמו „מה צריך להיות גודל משפחה בארץ?" מבין אלה שסברו כי הגודל האידיאלי הוא בין ילד אחד לשלושה ילדים נמנו 55 אחוזים מיוצאי עיראק, לעומת 49 אחוזים מכלל הנשאלים. לשם השוואה רק 14 אחוז מיוצאי תימן ראו דגם זה כרצוי, ו־34 אחוזים מיוצאי מארוקו, לעומת 63 אחוזים של הרומנים, ושיעור דומה אצל יוצאי פולין וגרמניה.

גם נתונים אלה מאששים את התמונה שלפיה יוצאי בבל, הבבליים, בכושר התגלות גבוה, נסמקים במידה רבה בחברה הישראלית. הרצון שלא להתבלל הוא תכונה די מאפיינת אותם. אומר שלמה הלל ומוסיף להמחשה: עד לפני זמן קצר לא ידעתי שיוסי צבן, מנהל והמכניות של הטלוויזיה, הוא יוצא בבל. הוא הדין במנהל פרוייקט הליכאי: אלמלא הכרתי את משפחתו עוד בבגדאד לא הייתי יודע שהוא מיוצאי עיראק.

משא
לספרות, אמנות ועיון

השחור והלבן

מאת אברהם הגורני

עמוס עוז, „קופסה שחורה", הוצאת „עם עובד", „הספריה לעם", תשמ"ז, 230 עמ'.

„אבל חיבבתי אותו. האם הזדמן לך אי־פעם לשמוע על חיבה? אף כי אין לה שום קשר עם תגובת ההתמסרות שלך? חפש במילון או באנציקלופדיה. נפה באות חית". (123)

השורות אינן לקוחות מ„עיין ערך: „אהבה". לספר „קופסה שחורה" אין נספח אנציקלופדי. אין הוא מחזיק יותר מ־230 עמודים. עשויים במכתבים או במברקים. זה מה שיש. הוא נפתח ב„הבכי" מתוך „שמחת עניים" לאלתרמן. בוכה נפש אדם על עולמה. על נעורים. על רשת יקרה שאבדה לעולמים. בוכה אדם על גורלו שהמר לו. על חייו שאין להם תיקון. נער שמסרב להתבגר. כמה אל אמו. אל קולה אל מראה פניה. ומסתיים הספר במזמור „ברכי נפשי" מ„תהילים". קשה להתרות בפיוט העתיק. קשה להתעלות לכווי אלתרמן. איזכורים ספרותיים סוורים במירקם המכתבים, ארוגים במסכת האיגרות. בין מוען לבין נמען. בין שחור לבין לבן. בין אשה לבין איש לסעכה. בין קפת פרצים לבין קופסה שחורה. בין לבין. פה ושם בארץ־ישראל. באמריקה. באירופה. בצבא. בקיבוץ. בירושלים. בקרית ארבע. בזכרון־יעקב. באלג'יר. בפאריס. אלכס גדעון: יליד הארץ, אשכנזי, גיבור מלחמה, עשיר, חוקר מפורסם. אב טיפוס. קשוח עד להתמודדות עם מחלת הסרטן ועד בכלל. ומנגד – מיכאל: מישל סומו. לא־גיבור. לא אשכנזי. לא גובה לו ולא תואר ולא כסף ולא מוניטין. ובתווך אילנה. ילידת פולין. אשה שאיננה מוכנה להשלים עם „מה שיש". שבע תיפול ולא תהסס לחזור על שגיאות העבר. על שגיונות. בית תחריב ולא תלמד לקח. נוגעים ואינם נוגעים בה החיים והיא־היא הקולחת את פרופסור א"א גדעון, אלק שלה. אל הכילון. אל האנציקלופדיה. עיין ערך: חיבה. פרופסור אחר היה בוודאי פותח את הרצנזיה: „על ספר זה ייכתבו עבודות סמינריוניות, דוקטוראטים, כרכים שניים, נוספים אל ראשונים". אכן, יפה הספר הזה לחוקרים מעמיקי־חקר והוא יפה להם.

בלי ספק. יש מה לחקור. דרך משל, מדוע נוטל המחבר את חנה גונן גיבורת „מיכאל שלי" והופך בה והופך בה עד שהיא נעשית לאילנה. היא איננה מתחברת אמנם לתאומים ערביים אבל היא יכולה לשמש גשר בין עדות בישראל. עם מזרחים היא מזדווגת ועם מערבים היא מתערבת. עד שהיא אסורה לבעלה (מיכאל שלה) ולבועלה, כדברי הרב. אך הכל למראית־עין. די במכתב אחד מהגא להתם ליישר ההורים. להפוך קערה על פיה. מאמין גדול המחבר בכוחן של מלים. במלים נאות אמורים הדברים. בתחבולות סגנוניות. או שמא, אין המלים אלא פתיחות תהום שהיתה מכוסה למראית־עין אך אין לה כיסוי עולמי. אם שבע שנים שמרו הגרוש וגרושתו, על אי־קשר מוחלט ביניהם ודי היה במכתב אחד כדי להניע מחדש את גלגלי העלילה, כי אז הניתוק לא היה אלא אתנחתא. העמדת פנים. בני אדם אינם יכולים לברוח מעצמם. מעברם. מאסונם.

בועז, הבן המשותף והמתפרא־המתפרע, הוא התירוץ. הצורך לגייס כספים לשם חינוכו. לשם חילוצו מהסתבכויות עם זרועות המימסד. צורך זה בלבד, העיניני, הכלכלי, איננו מצדיק את המונולוג הארוך של

[illegible]

תשעים ושניים, אף פחוסס, לא שולט בכתות האיתנים המפעמים בתוכו, אינו מסוגל לשורות החינוך, אליה, אך טוב־לב, צמא לאהבה, מוכן להעניק מקלט לנזקק – להציג את בועז זה כ„מוצר" החינוך הישראלי בן לאב אחד שהיה איש צבא ועתה הוא חוקר, בן אמולת הארץ ולאם, שהיא לא בדיוק האם היהודיה הכשרה. הבן הנקלע בין כוחות מנוגדים ובלתי מובנים המושכים אותו לעבר חזרה בתשובה בקרית־ארבע, או אל מבריחי סמים במדבר, או אל שיקום חווה עזובה בזכרון־יעקב להתחיל מחדש. עבודת אדמה. עמל כפיים. חיי קומונה.

האם התכוון להעמיד דמות־אב של בן שחינוכו נכשל. לשונו עילגת ושגיאות הכתיב שלו לקוחות היישר ממחברותיהם של כמה וכמה מתלמידי מערכת החינוך שלנו. מין רבות מהופכת להעלם. תשובה ליצחק אורבך אורפז. האומנם? ושמא בלשון עילגת זו מבקש הוא להשיב לגרוסמן על העגה המזרח־אירופית, שפיתח זה האחרון ב„עיין ערך". הן רפיות אינן חסרות לא לכאן ולא לכאן. מכל מקום, האותנטיות של לשון מישל סומו מהימנה כמהימנותו של מכתב. נער שאיננו מסוגל לצרף שורות אחדות בלא יגיעת כל האותיות, שאינן צריכות לדבר – נער זה יהא מסוגל לקרוא בכתבי דרשות מוסר המתחילות, בעזרת השם, ב„ברוך היקר, אמך ואני קראנו את מכתבך שתי פעמים רצופות ולא ידענו את נפשנו..." והמסתיימות לאחר 10 ויותר עמודים. הוא יקרא? קורא הספר יקרא.

עמוס עוז

[illegible]

על איש ודרכו

דברים לזכר גצל קרסל

דב סדן

א

[illegible]

של עדות זאבוטינסקי, בתארו את נפשותיה, נפשנפש על כיוונה ואפיה ורוחה בדורות האחרונים, והוא הזיוון אשר לא היה כמותו באוצרי ספרי־קהילות־הקודש, אשר רבו כן רבו. כביכול אותו ישיש נגל עליו לילך מבית לבית, מסימטה לסימטה, מרחוב לרחוב בכל העיר וסביביה, ולראות ולהראות, כבמלאכת זכרון חסרונו, כל שהיה וכפי שהיה, בלא חסרון ובלא תוספת. אחד אחד וכולם יחד. והנה אך, באסיפת אבלו של כן עדה הצעיר ממנו, כדי דור ומעלה, והוא כבן תחרותו לכות־הזכרון ולעצמת־הזכרונות, הציב לפנינו כמו את האיש וביתו, ואוניו מלאו פליאה ותהייה.

ב

אכן, כמעשה הזקן ההוא, ר' אברהם קיש, אני מפרש את עוזו־ניסוי לומר את דברי הספרי לר' אליקום; וככל הנבחן לא הייתי מהין לעשות כן, אילולא נסמכתי על אמונו של הנספר אליו, הוא האומן, שזיכני בו במשך חכ־ישים שנה ושנה, כאז הכרתיו ופידסמתי את בכור־חיבוריו ברשות־הרבים, וענייני הגובר ומוסיף בו ובפעלו נמשך והלך, עד אחרון חיבוריו, הלוא הוא ספרו, שעיקרו ביבליוגרפיה של כל מה שפירסם בחייו ברשות־הרבים – ירושה שלמה, רגופה ומפורטת, עמל רב, נאמן ומהימן של מי שהיה לומד־תמיד והיה מלמד־תמיד, וחיל־הלומדים מפיו ועל פיו לאין־ספור. אכן, שטעמו כי הספר הכולל הזה נועד ונצפר לנו, אף חיכינו בצמא לסיורות ידידנו, ר' צבי מלאכי, בנה המכין והחושב לזכר ידידנו ר' אברהם מאיר הבימן עליו השלום אשר בלה. אומנם ספר האוטוביבליוגרפיה של ג. קרסל בא לפנינו, ובו הכל־מכל־כל: רשימת סדרות של ספריו, קונטרסיו וחוברותיו, וכן מיני הרישא במבואי־הספרים שההדיר ומיני הסיפא במוצאי־הספרים שההדיר, לזוכות בהם את הרבים, ואין צריך לומר, שפעת ערכיו, הכוללים, שנדפסו בספרי־העזר ובאנציקלופדיות ללשונותיהם, מהגם שלל מחקריו, עיוניו, ניתוחיו, מאמריו, רשימותיו וציוניו, שפירסם בילקוטים, מאספים, שנתונים, ירחונים, שבועונים, עתונים, והכל עשוי מתוך עדות מפליאה ומתוך רעננות מתמיהה, מתוך שאיבה עזה ומחרשת ממקורות ראשונים ואחרונים, כמעשה לומד ומלמד בכרך אחד, והוא מעורר ומרענן בדרכי־לימוד ושבילי־הוראה, שאמצעיו שונים, בין בשימתו קצרה ותוספה בין חישתו ארוכה וממושכת; והכל בנוער ובכבודן לספק את הדעת, לשם בחינת ערכו של דור ודור, מתוך בינת מישקלה של השעה, ואף של הרגע, כביכול החוקר, המוסר לתעודתו המלאה והכרוניסטן הרודף את תוקידו הקטוע, כבשלימים זה את זה, ומי שנועד להורות ש"ס ופוסקים, אינו פטור מלהיות מלמד־דרדקי, או אם להעיר בשחוק השגור, כאמר כמעט בבדיחות־לשון: גם בלכתך אל השיטות, אל תשכח את שילך בין השיטין ואת שורשך מתוך השיתין.

ג

אכן, הבנתי מראש, כי יהא זה ספר אוטוביבליוגרפיה, בהיותו עתה לפנינו: ספר שלם ומודייק, ואולי אפילו שיערתי, כי תצורף לו אוטוביוגרפיה ברורה תלולה, על דרכי בחיים, והיא רבת־קשיים ומעקשים. אולם כל

[illegible]

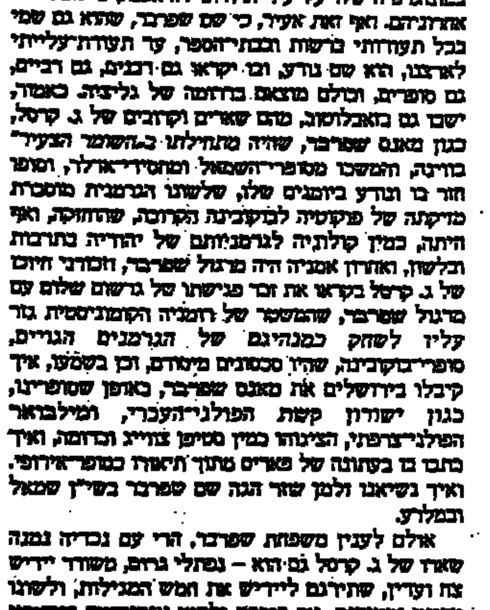

[illegible]

היהודי הראשון

מאת אוריאל זוהר

[illegible]

מכז' من الأصل

הנטישה

[[NETISHA]]

השבר

ברמת־גן, עברה שמועה, הפכו אי־אלה וילות למוסדות סיעודיים פרטיים. מבחוץ עשו הבתים רושם נעים. גינות מטופחות, ציוצי ציפורים. אבל המראות מאחורי דלתות ושערים הזכירו ספרים וסצנות, שענייננם בתי משוגעים בימי הביניים. „הסיבוב" הזה, בין הווילות המטופחות, גרם לי בחילה

סבתא שלי מתה לפני עשר שנים, בגיל 99. סבא מת שנים אחדות לפניה, גם הוא בזקנה טובה, בתוך המשפחה. היה להם מזל. ומזל מן הסוג הזה אינו מזדמן לכל אחד. עניין זה, של המזל, התברר לי לאחרונה, בתריפות, כשהתעורר צורך למצוא „סידור" לקרוב משפחה. לפני כארבע שנים, בהיותו בן 72, נפגע האיש משטף דם במוח. הוא, שכל ימיו עבד והיה פעיל, הפך לזקן חולה שחשיבתו מוגבלת. במשך כארבע שנים טיפלה בו אשתו, בת גילו, בבית. אולם בחצי השנה האחרונה חלה הרעה ניכרת ומחמירה במצבו. השינוי התחולל אצל שניהם. הוא חולה פיזית ומעורער נפשית, והיא מתמוטטת מעומס הטיפול בו. למרות היותו חסר דעה כמעט לחלוטין, לא נחסכה ממנו המודעות לערפול, לשכחה ולבלבול ההולכים וכובשים כל חלקה טובה במוחו. האיש שקע לסירוגין בדיכאון כבד ובהתקפי תוקפנות. אבחנת הרופאים היתה חד־משמעית „דמנסיה סנילית" – מחלת זקנה שסימניה דומים למחלת נפש. רופא המשפחה החליט שיש להפנות אותו לשירות הפסיכיאטרי לקבלת טיפול נגד דיכאון. כיוון שלאיש אין קרובי משפחה אחרים לבד מאשתו, לקחנו על עצמנו, אחותי ואני, את הטיפול בו. במשך שבועיים, במזג אויר חורפי קשה הבאנו אותו בכל בוקר לטיפול במרפאה הפסיכיאטרית. למרבה המזל הרע, הטיפול לא עזר. מצבו הלך והחמיר. מהשירות הפסיכיאטרי ביקשו לערוך לו בדיקת C.T (מיפוי מוח) הבדיקה לא אושרה על־ידי קופ"ח. בשלב זה נאמר לנו, לראשונה, שהיות ואין סיכוי שמצבו ישתפר, ואין גם אפשרות לטפל בו במסגרת הבית, מוטב שנחשוב על מציאת מקום במוסד מתאים. במצב עניינים זה, למען האמת, גם לנו נראה ש„אין ברירה", שיהיה זה פתרון נכון למצב מתדרדר של איבוד שליטה על הגוף ועל הנפש ושתהיה בו הקלה לאשתו המתקשה לתפקד.

שום דבר, ידענו, לא יסתדר ללא ריצות, בקשות, הגשת טפסים, וניירות. אבל, חשבנו, יהיה אפשר להתגבר על כך. האיש הרי עלה ארצה לפני כ־50 שנה. כל ימיו עבד ושילם מיסים, ומילא את חובותיו לחברה, לא השקיע ולא הפסיד במניות, חי בצניעות ולא דרש מאומה. משום מה לא היה לנו ספק שיימצא הסידור המתאים. כלומר, יש מי שדואג שזקנתם של אנשים לא תבייש אותם ואותנו. פנינו בבקשת עזרה לקופ"ח, הועברנו לטיפולה של אחות הממונה על כגון אלה.

מדי יום הוטלו עלינו „גזרות" שונות – טפסים ואישורים, חיפוש אחר תוצאות בדיקה שלא נמצאו, משום מה, בתיק שבמרפאה ומנהלו, "נשתכחו" בבית החולים בילינסון. נסיעה ועוד נסיעה ועוד פגישה ופגישה נוספת במרפאה ובבית החולים. יום עבודה ועוד יום עבודה, ויום עבודה נוסף. ואחרי כל אלה – „הסיבוב הראשון" – שום דבר לא זז. ובבית בלהה. האיש ואשתו מתמוטטים לנגד עינינו. לקחנו עזרה בתשלום מחברה פרטית – הון תועפות וישועה קטנה. הוא במצבו הקשה, והיא קורסת תחתיו, ואנחנו מתרוצצות כעכברים מסוממים.

כעבור זמן הוחלט, שבינתיים, עד שיתארגנו העניינים ויימצא מקום במוסד ציבורי, יש לטפל בו בכל־זאת במוסד פרטי. חברים סיפרו שהמקום הטוב ביותר הוא בית האבות ע"ש המלכה יוליאנה בהרצליה. „המקום" נאמר לנו מן הצד האחר, מעבר לדלפק הקבלה, „מיועד אך ורק ליוצאי הולנד". מה שהצלחנו לראות נראה טוב מאוד. המחיר, למרנו, בהתאם – 1500 דולר לחודש – עבורם סכום בלתי אפשרי. נסענו לבית־החולים אסותא שמחלקתו הגריאטרית מיועדת בעיקרה לחולים מרותקים ואכן, ידיעה טובה. הרושם היה יוצא מן הכלל: נקי, מסודר, מכובד. את ההתלבטויות חיסל המחיר – 1700 דולר לחודש עבור אישפוז בחדר בן שלוש מיטות.

אחרי הסיבוב הזה נראה, שצריך לרדת ברמה, למצוא מוסד ללא יוקרה וללא פאר, ובלבד שיהיה נקי ומכובד. ברמת־גן, עברה שמועה, הפכו אי־אלה וילות למוסדות סיעודיים פרטיים. נסענו לרמת־גן. מבחוץ עשו הבתים רושם נעים. גינות ירוקות ומטופחות, למראית עין, הבטחה למה שנעשה מאחורי הדלתות והשערים. החלום היה.. הלם. המראות הזכירו ספרים או סצנות מסרטים שעיסוקם בתי משוגעים בימי הביניים. סרחון קשה. חדרים חשופים, קירים ומלוכלכים. החולים שוכבים על מזרנים חשופים ועושים את צרכיהם תחתיהם. עדיין מהדהדות באוזני הקריאות: אחות, אחות, הנשארות לרגעים ארוכים מאוד ללא מענה. האם היה זה „הטיפול בהלם" שגרם לי לרצות להקיא כאשר ראיתי את האוכל שהוגש לשולחן? ה„סיבוב" הזה, בין הווילות המטופחות, גרם לי בחילה. בבית אחר, ברחוב ארלוזורוב, אפילו לא עברתי את הסף. הצחנה הכתה בי בכניסה, סגרתי את הבית על יושביו. המחיר? בסביבות 1000 דולר לחודש. אולי בגלל הקרבה לים. הבית ברחוב אלנבי בתל־אביב (פינת רח' הירקון) עשוי היה להיראות מעט טוב יותר. בחוף הקרבה לים עוד הקשתה והוסיפה על קירותיו המתקלפים מן החוץ והחשופים מבפנים. רוח ים קרה נושבת בחדרים. והזקנים יושבים שם בקור הגדול, מקופלים ומכונסים. בקיץ, אמרו לנו, נעים כאן מאוד במרפסת: שמשיות, רוח טובה, ממש ריביירה.

לאחר „סיבוב" ראשון ושני ושלישי באנו למקום – כמו היה אחד בטרום־„נווה יהושע" בגבעתיים. בית קטן וצנוע ונקי וסימפטי, וריח תבשילים טובים עלה מן השולחן. וראינו טיפול בעיסוק וגינה מטופחת ומטפלות שקטות ועינייניות. בית. ואפילו הסכימו לקבל אותו, את האיש. השמחה ארכה שלושה ימים. ביום הרביעי לשהותו שם, בשעת ביקור בוקר מצאנו אותו לבוש, ארוז ומוכן למשלוח הביתה. „המקום", אמרו, „מיועד למוגבלים בגופם, אך עם מבולבלים בנפשם אין אנו מסוגלים להתמודד".

לאחר יומיים נוספים קיבל חום גבוה, הלכנו לבית־חולים רופח „הדסה" שהיה באותו יום בתורנות. היה יום חורף גשום. שנים לא הייתי שם, בבית החולים שברחוב בלפור. לא קל להבין איך „מבזבזים" מקום המזכיר במראהו את מרכז פומפידו שבפריס ואין הופכים אותו מבית חולים למשכן לאמנויות. צינורות משתלשלים מגגות וביניהם סככות אסבסט ופחים – טלאי על טלאי. יורקי אש ובולעי התרבות, היו משלימים את האסוציאציה. במבנה הישן והעלוב שחדר המיון שלו צפוף, מסתובבים המוני אנשים. נכנסנו לחדר המיון אחה"צ והתקבלנו למחלקה פנימית ר' ב־2.00 לפנות בוקר. לאחר שבועיים, כשהתרגלנו, נראו מבעד למראה הראשון מראות נוספים. בית החולים הוא אמנם ישן אבל נקי. האחיות מסורות והרופאים מעולים. והם טיפלו בו, בקרוב המשפחה, כמו היה אדם ולא „זקן". ד"ר קבילי, מנהל המחלקה איבחן אצלו זיהום. אם יתגבר עליו, אמר, לא יהיה מנוס, עקב מצבו הנפשי, אלא להעביר אותו ישירות מביה"ח למוסד מתאים. שב החל המסע: אל העובדת הסוציאלית ומהעובדת הסוציאלית. תקנות משרד הבריאות. הסתבר, העבודה שנעשתה כבר ע"י האחות מקופ"ח בטלה. נכנסת לבית־חולים, התחלת את „מסע הטירטורים" – אישורים טפסים וחתימות – מחדש. למה? ככה. תשובה – אין. האישור המקורי ביותר שהתבקשנו להמציא היה שאין הוא מקבל קצבת פיצויים מגרמניה. בשיטה הזאת, חשבתי, אולי אתבקש להמציא גם אישור שאינו מקבל פנסיה מבל"ל. ואפילו יש ב„שיטה" הגיון – לא להטיל נטל חינם על הציבור – עדיין אי־אפשר להבין כיצד מתקשה המימסד לגייס את המידע הנחוץ לו, מדוע נשלח האזרח ממשרד למשרד ומדוע עליו להתרוצץ במסדרונות קפקאיים.

בוקר אחד נאמר לי שמנהל המחלקה רוצה לדבר אתי. חשבתי על הודעה בנוסח „קחו אותו מכאן". להפתעתי אמר ד"ר קבילי, שאיתר כנראה את הסיבה להתדרדרותו הנפשית המהירה ולדכאונו של האיש, שהיא גם פיסיולוגית. לאחר מספר ימים אי אפשר היה להכיר אותו. הטיפול התרופתי השיב אליו צלם אנוש. והסטטוס שלו „כחריג" התחלף בזקנה שאפשר להתמודד עמה בתנאי בית. לפי שעה „הרווחנו" ארכה, היה לנו מזל. אבל, אם זהו מזל, אסון מהו?

החורף השנה קשה. מה שמביא אותי להרהורים בדבר זקנים שהופקרו לקור, לקרח ולדובים. בגירסה מקומית, של רחמנים בני רחמנים, אפשר אולי לנצל את האקלים הים־תיכוני „וללכת" על רפסודות. והאם לא יהיה זה מראה מרגש, שורת רפסודות מפליגות לאור השקיעה. את השאר יעשו הכרישים.

אורדה זרניצקי

הסוף

هكذا من الأصل

זקנה ישראלית

תמונה

היקף. 400,000 נפש מונה אוכלוסית הקשישים בישראל – מעל גיל 65 שנה. ב־1950 שיעורם בכלל האוכלוסיה היה 3 אחוזים. ב־1985 – 10 אחוזים (שיעור גידול חסר תקדים בהשוואה לארצות המערב). 150,000 נפש הם מעל גיל 75 – קבוצת הטיפול הגדולה.

טיפול. 8000 מטופלים. 5 אחוזים מטופלים במוסדות שונים. 2 אחוזים במוסדות סיעודיים (בארצות הברית 5 אחוזים).

תור. 1000 ממתינים למטה רשומים בתור במשרד הבריאות. 500 ממתינים להעברתם ממוסדות גריאטריים למוסדות אחרים. אין נתונים כמה ממתינים – „באופן עצמאי" – למקום במוסדות פרטיים.

פער. סה"כ 8000 מיטות. חסרות – 3000. בתוך שלוש שנים יגדל הפער ב־100 אחוזים בקירוב. יהיה צורך בב־3000 מיטות נוספות.

המספרים נמסרו על־ידי ארבעה מקורות: משרד הבריאות, הרעה"פ, מכון ברוקדייל, „משען". יתכן שהיעדר תיאום ביניהם יצר גם מעט אי־דיוק.

קטגוריות. שירותי הסיוע ניתנים לארבע קבוצות: עצמאים – חולים המתפקדים באופן עצמאי. תשושים – זקוקים לעזרה חלקית. סיעודיים – מוגבלים בתיפקודם עד כדי ריתוק למטתם. תשושי נפש – מוגבלים, בעקבות פגיעה שכלית, באורח חלקי או מלא.

טיפול

ב„משען" מטופלים 4200 קשישים בשמונה מוסדות. אלפים ממתינים בתור. לאחרונה אושרה הקמת ארבעה מוסדות נוספים

מערכת השירותים הסיעודיים בישראל אינה עונה כיום על צרכי האוכלוסיה הגדלה והולכת של הקשישים. תוחלת החיים המתארכת מגדילה משנה לשנה את משקלם היחסי של גילאי 65 ומעלה באוכלוסיה הכוללת וככל שעולים בסולם הגיל, בולט יותר הגידול במספר הנפשות. בין 1985 ל־1990 יגדל מספרם של גילאי 75 ומעלה (אלה המכונים „הגיל הרביעי") ב־68 אחוז ואילו קבוצת גילאי 80 ומעלה תכפיל כמעט את מספרה (98 אחוז).

מספר הקשישים, הסובלים ממוגבלות קשה ולפיכך זקוקים לעזרה בפעולות היום־יום, כאכילה, לבישת בגדים, רחצה וכיו"ב, גדל בקצב מתון למדי עד ראשית העשור הנוכחי. אולם מאז 1985 חלה בו האצה. מספר המיטות (ע"פ נתוני „משען"), עבור הזקנים הסיעודיים, התשושים ותשושי הנפש במוסדות היה בסוף 1986 8,650.

קשיש שהגיע למצב של תשישות, מנסה תחילה לפתור את מצוקתו במסגרת המשפחה, [illegible]

בסיועם של קרובים או מטפלות בית, אומר מש[ה] יהודה, מנכ"ל רשת „משען" ההסתדרותית, המונה שמונה בתי־אבות. אם מצבו של הקשיש מחמיר לכדי מצב סיעודי, עליו או על קרוביו לפנות ללשכת הבריאות המקומית, המנס[ה] למצוא לו „סידור" באחד המוסדות הציבוריים או הפרטיים. שלב ההמתנה עד לקבלת הקשיש למוסד הסיעודי מורט בדרך־כלל את עצביהם של האנשים המעורבים. בשל מצוקת המיטות נמשכת לעתים ההמתנה חודשים רבים. יש לזכור שבמצב זה של הקשישים עלולה בינתיים לחול החמרה. מי שהפרוטה בכיסו, יכול לעקוף את הטיפול המסורבל של לשכות הבריאות ולפנות למוסד פרטי. מנתוני משרד הבריאות עולה שבתל־אביב ובגוש דן ההמתנה היא הממושכת ביותר, מכיוון שאיזור המרכז קולט קשישים רבים מן הפריפריה.

משרדי הבריאות והעבודה מתריסים כנגד רשת „משען", על כך שאינה קולטת קשישים סיעודיים או תשושים, אלא מעדיפה קשישים המתפקדים באורח עצמאי. למעשה רק מוסד אחד של „משען", ברעננה, מיועד לקלוט מקרים של מוגבלות קשה. המנכ"ל יהודה אומר: „אנו קולטים קשישים בעלי יכולת לתפקד; אך גם הם נעשים במשך הזמן תשושים, אלא שאצלנו המעבר מתחולל באופן מבוקר.

ההסתדרות אישרה באחרונה תכנית פיתוח מיוחדת, שהכינה „משען" להקים ארבעה בתי־אבות חדשים תוך שנים ספורות – אחד בצפת, שניים באיזור המרכז (שיקצו מיטות גם עבור קיבוצים) ואחד באיזור הדרום.

[illegible]

הכסף

בית „גיל הזהב" ביד־אליהו. הרשמה – הזכות להכלל ברשימת הממתינים – 500 ש"ח. אם תתקבל, הסכום ינוקה משכר הדירה. המחירים: 26 מ"ר – 360 ד' לחודש; 32 מ"ר – 435 ד'; 52 מ"ר – 650 ד'. המחירים כוללים נקיון, פעם בשבוע, מיסי עיריה ופיקוח רפואי. אינם כוללים ריהוט ומזון. מקרים סיעודיים אינם מתקבלים. ההמתנה – „חודש או שנה. אנחנו לא יכולים לדעת מראש"

בית „גיל הזהב" במרכז יד אליהו, רח' להגרדיה 76, בנוי מעל לסופרמרקט המקומי, לנוחיות הדיירים. 300 יחידות דיור בשתים־עשרה קומות. כמו בית משותף רגיל ובית אבות שחיברו ביניהם. הפרוייקט הוקם על־ידי חברת הביטוח „הראל" וחברת רובינשטיין. הם גם הבעלים.

באולם הכניסה שטיח מקיר אל קיר. תמונות בצבעים רועשים. הרבה כחול, אדום וירוק. צמחיה הידרופונית במיכלים גדולים מנתחים מסביב. מאחורי חלונות זכוכית גדולים, יושבת מוגנת שומרת שהיא גם מרכזנית. אתה מתבקש להשאיר את תעודת הזהות שלך תמורת כרטיס מבקר המוצמד לדש. הדיירים רגישים לאורחים. שואלים לאן, ואם אפשר לעזור. הבניין מתוסם בטמפרטורה נעימה. תחושה של בית. במשרד עונה המזכירה לכל שאלה בסבלנות ובסבר פנים. אולי טעה מי שאמר „גיל הזהב". אולי נכון יותר „גיל הכסף", אין ספק שתזדקקו לו אם תגיעו הנה.

חדר יחיד של 26 מ"ר, ללא ריהוט (בחדר ארון שלוש דלתות) שכר דירה חודשי – 360 דולר. (מחיר מוקפא שווה ל־500 ש"ח) התשלום כולל נקיון פעם בשבוע, מיסי עיריה, חשמל מוגבל ל־150 קילווט חודשי, ומים. אם תבקש חדר מרוהט, תשלם 60 דולר נוספים ותקבל גם טלפון, מקרר, כיריים חשמליים (במקום נמנעים משימוש בגז), מיטה וכורסה אחת. אפשר להעביר ריהוט מן הבית או לשכור במקום חלקי ריהוט. לחדר בן 32 מ"ר תשלם 435 דולר ו־60 דולר תוספת עבור ריהוט. חדר כפול, בן 52 מ"ר עולה 650 דולר לחודש ותוספת של 76 דולר לריהוט. זוג קשישים בחדרים בני 26 ו־32 מ"ר ישלמו תוספת של 50 דולר. בחדר הכפול אין תוספת עבור אדם נוסף.

בכל חדר – שירותים, מטבח ומקלחת. בחדר הכפול גם אמבטיה. עבור הזכות להיכלל ברשימת הממתינים תשלם 500 ש"ח. אם התקבלת, 500 השקלים יקוזו משכר הדירה. אם לא התקבלת, כספך יוחזר לך. „ההמתנה יכולה להמשיך חודש או שנה. אנחנו לא יכולים לדעת מראש", יאמרו לך במשרד בחיוך של השתתפות.

אם זכית והתפנה מקום, תתבקש לחתום על חוזה אצל עורך־דין. יהיה כתוב בו שעליך להתגורר במקום שנתיים לפחות ולהפקיד 3000 דולר פקדון עבור חדר בן 26 מ"ר. לחדר בן 32 מ"ר – 4,000 דולר, ולחדר כפול – 6,000 דולר. אם עזב הדייר את הבית או את העולם לפני תום השנתיים לא יוכל לקבל את פקדונו. אם בחר לעזוב בתום השנתיים, יקבל את סכום הפקדון בחזרה. יכול אדם לבוא לשלושה חודשי נסיון כדי לבדוק אם המקום מתאים לו, אם יוכל להסתגל. תמורת הנסיון מפקידים את סכומי הפקדונות הנ"ל. אם לא יעלה הנסיון יפה – יש לשלם רבע מסכום הפקדון.

בבניין יש אחות צמודה במשך 24 שעות ביממה. רופא מוזעק בשעת הצורך. המועדון החברתי שבקומת הכניסה גדול ומרווח: שני פסנתרים. שטיחים אמנותיים על הקירות. ריהוט עץ, שולחנות וכיסאות חורישים ומרופדים. המסעדה בקומה השניה: המחיר לארוחת צהריים 9 ש"ח, כמו במסעדת פועלים ברמה טובה. האולם מואר, גדול. ריהוט פורמיקה ומתכת. שולחן לארבעה סועדים. מפיות נייר קבועות תחת צלחות זכוכית, לא מערכת של „רוזנטל", אבל סביר. סכין, מזלג, כף נירוסטה, לא מפה. פשוט ומעוקב. לא מהודר, נקי ואסתטי. ארוחות בוקר וערב מבשלים הדיירים במטבח דירתם. המזכירה אומרת שיש גם חדר כושר, הרצאות, חוגים וטיולים. לא מזמן נסעו למצרים. יש גם בית כנסת.

הגיל הממוצע – 70. לא מקבלים סיעודיים. אם חלה דייר בתקופת שהותו במקום, יפלו הנטל הכספי והדאגה על משפחתו. רוב דיירי הבית הם אורחי חוץ, שמקבלים פנסיה במטבע זר באוסטרליה, גרמניה או בארה"ב, ויכולים לחיות כאן ברמה גבוהה.

„יש כאן גם היכרויות. מתחתנים או סתם עוברים לגור יחד", אומרת השומרת בכניסה, אשה לא צעירה, במבט קונדסי, שמשמעותו אולי: „גם אנחנו יכולים".

הכבוד

„הקומפלקס הגריאטרי" בבנין בית החולים „צהלון" לשעבר, ביפו, הוא המרכיב החיובי בסיפור הקשה והאכזרי הזה – נסיון עיקש לשמור על כבוד אנושי

סע משם כחצי שעה ודומה ואתה בעולם אחר. חיים פשוטים. זיקנה אחרת. חולשה, בלבול, נסיון עיקש לשמור על כבוד אנושי. בבניין בית החולים „צהלון" לשעבר, נמצא „הקומפלקס הגריאטרי", כפי שמגדיר אותו יהושע עקיבא מנהלו. איש נמרץ, יודע להזות, להשיג. שנתיים הוא מנהל, שש שנים עובד „קשת" שהיא עמותה לקידום ופיתוח שירותים בקרב קשישי יפו ת"א. „קשת" מפעילה, בין היתר, גם את „בית סוכול" בגבעת השלושה – מוסד סיעודי בן 80 מיטות.

בהנהלה יושבים, בהתנדבות, אישי ציבור. ד"ר אולר, רופאה מחוזית של משרד הבריאות, סוניה צור, עובדת סוציאלית בגמלאות, ד"ר גולדרייך, סגן מנהל בית־החולים איכילוב. יו"ר ההנהלה – ד"ר חיים הרפז. עם העברתו של בית־החולים צהלון למרכז הרפואי „וולפסון" לפני כארבע שנים, שופצו המבנים והותאמו לשלושה מרכזי יום ולבית־חולים סיעודי בן 39 מיטות. עוד אגפים נוספים, בתכנון ובשלבי בניה סופיים, ייפתחו בחודש אפריל הקרוב.

מרכזי היום כוללים עזרה בשלוש דרגות: תשושי נפש, הסובלים מהפרעות בהתמצאות, בזמן ובמקום. אלה אינם חולי נפש, אך הם מתקשים ביצירת קשר. סגורים מאחורי שער ברזל שמא יצאו ויעלמו. העבודה במקום, בשיתוף עם המרכז הקהילתי לבריאות הנפש ביפו, כוללת גם הדרכה למשפחות בטיפול ועזרה. במחלקה רשומים כ־25 מטופלים המועסקים בעבודות יד קלות הנותנות סיפוק מיידי. עבודה בפלסטלינה לא מחייבת הדבקה קפדנית או צביעה עדינה. אפשר מיד לתלות על הקיר. יש גם התעמלות ושיחה למי שיכול להקשיב ולשוחח ולהתעמל.

המחלקה השניה לתשושים המוגבלים בתנועה. רשומים 60 ומבקרים 40. לא חייבים לבקר כל יום. מי שמרגיש עצמו בודד, זקוק לפעילות, מגיע.

הפעילות חברתית, תעסוקתית, גופנית. מותחים ומכופפים את כפות הידיים בישיבה על כיסא, וגם זו התעמלות. אופים עוגיות, שרים „הבה נגילה", מנגנים בכיסאות נוח. כמו גן ילדים למבוגרים. הגננת לא באה בדרישות והילדים עושים כרצונם.

המרכז השלישי בהגדרתו: לתשושים קל ועצמאיים. אלה צלולי מחשבה עם מגבלות גופניות כמו עוורון חלקי, שיתוק בגפיים, שמיעה לקויה. מרי גרייף, אחראית על המרכז, לשעבר מורה לגיל הרך. גם פה צריך לטפל בגיל רך. בדידות, חולשה, מגבלות. היא אומרת שהעצמאים עוזרים למוגבלים והופכים לכוח עזר פנימי. בין 60 ל־80 מבקרים מדי יום. בכניסה הם משליכים פתק הנושא את שמם לתוך קופסא, סימן שהגיעו. כמו פועל ש„רופק" שעון בתחילתו ובסיומו של יום עבודה.

כבשאר מרכזי היום הם באים בשמונה ועוזבים בשלוש. ביום שישי – סגור כאן. מקבלים הסעה מיוחדת ברכב לנכים או במיניבוס רגיל. הם אוכלים כאן ארוחה קלה: משקה חם ופרוסת לחם מרוחה. וארוחת צהריים הכוללת מרק, בשר ותוספת: ירקות מבושלים.

בקבוצה זו, של ה„עצמאיים" עוסקים בעבודות יד מורכבות כמו אריגה, קרמיקה, גילוף. פעם בשבוע מתקיים חוג לציור, מוסיקה. מתנדב מחב"ד בא ללמד תנ"ך. אפשר לאפות עוגיות, להתעמל בקבוצות נפרדות למוגבלים ולאלה שאינם מוגבלים. אחת לשבועיים מתקיימת שיחת חברים: מרי מתמיאה לחברים, נותנת חיזוקים. הם מעלים בעיות, מבקרים את הפעילות, מעלים בקשות, לפעמים יוצאים במאורגן להצגה בעיר. חוגגים יום הולדת. פעם בחודש מביאים סרט. המרכזים כולם נקיים, מקושטים. במטבחים נקיון קפדני במיוחד. מיכשור חדש ושמור. בכל אולם פרחים על השולחן, תשומת לב לפרטים קטנים.

ריחה של הזקנה לא מגיע לכאן. החצר הגבוה, משרה מרגוע, הדשא כסוח, בסוכה טבעית של עצי גוי יושבים ומתחממים בשמש.

המרכז המיוחד במקום הוא בית־החולים הסיעודי, שהחל לפעול לפני שלושה חודשים, במימון משרד הבריאות ו„אשל", שהיא עמותה ארצית למען הזקן. בכל חדר ארבע מיטות, ארון צבעוני לחלוק ונעלי בית. ארונית ליד המיטה: וילון והרבה אור ואוויר. הקירות מסוידים לבן ועליהם, בצבעי צהוב, כחול וירוק, מספרי החדרים. הדגש כאן הוא על טיפול רפואי. במיטות שוכבים אנשים עם זונדה וקטטר, ובאולם הגדול יושבים אלה המסוגלים לכך, בעגלות נכים או על כיסאות, ועוסקים במלאכת יד, אוכלים, או בוהים באוויר.

ההפניה למרכז הסיעודי נעשית באמצעות משרד הבריאות. התשלום נקבע בהתאם למצבו הכלכלי של הקשיש. במרכזי היום משלמים בעד ההסעות, הפעילות והארוחות על־פי הזכאות הנמדדת באגף לשירותי רווחה של העירייה.

ריגה בקר, מורה לשעבר, היא סגניתו של יהושע עקיבא, אחראית על מרכזי היום ומנהלת את מחלקת תשושי הנפש. היא מרבה לדבר בשבחו של הצוות העובד במקום. מציינת את הצורך הדחוף בכוח אדם, מתנדבים בעיקר. היא מדגישה את העיקרון של המרכזים: התפוסה לא תעלה על יכולת הקליטה. אין מיטות במסדרונות במרכז הסיעודי ואין קליטה של אנשים במרכזי היום מעבר לגודל החדרים וליכולתו של המשגיח או המדריך לזכור את שמות הנוכחים.

כרגע המקום בתפוסה מלאה. באפריל הקרוב ייפתחו עוד שני אגפים לתשושים, ו„נופשון" לסיעודיים שבני משפחתם יוצאים לחופשה או לנסיעה ארוכה. השהיה לא תעלה על חודש ימים. נאפשר להירשם באגף לשירותי רווחה של העירייה ובמרכז „צהלון" טל' 818222)

היחס הכולם לעין אישי וחם. חיבוק, חיוך, התעניינות כנה. יחס אנושי.

נעה גל

מחקר

מכון ברוקדייל ואגודת אש"ל פיתחו תכנית־אב לשירותים לקשישים עבור עיריית תל־אביב־יפו

אוכלוסיית הזקנים היום זקנה יותר מאשר בעבר. בשנת 1958 גרו בתל־אביב 24,490 קשישים מעל לגיל 75 שהיו כ־40 אחוז מאוכלוסיית הקשישים כולה. בשנת 2008 צפויה עליה של 7.6 אחוזים במספר הקשישים בני 75 ומעלה ומשקלם באוכלוסיית הקשישים יגיע ל־50 אחוז.

כיצד יש להיערך לקראת הגידול הצפוי באוכלוסייה הקשישה? כמה מיטות יידרשו במוסדות סיעודיים לקשישים עצמאיים ולקשישים מוגבלים ואילו שירותים קהילתיים תעסוקתיים ופארא־רפואיים יש לפתח? עם שאלות אלו ואחרות מתמודדת תוכנית־אב לשירותים לקשישים בעיר תל־אביב־יפו, שהוכנה לאחרונה באגף לשירותי רווחה בעיריית תל־אביב־יפו בסיוע המקצועי של מכון ברוקדייל לגרונטולוגיה ולהתפתחות האדם והחברה בישראל. התכנית קיבלה סיוע כספי מאש"ל – האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן בישראל – ומג'וינט ישראל.

בעשור האחרון חלה התקדמות רבה בכל הקשור לחקר הזיקנה ולתכנון ופיתוח שירותים לקשיש. הגידול הניכר במספר הזקנים באוכלוסיית ישראל ועליית שיעורם באוכלוסיה חייבו שינוי משמעותי בהתייחסות לנושא. את ההתפתחות שחלה בתחום זה יש לזקוף במידה רבה לזכותו של ג'וינט, אשר הקים את מכון ברוקדייל לחקר ההזדקנות ואת אש"ל – האגודה לתכנון ופיתוח שירותים למען הזקן בישראל. המכון והאגודה דרים בכפיפה אחת תחת גגו הרחב של ג'וינט בגבעת רם בירושלים. שיתוף הפעולה בין שני המוסדות – האחד מספק את הרקע התיאורטי ומבצע מחקרי הערכה ותכנון והשני עוסק בפיתוח שירותים, בייזום תוכניות, בהכשרת כוח אדם ובקביעת סטנדרטים בתחום השירותים לקשישים – מאפשר ניצול נכון של המידע התיאורטי ויישומו בשטח, תוך מעקב מתמיד על מידת הצלחתו והפקת לקחים להמשך פעולות בעתיד.

האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן בישראל (אש"ל) נוסדה ב־1969 על־ידי ג'וינט ישראל והיא נתמכת מאז על־ידי הג'וינט וממשלת ישראל. תקציבה השנתי הוא כעשרה מיליון דולר. אש"ל הוא למעשה גוף מטה מקצועי, המרכז את תקציבי הפיתוח של משרדי הממשלה, הגופים והארגונים השונים, העוסקים בנושא הקשישים – עבודה ורווחה, בריאות, שיכון, הביטוח הלאומי, המועצות המקומיות ועוד. עובדיו פועלים בשיתוף פעולה עם גופים [illegible] הכספית, המינהלית והמקצועית בידי הגופים האחראים. בשיטה זו יכולה אש"ל לפתח מספר רב של תוכניות ושירותים חדשים.

מאז הקמתה הצליחה האגודה להחדיר אמות מידה ודרכי פעולה חדשות במערכת השירותים לקשיש. כך למשל יזמה הקמת מרכזי־יום לקשישים. כיום, ארבע שנים לאחר תחילת הפרוייקט, פועלים כבר כארבעים מרכזי־יום בכל רחבי הארץ. האגודה הוציאה לאור ספר מקיף, הראשון מסוגו בארץ בנושא סטנדרטים וכללי בניה לבתי־אבות בארץ. היא השתתפה ותמכה בהקמת מספר רב של בתי־אבות ברחבי הארץ. היא מקיימת קורסים והשתלמויות בנושאים שונים בתחומי הגרונטולוגיה; פועלת למען קידום תוכניות בנייה של דיור מוגן והסבת דירות קיימות לדירות מוגנות.

מכון ברוקדייל לגרונטולוגיה ולהתפתחות האדם והחברה בישראל הוקם ב־1974 ופועל בחסות ארגון הג'וינט העולמי. המכון פועל בשיתוף פעולה עם נציגי משרדי הממשלה השונים ומסייע בידע ובייעוץ מקצועי לקובעי המדיניות. דוגמה לשיתוף פעולה זה אפשר לראות במחקר הבוחן את אפשרויות היישום של החוק החדש לביטוח שירותי סיעוד, שנערך באחרונה על־ידי המכון.

המכון מבצע כשלושים פרוייקטים מחקריים לשנה. המחקרים נעשים בשיתוף פעולה עם גופים שונים ובמיוחד אש"ל וג'וינט ישראל על־ידי חוקרים מהאוניברסיטאות השונות או ממכוני מחקר אחרים. המחקרים עוסקים בבחינה ובאיתור של הצרכים המשתנים של אוכלוסיית הקשישים, לצורך תכנון ארוך טווח וכן בהערכת מידת הצלחתם של פרוייקטים קיימים. ראש המכון, ג'ק חביב, מדגיש שלמכון יש מדיניות לביצוע מחקרים בעלי השלכות מעשיות, אך עם זאת נשמרת מידה רבה של הקפדה על רמתם האקדמית של המחקרים.

ברשימת פירסומי מכון ברוקדייל אפשר למצוא דפי עיון ומחקרים בנושאי רפואה, תעסוקה ופרישה של גברים יהודים בגיל העמידה וקשישים בישראל 69 – 74, בריאות הפה אצל קשישים, תפיסת מיטות בבתי־חולים כלליים על־ידי חולים קשישים, הממתינים לסידור שלאחר האשפוז, ידע וגישות של בני־נוער לגבי קשישים, הוראת זיקנה בתוכניות לימודים מקצועיים ואקדמיים, לקסיקון אנגלי־עברי למחקר בגרונטולוגיה ועוד. המחקרים עוסקים לא רק בשאלות קיומיות של הקשישים, אלא בהיבטים התרבותיים של הזיקנה, כמו מחקר על דמויות של קשישים בסדרות טלוויזיה המיובאות לישראל או תדמיות של קשישים בעיתונות היומית.

אתגר, שבפניו עומד מכון ברוקדייל, הוא מציאת פתרון לבעיית ניתוק הקשישים מן החברה. מחקרים שנעשו מדגישים, שקיים מאגר לא מנוצל של מתנדבים פוטנציאליים בקרב הקשישים. שיפור המערך הארגוני של ההתנדבות [illegible] לקשישים אלה להחזיר את קשריהם עם החברה ואף לתרום לה.

יקיר צור

אל המקורות / אמיר אורן

יצא לניקרגואה והגיע לאיראן

תולדותיה המתומצתות והחל־קיות של הסתבכות מימשל רייגן בפרשת אספקת הנשק למשטר חומייני והכסף למורדי ניקרגואה

רשת הסולידריות האמריקאית הוטיקה בידיה סיפור טוב, כלומר רע למימשל ולישראל. מדוע מהימן היות לה כי לדי מיאמי בוחנים במשט־הובלה המטוסים בקדומת הישראלית 4A, נטענים בנשק ובציוד צבאי ומסריאים דרומה, אולי לבסיס האוויר אילופאנגו שבסאלוואדור אל כוחות ה„קונטראס" הנלחמים להפלת המשטר הסאנדיניסטי בניקרגואה. ההודה, דצמבר 1986, לאחר ביטול החוק שאסר כל סיוע צבאי ל„קונטראס", אמנם לא העיד על העבר, פרשת שעירויה והכסף להם הנשק לאיראן, אך הנכוה כבר חותכת למעורבות הישראלית בפעולות ממשל רייגן באמריקה הלטינית היתה מטשטשת את ההכחשות הישראליות ומחזקת את הראיות הנסיבתיות להתשובה ישראלית, גם לשלבים הקודמים והמפוקפקים של הפרשה.

בדיקה נוספת אימתה שני רכיבים בסיפור: בשירותה עשה שבה הסולידריות בתור מטוסים ישראליים וסמנו המריאו מטוסים לתיסמוך ה„קונטראס", התסבכה התוליה החשובה ביותר שדימתה לקשר בין השניים: המטוסים הישראלים הגיעו לביצוע התוקה ושיפוץ ב„בדק" זה, שבמימון בכספי הסיוע הצבאי

„תחנת־ציתות חדישה של הסי־איי־אי פועלת בישראל"

האמריקאי, אך סעינת הציוד ל„קונטראס" והאמצאות אליהם התנבצו, במקביל ובסמוך, במטוסים אחרים, על סוגות האמריקאיות. הרשת בנוזה את הסיפור.

לרפובליקאי הבכיר בוועדת השירותים המודיעינים בסינאט, ג'ון טאואר, עד לנצחון רייגן בבחירות אז צירף אותו הייג לצוותו, בתפקיד הכלבן הבכיר של יועץ הסטייט דיפרטמנט.

טאואר פרש מהסינאט ומראשות ועדת־מפתח זו לפני שנתיים וממתין מאז להתפנות המנגנון. במסיבת הפרידה אירגנו לו להמן ומקפארליין פיצוי מסוים: אחרי עשרות שנות שירות באחת כרס"ר במילואי חיל־הים, הוענקה לטאואר דרגת אדמירל־כרימוס. כעת, עדיין בהמתנה לפרישת ויינברגר, מרכז טאואר את ועדת הבדיקה הנשיאותית בפרשת איראן וה„קונטראס", שם היה למקפארליין ולנורת תפקיד מוביל. להמן שידר תמיכה נמשכת בנורת, בגנר האקדמיה הימית באנאפוליס, כשהוזמנו לצפות כאורח־כבוד בקרב־הפוטבול המסורתי בין אנאפוליס לבין ווסט פוינט.

מקפארליין התקדם במהירות. והיכרות עם סגנו של הייג ויליאם קלארק החזירה אותו לבית הלבן כסגן היועץ לבטחון לאומי, כאשר קלארק התמנה ליועץ. לאחר הפוגה קצרה כשליח המיוחד של רייגן ללבנון, התקדם שוב, הפעם לראש המועצה לבטחון לאומי במקום קלארק. בתוך פחות משלוש שנים החליף מקפארליין אדונים, מהייג לקלארק לרייגן, בקפיצת־מטה מקצועי, אך במגעיו עם עמיתים זרים דיברה מגרונו השקפת הייג, אולי יותר מכל ביחסו הידידותי לישראל.

אחד מקבלני־העצות של מקפארליין במועצה לבטחון לאומי היה מייקל לדין, חוקר במרכז ללימודים אסטרטגיים שליד אוניברסיטת ג'ורג'טאון ומקורבי הייג. לדין חקר את קריסת משטר השאה ואבדן איראן לאמריקאים, אך התמחותו העיקרית היתה איטליה, ברגש מיוחד על קהיליית הביון המפותלת שלה. הוא נהנה מהיתרון שבסיווג בטחוני גבוה ובנגישות למימשל ולא „כבכל בכללי־התקנון של

הייג. תמות רעיונית

רואה בקלסתרו המסוקס המחוק נראה שם לדין כנביא־זעם של תורת הייג, בשלגופו חולצה המהללת את המבצע הצבאי האדיר של רייגן באי גרנאדה.

המקור שאליו צווה הייג ללכת לא היה בגרנאדה, אלא בקובה, אבל עוד בכהונת הייג בחר המימשל במטרות קלות לעיכול וקטנות מהזהב המילולי. פידל קאסטרו היה שורש כל רע, בארכתם הסובייטים ומפתוחנם המקומי של הסאנדיניסטים, שאיימו לעשות את ניקרגואה ליצואנית־המישנה של המהפכה הקומוניסטית ולהתסיס את כל מרכז־אמריקה, עד שתרתח ותפרוץ גם את מכסיקו לעבר טקסאס ושאר 49 ארצות הברית. רייגן לא השתטה להסתבך בהרפתקה צבאית אמיתית, רבת סיכונים ודלת תמיכה ציבורית. הוא הסתפק בגרנאדה, שלהצלתה מציפורניים ארזמות היה די בפעולה צבאית בזיונית. לדין היה המתעד הרשמי של „מסמכי גרנאדה", להוכחת המזימות הסובייטיות־קובאניות־סאנדיניסטיות שמאחורי השמאל המקומי באי קאריבי אלמוני זה.

גרנאדה לא חיפתה על הצלחת הסאנדיניסטים להתמיד בשליטתם בניקרגואה, למרבה תיסכולו של רייגן. מנהל הסי־איי־אי ויליאם קייסי, חובב המבצעים החשאיים והמילמולים החלקיים לקונגרס, לא רווה נחת בנסיונות שליחיו לאמן את ה„קונטראס" ליעילות צבאית. כשעקף את המתוקקים, במיקוש פראי של מבואות נמלי ניקרגואה, נחלץ קייסי מהדחה בזכות קירבתו לרייגן, שבעצמו נחלץ מהסתבכות פוליטית, ואולי אף משפטית, משום שהיה לו בראשית 1984 מה שלא היה לו בסוף 1986: רוב מוצק בסינאט הדימוי של עוצמה־דבתי, ערב בחירה לארבע שנים נוספות.

רייגן היה אז חזק דיו להתנער מהכשלון היקר של לבנון, שהצית את תגובת השרשרת שהביאה לחצי האיראני של השערוריה הנוכחית. הייג (ועמו מקפארליין) התוודע למשולש ישראל־סוריה־לבנון בביקור ראשון באזור, באפריל 1981. שנה אחר־כך איפשר הייג לאריאל שרון להבין שהמימשל ישלים עם מלחמה בלבנון, אם גם בלי חשק רב. תיפקוד

הייג בימים הראשונים של המלחמה היה הירק מרכזי בשילוחו החוצה. אחר־כך נשלחו המארינס לכוח הרב־לאומי, פוצצה השגרירות האמריקאית בביירות, מקפארליין נשלח לאזור להנחות מריניות־כוח מול הפעילות הסורית בלבנון, הושמד מטה הנחתים בחאלדה, בוצעה סידרה עגומה של תקיפות אוויריות (הפלת מטוס ושביית נווטו רוברט גודמן) הפגזות מתותחי „ניו ג'רזי" ואורגנה ההתקפלות האמריקאים מלבנון, בחיפוי מילולי של הוקעת המצודים במהלך מתבקש זה כפחדנים.

מלחמת לבנון היתה, מתברר יותר ויותר, מתנת ישראל לעדה השיעית שם. בתוך שנה וחצי נעשו „אמל" ו„חזבאללה" לפעילים חשובים במשחק הלבנוני ובמערכת היחסים האיראנית־אמריקאית. בדצמבר 1983 בוצעו פיגועים בכווית, בהשראת איראן וכאזהרה לשכנה ידידותית זו של עיראק, הסירוב הכוויתי לשחרר ממעצרם את החשודים בפיגועים הניע את קרוביהם שבלבנון השיעית לחטוף אמריקאים, כמנוף ללחץ אמריקאי על כווית, אם היה לחץ כזה, למרות הכחשות אמריקאיות, לא השפיע על כווית. החשודים עצורים כבר שלוש שנים; כמעט שנתיים מוחזקים בני־ערובה אמריקאים בידי „חזבאללה" ודומיו.

אמריקה היתה אדישה למות יותר מ־250 אנשי־צבא בלבנון. היא היתה אדישה גם לגורלם של בני־הערובה. הנחתים שנקטלו בחאלדה ובצליפות בביירות התנדבו לשירות. אמריקה שילמה להם דמי אי־שימוש במצפונה ופנתה לעניינה האמיתי, הכלכלי. כשהוקיעה ועדת־החקירה שבראשות אדמירל לונג את המנהלים המדיניים והצבאיים שביסוד הרג המארינס, שידר רייגן הצהרה נבובה, „אני מקבל עלי את מלוא האחריות", כלומר שום אחריות. שלשום, כמעט שלושה חודשים ועשרה סינאטורים מאוחר מדי, נזכר להשתמש בנוסחה זו גם בהקשר האיראני.

הפנטגון ראה בבני־הערובה מיטרד. הוא ניכוה בזירה הלבנונית במשימה פשוטה יותר,

טמכויות. המיליארדים והקידום משוגרים לחלל, לא למדבר. בכפות הקונגרס על ויינברגר תקן חדש של מישנה ליו"ר מישלב ראשי־המטות, הבריג אליו תומך נלהב נוסף של „מלחמת הכוכבים", גנרל חיל־האוויר רוברט הרס מפיקד החלל.

טיעון נוסף שהשמע בפנטגון נגד הסתבכות בפעולת חילוץ כשלת יוד מהכלל אל הפרט. השבוע, לאחר חטיפתם הקיבוצית של ארבעת האמריקאים הנוספים, כבר רווחה ההתמרמרות על התעקשותם להישאר בביירות למרות אזהרות והפצרות. אך אשתקד היה משרד־ההגנה כמעט יחיד בקו טיעון זה. „האם שאלת את עצמך מה בכלל עשו שם בני הערובה?" שאל פקיד בפנטגון ידיד ישראלי, במפודנפש על עיסקת הנשק תמורת החטופים. „מדוע צריך להתאמץ כל־כך לשחרר סוחרי סמים וספרות תועבה?"

גישת הפנטגון נדחתה במרחק דקות נסיעה מעטות צפונה משם, במטה הסי־איי־אי. קייסי השקיע מאמץ רב בעיבוי מערך האיסוף האלקטרוני של הביון האמריקאי ברחבי תבל. השבועון "יו.אס. ניוז אנד וורלד ריפורט" דיווח החודש כי למעלה מ־25 תחנות ציתות חדשות הוקמו במזרח־התיכון ובאסיה, מישראל ומצרים דרך תורכיה ופקיסטאן עד סין. התחנות בסין מופעלות בחשאי בידי אמריקאים; תחנות אחרות אינן נזקקות לתיפעול אנושי. לא דווח לאיזה סוג משתייכת ישראל. בתחום המודיעין האנושי, שלטענת ותיקי הסי־איי־אי נערף בתקופת קארטר, ספג קייסי מהלומות צורבות דווקא בלבנון. בכיר המומחים של הסי־איי־אי למזה"ת, בוב איימס, נהרג בפיגוע בשגרירות בביירות. אחריו הצליחו איבי הסי־איי־אי לסמן חריץ נוסף על קתות אקדחיהם, בחוטפם את ויליאם באקלי, רישמית יועץ מדיני בשגרירות ולמעשה ראש שלוחת סוכנות הביון בביירות, תפקיד שאליו הגיע מריכוז הלוחמה בטרור בסי־איי־אי. הידיעות על עינויי באקלי בידי חוטפיו שיכנעו את קייסי, את מקפארליין ואת רייגן שראוי לשלם תמורת שיחרורו גם בנשק,

משרד הבטחון עידכן את ה„מוסד", בניגוד לכוונת פרס

איך למכור ל„קונטראס": לא למכור, לא ל„קונטראס"

נורת שיתף את ניר בסוד תקציב מיוחד לחילוץ חטופים

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר ב"דבר" ראשון בשבוע

שרותי אחיות

● אחיות/ים מוסמכות מעשיות/ים למשמרות לבי"ח סיעודי ביהוד, למשרה מלאה (#26638) 03-349097

● כח עזר לבי"ח סיעודי ביהוד רצוי (#24087) 03-349097 83

שליחים

● שליח מתל-אביב +רשיון למילון ורצוי רשיון לרכבו לעבודה קבועה (#27257) 03-502284

● שליחה בנושא ליום עבודה מלא (#27068) לפנות לדניאל 03-652361

● בר"ג דרוש שליח לפני צבא מלפף (#26985) 03-7519441

● דרוש שליח אחראי +רשיון לטוסטוס לעבודה מלאה (#26749) 03-374086

● דרוש שליח לשליחויות ועבודות כשרד בעל קטנוע בר"ג 03-7525666 (#24864)

■ שליחים+ קטנועים/ ופרטית מידיי: משמרות גבוהות: 229077 03-236102 (#23986)

אוטוביאנקי

● בזניור 1985 +מזגן במצב מעולה 07.00-14.00 שבת 05-456254 (#27092)

● אוטוביאנקי 1986 מצוין מהשכרה 052-29888 (#27046)

פועלים/ות

● פועלים/ות לעבודת אריזה במסברות, פ"ת, רכבת-יגן. "א.ו.ת." (#27069) 03-283052-5

● פועלים/ות יצור למפעל מתכת בהרצליה 5 ימים (#23891) 03-804102

■ פועלים/ות לביקורת איכות במפעל גדול בפתח-תקוה. עבודה במשמרות, 03-240287-8 (עובד גבוה) (#23108)

עובדי נקיון

● דרושים/ות עובדים/ות לעבודת נקיון לפשרה מלאה (#27235) 03-441525

[illegible]

אמריקאיות

ג'יפים

אוסטין

אופל

דייהטסו

מיני-מינור

מספריות

וולבו

ב.מ.וו.

טלבוט

טנדרים

אלבא רומיאו

אאודי

לנציה

מרצדס

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

פיאט

סיטרואן

סימקה-קרייזלר

פולקסווגן

פיג'ו

פורד

מזדה

ביקוש עבודה

עובדי מתכת

עובדי מוסך

שומרים

פנסיונים

מכוניות

פיגו

רנו

אופנועים וקטנועים

איתור רכב גנוב

ביקוש רכב

[illegible]

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורותו, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרסמים נדרשים לנהוג על פי החוק.

■ למשרדנו יזם ויצו בהרצליה, רעננה, כפר־סבא דרושות מטפלות לפנות 052-23289 052-557787 בשעות 8.00־14.00 (#26725)

● ליזמיד׳ דרוש/ה לטפל בתינוקת בגיל 6 חודשים (#23443) 03-5464514 08-475852

● ליזמיד׳ מעבדת תמלילים, כתבנית מפעילת מלקס אם אנגלית למשרה מלאה 03-5464514 08-473852 (#23457)

● ליזמיד׳ מעבדת תמלילים /כתבנית עברית אנגלית לשעות מלאות (#23451) 08-473852 03-5464514

● מוכירה מנוסה דוברת אנגלית או גרמנית "שחד" סוקולוב 27 חולון. (#23003) 03-889022 03-840721

● פקיד/ה למשרד עו"ד מבחינים משרה מלאה. 03-865126 (#22923)

מחשבים

● לצוות בדיקת בע"מ דרוש/ה לעבודה מעניינת בתחום ארגון המערכת ושיפורים בעברית/ת הכלילים. (#27299) 03-223922

● לקריירה ...155 רח׳ דיזנגוף ת"א. (#24098) 240291-2

● "להבל" ...03-335071 (#22985)

עוזרות ומטפלות

● דרושה עוזרת לשעתיים בשבוע 03-745728 (#27344)

03-624574 (#27339)

● מטפלת לבן 10 חודשים 5 ימים כ־30 שעות .03-285245 (#23470)

● למשפחה דתית בפתח־תקווה מטפלת ומנהלת משק בית. 03-907154 (#23501)

03-470621 (#23512)

● ברמת־השרון, עוזרה לעבודות בית +לינה 03-493746 ובבית 03-488904 (#23438)

● דרושה עוזרת/ אישה אחראית לטיפול בילדים ועבודות בית (#23359) 03-429575

● מנהלת משק בית +3 ילדים ... 8 שעות ליום +אפשרות לינה 03-239343 אחרי 20.00 (#23269)

● ברמת־גן דרושה מטפלת בקיץ ל־6 ימים 03-7525426 (#23017)

● דרושה מטפלת צעירה למבוגר, תנאים טובים +לינה 03-5525235 (#23009)

● לטיפול בילדים +בישול +נקיון 8 שעות 5 ימים 03-483220 (#22992)

● ברעננה אשה לניהול משק בית (עם לינה) 052-444383 (#22978)

● דרושה מטפלת בבבקרים לעבודה חלקית שעות גמישות 03-311005 (#22917)

טבחים — קונדיטורים

מחשבים

נהגים

ספרים

גננות

שרטוט וגרפיקה

הנהלת חשבונות

גזרה/ תפירה

חשמל ואלקטרוניקה

פקידים/ות

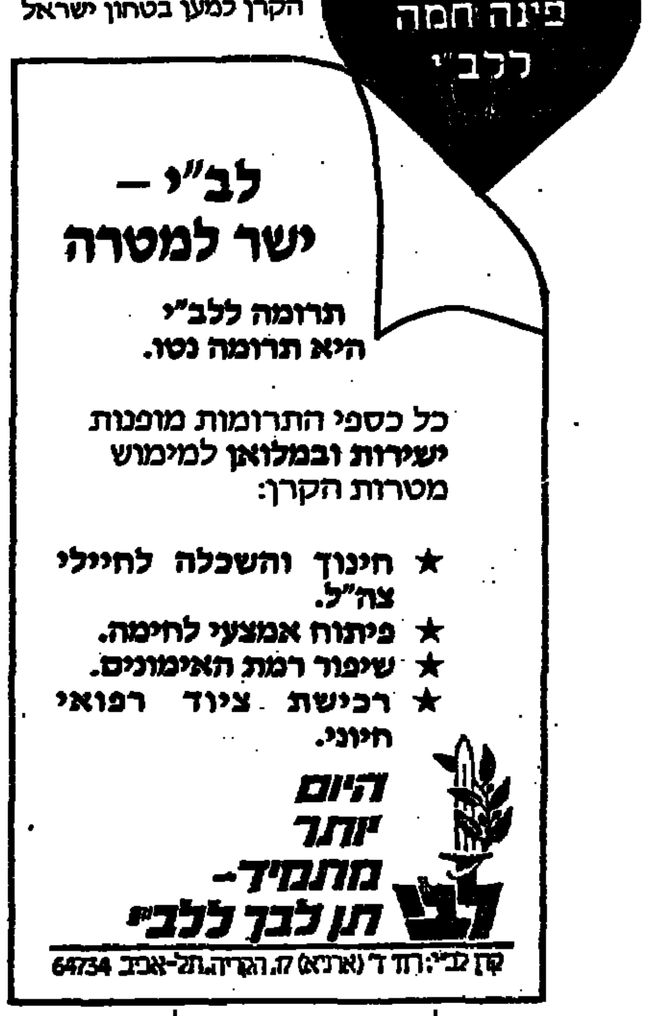

דירות

משרדים

מחסנים

אולמות

מבני תעשיה

חנויות

עסקים

מגרשים

مكان الأصل

مطابقة للأصل

דרושים במכתשים
למפעלנו בבאר-שבע וברמת חובב

הנדסאים או טכנאי חשמל

בעלי רקע "בחשמלאי מוסמך" רצוי.
- נסיון של 3 שנים בעבודה במפעל תעשייתי.
- שליטה במערכות פיקוד ורצוי PLC.

מנהל/ת חשבונות ראשי/ת

הכישורים: נסיון בניהול מחלקת חשבונות בהיקף גדול, ידע רב ונסיון בניהול מערכות ממוחשבות רב מלבטחות. ידע בנושא יבוא ויצוא.
השכלה: רואה-חשבון מוסמך, בעל/ת נסיון של 5 שנים לפחות.

מועמדים יפנו בכתב, יד
ובצירוף קורות חיים
ותאור נסיון קודם
לאגף משאבי אנוש
ת.ד. 60 באר-שבע 84100
סודיות מובטחת

דחפון
24 שעות שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיסי אשראי ויזה, ישראכרט, דיינרס
03-611001

מפעל בתחום הפלסטיק באזור המרכז מחפש

מהנדס אחזקה (משרה 1600)

מהנדס מכונות, בעל 3 שנות נסיון לפחות — כמהנדס אחזקה בתעשיה.
העבודה דורשת נכונות לעבודה מעשית, ושעות בלתי מקובלות.
דרושה ידיעת אנגלית.
ידיעת גרמנית — יתרון.
מועמדים ישלחו פרטי קורות חיים (נסיון, בכתב-יד בלבד, אל ת.ד. 11024 ת"א 61110, ויציינו כוס משרה מבוקשת.
המודעה לשני המינים
סודיות מובטחת

הבל — תחות ייעוץ לנושאי כוח-אדם בע"מ

לחברה להנדסת חשמל בת"א
דרושים:

הנדסאים:
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בתכנון מתקני חשמל תעשייתיים ובניינים.

שרטט/ת:
עם נסיון של 3 שנים באותם שטחים.

לפנות טלפון 461680 בימי א'-ה' בין השעות 9:00-14:00

למפעל תעשייתי גדול בבני-ברק
דרושים
מפעילי מכונות כייצור
העבודה במשמרות
בריאים בא לפנות למור מה ארם
טל: 03-740851

לקבוצת מפעלי עלית
לעלית רמת-גן
ד ר ו ש

כלכלן תעשייתי

לריכוז נושאי תקציב ובקרת מערכת השיווק והמכירות
דרישות התפקיד:
- תואר B.A. בכלכלה
- 2 שנות נסיון לפחות בתחומי תקציב ובקרה.

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 19, רמת-גן.

לסניף השיווק בגוש דן
ד ר ו ש י ם

עובדי מחסן

המעוניינים יפנו טלפונית 9234122.

טוב לי עם עלית

RAD data communications ltd

למחלקת הנה"ח דרוש

מנהל/ת חשבונות

בעל/ת סוג 3 בהנה"ח, ידע באנגלית, לפחות שנה-שנתיים נסיון בהנה"ח, נסיון בספקים, בתעשיה.

אנו מציעים לך עבודה מגוונת באווירה נעימה ודינאמית, ובתנאים מצוינים ואפשרות להכשה מסודרת.
תחילת עבודה מיידית.
5 ימי עבודה בשבוע 07.30 — 17.00

מועמדים מתאימים בלבד מתבקשים להתקשר החל מיום א' 1.2.87 משעה 08.00 לרונית טלפון: 03-483331
כל הפניות יענו — סודיות מובטחת.

רד תקשורת מחשבים בע"מ

לחברה גדולה במזרח אפריקה
ד ר ו ש / ה

מנהל/ת יחידת מחשב

- נסיון בכיול מחלקה ויחידת מחשב גדולה
- שליטה מלאה בשפה האנגלית
- רצוי ידע בשפת תכנות COBOL

— סודיות מובטחת —

להברת המיבאת מוצרי חשמל
ד ר ו ש י ם

סוכנים לתפצה

רצוי בעלי נסיון בענף
03-904777 03-907373
— סודיות מובטחת —

דרושים/ות
מנהלי/ות חשבונות
בקיאים בהתאמות.
לפנות לטל': 03-947832, 03-987789

למפעל תעשייתי גדול בגוש דן
ד ר ו ש י ם

1. **מכונאי אחזקה**
בוגרי בי"ס מקצועי.

2. **חשמלאי מעשי/מוסמך**

תעודת חשמלאי מעשי — מוסמך — חובה.
נסיון של שלוש שנים בתעשיה.
לאחר שירות צבאי, העבודה בשלוש משמרות.
מגורים באזור גוש דן חובה.
המתאימים יפנו טלפון 03-740851

U-MAN

עבור אחת מלקוחותינו
חברה פיננסית בתל-אביב
ד ר ו ש

מנהל שיווק

לתכנון וביצוע שיווק לכבי תכנית פיננסית מאד ...
נסיון וידע בשיווק ורצוי בתחום הפיננסי.
הכרחי. גיל 30-40 ויכולת לתכנן ולבצע הדרכה

לאינטרקוד המחלקה לשיווק מחשבים דרושים

מנהל מכירות מחשבים

תואמי י.ב.מ.
בעל נסיון מוכח
במכירות מחשבים תואמי י.ב.מ.
לפניות: 03-611161

הנוקד
רשת מסעדות
כפר-חבור — קניון איילון
למסעדת הנוקד איילון בקניון איילון
דרושה

בחורה נאה בגיל 25-30

לעבודה בתפקיד ניהולי בעלת אופי אחראי ...
רשיון נהיגה חובה
נא לפנות לעמיקם טלפון 03-799388/9

לחברה מסחרית בענף כימיקלים ומזון ד ר ו ש י ם

אנשי מכירות

באזור המרכז והצפון
- נסיון קודם עדיפות
- עדיפות לבעלי רכב פרטי
בהפניות נא לפנות לת.ד. 238 ק. ביאליק
— סודיות מובטחת —

אקס-פיקס
ד ר ו ש ה

תדמנית — בוגרת שנקר
בעלת יכולת הפירה דוגמאות
טלפון 03-820895

לפיוון שרותי כח-אדם דרושים/ות

מזכירה עברית אנגלית
עם נסיון למשרה מלאה

חרט
בעל נסיון על מחרטה קונבנציונלית
תנאים טובים למתאימים/ות
03-727284 03-728561

למפעל פלסטיק גדול בבני-ברק למחלקת החזוקה דרושים:

אחראי משמרת

דרישות המשרה:
1. השכלה מתאימה בנושא, בי"ס מקצועי
2. נסיון קודם בחזוקה הכרחי.
3. העבודה בשלוש משמרות
לפנות 03-741873 לשרה או מיכל בין 08:30-14:30

לעיריית תל-אביב דרושים
מורים

1. **למילוי מקום**
2. **חינוך מיוחד**

לחברת אונסת
דרושה:
סופר + רכב
בעל נסיון מוכח בענף
03-664332

להב' נסיעות בת"א
דרושים:
נהגי אוטובוסים
באזור כ"ס רעננה
03-884404

מנפאואר
יותר טוב מנפאואר

לסניף תל-אביב
בן-יהודה 12, א'-ה', 09:00-14:00
טל: 03-298877, 284128

למחלקה הטכנית
- **כתבים טכניים**
שפת אם עברית או אנגלית, בעלי נסיון קודם בכתיבה טכנית בתחום האלקטרוניקה.
- **מלחימות**
מעולות, בעלות נסיון, ידע בסיסי בקריאת אנגלית. לעבודה באזור הרצליה.
- **פקידות מחסן**
לאזור פתח-תקוה.
- **חשמלאי — ע. חשמלאי**
עבור עבודות חיווט כבלים בשטח — לפי תוכנית. עבודה באזור המרכז.

* * *

למתאימים מובטחים:
- תנאי שכר גבוהים
- משרות מעניינות
- מלוא התנאים הסוציאליים — כחוק.

למחלקה המשרדית
- **מנהלי חשבונות**
מנוסים, סוג 3,2 ומדופלמים.
לעבודה מגוונת ולתקופה ממושכת. שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים, כחוק.
- **קלדניות (מסוף)**
עם נסיון בהעברת חומר של הנהלת-חשבונות. ליום עבודה של 6 שעות לפחות.
אם את מחפשת עניין בעבודה, פני אלינו בהקדם.

MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

Mella
INTERNATIONAL TRAVEL ORGANIZATION
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2 או 3
למשרה מלאה
רצוי נסיון בענף התיירות
המעוניינים יפנו טלפונית 03-249225 החל מיום ראשון החל משעה 10.00

לחברה של ניהול בנין רב קומות
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
נסיון של 5 שנים לפחות בכל תחומי הנהה"ש
ידע ונסיון בעבודה עם מערכת ממוחשבת.
המתאימים יפנו לטלפון 03-662828 — סמדר

שופר-סל
סניף ארלוזורוב 57 תל-אביב
ד ר ו ש ו ת
עובדות
- למעדנייה השירות
- למעדנייה חלב
המעוניינות מתבקשות לפנות למנהל הסניף במקום.

לחברת שיווק מבוססת בשטח High Tech מאזור המרכז
ד ר ו ש
מנהל כספים
רקע והשכלה: כלכלה או מינהל-עסקים.
גיל: 25-35
- תנאי שכר מצוינים
אל ת.ד. 61610, תל-אביב, עבור "אנגר". סודיות מובטחת.

קופולק
למעבדת מפעלנו באזור התעשיה בפתח-תקוה דרוש
כימאי/ת אוליטי/ת
הכישורים: בעל/ת נסיון במיכשור חדיש ומודרני, עבודה עצמאית בי.L.C.
למעבדה ברמת-חובב דרושים
חוקרים אקדמאים
בכימיה אורגנית סינטטית
Ph.D. או M.Sc. או B.Sc.
- תנאים טובים למתאימים

לחברת שיווק
דרושה
פקידה

שופר-סל
לסניפי תל-אביב ורמת-אביב
ד ר ו ש י ם
קופאים/יות
- העבודה במשמרות-חלקית, משמרות בוקר ואחה"צ לסירוגין
- אין צורך בניסיון קודם — הכשרה תינתן במקום.
- תנאי שכר טובים.
שופרסל בע"מ, מחלקת כ"א, רח' רוטשילד 79, ראשון-לציון
ביום ראשון 1.2.87 בין השעות 09.00-12.00

לחברת קונסטרוקציה עירית בתל-אביב
ד ר ו ש ה
סופרווייזר (supervisor)

למשרד אדריכלים
דרושים:
הנדסאי/ת טכנאי/ת
בעל נסיון בבנין

למרפאת שיניים בבני-ברק דרושים:
- רופאי שיניים
- סייעות לרופאי שיניים
03-438077, 03-988320

אלקטרה

באלקטרה מחכה לך עבודה מלאת עניין ואתגרים, בחברה גדולה, מהמובילות בישראל במוצרי צריכה ובמערכות אלקטרו-מכניות.
העניין שלך — הוא האתגר שלנו.

לאגף פתוח והנדסה

טכנולוג
- לתכנון אמצעי ייצור (מבלטים) וקידום הטכנולוגיות בייצור
- מהנדס מכונות עם נסיון של 5 שנים בתעשית מוצרי בית ועיבוד פח.

מהנדס מכונות
- לצוות פתוח מוצרי מיזוג אויר
- נסיון של 3 שנים בזיווד מוצרים עתירי פח

טכנאי מעבדה
- לעבודה במעבדות פתוח, בדיקת דגמים והפעלת מיכשור
- טכנאי/הנדסאי מיזוג אויר עם נסיון בעבודה דומה

המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם למח' כח אדם, ת.ד. 4486 אלקטרה, ראשל"צ, בציון המשרה המבוקשת.

הנוחות שלך — האתגר שלנו

למשרד בראש-פינה דרושים לעבודה באזור הצפון
1. **בוגרי לימודי חשבונאות**
לעריכת מאזנים בסקטור החקלאי.
2. **מנהל-חשבונות ראשי**
למפעל תעשייתי באזור קרית-שמונה, סוג 3, בעל 3 שנות נסיון לפחות.
לפנות בכתב לת.ד. 14 ראש-פינה

פמא
בוגר/ת מדעי המחשב
כימאי/ת

למפעלנו בניר צבי (ליד רמלה)
ד ר ו ש י ם :
מנהלות מתפרה
תופרות
- נסיון של מספר שנים על מכונות תעשייתיות.
- 5 ימי עבודה, בשעות 17.00-08.00
טלפון 08-220777
עמקינה

משאבי אנוש
לחברה תעשייתית דרוש
מנהל לוגיסטיקה
תפקיד:
אחריות על רכש חו"ל ומקומי בהיקפים גדולים, עיתוד מלאי ומחסנים.

דרושה לחברה תעשייתית גדולה למשרדי אגף השיווק במרכז תל-אביב
מזכירה מנוסה
- ידיעת עברית ואנגלית על בוריין, שפות נוספות יתרון.
- נסיון מוכח בניהול משרד
- הדפסה עברית אנגלית
- טלקס
- ידע בעיבוד תמלילים יתרון
משרה מלאה
טלפון 03-256126

ד ר ו ש י ם
מדריכים
למערכות תוכנה מסחריות הנה"ש, שיווק, מלאי.
נסיון הכרחי — עבודה מיידית
03-7517819, 03-7517828

مطابقة للأصل

קול אופטימי

מאת שלמה שפירא

יעקב בסר, „מישהו כבר מכבה בחצר" (שירים) הוצ' את „ספריית פועלים"; תשמ"ז/1986; 72 עמ'.

„רוח מי על פני המים / קול אמי, באנקתה האחרונה / על פני" (עמ' 9), שורות אלה בשיר הפותח את הספר מעלות בזכרון את פרק א' פסוק ב' ב„בראשית". שם בריאה וכאן מוות. האם המשורר סוגר מעגל? האם אותו חוסר איזון שנוצר משאלת השאלה „רוח מי?" מערער את מה שבהיר על ידי אי־בהירות? האם אותו חוסר סדר של תוהו ובוהו המשתקף בבראשית הוא חוסר הסדר הנוצר עם אנקתה האחרונה של אמו של המשורר? לכאורה, יש בה אי־סדר המחזיר אותנו חזרה לזה שלפני הבריאה, אבל אני טוען, שהסדר ההוא נשמר גם היום ועולם כמנהגו נוהג.

נכון שאם שמסתלקת מותירה בנפש בנה תוהו ובוהו אם היתה מעין אלוהים לגביו ו„רוח אלוהים מרחפת על פני המים" („בראשית") „רוח מי על פני המים קול אמי..." (עמ' 9) ואולי בשל כך הקדיש לה יעקב בסר מזורות חשובה, טובה ויפה כל כך של שירים. אבל בשאלת השאלה מתי היתה לו אמו מעין אלוהים? רק לאחר מותה ניסה להסביר לעצמו מה קורה לו התחיל להכיר בעובדה, שאמו בחייה עיצבה אותו בצורה וכדוח נכונה של אלוהים, ודווקא היום הוא תוצאת המציאות של הדור הבא מהדור שהולך (שגם אביו השוכב במיטת חליו נמנה עמו) המגשימה את מה שהיה צפוי — במקביל למוות, שהיה צפוי לאמו הוא הולך ונוטל „את כל מה שהוכן בעוד מועד" (עמ' 11). „קצה הגוף שלה... הבראה כיוון מחשבה כמי שיודעת שאם זה ילך ויתארך זאת תעסיקי גם כי" (עמ' 26). „אמא שלי יודעת דברים שאני לא יודע, לכן היא באה בשבת ובחול ... להביט עלי מכפנים..." (עמ' 23).

האדם חי בהבהוב אור בין חושך לחושך, יונק וממצה את האור ורק אז זמנו אוזל וכך מסתכמים לגביו החיים עלי אדמות. לכאורה, אדם ברוזו היה צריך להיות לאור הבהוב של אור תמידי, אבל אותו קטע יפה — החיים עצמם, כשם שיש יום יפה ו„ערב יפה" (עמ' 66) מכילים גם רגעים משניים מתים של חושך, סבל וצער שבגללם המשורר (וגם אנחנו) מתים את האור בבקישות הכפתור בחדר המדרגות (עמ' 12), תוך כדי ניקור חיובי ברקמות הזמן עד שהזמן הולך ואוזל עם היציאה אל המדרכה המוציאה אותנו החוצה ממעגל האור החושך, לאחר שמיצינו את כל האור שהעמד לרשותנו ורק אז אתה רק קליפה של חושך „אמי בחושך הארוך" (עמ' 14) ובגלל זה „אני מכה מתאתו ... במקל הליכתו המורם במחאתו / המכה גם לאחר מותו" (עמ' 14). מה — מי בעצם נשאר ועומד בגלגל החוזר? לא האדם הספציפי, כי ב„ניחוח שאין שלה גדולה ממנו" (עמ' 15) מסבר עיניים, קצת באיבוד לדעת מעבידך „אל מחוץ לחלוך" ואמו יודעת זאת „אל תחכה לך". בשבילה העמידה על סף עץ החיים והפניה לכיוון החושך הם דברים ברורים. „העצים את העצים בשבילי" היא אומרת לבנה, אבל גם מעידה לו „אל תפגע בעלים הקטנים", כי מודעת היא לשרשרת הצמיחה הממשיכה בלעדיה גם לאחר מותה.

ה„אלוהים" המישני שנוצר דווקא לאחר מותו של אדם חי הוא בעצם תופעה של תחיית המת לגבי אותו מישהו שמעריך ומחיה אותו. יש להדגיש, שהשאלה מה קורה לאדם לאחר מותו מעסיקה את המשורר והוא מנסה לברר אם יש חשכה מוחלטת עם התכלותו הסופית. יש כאן, לדעתי, תפיסה מיוחדת של אמונה: בצד „אלוהים ברא את האדם" יש השלמה „ובורא אדם את האלוהים". אין כאן כפירה באלוהים, יש כאן תוספת של נימות ספציפי לאמונתו של כל אחד מאתנו. צריך לזכור שכל דברי אלוהים חיים נמסרו לאדם על־ידי האלוהים, בתחילה בעל־פה ואחר כך בכתב. בשלב המסירה משמש האדם כמתווך, ותיווך זה הוא הגורם לשאלת ים של שאלות על אמונה לאורך ההיסטוריה מצד רבים וגם היום בתוכנו, במיוחד משוררים, ובמיוחד המשורר הזה. כאן ברור מאוד, שהמשורר מביע דעה מקורית בנידון, מצביע על דעיון אישי, וכל דבר בספר הוא אישי, למשל: אור, כאב, שקט וכו', ועם זאת השירים על חיים ומוות אינם ספציפיים רק לו ולהוויה, אלא נותנים דרך חשיבה כללית לקורא המתעניין בספרו ומכאן חשיבותם של שלושת הגשרים האחרונים בספר אל הפרק הראשון „קול אבי". כי הם דנים גם באותם נושאי מפתח של זמן חיים ומוות וגם בנושאים משניים רבים, כמו המלחמות, אמת ותחושה שלגבי המשורר הם דברים קרובים כמעט זהים ומצבים דינמיים המאירים על חייו של המשורר ועל תפיסת עולמו.

לגבי המלחמות — כל מלחמה היא כפויה על המשורר, אבל הוא מרגיש שלא יוכל לסגל לעצמו את המנהג של אלה הנלחמים בו בנסק שלהם, אף שתבונת המלחמה אינה טבועה בו (מלחמת מגן). בתוך כל מלחמה מתמשכת מתעוררים ניצנים חביים נגד המלחמה ואותו „ילד מלחמה" (עמ' 43) שנולד בתוך כל לחם ותיק ושבע מלחמות עם תקווה לאנטי־מלחמה, צפה תוך כדי המלחמה, תקווה זו נסועה בחשאי בנו, בייחוד אלה שהורקנו ממלחמות ומסעירה ומתממת את לבנו. אבל הדבר אינו מתמסס על אף התיוממת, הריון הבשלה, כי הילד לא נולד והשם „ילד מלחמה" מאולף מאוד כי נוצר מנוחות המלחמה, אבל כסתירה לסה שהוא באמת. לגבי מצבים אפשר למצוא התנגמנות — על העורב „אני שואל הוא יוכל לשאת מבלי שגופו יתנפץ אל הירק האנגלי הרווק המבהיק החלק..." (עמ' 54) התחוות — „... הסכנה מתחוה לדממה בערפה תוקעת מסמרי. תרדמה" (עמ' 57) התחבבות — „...עולה האבן גלויה לעין, נוחה להתהפך..." (עמ' 24) „הזכרון ואוי זכרון" (עמ' 49); וחשובה של הזמן והתחוות של זמן (56) „אותו זמן שניתן לי באשראי מוגבל" (22) החיך ש„אין כאן מאור פנים" (17) אחיות עיניים בבגדי לובן „לצפורן הלבנה של הציביליזציה" (עמ' 55, הגבוהה הלבנה (58) מעייה; נפילה „משום בכל זאת, כנראה נפל הדיבור הקשה איננו אלא משמעות הנפילה" (49).

עולמו של המשורר הזה ברור למדי ומפורט למדי, הוא רצוף כיוונים מדואלו כתוך־זמנתוך־אליתוך. אם נוסיף את העושר המפותחים מאוד מקבלים תיאורים מעניינים המתוארים בבירור ובקפידה ובדיוק רב. רק סיטואציה הנקלטת על תנועותיה, צבעיה ורקעה יכולה להישאר בזכרון „ולא אבן שאיננה עוד, לא צליל — לא יוכר" (49).

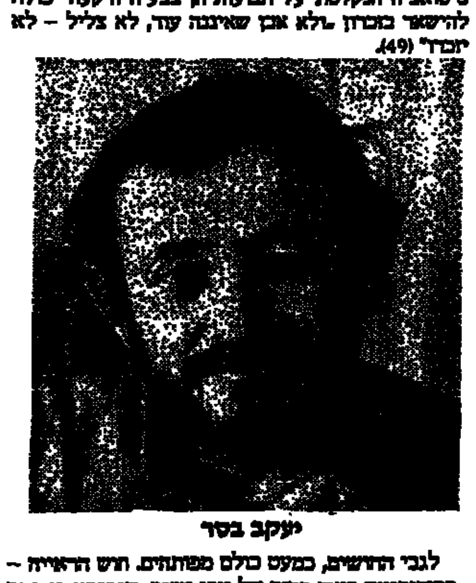

יעקב בסר

לגבי החושים, כמעט כולם מפותחים. חוש הראייה — „פקיחות־עין רואה מקום של יופי נשגב, שנכבע כי פעם ועכשיו נאנק" (עמ' 49). „אני נוגע בו כמו טועם ורואה..." (53). מכאן שאפשר להסיק מחוש הראייה על חוש המישוש והטעם. חוש השמיעה אף הוא מפותח מאוד ולפעמים הוא תופס את מקומו של חוש הראייה בנסיבות מסוימות „ולהדריך את השינויים שהוא עובר, ההסתגלות האטית לחשכה למשל לצוד באוזן קשבת דריכה קלה..." (עמ' 12). „אני שומע משהו מתוכי / מעין יללה קלה, מתמשכת / ובסופה — / נקרשה חוזרת על עצמה / אחר כך זה עובר / ושב בלחישה / ולבסוף אני שומע משהו דומה לנהימה דקה / אחר כך תריקה / שן אל שן..." (56)... „בשן לנושא אל שן לנושא ..." (58).

בדיקת שני שירים משני פרקים בספר עשויה לגלות בהם משהו משותף ומקביל. השירים הם: „עוד זכור" (עמ' 12) ו„נער מבורך למשעי, נער ערבי, עוזם התפוחים" (עמ' 50). בראשון — מודגש גרעין האור וקליפת החושך. בשני — התפוח עם התוכן הארצי־ישראלי על קליפתו הזהובה. וכשם ששאלתי מה־מי בעצם נשאר ועומד בגלגל החוזר, כך אפשר לשאול מה־מי בעצם נשאר ויישאר בגלגל חייה של ארץ ישראל, כאשר דור הולך ודור בא, צאצאים הולכים וצאצאים באים תוך מיצוי ומיצותם התכניתיהערכיתי? הדגש כאן אינו על הקמת בית אישי, ספציפי, אלא על בסיס כללי. שם העולם קיים ופה ארץ ישראל קיימת. מבחינה אישית, במשך שלושים שנה היה הגרעין עם תוכן עד למיפגש עם הערבי שהמשורר מצא אותו בשלב שכבר אינו מטפל בעזים אלא בתפח עובר שסופו קרב. אין זה אומר שארץ ישראל בצובה, אלא המשורר מרגיש את נעוצותו, בשלב של „אני אלך ועליך לעצום את העלים הגדולים" (עמ' 16) שלב לפני שמישהו „יעצום את העצים" בשבילו. אותו שיר „התימורי" החותם את הספר מבטא את הפרידה הקשה הזו, מאותו משהו יקר שהיה מעשה ידיו (תתימת ידיו) כל עוד יהיה נער בנפשו, אך מקבל זאת „לא בכאב", כי הוא יודע שכל דבר בא בעתו, כמו שהגשם בא בעתו.

יעקב בסר הוא משורר אופטימי, מנסה לדבוק בתיאוריו אפילו באסונות שפקדוהו באחרונה ולהסביר לעצמו ולקורא את קודותיו, בייחוד בתקופה שבתוך הבית תהיה תהום (עמ' 70). המשורר האופטימי הזה יודע תמיד אור האף אם האור הולך וקטן וקטן וקטן, עיכו הולך וגדל וגדל. בכל דינמיקה של חוסר תקווה, עדך התקווה גדל הולך ובתקווה הזו הוא נועץ את מקל יציבותו ובטחונו — משען איתן כל עוד הוא חי.

שמעון צמרת

יסמן איקסים

יהיו פרות שלא ישרו בעד בויד הערשים: לא יותרו על הבכורה
וכשעל פורם תפר, ההג שיפלט אל גופה יפתח ויפתח פצעים.
באדמת הסיד צומח סתו לבנה
אבל בחמרה השחורה, עליה נמנו שנותינו,
יאדמו הברזל המלבן את יבבות החיה כהאדם גילים בפרי.

על לימון שיש ימות וימות הסתו
והחשך יגע בעיני העיר כילד תולש דפים מספר שכבר קרא,
רק צבוע הפריחה בהקיץ יסמן איקסים חלולים:
יזכר נבלות בעודן בחיים. תני לערפר את דם 22 הקרש
וכשב אל העפר תני לפרפר למות בעין שממנה בא.

פצעי כלב

לעתים פצעי כלב משלכים לזהוב
והרקיע מושט לים כלכפה בחובת ההענות לדוקרב.
תני לארבה לבנות על צואי העצים שבה.
רב־בריח וטקסי ספשל לא ימנעו את השנים: כך היינו לבני 40.

עץ וקיר יהיו יפה משנינו
והחשך ימעכו את עיני העיר כפרסת גמל מועכת חולות,
גם הכלב החי סביב זנבו רק מימין.
אל הצפון הכפיתי ששרים הפרד יסבו מוזגי המצפן
וכשב למקום הפשע אני חוזר וחוזר אל הילדות.

דם הולך ודם בא

תני ריצה של הארנבת יתארכו מנגד לנין,
פלחי השום מעצבים לחביקה
אבל ששה כדורים שהיו במחסנית חבוקים עכשו בבטנה.

גם מהפר טוב מים, לעתים, קלף גרעין:
שנינו היינו הסוס, ושנינו — הרוכב.
ירקים נמות על דשאי הבר
ורק עגלים עולים ויורדים יאיתנו את הפרידות בלי הגה.

דלוג על פרטים והא הברהו בספירת אכלוסיה נבחרת,
שקעי אצבעות על מקום לפיתה
הם פסיעות שנשארו בחול: דם הולך ודם בא.
אבל עששת הנפט שתאיר את גופך לא תדלג על שום פרט.

קודם חור בלחז שחמט, הסרת הקרקע מתחת לכלי
ההבחות המדיקות
הן של כלב הממלאנו כמקומות ריקים בשאלון.

(מתוך „לנקום בפרחים", ספר שירים שיראה אור בהוצאת „סימן קריאה")

חוויות חבויות

מאת טליה רפפורט

שוקי בורקובסקי, „מראות, הגן", מוזיאון ישראל, ירושלים.

אם תערוכת קבוצת „רגע" במוזיאון ישראל בירושלים, שבה עסק מדור זה בשבוע שעבר, פועלת כתודעת הצטרות, נושאת מסרים חברתיים־פוליטיים הולכת על גודל, גורש וכוח, תערוכתו של שוקי בורקובסקי באותו מוזיאון היא ממש אנטי־תיזה לה. היא מסתפקת בפריטה על מיתר אחד או שניים, באמירה אישית מתצמת, בקנה מידה קטן מאוד (שהוא ממש מפתיע בהקשה שרוגלת בברזל, חוק האפקטיבי) ובאופן בימוי מינורי, תבניתי האסמטפרי.

יש בתערוכה זו משהו מסוד הצמצום והפשטות של התרבות היפאנית, שגם שירתה וגם הציור שלה מסתפקים בדרך כלל במשיכ־אחר צבע, הרוקם עולם שלם, מופלא. כמו האמנות היפאנית גם הציור של שוקי בורקובסקי עוסק בטבע ומעביר באמצעותו חוויות פנימיות שונות. אין כאן רצון לתיאור מפורט וריאליסטי, אלא התמקדות בנושאים בסיסיים ביותר: ים, שדה, יער, עלה, פרח. בורקובסקי מקפיד על התאמה מושלמת בין סוג התחושה שהוא רוצה ליצור לבין האמצעים הטכניים שהוא בוחר: הקומפוזיציות שלו פשוטות ומסוכניות היטב, מתן ביננות על חלוקת יסוד לאופקי ואנכי, קנה המידה מתפנס האינטימי, הצורות מעוטות והאסתטיות (מרובע, עיגול, אליפסה, ספיראלה וקו זיגזג) והרימיים ספורים ומאורים בהארמוניות צבעוניות שונות והמורב אותם מתנגן בהתאם.

צורה בסיסית מעט סכימאטית של עלה, שעשויה לעיתים להיתפס גם כסירה, מופיעה כאן פעמים מספר, פעם בכתמל מסוססט־עודקים של גבי ירקרק בהיר, פעם בכתמב מבוקר בירוק על רקע אדום, פעם בשחור על אדום ועוד. יש שהעלה צף עם רקע צבעוני חלק למנוי ויש שהוא נוסף בתוך ריבוע גלית או מעגלית שתול בין קוי זיגוג הוטטים.

בתמונות אחרות מתפרשות תדרשת עצים בפרספקטיבה אלכסונית המתגות אל האופק ויוצרת מיתבר של משולשים. עבודות אחרות יוצרות רושם של נוף הררי ערפילי, או ים חורפי־אפרורי, באחרות מופיעות בתשולי צבע, הנושאים פה ושם אסוציאציות של טבע, אך פועלים יותר כציור מופשט.

על אף נקודת המוצא הראשונית של צמצום, מסתבר שהשפה הציורית הזו מאפשרת שפע לא מבוטל. בורקובסקי מרחיב אותה גם על־ידי השימוש במסגרת כמרכיב פעיל בתמונה ויש שהוא מצייר מסגרת צבעונית רחבה כחלק מהקומפוזיציה. הוא גם מצמיד במקרים אחרים שתיים או שלוש תמונות יחד והצירוף הדיפטיכוני או הטריפטיכוני הזה יוצר יחסי גומלין מעניינים בין היחידות של המכלול. בזוג תמונות, בשחור ואדום נוצר מפגש של טכניקה דינאמית עם אופי מהורהר יותר. זוג אחר כולל מרובע שחור כתמי זכבד לצד שני דיגונים מורח יותר. במקרה אחר שתול מגל ירוק גלי חורס בין שתי תמונות אפורות ערפיליות ובשני ספיראלה בירוק בין שתי תמונות בגוני תכלת, כך שהמרכיב המרכזי מפעיל גם את שכניו.

שוקי בורקובסקי קרא לתערוכה „מראות, הגן" (MIRRORS). הראי שמשמש לו כדימוי רקע השראתי משקף כאן לא רק מראות טבע חיצוניים אלא גם הלכי רוח פנימיים. על חלק מהתמונות הקטנות הללו שורה אווירה הנותנת־מיסטית בנוסח ציור „שדה הצבע" של רותקו, ריינהרדט וניומן בשנות ה־50 וה־60. באחרות, לעומת זאת, ההתרחשויות אינטנסיביות יותר, משדרות ויבראציות קצביות באמצעות קוי הזיגוג הסיסמוגראפיים ועשויות להתקשר עם המגמה השניה של המופשט האקספרסיוניסטי האמריקאי — „ציור הפעולה".

במקרים אחרים אפשר להיזכר כאן גם במאלשיבסקי, שגם יצירתו נעה בין ציור אקספרסיוניסטי נוגש לבין השפעות של קליגראפיה יפאנית. הדבר ניכר במיוחד בעבודה שבמרכזה ממוקמת ספיראלה בשחור ורוק ולמטגלותיה שני ריבועים ממולאים בגושי צבע עקלקלים־המסתכרים־מעט גם את מרים לאוּם.

שוקי בורקובסקי מצטט כמוטו, או כמקור השראה לתמונותיו, שורות אחדות מתוך שיר „הבריכה" של ח.נ. ביאליק. ביניהן: „והבריכה שם בצל, בהירה, שלווה, מתמה, בכל צופיה הכל צפוי בה: גם הכל משתנה". מלים אלה מתקשרות עם כותרת התערוכה „מראות, הגן". וגם משקפות את סוג החוויות שמזמן בורקובסקי לצופיו — חוויות חבויות, שכוונת בין קריאה פנימית לפעילות חיצונית. לעיתים הן לייריות מעודנות, לעיתים יותר אקסיביות ונסערות, אך תמיד מבוקרות, מצומצמות ומצוקות היטב לתוך המסגרות המרובעות הקטנות.

תערוכה צנועה זו היא, איפוא, מעט המחזיק את המרובה ואף כי היא עלולה ליצור רושם אחידותי ומונוטוני כל עבודה היא עולם בפני עצמו וחויה אישית מיוחדת במינה.

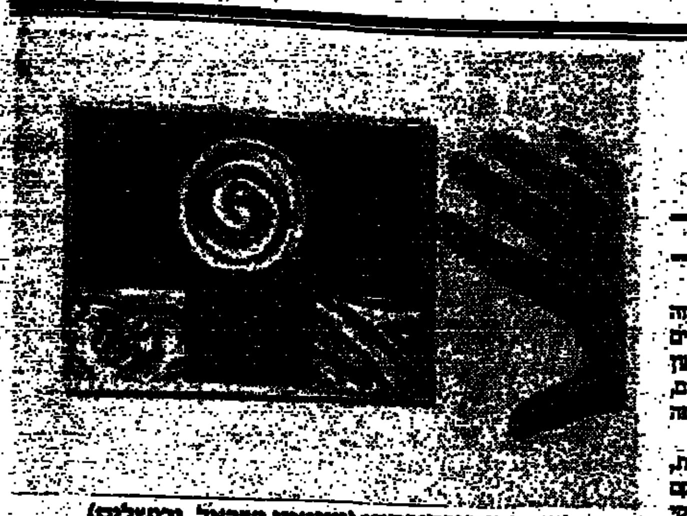

שוקי בורקובסקי (מוזיאון ישראל, ירושלים)

מסורת של יופי

כלי חרסינה מעוטרים מיפאן, במוזיאון ישראל, ירושלים.

תערוכת כלי החרסינה היפאניים של משפחת קאקיימון מתפרשת על 14 דורות ועל יותר מ־300 שנים של מסורת מתמשכת, העוברת מאב לבן, עד ליורש הנוכחי, שנולד ב־1934.

ב־1642 יצר קאקיימון סאקידה הראשון את גון החרסינה החלבי המיוחד המכונה ניגושידה ואת טכניקת העיטור הפרוזני, בחמישה או שבעה צבעים ובזיגוג מבריק. עד היום מועתקים דגמיו הגמי ממשיכי דור אחר דור. התערוכה כוללת מבחר מקסים של 50 כלים: קערות, קומקומים ואגרטלים בצורות שונות, המעוטרים בפרחים מגוונים.

אפשר לראות כאן, בין השאר, זוג בקבוקים מרובעים מעוטרים בשושנים וקרציות מהמאה ה־17, צלחת מתומנת מקושטת בדרקון ובשלוחים וקופסה בצורת מניפה עם עיטור ארמנויות מהמאה ה־18, אגרטל שעליו עשב מסולסל, דרקונים ועופות־חול מ־1886. גם מ־1986 יש כאן מספר כלים: אגרטל עם פרגים וכד משושה מעוטר בשושנים וצפורנים.

מלבד הכלים עצמם כוללת התערוכה צילומי צבע גדולים המדגימים את העבודה בסדנתו של קאקיימון ה־14 שמפקח על התהליך כולו. הכל בלישת החרסינה בידיים 400 פעם עד שתהיה חלקה ואחידה, עיצוב הכלי על האבניים, טבילתו בזיגוג, עירבוב צבעי האמאייל (האדום מושג מברזל מותמצן והוא הקשה ביותר להפקה), השגחה על התנור ועל גובה הטמפרטורה הדרושה לכל צבע (כחול, למשל, נזקק ל־1300 מעלות. צלויות האילו שאר הצבעים מסתפקים ב־900 מעלות) ועד לבחירת דגם העיטור מתוך ספר הדגמים המסורתי הציור על גבי הכלי. מלבד הדגמים שקיבל מאבותיו יוצר קאקיימון הנוכחי גם דגמים חדשים משלו והבאה שחמישה־ארבעה מהם ייכנסו לספר המשפחתי ויעברו בירושה לצאצאיו. זוהי מסורת מרשימה ותוצריה מרשימים לא פחות.

גודש אנונימי

אהרן גלעדי, גלריה טובה אוסמן, בן יהודה 100, תל־אביב.

תערוכתו של אהרן גלעדי בגלריה טובה אוסמן לוקה בגודש יתר. התרושה הנמשפה של עשרות עבודות קטנות ודומות הופכת אותן לאנונימיות ואחידות מדי. המיותתן הפורמת הפרצוף של גלעדי נוטות ממילא לאנונימיות גם כך ללא הגודש האמאפי הזה. המון תמונות שמן קטנות מתחברות למיסמה רציף, שמצג בחלון הראווה כמו מעשה־טלאים דקוראטיבי וצורת הצגתן פוגעת במשקל הסגולי של כל עבודה. העמוד המסתובב המורכב מטורת של ריבועים מצוירים הוא אלי השיא של התיווסות וערכו לא מוצלחת.

עוד אפשר לראות בתערוכה רישומים בסגנון איורי קליל של פועלים, האופים והילים, כל זה מתוך אלבום שצייר על ידי גלעדי עם הגעתו כך האסם מכאשר שבע לאילת ב־1957 ומלווה בטקסט של בן־גוריון, המתפעל מהאתה חיתנות ארש, ביצור ובנוח לדינאמיקה חיה.

דפדוף ראשון — ספרים חדשים

מאת אבי טנא

שירה

המית תינוק פרועה

אהבה אמיתית/ מאת דליה רביקוביץ/ הקיבוץ המאוחד/ 77 עמ'.

שבחי הספר הזה כבר הולכים לפניו. המחברת הוכתרה כידוע בפרס ביאליק לשנה זו ומן הסתם היתה גם „אהבה אמיתית" לנגד עיני השופטים. אשר על כן מותר לנו לצאת ידי חובה בציטוט של „המלט מצביא עליון": „מחאתי איננה במרירות/ היא כף חתול ובקצותיה ציפורניים. / תלונה דקה איננה אלא המית תינוק פרועה/ טובעת בשאון. / שנים רבות מדי ביכינו יסורים של נפש/ בענוותם הורישית של חלשים. / כי מי יוכל לשאת את שוט הזמן, ולעגו./ -חמס העריצים, בוז של שחצנים/ עוות השליטים/ בבל הבזיונות, / אשר יגזל צדיק מיד חורל אישים/ „כבלי שיצבתו" במסתרים ובשקידה / צפרן מרשחות בכפי חתול / למות בהני יד וריזה ופתאומית / את עלבונו".

היסטוריה

רטוריקה קטאסטרופלית

המיתולוגיה של הימין / מאת יעקב שביט / עמורה / 238 עמ'.

ראשון למה שעתיד להיות, כמובטח, סידרה של ספרים (משותפת לבית בדל ולמכון שרת) „שהתרכז בהוגים, אקטואליים, היסטוריים" ... שלפנינו איננו ... „פרקים בהיסטוריה הכוללת של הימין הציוני"... או ביקורת על האידיאולוגיה הלאומית והתפישה המדינית של הימין". תחת זאת מוצגים כאן „דיונים מפורטים בכמה סוגיות־יסוד בתולדות הימין הציוני, ובעיקר: בהיסטוריה הפוליטית והאינטלקטואלית שלו". שבע הן הסוגיות האמורות ועניינן בקשר שבין הרוויזיוניזם הציוני לבין ההוויה הפולנית, במה שבין „רטוריקה קטאסטרופלית" למציאות הצלה, בתואר „אבי המרד", בעלילותיו של בגין בשנים 1938־1944, בדיוקנו של לח"י, במעמדו של אורי צבי גרינברג „כמשורר אסכאטולוג" וביחסים בין ז'בוטינסקי ותנועתו. בדיקה מדוקדקת מצריכה, כמובן, יותר מעיון ראשון.

שני הדימים

היהודים – בני חסות/ מאת בת יאור/ תרגם מצרפתית אהרן אמיר/ כנה/ 389 עמ'.

אומר עורכה המדעי של המהדורה העברית, פרופ' משה שרון: „אחד הטיעונים העיקריים במערכת התעמולה הערבית נגד ישראל הוא שעד להתפשטותה של הציונות חיו היהודים בקרב המוסלמים בשלום, שלווה ואחווה ולא מקלקלה השורה אלא משעה שהופיעו הציונים וביקשו להקים לעצמם ישות פוליטית... לאמיתו של דבר אין שחר לתעמולה הערבית האסלאמית... תחת שלטון האסלאם לא נהנו היהודים והנוצרים מעולם ממעמד שווה לזה של המוסלמים. הזכויות היתה מוגבלת, על־פי החוק האסלאמי. העובדה שמעמדם הנחות בהשוואה למוסלמים נקבע על־פי החוק נתנה בידי השליטים המוסלמים במקומות שונים ובזמנים שונים זכות בלתי־מוגבלת ליישם את החוק כרצונם. וחכמי הדת המוסלמים מצאו לפניהם שדה הלכתי רחב להתגדר בו ולפתחו. הספר שלפנינו עוסק בדיוק בשני ההיבטים הללו של מצבם של היהודים והנוצרים תחת שלטון האסלאם: ההיבט החוקי־הלכתי וההיבט המעשי־היסטורי". אנחנו נוסיף, כי הספר מיוסד על תעודות רבות (המצוטטות אותן) וכי המחברת היא ילידת מצרים היושבת זה שנים בשווייץ ומחברת הספר „יהודי מצרים" שראה אור בעברית לפני כעשר שנים.

ידיעת הארץ

פרה־היסטוריה ונפוליאון

קיטוניות הגליל המערבי/ העורך: משה ידעיה/ משרד הביטחון־ההוצאה לאור/ המועצה האזורית מטה אשר/ 555 עמ'.

במערב הגליל, בין ראש הנקרה לעכו, פועל זה שנים רבות חוג לידיעת הארץ. אנשיו מפיידים ולמורים וחוקרים ומעילים וגם יזמים פרטיים. שנה יצא מפעלם, [illegible] ... שנים.

פסיכולוגיה

אמנות, טירוף וכל השאר

מחשבות על מחשבות/ בעריכת ג'ונתן מילר/ תרגם מאנגלית: מאיר וילסקר/ עם עובד — אופקים/ 292 עמ'.

אומר העורך, והוא שפנה לעסוק בתקשורת, ונודע גם לנו כמכביר הטלוויזיוניות: „התהליך שבאמצעותו הולה הפסיכולוגיה להפוך עצמה לפרע המוניע בבנייה שהתגלתה, מכבר בפילוסופיה להיעשות פסיכולוגית". הנה כי כן, חקר המחשבות (ה־MIND שנעשה בתרגום העברי ל„נפש", חרף ההוראה „שאין זה פתרון מושלם") משמר מחשבות ואלה הן העורך בשיחותיו עם חמישה־עשר הוגים משני עברי האוקיינוס האטלנטי. בכלל זה אנו מוצאים עניינים כמו „תפיסה חזותית ואשליות חזותיות" (בשיחה עם ריצ'רד גרגורי), „ידיעות על הנפש הבלתי מודע" (בשיחה עם סטיוארט המפשייר), „ההיבטים הפסיכולוגיים של האמנות החזותית" (בשיחה עם ארנסט גומבריך) ו„הפסיכולוגיה הפרוידיאנית והשלכותיה" (בשיחה עם ב"א פארל). הספר נחתם בהשגותיו של תומאס סאס על הפסיכיאטריה ועל הצגת הטירוף כמחלה.

אמנות

המגנזים של ברוך

אגדתי — חלוץ התחריט בארץ ישראל/ [illegible]

לפני יותר משישים שנה יצא בתל־אביב ספר אלבומי המוקדש לברוך אגדתי, אמן הדיוקן העברי (שנודע גם כצייר, כבאנון של נשפי פורים וכאיש קולנוע). בספר ההוא שנדפס במאה עותקים ממוספרים, נכללו שלוש מאות כתובות בידי מספר סופרים (מפרי עטם של אשר ברש, יצחק כ"ץ ורבים) והכל 32 רפרודוקציות בשחור־לבן. עתה חברו שני המו"לים הנזכרים לעיל להוציא את הספר מחדש, זו הפעם בתוספת מסה של ישורון קשת שנכתבה ב־1927 ומסה מאת העורך ... [illegible] ... אחריהם של רובין וליטבינובסקי בצבע. בסוף הספר נתון חלק מן החומר מתורגם לאנגלית.

תרגום

מיקרו־קוסמוס

לייק חבנון – מקום שאינני במקומו/ מאת גאריסון קיילור/ תרגם מאנגלית: מיכאל [illegible]/ אביב/ מגורו/ 288 עמ'.

„לייק חבנון, הכשופה לזוקי מדינת מינסוטה, אך איננה מופיעה במפה בשל טכלותם של המודדים. בקראת תחילה „ניו אלביון"... שמה האמור לקחת מהתבם אינדיאני שפירושו „אנשים באו או יושבים כל היום בגשם והיכינו לך"... נוסדה בידי מיסיונרים יוניטאריאנים ויוסלים יעקים, התגלתה על־ידי גורותים לתרגים שבקלט לאשר מן המערב... וכן על־ידי גרמנים קתולים ש„...עצמי מילים אחדים קודם בשל נחום שגוי, ססירבו להגרות בה". יש בה דמות אחד, שני מהמגים, שני כנסיות (שבאי האחת בזמן נוטעים רק בשכרולט המתפללים בשנייה אוחזים רק בתגה של פורח, אגם יער, „רק מעט מראות מתמלאים כגון אורגני ענק או „הרים נישאים", אבל „הנקודה הגבוהה ביותר שבה היא כירוד הזהב בקצה התורן שבראש המגדלה הקאתוליכית של נוגג". קיצורו של דבר, אמריקה שבתוך לעדים הגדולות, מיקרו־קוסמוס שהמרכנית שלו מכירה כל סוד הבעלת בית־הקפה מעבירה לאלוהר כל פיסה סוד של רכילות. כל אלה מתוארים בידי האוהבת, בבת צחוק והבירורף הערות השוליים הרבות המאלאפות של בן המקום שבעשה לאחד השדרים המופלאים ביותר בארה"ב.

משולש מיסתורי

לורה בראונס/ מאת מאוריק קובן/ תרגם מצרפתית: אביטל ענבר/ מועדון קוראי מעריב/ 232 עמ'.

לורה בראונס, הולנדיה צעירה יפה ונוסטגה, קונה את לבו של הגוזר המצליח והמפקח מישל בלפייה והופכת לו אפילו להתיוס כבוכר ראש לדיבוק בגלגל הנשמות שלה. לדבריה, כבר נפגשו לפני שלושת אלפים וחמש מאות שנה במצרים העתיקה, במסגרתו של משולש מיסתורי בהשתתפותו של הצוכי שראו טיבאו, שגם הוא שב וממהווה לרגע קט. וכל השאר, כמתבקש מהזכרים כאן ומעלה.

על היינריך מאן בחוברת „פרוזה"

סיפור מאת היינריך מאן ומאמרים על יצירתו מאת ל.ש. שומאכר ומרדכי אבי־שאול פותחים את חוברת ינואר של „פרוזה".

בחוברת גם קטעים מרומנים מאת כריסטה וולף ואלוה דובר, סיפורים מאת אודה עתיה, מזלי עש ואילן עמית, שירים מאת גבריאלה אלישע, רות בלומרט, אילנה אביאל, גיורא לשם, ענת אוז־מרמרי, תרגומי שירה מאת תאוקריטוס, פייר דה רונסאר, ר.מ. רילקה, רוברט גרייבס, ריצ'ארד פאגשו, ארנסט אלן פו, וולטר לנדור, ראיונות עם פנחס כהן גן, אליס אייקוק וק. פנדרצקי.

„ציון הלוחמת"

ספרו של ההיסטוריון ב. בייר בל „ציון הלוחמת" („מאבקם של אצ"ל ולח"י לתקומת ישראל") ראה אור בתרגום עברי, בהוצאת אחיאסף ומכון ז'בוטינסקי.

הספר ראה אור באנגלית לפני עשר שנים תחת הכותרת „מרור מציון". התרגום לעברית נערך ועובד לשנית והמגבנית ע"י דוד ..., שגם תידגם אחרים מפרקי הספר ועדכן את האפילוג: שמות, תאריכים ופרטים אחרים, שנשבשו בגירסה האנגלית, תוקנו במהדורה העברית. דברי הקדמה על „הבעיה צבאית, כצנון מוסרי" כתב: משה ארנס.

אגרות אלתרמן

מוסד אלתרמן עוסק בהכנת כרך של אגרותיו של נתן אלתרמן. כל מי שבידיו איגרת של אלתרמן בכל ענין שהוא מתבקש להמציא מקור, או צילום, לפי הכתובת: מוסד אלתרמן, רח' רדינג 38, רמת אביב, תל־אביב 69204.

בהלת הקקאו

מאת איזה פרליס

ז'ורז' אמאדו: „ארץ הזהב"; מפורטוגלית: מרים טבעון; הוצאת זמורה, ביתן; 1986.

יצירותיו של הסופר הבראזילאני, ז'ורז' אמאדו (יליד 1912), שתורגמו באחרונה לעברית, מגיעות אלינו בסדר כרונולוגי הפוך: מן המאוחר אל המוקדם. אמאדו המאוחר אינו עולה עוד על גיתרסי המאבק הסוציאלי, בזעם הפורץ כלבה רותחת, נוכח העוול האכזרי. לעת זקנה הוא מעדיף לפאר את קסמיהן של נשות העם הפשוט, כמו דונה פלור (ושני בעליה) או גבריאלה (בטעם ציפורן וקינמון). אולם במבט שני מתגלה לקורא, שאמאדו מוסיף לטפל באותם נושאים, בהדגשים שונים ובנקודת־ראות חדשה.

כל יצירתו צומחת בחבל באהייה, ובייחוד מסביבת העיר אילאוס, מקום הולדתו. בחבל זה בולט הפער החברתי והכלכלי, התופף את המוצא הגזעי של התושבים. המעמדות הגבוהים בערים ובעלי אחוזות כפריות הם לבנים ואילו „עמך" הם לרוב כושים ומולאטים, צאצאי העבדים, שהובאו בעבר מאפריקה. אמאדו הוא מולאטי ולבו נוטה אל פשוטי עם, הדבקים עדיין בפולחנים אליליים, שהביאו אבותיהם מאפריקה ובפולקלור העשיר שלהם.

ב„ארץ הזהב" (1943) חזר המחבר אל נושא סיפורו הראשון: „קקאו" (1933). במשך העשור, שבין שתי היצירות הללו, היתה פוריותו של אמאדו מדהימה והוא זכה לפירסום כסופר „המגמה הסוציאלית", שהוא ביסודו אופטימיסט. בכל ש„בהלת הקקאו" הביאה בעקבותיה גם תוצאות טראגיות לאיזור, אין אמונתו נפגעת. „חייתי עם עמי את חייו... ואם אחד שלא ניתק מעולם קשר לא רק את כל היצירות שכתבתי... אלא גם את החיים שחייתי... התקווה — יותר מהתקווה, הוודאות, שיום המחר יהיה טוב יותר ויפה יותר. למען יום מחר זה... חייתי וכתבתי". (פתח דבר).

ברם, אפילו בשנותיו המיליטנטיות ביותר אין אמאדו רק „סופר מגוייס" על כל הקונוטציות של תואר זה. ביסודו הוא פייטן הנימה הלירית־הפיוטית שבנפשו מצילה אותו מהקריקטורה של „המגמה הסוציאלית". על אף הריאליזם האכזר ואפילו הנאטורליזם של תיאוריו, שזור בהם גם מוטיב מיתולוגי והשתפכות נפש רגישה ומיסטית.

מבחינה עובדתית נדרש עמל־אדירים, כדי לברוא יערות־עד ולשתול על אדמה דשנה זו את מטעי־הקקאו, נושאי יבול ברכה. בעלי האחוזות, שהשתלטו על שטחים עצומים אלה, היו לא רק לעשירים, אלא גם לשליטי הארץ, שהממשל והזרוע השיפוטית כפופים להם ועושים רצונם. אמאדו מעמיד זה מול זה את עולם־בראשית של הג'ונגל, השולט על ידי חוקי הטבע האכזריים, לעומת עולם הציוויליזציה, האכזרי עוד יותר. היער מופיע כישות מיתולוגית, המאכלסת לא רק חיות־טרף, אלא גם יצורי־אגדה, פרי הדמיון העממי. „כל דבר שם הוכיח את ראשית העולם בלתי הגיד ומסתורי. עתיק כמו הזמן וצעיר כמו האביב". „ג'יעוד רוחות הרפאים ביער... או שהן כבר שכנו ביער מקדמת דנא?" בעובי הסבך חי המכשף הישיש, רופא האליל הכושי, ז'רמייאס, הבוזן משרשים ופירות. בצעירותו היה עבד ונמלט אל חיק הטבע. בני עמך סומכים על כוח המרפא שלו, כשהרפואה המודרנית מכזיבה אותם. אולם היער והמכשף נגזר דינם לגווע ולעבור מן העולם. תאוות הבצע של בני הציוויליזציה המודרנית דוחפת אותם ל„כיבוש האדמה" הפוריה, בכל הדרכים והאמצעים.

„אלדוראדו" חדש זה משך המוני הלפנים מאזורים צחיחים שקיוו לגרוף זהב בחוצות. טובכים היו לסכן את חייהם בארץ מוכת־קדחת, שורצת נחשים וחיות טרף ולבבר שיתהפכו משהו בעמל מפרך. אולם שיטת הניצול של מעבידיהם היתה כה מושלמת, עד שלעולם לא הצליחו לחסוך ולא גם פרוטה שחוקה ואפילו שקעו בחובות, שריתקו אותם כצמיתים למקומם.

בעקבות פיתוח המטעים צצו ישובים, שהפכו עד מהרה לערים. ביחוד נכונו עתידות לאילאוס, העתידה להיות נמל היצוא של קקאו וסחורות אחרות, כמתחרה לנמל העיר באהייה. במקביל אצל אמאדו מכוון זרקורו אל יסודות מגוונים, המאפיינים ערים כאלה: מצד אחד בתי מידות של העשירים החדשים, מוסדות השלטון, משרדי עורכי־דין ושאר בעלי מקצועות חפשיים ומאידך גיסא בתי־זונות, מועדוני־לילה, מאורות קלפים והימורים וכיוצא באלה. אין בין ניגודים אלה מחיצה בלתי־עבירה: אדרבא, בני העילית מוצאים פורקן ושעשוע בשכונות האורות האדומים.

לכאורה במקום שהצדק והמשפט שוכנים בקנה הרובה, אין כל־פעולה למערכת שיפוט סדירה ותקינה. „חוק מחוק, מהשופט ומהתובע, מחבר המושבעים, היה חוק הרובה. ערכאה אחרונה במערכת הצדק של אילאוס." ובכל זאת, דווקא בארץ־התמם זו, הפרעות כל חוק, שגשגו עורכי־דין, נוטריונים ושאר „כלי משפט". תפקידם היה להסדיר הכל למראית־עין, לאחר שהרובה כבר עשה את שלו.

מקובל, שלמדינה יש אדונים, מהם עשירים ותקיפים, וכן יש לה מנגנון הממשל על זרועותיו השונות. הילוף הדברים בארץ הקקאו, שם בעלי הזרוע מחזיקים בגרונם של פוליטיקאים, שופטים, שוטרים ואזרחים פשוטים. אמאדו מתאר מצב זה הלכה למעשה ובצבעים עזים, בעלילת ריב־דמים בין שתי משפחות, המאבקות על חלקת יער־עד, שיש לברואה, כדי לנטוע עליה עצי קקאו. בין אם יצא הקולונל הוראסיו, או יריביו, האחים סיניו וחוקה באדארו — יישרף יער בראשית, מקלטו האחרון של המכשף הכושי. מבחינה מוסרית אין המחבר מעדיף צד אחד על משנהו, שכן משני הצדדים מקדשת המטרה את האמצעים. על הראשון, לשעבר מוביל חמורים שכיר, שהפך ל„כובש אדמות", מהלכות אגדות־עם כפי זקנות הסוודות. מסופר עליו, שמכר נשמתו לשטן, הכלוא בבקבוק תחת מיטתו, אך עתיד לצאת מכלאו ולקחת את נשמת החוטא לשאול תחתיות.

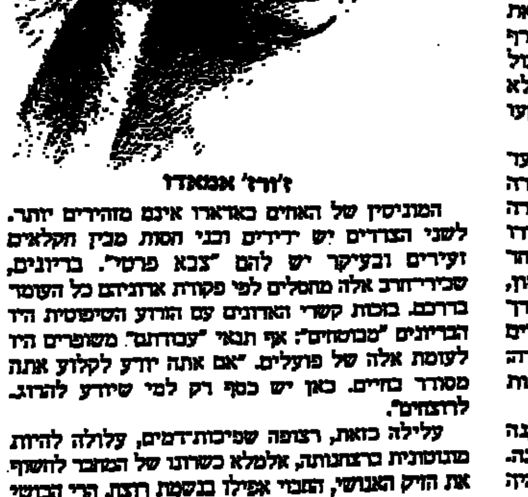

ז'ורז' אמאדו

המוניטין של האחים באדארו אינם מזהירים יותר. לשני הצדדים יש ידידים ובני חסות מבין חקלאים זעירים ובעיקר יש להם „צבא פרטי". בריונים, שכירי־חרב אלה מחסלים לפי פקודת אדוניהם כל העומד בדרכם. בזכות קשרי האדונים עם הזרוע השיפוטית היו הבריונים „מכוסים": אף תנאי „עבודתם" משופרים היו לעומת אלה של פועלים. „אם אתה יודע לקלוע אתה מסודר בחיים. כאן יש כסף רק למי שיודע להרוג. לרצחים".

עלילה כזאת, רצופה שפיכות־דמים, עלולה להיות מונוטונית ברצחנותה, אלמלא כשרונו של המחבר לחשוף את הזיק האנושי, החבוי אפילו בנשמת רוצח. הרי הכושי דמיאו: אדם פרימיטיבי, המשול לילד מבוגר, בעל לב זהב. הוא רוצח לפי פקודת אדוניו מתוך מסירות ונאמנות. אולם עם הזיק הראשון של התודעה, מתעוררים בו רחמים על אשת קרבנו המיועד, מתעורר המצפון והוא מחטיא את המטרה.

הוראסיו, האלים וגם הרוח, אוהב את אשתו הרכה והעדינה אסתר שנישאה לו בעל כרחה. פרשת־האהבה בין אסתר ועורך־הדין של בעלה, וירג'יליו, מהווה את הצד הרומנטי של העלילה. על פי מושגי הכבוד של חברה אלימה זו, אין הבגידה נסלחת. אסתר אמנם נקטלת על ידי מחלת הקדחת, אבל היד הנוקמת של בעלה משיגה את המאהב.

בכל שנראה הדבר תמוה, יש ל„כובשי האדמות" מערכת ערכים מוסריים (מצוות „לא תרצח" איננה כלולה בה), כמו רגש כבוד (מפוקפק ביותר), הערצה לאומץ לב גברי, סלידה מפחדנות ואפילו אי־אלה „לאווים" מוסריים, כמו למשל איסור לרצוח אשה.

אילו היה אמאדו חסיד „סוציאליזם" צרוף, היה מצייר דמויות חד־ממדיות של רשעים גמורים וצדיקים עשוקים. אבל עם כל הזעם על מעשי חמס של אותם „קלפנים", המשחקים משחק מסוכן ורצחני לכיבוש אדמות, הבוזה כלבר גם פינה חמימה ביחס אליהם. המחבר עומד מאחורי דברי עורך־הדין, וירג'יליו: „מוזר איך שאתם יכולים לעשות דברים כל כך איומים, ובכל זאת להיות אנשים טובים".

לקראת הסיום רומז המחבר, שהעלילה היא פרי חויה אישית, שכן בילדותו נכח במשפט הנצים על חלקת היער. „ילד אחד, ששנים רבות לאחר מכן עמד לכתוב את סיפורי אותה ארץ, נקרא... לשלוף מהקלפי את שמם של האזרחים שעמדו להרכיב את חבר המושבעים". בעיניים יוקדות עקב הילד אחר המתרחש והנאשם, הוראסיו, נראה לו נשגב. חויה בלתי נשכחת זו מוסיפה את הוויה לשתורר הספרותי של המאורע.

הסיפור מסתיים בתמונת עצי הקקאו, עמוסי פרי לתפארת, שהצמיחו להבים באדמה זו הרויה דם. נראה שהמחבר עצמו חצוי ביחסו לתהליך הקדמה. בכל שהוא שבוי בקסמי העולם הבראשיתי ואגדותיו, רואה הוא את ההכרח בחיסולו, על מנת להפוך כברת ארץ זו לאדמה נושאת את ברכת היבול. אלה שחוללו תמורה זו היו חלוצים ללא חת, אבל סיפורם הוא „סיפור בלהות". האם היה הכרח בכל האמצעים הפסולים, בניצול, ביזע, דמעות ודם, כדי להעשיר את המעטים? האם ניתן היה להפריח את השממה במשטר צודק יותר? אין בסיפורנו תשובה חד־משמעית על שאלות כגון אלה.

לאחד מלקוחותינו בתל אביב
דרוש/ה
מתכנת/ת (משרה 1410)
לעבודות תחזוקה ופיתוח
* ידיעת שפת MUMPS הכרחית
* אפשרות למשרה מלאה או חלקית
מועמדים ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון קודם, בכתב יד בלבד אל ת.ד. 11024 תל אביב 61110, ויציינו מספר משרה.
סודיות מובטחת
תהל תחנת ייעוץ לנושאי כח־אדם בע"מ

ד ר ו ש י ם לאזור המרכז
1. **מהנדס ביצוע**
• בעל נסיון בבניה ציבורית, לעבודה בשטח
2. **מנהל עבודה**
• בעל נסיון בעבודות שלד וגמר בבניה ציבור
לתיאום פגישה וקביעת ראיון טלפון: 03-465151

ORBIT ADVANCED TECHNOLOGIES LTD
ד ר ו ש
מחסנאי בכיר
למחסן רכיבים אלקטרוניים
• עם נסיון של 4 שנים לפחות.
• נסיון בהפעלת מחשב - רצוי.
נא לפנות [illegible] 053-33217

לחברת טוב לי לתינוק בע"מ
מפעל לייצור מיטות תינוק בראשון־לציון
ד ר ו ש י ם
1. **מנהל עבודה** – נסיון 10 שנים לעבודות עץ מסיבי (שעות עבודה 12:00-24:00)
2. **צבעים** – לריסוס רהיטים מעץ
למתאימים תנאים טובים
לפנות טלפון: 820438 – 827110

לי.מ.ד.א.ל.
מכונאי רכב, מנוסים, לבני־ברק ולראשל"צ
03-374178

לעבודה עם אתגר וסיפוק
דרושות
עובדת חדר אוכל
שנתיים נסיון
מטפלת מוסמכת
(רוקחות – לינה במקום חובה)
06-531635
06-532165

המושב חצבה בערבה
דרושים
עובדים חרוצים
לעבודה זמנית
[illegible]
לא כשבת

הלוח הכחול

עוזר למנהל מחלקת מכירות
להחדרת פרסומי החברה בקרב לקוחות פוטנציאליים. עבודה מנהלית במחלקה וסיוע בהכנות להדפסה.
משרה מעניינת לצעיר נמרץ בעל גישה שיווקית ויכולת במכירות.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים וממליצים למח' כח אדם רח' השפלה 4 תל אביב 66183
החברה להגנת הטבע

למפעל מזון גדול בדרום
דרוש
מנהל מעבדה
כישורים נדרשים:
1. תואר M.S.C/B.S.C.
באחד התחומים הבאים:
א. מיקרו ביולוגיה.
ב. כימיה/ביוכימיה.
ג. מדעי המזון והטכנולוגיה.
2. עדיפות לבעלי נסיון בתעשיית המזון.
3. מגורים באזור רחובות, אשקלון, קריית גת והסביבה.
סודיות מובטחת
פניות בכתב יד לת.ד. 2168 יבנה 70600
(עבור מנהל מעבדה)

אם אתה
1. בוגר מכניקה/מכניקה עדינה
או 2. חשמלאי בעל רשיון / בעל תעודת עוזר חשמלאי
או 3. אלקטרונאי בעל ידע בחשמל
או 4. בוגר בי"ס טכני בתחום האחזקה
אנו מציעים:
• עבודה קבועה המחייבת עבודה במשמרות
• 5 ימי עבודה
• שכר גבוה + תגמול גבוה לשעות נוספות
• תנאים סוציאליים מעולים
• ארוחות + הסעות
מגורים באזור השרון, תל־אביב, גוש דן ופתח תקוה.
בדבר פרטים נא לפנות לטלפונים: 03-231988, 03-240207-8

לחברת מזון גדולה
ד ר ו ש ה
מנהלת חנות בתל־אביב
דרישות התפקיד:
• נסיון במכירות. רצוי בניהול חנות.
• ידע כללי בהנהלת חשבונות.
• הופעה נאה.
• גיל עד 45.
המעוניינות תפנינה בכתב לת.ד. 895 ת"א.

למפעל מתכת בא.ת. ברקן ע"י אריאל
טכנאי - טכנולוג C.N.C
לקביעת תהליכי ייצור והיכנון מתקנים בהרויות וכרסום
רצוי מאיזור פ"ת והסביבה
03-9366968 03-9362454

אנשים ומחשבים
מנהל הפקה
עם נסיון בהפקת עתונים וספרים, קשר עם ספקים.
תמורה ואתגר לאדם המתאים.
טל: 295148, 287560
פינסקר 64, ת"א.

מור־עד מכונות וציוד לתעשיית ההלבשה
טכנאי מכונות תפירה
בעל נסיון יכול להיות פנסיונר, תנאים ומשכורת גבוהה למתאים!
להתקשר: 03-810405

לחברת בניה בירושלים
ד ר ו ש י ם :
* **מהנדס ביצוע** בעל של 3 שנים לפחות.
* **מנהל עבודה** מנוסה בעל הסמכה מתאימה
למתאימים: 02-855482 02856664

לחברה ותיקה בענף המחשבים
ד ר ו ש ה
מזכירה למנכ"ל
בעלת נסיון דומה ויכולת עבודה עצמאית, בעלת שליטה בשפה האנגלית ויכולת הדפסה דו לשונית.
המשרה ליום עבודה מלא. 5 ימים בשבוע. תנאים טובים.
נא לפנות לת.ד. 1334 ת"א 61013 עבור א/43107.

ק.ג.אם. אינטרנשיונל מקטורינג בע"מ
לחברת מימון בינלאומית דרושה
מזכירה דוברת שפות
ידע בהדפסה אנגלית/עברית.
יתרון לשפה נוספת. גיל – מעל 30.
03-290847 – א. קליין

לעיריית תל־אביב־יפו אגף הפקוח דרושים/ות
1. **מפקחים**
בתפקיד מפקח עירוני, לאחר שרות צבאי, 10 שנות לימוד, עד גיל 35.
2. **גימלאים**
לרישום דוחות בנושא חניה בשעות עבודה גמישות, כולל אחרי הצהריים.
המעוניינים יפנו לאגף הפקוח, רחוב אידלסון 30 טלפון: 653842 בימים א'-ב'-ה' בין השעות 09.00-12.00 לפקידת כח־אדם.

לבי"ח "גנים" גדרה
ד ר ו ש י ם
* רופא במשרה מלאה
* אחיות למשרות בכירות – אחיות מעשיות.
* כח עזר עובדי נקיון
תנאים טובים למתאימים.
לפנות טל': 055-91301 055-94124

לחב' יבוא־יצוא
דרוש
משרד 130 עד 220 מ"ר
בתל־אביב, ר"ג, וגבעתיים.
03-771357, 03-769862 "רשף"

למפעל אופנה
ד ר ו ש י ם
* **סוכן** לאזור המרכז עצמאי + רכב + נסיון
* **תדמנית** מנוסה לבגדי נשים
טל. 03-838939

או.אר.אס שרותי כח אדם **ORS**
דרושים:
★ **מסגרים**
– בעלי נסיון של שנתיים ותעודה מתאימה
– פרופיל צבאי גבוה
– תושבי איזור ת"א
★ **עוזרי חשמלאים**
– בעלי נסיון של שנתיים לפחות
– רישיון של עוזר חשמלאי
– פרופיל צבאי גבוה
– תושבי איזור ת"א
★ **חשמלאים מוסמכים**
– בעלי נסיון בחיווט לוחות פיקוד
– רשיון של חשמלאי מוסמך או מעשי
– פרופיל צבאי גבוה
– תושבי איזור ת"א
למחלקה המשרדית בתל־אביב דרושות:
★ **מזכירות עברית אנגלית**
– הדפסה בשתי חשפות
– העבודה במשרה מלאה.
★ **מעבדות תמלילים**
– מעבדות תמלילים עברית ו/או עברית אנגלית על כל סוגי התוכנה
★ **כתבניות**
– כתבניות עברית רק עם נסיון
– כתבניות אנגלית רק עם נסיון
••••
המועמדים המתאימים יפנו לראיון בימים א'-ה' בין השעות 08.00-16.00 וביום ו' בין השעות 08.00-12.00 עליהם להביא: פנקס מילואים, פנקס שבי, תעודות לימוד, אישורים ממקומות עבודה קודמים רצוי, במסגרת עבודתך בחברתינו תקבל שכר הוגן ותנאים סוציאליים מלאים.
או.אר.אס כפר אתרים 134, ת"א
טל. 03-202460

לחברה להשכרת רכב
ד ר ו ש ה
נקבנית/מפעילה
בעלת נסיון של שנה על מחשב I.B.M. S/36
שעות העבודה 13.00-20.00
נא לפנות טלפונית לשבל 03-373245

שופר־סל
לסניף בן יהודה 79, תל־אביב
ד ר ו ש י ם
עובדי מאפית
המעוניינים מתבקשים לפנות למר אריק ליבוביץ בסניף בן־יהודה 79, ביום ראשון 1.2.87 בין השעות 09.00-13.00.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981
[illegible]

לפרסם מודעה? **דחף** סניפים
ב דחף תקבל יותר ובמחירי העיתון
ת"א דחף מרכז – סמטת בית השואבה 8 (כיכר מוגרבי) טל' 622847
ת"א דחף דיזנגוף – רח' דיזנגוף 118 (מול כסית) פתוח 24 שעות טל' 239952
ת"א דחף בן יהודה – רח' בן יהודה 9 (מול קולנוע מוגרבי) טל 656120
ת"א דחף אלנבי – רח' אלנבי 123 (כיכר המושבות) טל 614433
חיפה דחף – רח' הרצל 5 (הדר) טל 645333/4
ירושלים דחף – רח' יפו 43 (כיכר ציון) טל 226335
דחפון – שרות מודעות טלפוני טלפון 03-611001
ובעוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

מתף מתף־מיחשוב תעשייתי ופיננסי בע"מ
רחוב שוקן 27 קרית המלאכה תל־אביב
למערכת הפעלה מורכבת ודינמית
ד ר ו ש
מתכנת מערכות
SYSTEM PROGRAMMER
לנושאי תיקשורת
הכרחי: נסיון של שנתיים לפחות כ SYSTEM PROGRAMMER בתחומים: CICS/SNA/VTAM/NCP
נסיון בשפת ASSEMBLER
רצוי נסיון במערכת הפעלה MVS/XA
המעוניינים יפנו טלפונית בימי א'–ה' בין השעות 09.00–13.00 לגב' שמלץ רונית טלפון 03-899254 לקביעת ראיון או בכתב לפי הכתובת מתף – רח' שוקן 27 תל אביב מיקוד 66532
או ת.ד. 35041 תל אביב מיקוד 61350 עבור מר נתן הימל
— סודיות מובטחת —

סנוקרסט שיווק 1980 בע"מ
למח' השיווק דרושים:–
1. **מקדם מכירות לאזור הצפון**
• נסיון של 3 שנים בענף המזון
• נכונות לשעות עבודה מעבר למקובל
• תושב חיפה או טבריה.
2. **מחלק עצמאי לאזור נתניה**
• בעל משאית 6.5 טון
• בעל ערבויות מתאימות
• תושב נתניה והסביבה
לתאום ראיון נא להתקשר החל מיום א' 03-9242333
למפעלנו בפ"ת דרושים:–
1. **מנהל משמרת בייצור**
• טכנאי הנדסאי מכונות
• נכונות לעבוד במשמרות
• לאחר שירות צבאי.
2. **מפעיל מכונות**
• בוגר בי"ס מקצועי
• לאחר שירות צבאי
3. **פקידה / כתבנית**
• לעבודות משרד מגוונות
עדיפות לתושבי פ"ת והסביבה
לתאום ראיון נא להתקשר החל מיום א' 03-9243222

מנהל כח אדם
מסור מודעתך ב **דחף**
ב **דחף** תקבל יותר
לפרטים נוספים:
תל־אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02-226335-6 יאיר עוברי
חיפה: 04-645333-4 אריה טל

דרוש/ה **עורך דין**
למשרד עורכי דין בתל־אביב
העוסק בתחום המסחר דרוש עורך דין בעל רקע בדיני חברות מיסים ומקרקעין.
נא לפנות לטל. 03-298193-4-5

לבית החולים אסותא
ד ר ו ש / ה
קרדיולוג מומחה
במשרה מלאה.
תנתן עדיפות לבעלי נסיון בטיפול נמרץ
נא לפנות לד"ר ש. הורנבלום 03-240185

לשטיחי כרמל דרושים:
מוכרים, מקדמי מכירות
בגיל 25-35 בעלי נסיון במכירה לזוגות למחלקות מכירה בשעות אחה"צ ברשות השיווק בערים: קרית־שמונה, טבריה, ירושלים
נא להתקשר: 09:00–15:00 לטלפון 06-361887 לאורנה.

לחברת תיירות גדולה
ד ר ו ש / ה
מנהל/ת חשבונות
* סוג 2־3
* למשרה מלאה
* 3 שנות נסיון לפחות
לפנות לטלפון 03-343635 לאחה"צ

לדון לי בגדי ים וחוף
ד ר ו ש
איש מכירות נמרץ ובעל הופעה.
עדיפות לבעלי נסיון בתחום ההלבשה התחתונה
03-823285

אילנקו
תעוד טכני ותרגומים
דרושים
* **מתרגם** אנגלית־עברית־אנגלית לתרגומי חומר טכני מסובך
* **גרפיקאית–עורכת** בעלת נסיון בהכנת ספרות טכנית
לפנות מיום א' ליהושע טלפון: 03-299848

למפעל תעשייתי
דרושים/ות
★ **מנה"ח** ידע בהפעלת מחשב – הכרחי
★ **סוכן מכירות** מענף התמרוקים, עם רכב
נא לפנות ישירות ל"ברברה וולף" בע"מ, אזור התעשיה רעננה, רח' אמל 38, או טלפונית: 052-449774, 449655

ליצור ושיווק מוצר חדשני וייחודי בענף הבניה בישראל ובחו"ל
דרוש **משקיע**
ההשקעה בהיקף של כ־50,000 דולר
טל: 03-318013 בין השעות 16:30-19:00

ד ר ו ש י ם
למפעל תעשייתי באזור הדרום
מנהלי חשבונות מדופלמים
ו/או מנהלי חשבונות סוג 3
בעלי נסיון של 5 שנים.
מועמדים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס' 420.

דרושות
רוכשות מודעות עצמאיות
בכל חלקי הארץ
רצוי ידע בחקלאות עמלות גבוהות
בלה. 03-5463561

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981
[illegible]

ראד כימוקלים
חברה עתירת ידע העוסקת בפיתוח יצור ושיווק אנזימים וביוכימיקלים אחרים לתעשיה ולמחקר:
דרושים:
1. **ביוכימאי/ת – מנהל מוצר**
לפיתוח תהליכי יצור. עדיפות לבעלי נסיון ותואר שלישי.
2. **טכנאי/ת מעבדה**
לתפקידי עזרה במו"פ ובקרת איכות. בעל/ת נסיון בשיטות עבודה ביוכימיות (אלקטרופורזה, כרומטוגרפיה, בדיקות אנזימטיות).
אתגר ותנאים טובים למועמד מתאים.
לפנות בכתב יד לראד כימיקלים בע"מ, קרית ויצמן, רחובות.

לקליניקה פרטית ד ר ו ש **פסיכולוג** עם נסיון טיפולי.
נא לפנות בכתב, בצרוף קורות־חיים, ל"יחידה הנוירופסיכולוגית לטיפול ושיקום"
כצנלסון 96 גבעתיים 53277

אס.או.אס – כפר הילדים" גדרים דרושה לנו
"אמא".
מיועד לאשה בגיל 40 - 25 שאינה נשואה
אם יש לך רצון ורצון לקיים בית חם לילדים נבחר אותך לתפקיד כ"אמא". תנאי העבודה למתאימה מצויינים. נא פני בצרוף קורות חיים לת.ד. 64, ערד מיקוד 80710
פרטים נוספים בטל [illegible] 14.00 עד 8.30

שנה בתעשיה בקיבוץ
משוחרר צה"ל (בוגר תיכון) המעוניין בשהות של שנה בקיבוץ במסגרת מיוחדת
(לבוא עם בת זוג אפשרי ורצוי)
התקשר אלינו לקבלת פרטים ולקביעת ראיון לטולידו מעוז חיים 065-89522.

עיריית תל־אביב־יפו
לאגף לשרותי רווחה דרושים
1. **עובדים סוציאליים** בתחומי התמחות שונים.
לקבלת פרטים נא להתקשר לטל' מס. 436331
2. **עובדת נוטבח למפתן**
– אחראית עם ידע בבישול.
לקבלת פרטים – נא להתקשר לטל' מס. 379540

שומרון שרותי נקיון ושמירה בע"מ
רח' הרבבי צבי 16 פתח־תקוה
ד ר ו ש
מנהל עבודה אזורי
דרישות התפקיד:
1. פיקוח על עובדי נקיון.
2. נסיון בטיפול ובגיוס עובדים.
3. נסיון ארגוני וניהולי רב.
4. בעל רשיון נהיגה ו טלפון.
5. תושב גוש־דן.
נא לפנות בכתב ולציין פרטים מלאים ונסיון בעבודה לת.ד. 779 פתח־תקוה.

עבור לקוחתינו העוסקת בתחום המדעי־רפואי והנמצאת בשלבי התפתחות
דרוש/ה
מנהל בית מרקחת (משרה 1405)
תאור התפקיד
• ביצוע הכנות רוקחיות של תרופות, על פי מירשם רופא בתנאים מיוחדים.
• השתלבות במערך השיווק ומתן תמיכה רוקחית / מקצועית ללקוחות.
• השתלבות בפרוייקטים שונים במסגרת עיפולת של מחלקת אבטחת איכות המוצר.
• ניהול ופיקוח של צוות עובדים
דרישות התפקיד
– רוקח מוסמך נסיון קודם בעבודת בית־מרקחת
– כושר ארגון וניהול וקיום יחסי עבודה טובים.
– יכולת קיום משא ומתן עם גורמי חוץ
– שליטה מלאה באנגלית
– רשיון נהיגה
אנו מציעים 5 ימי עבודה בשבוע ותנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה (התפקיד כולל רכב חברה)
מועמדים ישלחו בכתב יד בלבד, פירוט קורות חיים ונסיון קודם, אל ת.ד. 11024 ת"א 61110, ויציינו מס. משרה.
ייענו רק מועמדים העונים לדרישות.
סודיות מובטחת
תהל תחנת ייעוץ לנושאי כח־אדם בע"מ

לחברה דינמית הפועלת בהקף ארצי דרוש/ות
* מנהל/ת חשבונות מנוסה
* מנהל/ת חשבונות בכיר/ה – רואה חשבון
* אחראי/ת לנושא אירגון ושיטות
* חשב שכר
לפנות לת.ד. 22242 ת"א
סודיות מלאה מובטחת

מועדון ישראלי לשיווק ישיר בע"מ
אצלנו תקבל יותר
דרושים/ות
* משוחררי צבא
* עד גיל 25
* בעלי חוש מסחרי מפותח
תקבלי/י
* הכשרה במשרדי החברה
* תמריצים
* בונוסים מיוחדים
* למתאימים אפשרות קידום בחברה
03-579969 03-570722

TEDEA Ltd
לחטיבת דרושים
1) **עובדים למחלקת כיולים**
למוגרים בתחום השקילה האלקטרונית.
2) **עובד למחלקת אריזה.**
* אחרי שרות צבאי עד גיל 25.
* הכשרה תנתן במקום.
* 5 ימי עבודה 17:30 — 17:00.
* תושבי רעננה הרצליה וכפר סבא הסעה מאורגנת 052-557039.
Excellence in Load Cells

שופר־סל
ד ר ו ש ו ת
קצינות ביטחון
לאזור גוש דן
מועמדות בוגרות תיכון ובעלות רכב פרטי מתבקשות לפנות אישית אל שופרסל בע"מ, רוטשילד 79, פ"ת, למחלקת בטחון, ביום ראשון 1.2.87 בין השעות 18.30 עד 18.00.

هكذا من الأصل